

MINISTERUL MEDIULUI
INSPECTORATUL ECOLOGIC DE STAT

ANUARUL IES – 2015
„Protecția mediului
în Republica Moldova”

CZU

Anuarul reprezintă raportul sintetizat al activităților controlului ecologic de stat și este destinat pentru utilizare autorităților guvernamentale și administrației publice, instituțiilor și specialiștilor de profil ecologic, instituțiilor de cercetare, agenților economici și societății civile.

Utilizarea datelor din Anuar se face cu indicarea sursei.

Chișinău: Inspectoratul Ecologic de Stat; www.ies.gov.md; mediu@ies.gov.md; 2016; 348 pag.;
300 ex. (suport de hârtie).

Colegiul de redacție al Anuarului IES – 2015
„Protecția mediului în Republica Moldova”

Igor TALMAZAN, *șef al Inspectoratului (președinte)*
Vadim STÂNGACI, *șef adjunct al Inspectoratului*
Valeriu NANI, *șef adjunct al Inspectoratului*
Dumitru OSIPOV, *șef, secția sinteze informaționale*
Victoria CĂUȘU, *șef, direcția finanțe și logistică*
Veronica ANDRONIC, *șef, direcția inspectare generală*
Svetlana MARUSEAC, *șef, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic*
Veronica FOCȘA, *șef, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice*
Anatol BURDUJA, *șef, direcția expertiza ecologică și autorizații de mediu*
Daniel ZUGRAVU, *șef, direcția inspectare floră și faună*
Igor PȘENICINĂI, *șef, secția juridică*
Maria ȘEREMET, *specialist superior, secția sinteze informaționale*

Coordonator de redacție:

Dumitru OSIPOV, *șef, secția sinteze informaționale*

Redactor tehnic:

Maria ȘEREMET, *specialist superior, secția sinteze informaționale*

Pre-pres: *Liubovi Ceban*

Copertă: *Ruxanda Romanciuc*

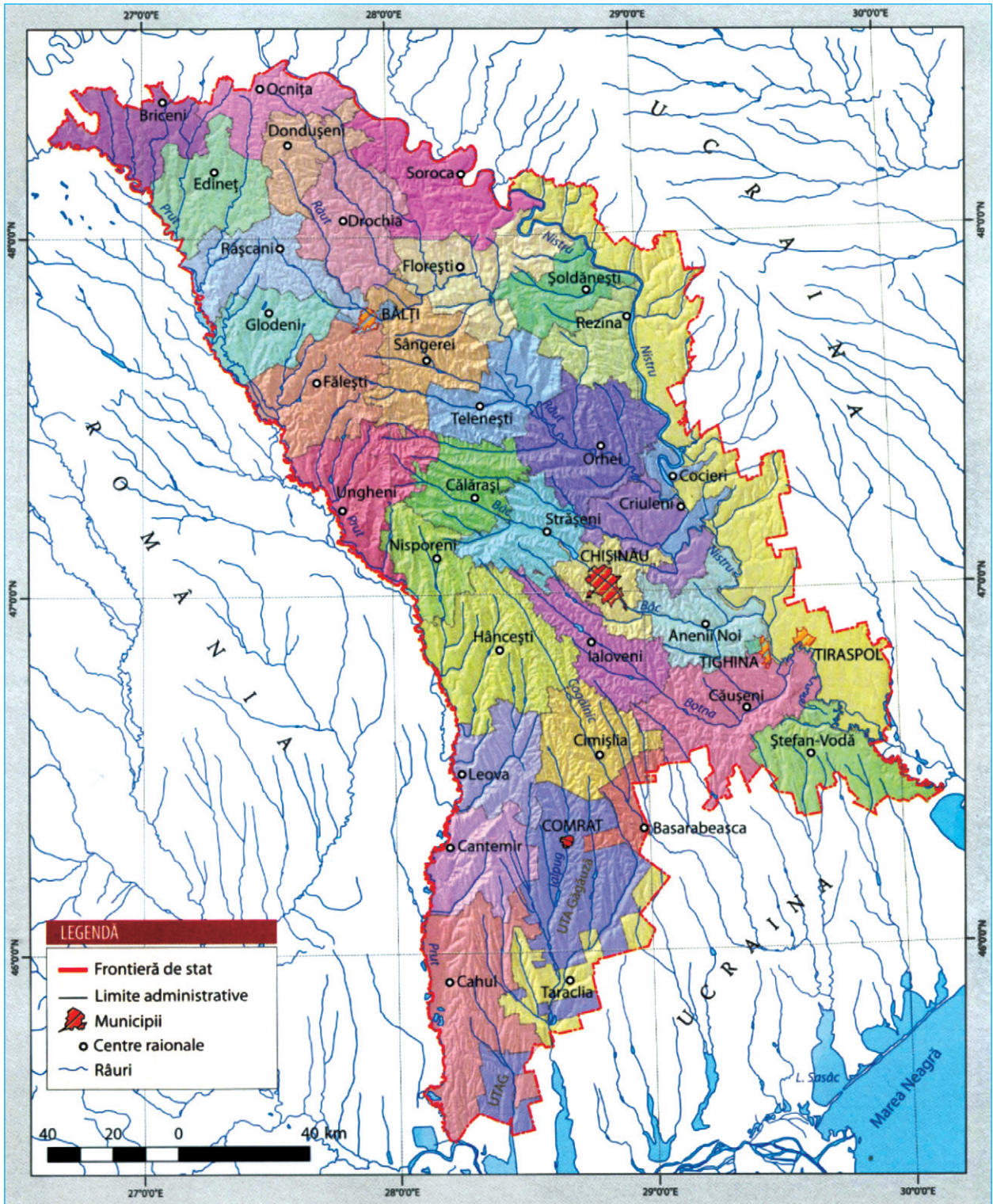

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	5
<i>Igor TALMAZAN, Șeful Inspectoratului Ecologic de Stat</i>	
I. ABORDARE GENERALĂ	7
<i>Dumitru OSIPOV, șef, Secția sinteze informaționale</i>	
II. EXPERTIZA ECOLOGICĂ DE STAT ȘI AUTORIZAȚIILE DE MEDIU	18
<i>Anatolie BURDUJA, șef, Direcția expertiza ecologică și autorizații de mediu</i>	
II. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC	29
<i>Veronica ANDRONIC, șef, Direcția inspectare general</i>	
<i>Svetlana MARUSEAC, șef, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic</i>	
<i>Valentina BUSUIOC, inspector principal, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic</i>	
IV. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR ACVATICE	58
<i>Veronica ANDRONIC, șef, Direcția inspectare general</i>	
<i>Svetlana MARUSEAC, șef, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic</i>	
<i>Natalia BRAGOI, inspector principal, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic</i>	
V. PROTECȚIA RESURSELE FUNCIARE	79
<i>Dumitru APĂRATU, inspector principal, Secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice</i>	
VI. PROTECȚIA RESURSELOR MINERALE	90
<i>Veronica FOCȘA, Șef, Secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice</i>	
<i>Gheorghe ROȘCA, inspector principal, Secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice</i>	
VII. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI ȘI FAUNEI. STAREA ARIILOR PROTEJATE DE STAT.....	114
<i>Vadim STÂNGACI, șef adjunct, Inspectoratul Ecologic de Stat</i>	
<i>Daniel ZUGRAVU, șef, Direcția inspectare floră și faună</i>	
VIII. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE	126
<i>Veronica ANDRONIC, șef, direcția inspectare general</i>	
<i>Veronica FOCȘA, șef, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice</i>	
IX. CENTRE INVESTIGAȚII ECOLOGICE.....	160
<i>Arcadie LEAHU, șef, Centrul Investigații Ecologice</i>	
X. ASISTENȚĂ JURIDICĂ ȘI COMBATAREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU	213
<i>Igor PȘENICINĂI, șef, secția juridică</i>	
XI. POLITICI DE BUGET, FINANȚE ȘI SUPORT LOGISTIC.	220
<i>Victoria CAUȘU, șef, Direcție finanțe și logistică</i>	
XII. ACȚIUNI PARTICIPATIVE DE MEDIU ȘI DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ ÎN 2015	239
<i>Igor TALMAZAN, șeful Inspectoratului Ecologic de Stat (IES)</i>	
<i>Dumitru OSIPOV, șef, Secția sinteze informaționale, (IES)</i>	
XIII. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE	248
<i>Igor TALMAZAN, șeful Inspectoratului Ecologic de Stat (IES)</i>	
<i>Dumitru OSIPOV, șef, Secția sinteze informaționale, (IES)</i>	
XIV. ABORDAREA STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU	250
<i>Dumitru OSIPOV, șef, Secția sinteze informaționale</i>	
<i>Maria ȘEREMET, specialist superior, Secția sinteze informaționale</i>	
ABREVIERI.....	348

„MOLDOVA ECOLOGICĂ”

Notă: Centrele raionale – reședințe ale Inspecțiilor Ecologice; municipiile Chișinău, Bălți, Comrat și or. Cahul – reședințe ale Agențiilor Ecologice

CUVÂNT ÎNAINTE

„Inspectoratul Ecologic de Stat și-a onorat obligațiunile constant și cu responsabilitate”

Igor TALMAZAN,
Șeful Inspectoratului Ecologic de Stat

Politicile de mediu sunt axate tot mai mult pe finalitate. Controlul ecologic de stat, flexibil, a devenit o necesitate care trebuie să răspundă situației social-economice, dar și normelor europene privitor la protecția mediului.

Inspectoratul Ecologic de Stat a activat pe teren în baza **Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice, iar la centru – a Direcțiilor și Secțiilor specializate**. Asistența analitico-ecologică necesară subdiviziunilor teritoriale a fost acordată de către Centrele de Investigații Ecologice: Chișinău, Bălți, Cahul.

Competențele IES au cuprins domeniile protecției aerului, apei, solului și asigurării utilizării raționale a resurselor minerale și biologice.

Responsabilitățile principale ale IES sunt axate pe următoarele domenii:

- Expertiza ecologică de Stat a obiectelor și activităților economice preconizate;
- Autorizarea emisiilor în atmosferă, a folosirii apei, deversării apei reziduale, gestionării deșeurilor și tăierilor de arbori;
- Controlul respectării prevederilor legislației cu privire la protecția mediului.

Inspectoratul a asigurat efectiv acumularea mijloacelor financiare în fondurile ecologice de susținere și promovare a programelor naționale în domeniul protecției mediului.

Din contul amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației de mediu au fost acumulate mijloace în sumă de cca **5 mln lei**, iar de la repararea prejudiciului cauzat mediului cca **1 mln lei**. Subdiviziunile teritoriale ale IES au asigurat achitarea plăților pentru poluarea mediului înconjurător de către agenții economici poluatori sau utilizatori de resurse naturale în sumă de cca **10 mln lei**. Aspectul financiar este un criteriu necesar de evaluare și apreciere a eficienței activității IES, așa cum în baza lui se pot planifica real Programe și Planuri de acțiuni ecologice în teritoriu.

Aceste mijloace, în cea mai mare parte, sunt direcționate spre activități practice cu efect ecologic nemijlocit, cum ar fi:

- Acțiunea „Râu curat de la sat la sat”, care a avut o susținere largă din partea comunităților și societății civile;
- Acțiunea „Un arbore pentru dănuirea noastră”, devenită tradiție la nivel de țară;
- Săptămâna Mobilității Europene cu genericul „Aer curat pentru toți”;
- Campania de salubritate a localităților.

Acțiunile nominalizate mai sus sunt realizări ale Inspectoratului cunoscute în societate, dar care nu au umbrit munca de inspecție și control ecologic.

Această activitate, cea mai amplă și de bază, revine aproape în totalitate subdiviziunilor teritoriale ale sistemului protecției mediului, menite să transforme programele și planurile de mediu în acțiuni practice.

Inspectarea și controlul ecologic au un caracter constant, fiind realizate pe toate componentele de mediu. În anul 2015 au fost inspectate **9308** întreprinderi și obiective, urmare la ce, au fost întocmite **16 715** acte de control și **13 570** procese-verbale, fiind identificați **14 376** contravenienți supuși amenzilor și despăgubirilor prejudiciului cauzat.

În acest timp au fost efectuate **1 882** raiduri antibraconaj, în urma cărora au fost confiscate **100** scule de pescuit și **90** arme de vânătoare.

Menținerea economiei naționale pe calea dezvoltării durabile a cerut ca IES să pună în capul atribuțiilor expertizarea ecologică a activităților preconizate. Astfel, IES a examinat și avizat circa **646** proiecte de execuție. Această cifră impunătoare vorbește despre ecologizarea continuă a economiei naționale prin apariția de noi obiective conformate cerințelor de mediu. Menținerea acestor obiective în regim ecologic și utilizarea rațională a resurselor naturale se realizează printr-un proces continuu de autorizări și reglementări specifice componentelor de mediu afectate.

La compartimentul autorizări și reglementări au fost examinate și acordate **916** inventare de emisii de poluanți în atmosferă, au fost eliberate **39** autorizații de folosință specială a apei. În fondul forestier de stat și cel gestionat de primării au fost eliberate **1811** autorizații de tăieri și altele.

Pe lângă activitățile de fond, Inspectoratului, ca gestionar direct al informațiilor de mediu și cunoscător al situației ecologice contravenționale pe teren, îi revine un rol activ în educația ecologică a societății și atragerea de segmente sociale tot mai largi în acțiuni ecologice cu caracter de masă. Inspectorii IES au organizat și au participat la seminare, întruniri pe teme ecologice, au fost prezenți la orele ecologice în școli, licee și colective de muncă. Starea ecologică și protecția mediului înconjurător au fost reflectate pe paginile publicațiilor locale și naționale, în emisiunile radio și TV. Toate aceste activități, în final, duc la ridicarea nivelului de cultură ecologică a populației și abținerea de la contravenții de mediu.

Reieșind din statutul Inspectoratului de instituție publică responsabilă de protecția mediului înconjurător vom stărui și în continuare să ne creăm o imagine pozitivă, necesară și de credibilitate administrativă în societate. IES, prin personalul său, se manifestă constant ca instituție de stat responsabilă de starea mediului înconjurător.

Doresc ca această lucrare să-și ocupe locul binemeritat în spațiul informațional al instituțiilor de profil ecologic.

I. ABORDARE GENERALĂ

Dumitru OSIPOV,
șef, Secția sinteze informaționale

Controlul ecologic cuprinde toate acțiunile de verificare a respectării prevederilor legislației de mediu și prevenire a contravențiilor.

Pentru efectuarea corectă a controalelor ecologice servesc prevederile încorporate în Legea nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

1.1. Structura Inspectoratului Ecologic de Stat

Acordul de Asociere la UE axează politicile de mediu tot mai mult pe finalitate și implementare respectând standardele europene. La aceste imperative poate răspunde un control ecologic de stat flexibil și conform situației social-economice a țării.

Inspectoratul Ecologic de Stat activează pe teren în baza **Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice, iar la centru – a Direcțiilor și Secțiilor specializate**. Asistența analitico-ecologică necesară subdiviziunilor teritoriale pentru argumentarea deciziilor o acordă Centrele de Investigații Ecologice: Chișinău, Bălți, Cahul.

Centrele de Investigații Ecologice deserveșc subdiviziunile teritoriale după cum urmează:

- *CIE AE Bălți* cu filială în or. Otaci deservește 13 Inspecții Ecologice din nordul țării (Drochia, Soroca, Șoldănești, Fălești, Florești, Dondușeni, Ocnița, Edineț, Briceni, Râșcani, Glodeni, Sângerei, Telenești);
- *CIE AE Chișinău* deservește 15 Inspecții Ecologice din centrul țării (Anenii Noi, Călărași, Căușeni, Criuleni, Dubăsari, Hâncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Ungheni, Ștefan Vodă, Cimișlia, Rezina, AE UTA Găgăuzia);
- *CIE AE Cahul* deservește 4 Inspecții Ecologice din sudul țării (Basarabeasca, Cantemir, Leova, Taraclia).

Competențele IES cuprind domeniile protecției aerului, apei, solului și asigurării utilizării raționale a resurselor minerale și biologice.

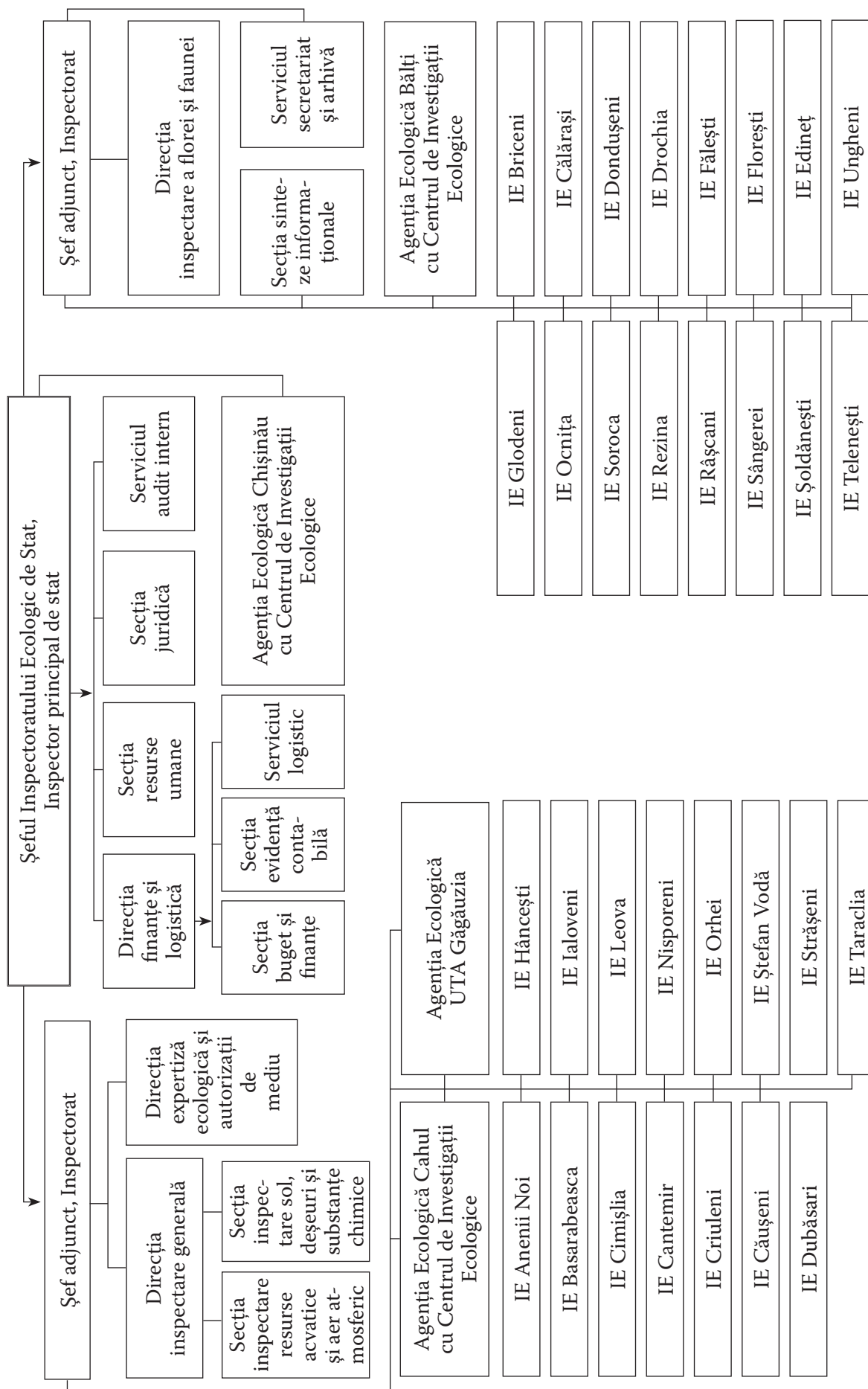
Conform Regulamentului în vigoare responsabilitățile principale ale IES țin de:

- Expertiza ecologică de stat a obiectelor și activităților economice preconizate;
- Autorizarea emisiilor în atmosferă, folosirea apei, deversarea apei reziduale, gestionarea deșeurilor și tăierile de arbori;
- Controlul respectării prevederilor legislației cu privire la protecția mediului.

Aceste responsabilități sunt stabilite în **domeniul realizării politicilor de mediu și în domeniul exercitării controlului ecologic**.

Aplicarea uniformă a legislației de mediu în unitățile teritorial-administrative este asigurată prin intermediul corpului de coordonatori zonali care asigură și legătura subdiviziunilor teritoriale cu cele specializate de la centru.

Structura funcțională a IES

1.2. Atribuțiile de control ale IES (extras din Regulament)

De rând cu atribuțiile de implementare a politicilor de mediu specifice și altor entități, Inspectoratul îndeplinește următoarele atribuții în domeniul exercitării controlului ecologic de stat:

- exercită controlul de stat și supraveghează respectarea actelor legislative și normative în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale de către agenții economici cu orice formă de proprietate și apartenență departamentală și persoanele fizice, inclusiv străine;
- supraveghează respectarea normativelor și cerințelor ecologice, a instrucțiunilor, recomandărilor, normelor de folosire a resurselor naturale a normelor de utilizare a produselor și substanțelor nocive, a deșeurilor;
- exercită controlul privind respectarea și aplicarea normelor de protecție a mediului la amplasarea, proiectarea și construcția obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi, precum și asupra modului de utilizare de către agenții economici a mijloacelor financiare destinate protecției mediului;
- exercită controlul realizării programelor de extindere a fondului silvic și lucrărilor de regenerare și exploatare a pădurilor precum și de creare a fâșiilor forestiere de protecție a zonelor și fâșiilor de protecție a apelor;
- exercită controlul privind respectarea normelor ecologice, efectuarea măsurilor de menținere și conservare a biodiversității și de utilizare a faunei cinegetice;
- exercită controlul privind efectuarea de către agenții economici a măsurilor de protecție a mediului, achitarea taxelor și plăților pentru poluarea mediului;
- exercită controlul de stat privind respectarea legilor și actelor normative ce țin de protecția mediului înconjurător în procesul de fabricare, depozitare, transportare, utilizare, neutralizare și înhumare a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor rezultate din acestea;
- efectuează expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea și lichidarea obiectelor în corespundere cu actele normative;
- exercită controlul de stat privind respectarea de către agenții economici a limitelor de utilizare a resurselor naturale, a normelor deversărilor și degajărilor de substanțe nocive în mediul ambiant, precum și a limitelor de depozitare a deșeurilor industriale, menajere, toxice și de altă proveniență, stabilite în actele legislative și normative;
- sistează activitatea agenților economici în cazul nerespectării cerințelor legislației și normelor ecologice;
- supraveghează folosirea resurselor acvatice, respectarea normelor speciale de consum, regimului special de gestionare a zonelor de protecție și a zonelor de protecție sanitară a resurselor de apă;
- exercită supravegherea asupra respectării legislației în domeniul protecției mediului în timpul extragerii substanțelor utile, precum și asupra terenurilor recultivate după epuizarea substanțelor utile;
- participă la aprobarea limitelor de folosire a resurselor naturale, normelor de emi-

sii și deversări nocive în mediu, normelor-limită de depozitare a deșeurilor de producție și menajere la compartimentul protecția mediului înconjurător;

- coordonează programele anuale și de perspectivă de combatere a eroziunii solului, alunecărilor de teren, utilizării îngrășămintelor minerale, organice, pesticidelor și altor produse și substanțe nocive;
- coordonează programele anuale de extindere a suprafețelor pentru împădurire, restabilire a biocenozelor silvice autohtone prin reconstrucție ecologică și conservarea biodiversității;
- participă la elaborarea normelor anuale admisibile de emisii nocive în atmosferă din surse fixe și mobile, supraveghează respectarea regimului de emisii-limită și normelor stabilite;
- monitorizează importul/exportul deșeurilor, substanțelor periculoase și toxice, precum și a emisiilor de substanțe nocive de la transportul auto și alte surse;
- ține evidența și efectuează inventarierea la întreprinderi și organizații a surselor de poluare a aerului atmosferic, bazinelor acvatice și solului;
- cercetează cazurile de avarii și situațiile ecologice excepționale;
- întocmește și înaintează organelor competente materialele privind cazurile de încălcare a legislației ecologice, înaintează organelor de drept materiale pentru pornirea cauzelor penale și tragerea la răspundere penală a infractorilor;
- înaintează în instanțele judecătorești acțiuni civile de recuperare a daunelor cauzate mediului.

Hotărârea Guvernului 77 din 30.01.2004 cu privire la aprobarea structurii și Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat

1.3. Obiectivele inspecției

Inspectarea și controlul ecologic presupune conformarea întocmai unor procedee stabilite pentru diferite activități cu impact de mediu și cerințe care trebuie respectate.

În acest sens, IES a clasificat întreprinderile economice după componenta de mediu cel mai mult poluată. Aceasta permite specializarea și pregătirea profesionistă a controalelor.

Grupurile respective cuprind toate întreprinderile și obiectele specifice economiei naționale a Republicii Moldova: ***Resurse funciare, Resurse acvatice de suprafață, Sondele de apă, Fabricile de vin, Complexele zootehnice, Bazele petroliere, stațiile de alimentare cu carburanți și spălătorii auto, Stațiile de epurare, Termo-electrocentralele și cazangeriile, Unitățile industriale și întreprinderile de transport auto, Fondul silvic, Fondul ariilor natural protejate, Spațiile verzi, Fauna cinegetică și resursele piscicole, Gestionarea deșeurilor.***

Pentru fiecare din acest grup, conform legislației de mediu, subdiviziunile specializate ale IES au identificat setul de condiții și cerințe necesare pentru confirmarea normelor ecologice, fie pentru activitate corectă, fie pentru exercitarea corectă a controlului ecologic.

1.4. Condițiile de emitere a actelor permise

De rând cu inspectarea și controlul ecologic de stat IES efectuează activități de expertiză și reglementare ecologică care finalizează cu emiterea de diferite acte permise (avize, autorizații):

a) Actele necesare pentru solicitarea și eliberarea autorizației de emisii:

- Cerere de solicitare a autorizației.
- Volumul emisiilor limitat admisibile (ELA).
- Planul de acțiuni privind trecerea de la emisiile de poluanți coordonate provizoriu (ECP) la valori ELA.
- Planul grafic de control al emisiilor în aerul atmosferic.
- Actul de control ce ține de protecția aerului atmosferic.

b) Actele necesare pentru solicitarea și eliberarea autorizației de folosință specială a apei:

Începând cu 01.04.2014, conform HG Nr. 894 din 12.11.2013 cu privire la ghișeul unic, a fost lansată Platforma Comună pentru Autorizarea de Mediu a Folosinței Speciale a Apei, PCAMFSA. Astfel, persoanele fizice și juridice care au nevoie de o autorizație de mediu pentru folosința specială a apei sunt scutite de procedurile complicate și consumatoare de timp. Mai mult, de acum pot fi evitate orice drumuri la instituțiile implicate în proces, noul sistem permițând instituirea unui ghișeu electronic unic de eliberare a autorizațiilor.

Obținerea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei presupune un aviz pozitiv din partea următoarelor autorități publice:

- Inspectoratul Ecologic de Stat (IES);
- Agenția „Apele Moldovei” (AAM);
- Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM);
- Centrul Național de Sănătate Publică (CNSP);
- Serviciul Piscicol (SP);
- Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA);
- Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale (SPCSE).

Platforma Comună pentru Autorizarea de Mediu a Folosinței Speciale a Apei, PCAMFSA reprezintă soluția practică de optimizare a comunicării, atât interinstituționale, cât și între instituții și cetățeni. Astfel, dacă până acum eliberarea unei autorizații putea dura 6 luni, acest termen a fost redus la 30 de zile. Depunerea cererilor pentru autorizații poate fi efectuată online-24/24 h, nefiind necesară deplasarea la oficiile autorităților specializate și respectarea programului de lucru al acestora. Beneficiarului i se oferă posibilitatea de „tracking” (urmărire) pentru a ști exact la ce etapă de examinare (la care dintre autorități) se află cererea sa.

Platforma prevede inclusiv solicitarea cesiunii, retragerii și radierii autorizației.

Autorizația pentru folosința specială a apei se eliberează de către Inspectoratul Ecologic de Stat prin intermediul subdiviziunilor teritoriale ale acestuia.

Cererea pentru eliberarea autorizației poate fi depusă atât prin prezența fizică

la ghișeul unic al Inspectoratului Ecologic de Stat, cât și online prin intermediul platformei PCAMFSA (www.autorizatiimediu.gov.md).

În cazul depunerii cererii prin platforma PCAMFSA este necesară autorizarea solicitantului prin MPass (serviciul național de autentificare și accesare a serviciilor publice a Republicii Moldova).

Implementarea acestui sistem reprezintă un salt enorm în ceea ce privește transparențizarea procesului și lupta împotriva corupției și falsificării autorizațiilor. Odată eliberate, autorizațiile vor fi incluse în Registrul Autorizațiilor de Mediu pentru Folosirea Specială a Apei, accesibil pe autorizatiimediu.gov.md.

c) *Eliberarea autorizațiilor de tăieri*

Autorizarea tăierilor în fondul forestier

Volumul anual de recoltare a masei lemnoase prin tăieri de produse principale se stabilește pe fiecare unitate de producție, în limita posibilității prevăzute de amenajamentele silvice.

Tăierile de produse principale și de reconstrucție ecologică în fondul forestier sunt autorizate de către Inspectoratul Ecologic de Stat.

Pentru eliberarea autorizației beneficiarii trebuie să prezinte cererea de autorizare, actul inspectării întocmit de agențiile sau inspecțiile ecologice, documentele de amenajare a vegetației forestiere.

Tăierile de produse principale și de reconstrucție ecologică se efectuează în corespundere cu Regulamentul efectuării tăierilor silvice în păduri, aprobat de autoritatea silvică centrală.

Se autorizează următoarele tipuri de tăieri de produse principale și reconstrucție ecologică:

1) *tăieri de regenerare:*

- rase cu regenerare naturală, artificială sau mixtă;
- succesive;
- progresive;
- combinate;

2) *tăieri de conservare:*

- cu o singură repriză (rase);
- selective (în mai multe reprize), uniforme și neuniforme;

3) *tăieri de reconstrucție ecologică:*

- cu o singură repriză (rase);
- selective (în mai multe reprize), uniforme și neuniforme;

4) *tăieri după stare – de igienă rase.*

Recoltarea masei lemnoase prin tăieri de îngrijire și conducere se stabilește în baza amenajamentelor silvice și stării reale a arboreturilor care necesită îmbunătățirea compoziției, stării lor sanitare și condițiilor de creștere.

Tăierile de îngrijire și conducere în fondul forestier se autorizează de către Inspectoratul Ecologic de Stat.

Pentru eliberarea autorizației beneficiarii trebuie să prezinte cererea de autorizare,

actul inspectării întocmit de agențiile sau inspecțiile ecologice, documentele de amenajare a vegetației forestiere.

Tăierile de îngrijire și conducere în fondul forestier se efectuează în conformitate cu îndrumările tehnice privind îngrijirea și conducerea arboretelor din fondul forestier al Republicii Moldova, elaborate și aprobate de autoritatea silvică centrală.

Se autorizează următoarele tăieri de îngrijire și conducere:

- a) degajări;
- b) curățiri;
- c) rărituri;
- d) tăieri de igienă;
- e) elagaj artificial;
- f) îngrijirea marginii de masiv;
- g) îngrijirea subarboretului;
- h) emondaj;
- i) deschiderea culoarelor de acces.

Recoltarea masei lemnoase prin tăieri diverse se stabilește în funcție de necesitățile de gospodărire ale fondului forestier; aceste tăieri nu țin de îngrijirea, conducerea, regenerarea, conservarea și reconstrucția ecologică a pădurilor.

Tăierile diverse în fondul forestier sunt autorizate de către agențiile sau inspecțiile ecologice.

Pentru eliberarea autorizației beneficiarii trebuie să prezinte cererea de autorizare și documentele de inventariere a vegetației forestiere.

Se autorizează următoarele tăieri diverse:

- a) tăieri rase:
  - tăieri rase de excludere a terenurilor din categoria „păduri” sau „plantații de arbori și arbuști”, în cazuri excepționale, conform prevederilor art.78 alineatul (2) al Codului silvic;
  - tăieri de igienă rase;
- b) lucrări de igienizare (curățirea de rupturi și doborâturi);
- c) tăieri de reconstrucție a arboreturilor tinere de valoare scăzută;
- d) tăieri de îngrijire a arboreturilor – sursă de semințe;
- e) tăieri de întreținere și reconstrucție a plantajelor;
- f) tăieri sub liniile de comunicații și liniile de transport al energiei electrice.

Tăierile pe terenurile din fondul forestier, care nu sunt gestionate de organele silvice de stat, se efectuează în limita posibilităților de recoltare prevăzute de amenajamentele silvice, iar în lipsa acestora – în baza delimitării și inventarierii suprafețelor de către specialiștii silvicultori ai deținătorilor funciari sau de către structurile teritoriale ale autorității silvice centrale.

Autorizarea tăierilor pe terenurile din fondul forestier, care nu sunt gestionate de organele silvice de stat, se efectuează de către Inspectoratul Ecologic de Stat.

Pentru eliberarea autorizației beneficiarii trebuie să prezinte cererea de autorizare, decizia deținătorului de teren, avizul unității silvice teritoriale sau al autorității silvice

centrale, actul de cercetare fitosanitară a arboretelor (pentru tăierile de igienă) și actul de coordonare cu serviciul cadastral.

Autorizarea tăierilor pe terenurile din afara fondului forestier

Tăierea arborilor și arbuștilor în spațiile verzi ale localităților urbane și rurale se autorizează de către agențiile sau inspecțiile ecologice, cu marcarea prealabilă pe teren a arborilor preconizați pentru tăieri.

Conform prevederilor Legii cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, Regulilor sanitare în pădurile Republicii Moldova și altor acte legislative și normative în vigoare, tăierile arborilor și arbuștilor din spațiile verzi ale localităților urbane și rurale se autorizează:

- a) în pădurile parc, parcuri și grădini – în baza cererii de autorizare și actului de cercetare fitosanitară a arboretelor
- b) în alte categorii de spații verzi – în baza cererii de autorizare și actului de cercetare fitosanitară a arboretelor

În perdelele forestiere din zonele de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă tăierile se autorizează de către Inspectoratul Ecologic de Stat.

Pentru eliberarea autorizației beneficiarii trebuie să prezinte cererea de autorizare, decizia deținătorului de teren, avizul unității silvice teritoriale sau al autorității silvice centrale, actul de cercetare fitosanitară a arboretelor și actul inspectării întocmit de agențiile sau inspecțiile ecologice.

În perdelele de protecție amplasate pe terenuri cu destinație agricolă, perdele forestiere de protecție și plantații de arbori și arbuști situate de-a lungul căilor de comunicație (limitrofe drumurilor și căilor ferate) tăierile se autorizează de către agențiile sau inspecțiile ecologice.

Pentru eliberarea autorizației beneficiarii trebuie să prezinte cererea de autorizare și actul de cercetare fitosanitară a arboretelor.

Nu este necesară autorizația pentru efectuarea tăierilor vegetației forestiere provenite din lăstari și semințe aflate în afara plantațiilor forestiere proiectate: în zonele de protecție a liniilor de transport al energiei electrice, liniilor de comunicații, terasamentelor de cale ferată, debleuri, canalelor de evacuare a apei și altor edificii, unde vegetația forestieră împiedică exploatarea normală a acestora.

Se mai efectuează autorizarea tăierilor în cazuri excepționale

d) Actele inițiale și de coordonare necesare pentru solicitarea și obținerea avizului expertizei ecologice la proiectul de execuție:

- 2.** Tema de proiectare.
- 3.** Materiale privind atribuirea terenului pentru amplasarea obiectului, elaborat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1451 din 24.12.07 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor, care trebuie să cuprindă inclusiv și următoarele documente și materiale de bază:
  - deciziile autorităților administrației publice locale;
  - certificatul de urbanism;

- planul de situație (încadrare în teritoriu a obiectului);
  - contractul de vânzare-cumpărare a terenului sau contractul de dare în arendă;
  - Decizia Guvernului de schimbare a destinației terenurilor agricole atribuite pentru construcții;
  - avizele de coordonare a agențiilor ecologice sau inspecțiilor ecologice raionale, centrelor de medicină preventivă municipale/raionale cu privire la selectarea terenurilor pentru amplasarea obiectelor.
4. Avizul sanitar al Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă sau, după caz, a centrelor de medicină raionale la proiectul obiectului.
  5. Avizele de coordonare ale altor instituții publice, organizații interesate în dependență de destinația, particularitățile, specificul obiectului proiectat (după caz).
  6. Pentru expertizarea proiectelor ce țin de folosirea și protecția subsolului suplimentar la cele enumerate mai sus se anexează:
    - proiectul perimetrului minier;
    - actul de confirmare a perimetrului minier;
    - procesul-verbal al Comisiei de Stat pentru rezervele de substanțe minerale utile;
    - actul comisiei de transmitere a zăcămintului pentru valorificare industrială;
    - avizul expertizei de stat tehnominier;
  7. Alte documente și materiale după caz, în dependență de specificul obiectului minier proiectat.

1.5. Sistemul de evaluare și apreciere a activității IES

Pentru evaluarea și aprecierea activității IES a fost utilizat sistemul de 46 de indicatori care cuprinde toate manifestările inspecției și controlului ecologic.

1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)
2	Acte de control întocmite (nr.)
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate în total (nr.)
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceso-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceso-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unității)
18	Servicii prestate acordate (lei)
19	Servicii prestate achitate (lei)
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (leii)
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)
23	Examinarea petițiilor (nr.)
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)
25	Publicații (nr.)
26	Emisiuni radio-TV (nr.)
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)
29	Acte normative avizate (nr.)
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de: fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (R.I.M.Î.). auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)
33	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (FLA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)

43	Scule de pescuit ridicate (nr.)
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)

Sistemul în cauză a servit drept temei pentru stabilirea eficienței controlului ecologic de stat în comparație cu anii precedenți și a eficienței activității subdiviziunilor teritoriale ale IES. Sistemul de evaluare poate fi lărgit sau restrâns în funcție de sarcinile atribuite Inspectoratului Ecologic de Stat pentru o perioadă determinată.

Pentru o imagine mai completă despre Inspectoratul Ecologic de Stat și activitățile sale accesați pagina electronică: www.ies.gov.md

II. EXPERTIZA ECOLOGICĂ DE STAT ȘI AUTORIZAȚIILE DE MEDIU.

Anatolie BURDUJA,
șef, Direcția expertiză ecologică
și autorizații de mediu

Rezumat:

În anul 2015, de către sistemul expertizei ecologice de stat și autorizării de mediu, au fost eliberate:

- 646 avize ale expertizei ecologice de stat la documentația de proiect pentru construcții, inclusiv 18 avize negative;
- 47 autorizații de folosință specială a apei pentru activitățile economice existente;
- 1074 autorizații de emisie a poluanților în atmosferă de la surse fixe;
- 916 avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la surse fixe;
- taxa pentru efectuarea expertizei ecologice de stat la documentația de proiect pentru construcții transferată la bugetul de stat a fost de **882,162 mii lei** (suma transferată a constituit o creștere de 2,236 mii lei, comparativ cu 2014).

Cuprins:

1. Introducere.
2. Expertiza ecologică de stat – realizări și date.
3. Autorizațiile de mediu – implementarea normelor și standardelor ecologice în activitățile economice.
4. Probleme și propuneri de perfecționare.

1. Introducere

a) Expertiza ecologică de stat

Expertiza ecologică a documentației de proiect (DP) în anul 2015 a fost efectuată în baza actelor legislative și normative în vigoare, *atribuțiilor prevăzute în anexa nr. 3 din Instrucțiunea despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat aprobată prin Ordinul Ministrului Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. 188 din 10.09.02* de către Direcția Expertiză Ecologică și Autorizații de Mediu din cadrul aparatului central al Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) și inspectorii teritoriale, conform fișei postului, cu atribuții de efectuare a expertizei ecologice de stat a DP din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale IES – Agențiilor și Inspecțiilor ecologice.

DP examinate și acordate de DEEAM au fost destinate pentru construcția, lichidarea, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea și reprofilarea: sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare a localităților cu stații de epurare biologică a apelor uzate (90 proiecte), obiectelor social-culturale (11 proiecte), stațiilor de alimentare cu combustibil (61 proiecte), atelierelor reparații auto și spălătorii (27 proiecte), inclusiv

pentru tehnica agricolă (6 proiecte), depozitelor și frigiderelor pentru păstrarea fructelor, legumelor (16 proiecte), valorificarea substanțelor minerale utile din cariere, mine (6 proiecte), reabilitarea drumurilor, reparația străzilor (7 proiecte), măsurilor antierozionale cu construcții hidrotehnice, construcția iazurilor (28 proiecte), complexelor zootehnice (9 proiecte), construcția centralelor termice autonome, inclusiv pe biomasă, balot de paie, peleți, brichete (3 proiecte), amenajarea depozitelor pentru dislocarea, înhumarea, izolarea deșeurilor toxice, deșeurilor menajere solide (7 proiecte), inclusiv prelucrarea deșeurilor animaliere cu producerea biogazului (4 proiecte), obiectelor industriale și agroindustriale (18 proiecte), construcția centrelor comerciale (7 proiecte), construcția sistemelor de irigare (4 proiecte).

DP examinate și acordate de Agenții și Inspecții au fost destinate pentru construcția obiectelor social-culturale cu asigurarea tehnică de la obiectele și rețelele centralizate și proprii, inclusiv: case de locuit, grădinițe de copii, școli, case de cultură, cluburi, policlinici, puncte medicale, spitale, clădiri administrative, case individuale cu sobe, stații de telefoane, farmacii, oficii poștale, întreprinderi și centre comerciale de alimentare și de deservire socială; construcției obiectelor de prelucrare a produselor agricole în localitățile rurale, inclusiv: oloinițe și mori de măcinat, locuri descoperite de parcare și garaje pentru vehicule fără servicii; construcției liniilor de tensiune înaltă de 35 kW și mai joasă, nodurilor și liniilor de telecomunicații aeriene și subterane între localitățile țării și în intravilanul localităților, rețelilor de conducte de apă, canalizație în intravilanul localităților (fără instalații) altor întreprinderi, obiecte și instalații de menire comunală.

Activitatea în domeniul Expertizei Ecologice de Stat a DP

b) Autorizațiile de mediu

Potrivit prevederilor *art. 10, alin. (2) al Legii nr.235 din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător*, autorizarea este o acțiune prin care autoritatea administrației publice sau instituția abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control îi permite solicitantului să inițieze și/sau să desfășoare o afacere, eliberându-i un act cu caracter permisiv sub formă de licență – pentru genurile de activitate prevăzute de *Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și/sau sub formă de autorizație* – pentru confirmarea unor cerințe tehnice, unor norme separate sub un anumit aspect, stabilite de lege.

Autorizația de mediu pentru folosință specială a apei (AMFSA) este un act permisiv eliberat de IES, care reglementează în complex utilizarea și protecția apelor, în baza normelor de captare și utilizare a apei și regimului de evacuări stabilit de normativele DLA, condițiile tehnice, ecologice și igienice de desfășurare legală a consumului uman și a procesului tehnologic de producere. Potrivit art. 26 al Legii Apelor nr. 272 din 23.12.2013 AMFSA se eliberează pe un termen de 12 ani, cu excepția cazurilor în care:

- a) autorizația este cerută pentru un termen mai scurt;
- b) autorizația este cerută pentru un termen lung în temeiul alin. (2). „Autorizația de mediu pentru folosință specială a apei pe termen lung se eliberează pentru 25 de

ani în cazul în care solicitantul se obligă să facă o investigație pe un termen lung având ca obiect construcția, îmbunătățirea sau reabilitarea:

- a) unui baraj în scopuri hidroenergetice sau de altă natură;
- b) unei construcții hidrotehnice sau instalații pentru tratarea și furnizarea apei potabile”.

Menționăm că acțiunile de captare și utilizare a apei se autorizează **în complex**, când există garanții de utilizare rațională a apei și nu se va produce poluarea mediului. Totodată menționăm că în anul 2015 autorizațiile de mediu pentru folosința specială a apei, începând cu 01.04.2014, sunt eliberate prin intermediul Ghișeului unic în conformitate cu Hotărârea Guvernului Nr. 894 din 12.11.2013 cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei.

Activitatea în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei

Activitatea în domeniul autorizării folosinței speciale a apei este reflectată în diagramele din fig. 9, 10.

Pe parcursul anului 2015 au fost efectuate activități de implementare a procedurii de eliberare a autorizațiilor de mediu pentru folosința specială a apei (AMFSA) prin intermediul Ghișeului unic. Ministerul Mediului a organizat ședințe cu instituțiile implicate privind situația curentă și soluționarea problemelor întâlnite în contextul funcționării Ghișeului Unic a autorizațiilor de mediu pentru folosință specială a apei (AMFSA) și cu privire la dificultățile apărute la implementarea programului Compact al Fondului Provocările Mileniului – Moldova.

Direcția a organizat 6 seminare privind funcționarea Ghișeului unic în domeniul Autorizării de Mediu pentru Folosința Specială a Apei la care au participat inspectorii responsabili din AE Chișinău, AE Bălți, AE Cahul, AE Găgăuzia, IE Anenii Noi, Ialoveni, Hâncești, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Rezina, Șoldănești, Criuleni, Călărași, Leova, Cantemir, Glodeni, Drochia, Fălești, Florești, Sângerei, Soroca, Ungheni, Edineț, Briceni, Râșcani, Ocnîța, Taraclia, Basarabeasca, Cimișlia, Căușeni, Ștefan Vodă, Telenești (în total au fost instruiți 81 inspectorii responsabili), iar în platforma Autorizații de mediu pentru folosința specială a apei (Ghișeul unic) cu suportul Star Storage au fost formate în baza cererii dosare electronice a 101 beneficiari, eliberate 47 Autorizării de Mediu pentru Folosința Specială a Apei, iar 7 beneficiari au primit refuz.

Pe parcursul anului au fost depistate 138 cazuri de încălcare a legislației privind protecția apelor, exprimate prin folosirea obiectivelor acvatice fără autorizația de mediu pentru folosința specială a apei.

Autorizația de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele fixe (AEPA) este un act permisiv eliberat de IES care reglementează emisiile de poluanți în atmosferă de la sursele fixe de poluare stabilite în baza normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți, precum și de alte condiții și reglementări care asigură protecția aerului atmosferic în procesul tehnologic de producere.

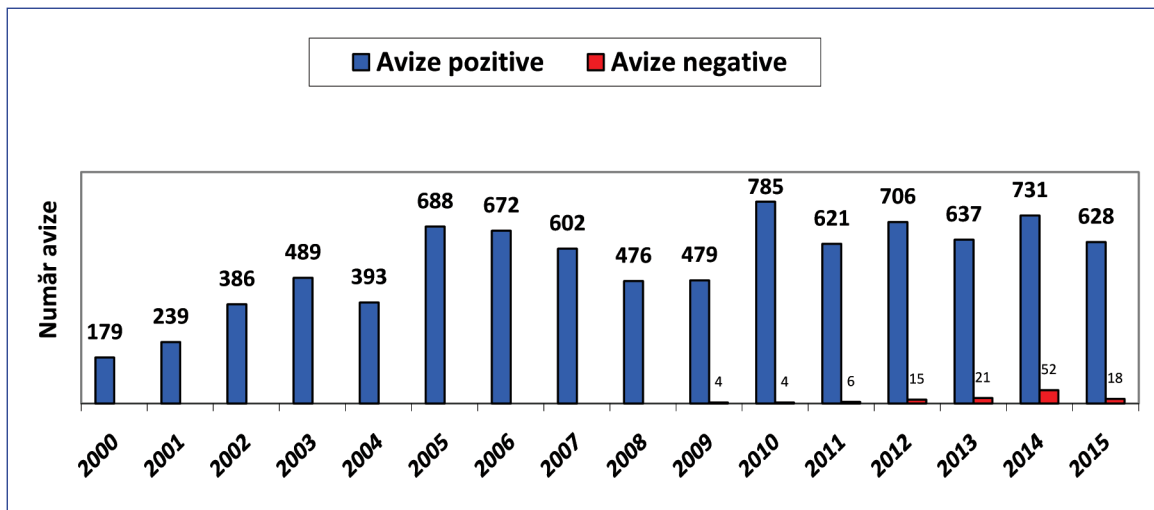
Responsabilii din Agenții și Inspecții de controlul agenților economici generatori de poluanți în atmosferă, precum și de eliberarea autorizațiilor de emisii a poluanților în

aerul atmosferic de la sursele fixe au fost permanent instruiți pentru îmbunătățirea activității de autorizare.

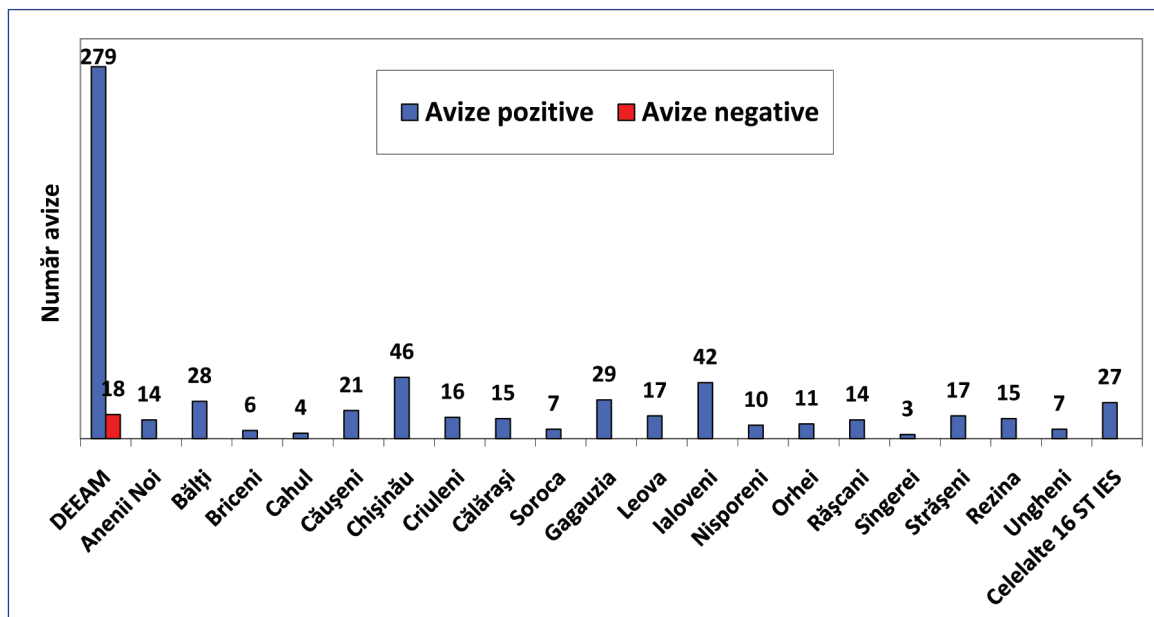
Activitatea în domeniul autorizării emisiilor de poluanți în aerul atmosferic este reflectată în diagramele din **fig. 7, 8**.

2. Expertiza ecologică de stat – realizări și date

Fig. 1 reprezintă numărul proiectelor examinate și avizate de sistemul expertizei ecologice de stat, inclusiv cu avize negative.

Fig. 1. Documentația de proiect pentru construcții examinată și avizată de expertiza ecologică de stat

Fig. 2. Ponderea subdiviziunilor sistemului expertizei ecologice de stat în realizarea programului IES, 2015

Pe parcursul anului 2015 au fost examinate de SEES în total 646 proiecte, inclusiv avizate pozitiv 628 proiecte și 18 proiecte avizate negativ (cu 34 proiecte mai puțin, comparativ cu anul 2014), 6 proiecte au fost examinate repetat. Din fig. 2, „**celelalte 16 ST IES**” au examinat și eliberat avize ale expertizei ecologice pentru 27 DP și anume: Edineț – 4, Camtemir – 4, Cimișlia – 4, Hâncești – 4, Basarabeasca – 3, Glodeni – 3, Fălești – 3, Dondușeni – 1, Ștefan Vodă – 1.

Potrivit prevederilor art. 19, alin. (3) al Legii nr. 851 din 29.05.1996 privind expertiza ecologică „Nerespectarea prevederilor actelor legislative și ale altor acte normative, precum și a instrucțiunilor în vigoare privind volumul și conținutul documentației prezentate pentru efectuarea expertizei ecologice de stat constituie temei de restituire a documentației beneficiarului pentru completare și perfectare”.

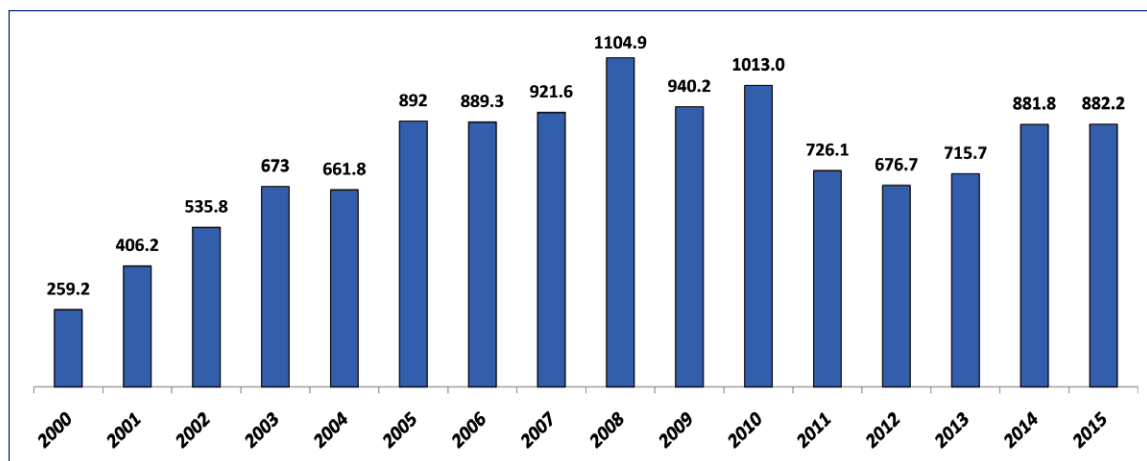
Majorarea eliberării avizelor negative se explică și prin faptul necorespunderii PE cu cerințele Strategiei de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 248 din 10.04.2013 („Forarea sondei arteziene din or. Strășeni”, „Forarea sondei arteziene în s. Plop, r-nul Dondușeni cu scopul aprovizionării cu apă a întreprinderii de stat Editura de Imprimare „Statistica”, „Alimentarea cu apă, evacuarea și epurarea apelor uzate din s. Romanovca, r-nul Leova”, „Construcția fazanariului și anexei la clădirea fazanariului cu regim de înălțime P+M, amplasată în comuna Calfa, raionul Anenii Noi, O.S. Hârbovăț, Î.S. „Tighina”, „Reconstrucția stației de rectificare a alcoolului etilic din or. Bălți, str. Burebista, 17”, „Revitalizarea bazei de odihnă „Pânzele Albe” a „Ostasim-Grup” S.R.L. din or. Vatra, mun. Chișinău”, „Generator pentru arderea deșeurilor animaliere a S.A. „IDT din Bardar”, satul Bardar, r-nul Ialoveni”, „Stație de alimentare cu produse petroliere și gaz lichefiat în limitele terenului arendat cu nr. cadastral 0100518.527, mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. Calea Ieșilor”, „Stație de alimentare cu produse petroliere și gaz lichefiat în limitele terenului arendat cu nr. cadastral 0100518.483, mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. Calea Ieșilor”, „Canalizarea satului Bușila, r-nul Ungheni (Etapa II)”, „Încăpere pentru creșterea bovinelor din s. Răzeni, r-nul Ialoveni”.

Totodată, în 2015, comparativ cu anii precedenți, este în descreștere numărul documentațiilor de proiect finanțate din bugetul de stat, fondul ecologic național, granturi, în general, pentru construcția complexă a obiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare, a centralelor termice pe combustibil alternativ – biomasa. Astfel, în anul 2015 din numărul total de documentații examinate, doar 27,6% au fost finanțate din bugetul de stat. În 2014 din numărul total de documentații examinate, cele finanțate de la bugetul de stat au constituit 55,4%, iar în anul 2013 – au constituit 60%.

De menționat, că expertiza ecologică de stat a proiectelor de execuție se efectuează contra plată, cu excepția documentației pentru construcția obiectelor finanțate din bugetul de stat, conform prevederilor art. 18 al Legii nr. 851 cu privire la expertiza ecologică de stat, iar mijloacele acumulate sunt direcționate în bugetul de stat.

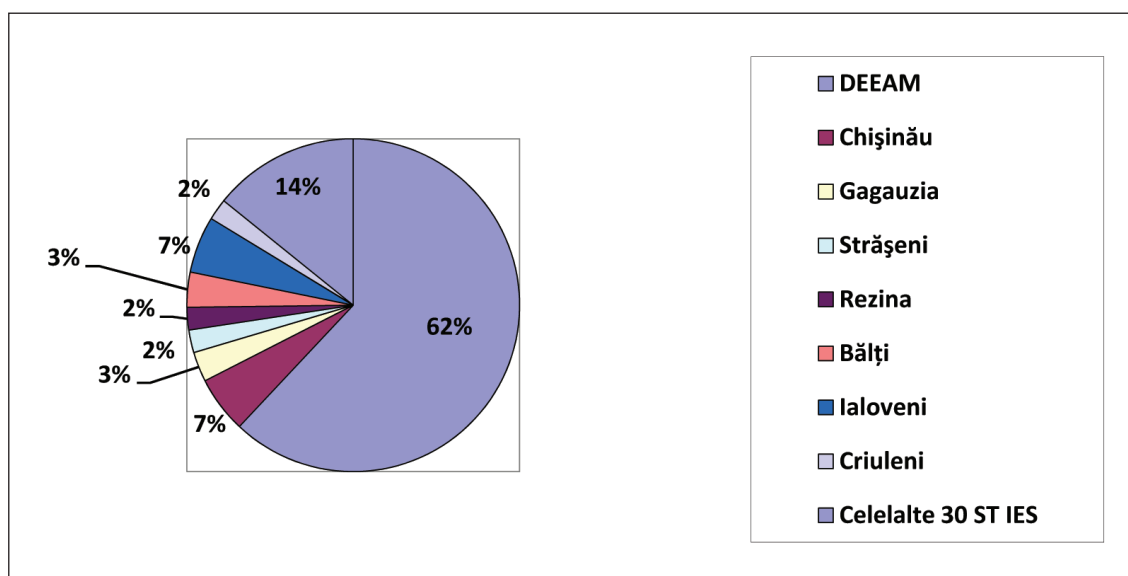
Fig. 3 demonstrează, că pentru executarea lucrărilor de expertiză ecologică în anul 2015 în bugetul de stat a fost transferată suma de **882,162 mii lei**, (suma transferată a constituit o creștere de 2,236 mii lei, comparativ cu 2014).

**Transferuri la bugetul de stat pentru efectuarea
expertizei ecologice, mii lei**

Fig. 3. Transferuri la bugetul de stat pentru expertiza ecologică

Ponderea procentuală a transferurilor la bugetul de stat a SEES pentru efectuarea expertizei ecologice de stat a proiectelor este demonstrată în **Fig. 4**. În suma totală a transferurilor la bugetul de stat **884,062 mii lei** sau evidențiat: DEEAM – 52,7%, Agenția Ecologică Chișinău – 9,07%, urmată de Agenția Ecologică Bălți cu 5,67% și Agenția Ecologică Găgăuzia cu 5,09%. Celelalte 32 subdiviziuni au contribuit la transferuri în medie cu câte 1 ÷ 4%.

Fig. 4. Ponderea procentuală a transferurilor în bugetul de stat de către subdiviziunile sistemului expertizei ecologice de stat

Fig. 5 demonstrează că în 2015, într-o execuție a indicațiilor din avizele expertizei ecologice de stat la documentația de proiect, Agențiile și Inspecțiile ecologice au participat în 940 de comisii de recepție finală, cu 110 mai puțin obiecte noi construite, comparativ cu 2014.

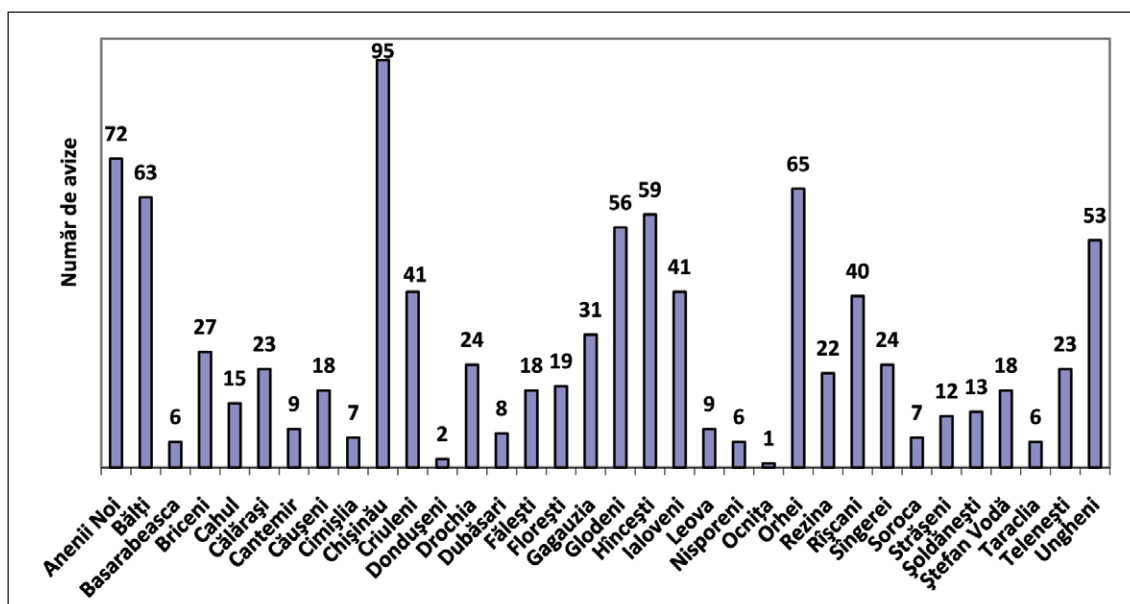

Fig. 5. Numărul obiectelor puse în funcțiune cu participarea Inspectorilor pentru mediu

Important pentru procedura de expertiză ecologică a documentației de proiect este întocmirea corectă a Avizului de acordare a terenului pentru amplasarea și proiectarea obiectului, care conține condițiile ecologice pentru inițierea și elaborarea proiectului. Acest aviz, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, a obținut statut de act permisiv.

Fig. 6 demonstrează că în 2015 Agențiile și Inspecțiile ecologice au eliberat beneficiarilor avize privind condițiile ecologice de acordare a 1820 (cu 296 mai puțin ca în anul 2014) terenuri pentru activități preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate înainte de implementare. Totodată, la 3 obiecte au fost eliberate avize privind necoordonarea atribuirii terenurilor pentru amplasarea și proiectarea obiectelor.

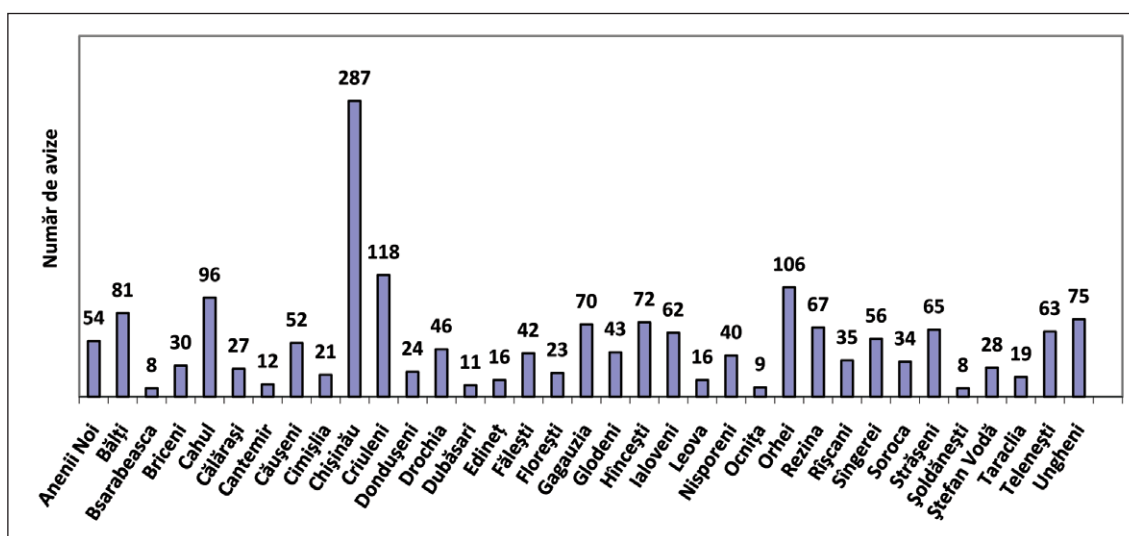
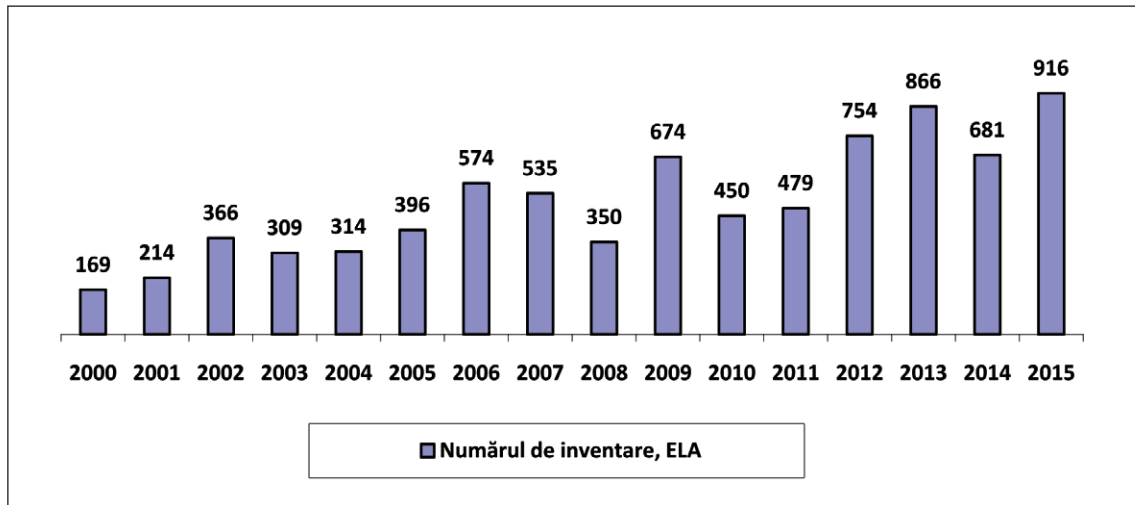

Fig. 6. Avize privind condițiile ecologice de acordare a terenurilor pentru activități preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate

3. Autorizațiile de mediu – implementarea normelor și standardelor ecologice în activitățile economice

Fig. 7 reprezintă numărul proiectelor normativelor ELA, inventarelor acordate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În anul 2015 au fost acordate 916 proiecte de normative ELA, inventare, cu 235 proiecte mai multe, comparativ cu a.2014, ceea ce se explică prin faptul că inventarele acordate anterior au fost reactualizate în condițiile când componența surselor de poluare a aerului atmosferic nu a fost modificată.

Fig. 7. Activitatea de reglementare a emisiilor de la sursele fixe de poluare a aerului atmosferic

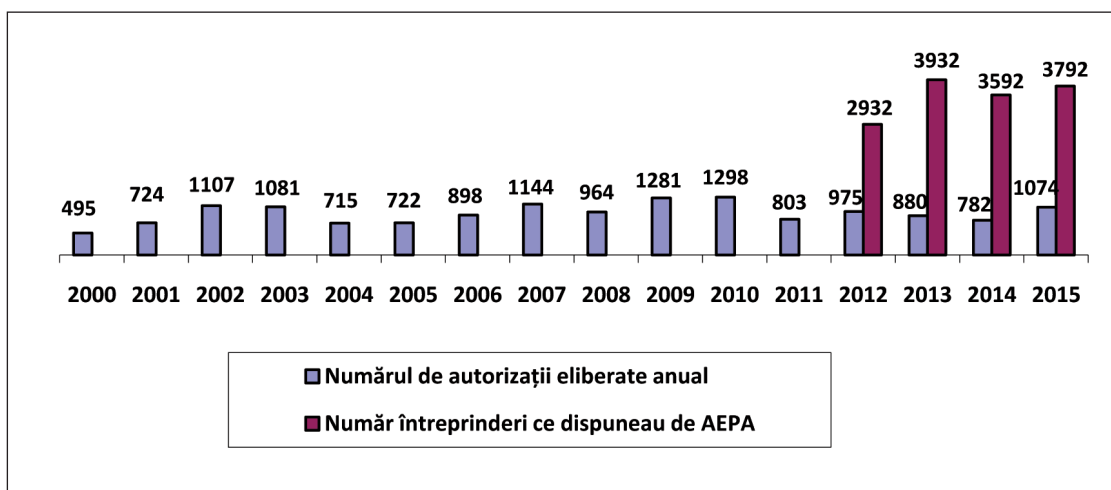
Fig. 8 reprezintă numărul autorizațiilor eliberate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În anul 2015 au fost eliberate 1074 AEPA, cu 292 mai mult, comparativ cu 2014.

Potrivit rapoartelor anuale subdiviziunile teritoriale ale IES în a.2015 au luat la evidență de inspectare 4224 întreprinderi ce trebuie să dispună de AEPA (cu 154 întreprinderi mai mult comparativ cu a.2014), din ele, la finele anului 2015, dispuneau de AEPA 3792, ce constituie 89,78% (cu 1,53% mai mult ca în 2014) (**Fig. 8**). În baza rapoartelor anuale anterioare ale IES se constată că nu sunt luate la evidență încă cca 500 de întreprinderi generatoare de poluanți în aerul atmosferic. Ca urmare, aceste întreprinderi nu sunt supravegheate de subdiviziunile teritoriale ale IES și nu achită plata pentru poluarea mediului. Acest obiectiv urmează a fi realizat de către IES în următorii ani.

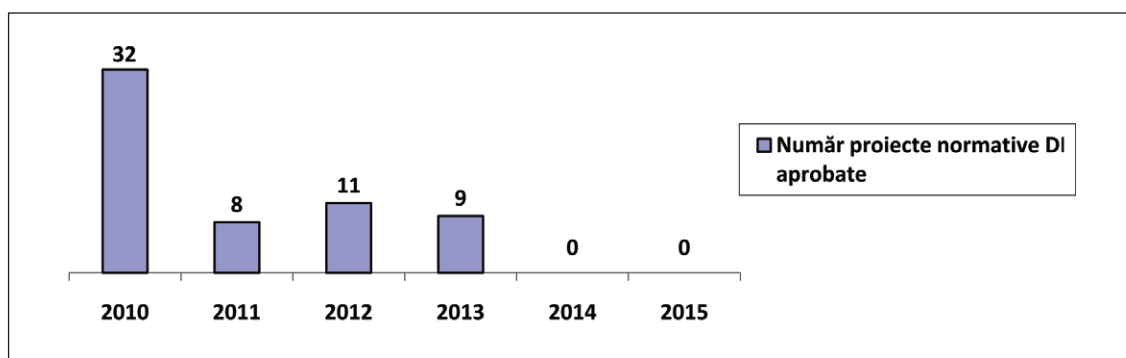
Fig. 9. În anul 2015 nu au fost examinate și acordate proiectele normativelor DLA pentru utilizatori de apă.

Numărul redus de utilizatorii de apă pentru care au fost acordate condițiile de deversare a poluanților în apele de suprafață, se datorează cerințelor impuse cu privire la neadmiterea înrăutățirii calității apelor de suprafață receptoare în rezultatul evacuărilor de ape uzate și, totodată, stării nesatisfăcătoare a sistemului de canalizare/epurare a apelor uzate.

În anul 2015 au fost eliberate AMFSA pentru 47 utilizatori de apă (UA), cu 4 mai puțin decât în 2014.

Fig. 8. Autorizații de emisii a poluanților în aerul atmosferic eliberate întreprinderilor

Fig. 9. Activitatea de reglementare a folosinței speciale a apelor (prin avizarea proiectelor normativelor DLA – anexă la AFSA/AFMSA)

Fig. 10 demonstrează că s-a redus numărul UA autorizați după intrarea în vigoare a Regulamentului cu privire la organizarea Ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 894 din 12.11.13.

În scopul accelerării procesului de examinare a cererilor privind eliberarea AMFSA, IES a emis Ordinul nr. 155 din 09.12.2015 prin care subdiviziunilor teritoriale le-au fost delegate competențe de examinare a cererilor pentru toate tipurile de utilizare a apei.

Însă, majoritatea subdiviziunilor teritoriale ale IES (25 din 35), nu eliberează AMFSA pentru utilizatori de apă din motivul neclarităților apărute în procesul de implementare a modificărilor și a funcționalității sistemului Ghișeului unic privind eliberarea autorizațiilor de mediu pentru folosința specială a apei.

În anii precedenți subdiviziunile teritoriale ale IES n-au eliberat AMFSA pentru utilizatori de apă care nu dispun de sisteme de canalizare proprii, precum și utilizatori de apă care nu sunt racordați la sistemele de canalizare existente sau nu practică transportarea autorizată a apelor uzate cu auto vidanaje. Ca urmare, s-a majorat numărul de utilizatori de apă, care, în baza măsurilor coordonate cu subdiviziunile teritoriale ale IES, au inițiat construcția sistemelor de canalizare. În anul 2015 au fost supuse expertizei ecologice de stat 59 proiecte de execuție privind construcția rețelelor de canalizare

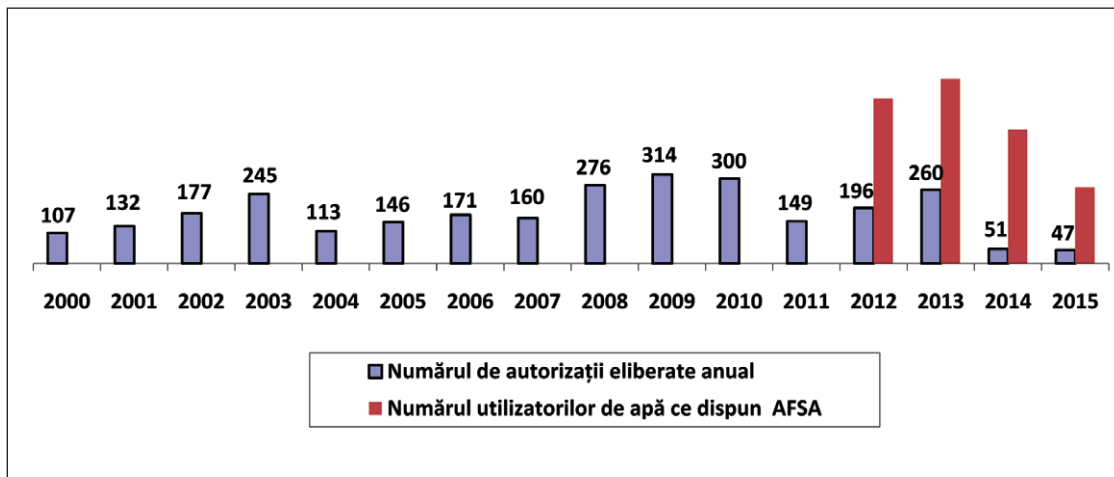

Fig. 10. Autorizații de folosință specială a apei

și a stațiilor de epurare a apelor uzate menajere în diferite localități sau cu 8 proiecte de execuție mai mult comparativ cu anul 2014.

Potrivit rapoartelor anuale subdiviziunile teritoriale ale IES au la evidența 885 utilizatori de apă care trebuie să dispună de AMFSA, din ei, la sfârșitul anului 2015, dispuneau de AMFSA 268 UA, ce constituie 30,28% (Fig. 10).

Subdiviziunile teritoriale ale IES urmează să ia la control acești utilizatori de apă cu prescrierea indicațiilor pentru perfectarea dosarului, care va fi depus la Ghișeu unic pentru coordonarea folosinței speciale a apei și achitarea plății pentru poluarea mediului. Acest obiectiv urmează a fi realizat de către IES în următorii ani.

4. Probleme și propuneri de perfecționare a expertizei și autorizării

Problemele existente în sistemul expertizei ecologice și autorizărilor de mediu, precum și unele propuneri de ameliorare a situației sunt reflectate și în anuarele anterioare ale IES.

De menționat că documentația de proiect pentru construcții este supusă obligatoriu unei Expertize ecologice complexe. Orice proiect prezentat la expertiză trebuie să conțină soluții de organizare a construcției, de exploatare, inclusiv și lichidarea obiectului.

Se depistează cazuri când beneficiarul de proiect schimbă instalațiile integrate în proiectul avizat anterior de expertiză și-l prezintă spre avizare repetat, fără a argumenta avantajele modificării din punct de vedere tehnic, economic, ecologic. Inspectoratul Ecologic de Stat prin efectuarea expertizei ecologice de stat are scopul de a evalua încadrarea tehnologiilor din documentația de proiect pentru construcții la cerințele actelor legislative și normative de mediu. Astfel, potrivit art. 19, alin. (1) al Legii privind expertiza ecologică, documentația de proiect pentru construcții este supusă unei examinări complexe, în cadrul căreia se iau în considerare factorii ecologici, economici și sociali, menținerea stabilității ecosistemelor naturale în contextul unui eventual impact pe întreaga perioadă de desfășurare a activității economice preconizate, inclusiv construcția obiectului, exploatarea, demolarea sau lichidarea acestuia.

Autoritățile publice centrale de specialitate nu în toate cazurile respectă procedura de coordonare a proiectelor, reieșind din competențele lor, – nu pun condiții la etapa de proiectare, și ulterior coordonează formal proiectul.

**Pentru perfecționarea sistemului expertizei ecologice de stat (SEES)
este necesar:**

1. De a reexamina „Instrucțiunea despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat” în scopul delimitării clare a atribuțiilor funcționale a componentelor sistemului expertizei ecologice de stat (Minister, Inspectoratul Ecologic de Stat, Agențiile și Inspecțiile Ecologice);
2. Introducerea modificărilor în actele legislative și normative în domeniul protecției aerului atmosferic, privind autorizarea emisiilor de poluanți în cantități nesemnificative;
3. Perfectarea structurii instituționale a SEES, având în vedere concentrarea resurselor umane specializate din raioane în centre cu acoperire zonală (regională);
4. Supravegherea continuă a respectării prevederilor avizelor expertizei ecologice de stat în procesul de construcție a obiectelor;
5. Colaboratorii sistemului expertiză și autorizări de mediu au nevoie de **instruire profesională**, conform practicii României în domeniul mediului ca țară membră a UE.

II. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC

Veronica ANDRONIC,
șef, Direcția inspectare generală

Svetlana MARUSEAC,
șef, Secția inspectare
resurse acvatice și aer atmosferic

Valentina BUSUIOC,
inspector principal, Secția inspectare
resurse acvatice și aer atmosferic

Rezumat:

Republica Moldova, orientată spre spațiul Uniunii Europene, urmează să soluționeze, de rând cu alte probleme, și protecția aerului atmosferic, să asigure respectarea normelor și cerințelor ecologice a actelor legislative naționale, cum ar fi:

Legea nr.1515-XII din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător;

Legea nr.1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic;

Legea cu privire la resursele naturale nr.1102-XIII din 06.02.1997;

Legea privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000.

Într-un cadru mai larg, Republica Moldova colaborează cu țările vecine în vederea asigurării securității ecologice pe plan transfrontalier la realizarea obligațiilor stabilite prin Convențiile internaționale la care este parte, precum și acordurile interstatale semnate.

Promovarea politicii de mediu în domeniul protecției aerului atmosferic, precum și supravegherea respectării prevederilor legislației ecologice de protecție a aerului atmosferic în activitatea antreprenorială revine Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor sale teritoriale.

Pe parcursul perioadei de raportare subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat

- au înregistrat 5525 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, inclusiv 2 998 cazangerii;
- au înregistrat 39 654 surse fixe de poluare, dintre care 4 272 surse dotate cu instalații de purificare (captare);
- au stabilit volumul emisiilor de poluanți de la surse staționare care constituie 21 792, 733 t/an, inclusiv de la cazangerii supuse controlului ecologic – 6 071, 87 t/an;
- au stabilit volumul emisiilor de poluanți de la surse mobile (transport auto) care constituie 173 454,601 t/an;
- au supus inspectării 1 130 agenți economici;
- au întocmit 1 487 acte de control, cu prescrierea a 2 893 indicații obligatorii de execuție în vederea prevenirii și neadmiterii poluării bazinului aerian, din care 2 580 au fost realizate în termeni stabiliți;
- în 780 cazuri au depistat încălcări ale legislației în domeniul protecției aerului atmosferic, fiind încheiate procese-verbale de sancționare contravențională;
- au asigurat suma amenzilor încasate care constituie 468 008 lei;
- în 7 cazuri au calculat prejudicii cauzate aerului atmosferic în suma totală de 2 863 lei;
- a sistat activitatea la 3 întreprinderi, acțiunile cărora contravine, prevederilor legislației ecologice privind protecția aerului atmosferic;
- au asigurat plata achitată în anul 2015 pentru poluarea aerului atmosferic de la sursele staționare și mobile de poluare care reprezintă 1 971 1481 lei.

Cuprins:

1. *Aspecte generale privind calitatea aerului atmosferic.*
2. *Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic.*
  - 2.1. *Sursele staționare de poluare.*
    - 2.1.1 *Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic.*
    - 2.1.2 *Impactul sectorului termoenergetic asupra calității aerului atmosferic.*
  - 2.2. *Sursele mobile de poluare.*
    - 2.2.1 *Transportul auto.*
    - 2.2.2 *Transportul feroviar.*
    - 2.2.3 *Transportul aerian.*
    - 2.2.4 *Transportul naval.*
3. *Activitățile de inspectare și măsuri de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic.*
4. *Plata pentru poluarea aerului atmosferic.*
5. *Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic.*
6. *Probleme și propuneri.*

1. Aspecte generale privind protecția aerului atmosferic

Protecția aerului atmosferic, în ultimul timp, a devenit una din problemele prioritare din domeniul de activitate a autorităților de mediu orientat spre realizarea dreptului constituțional al cetățenilor Republicii Moldova la un mediu sănătos, accesului la informația veridică privind calitatea aerului și măsurile întreprinse în această direcție.

Moldova este o țară agrar-industrială, iar poluarea spațiului aerian de la surse fixe și mobile nu este aceeași pentru întreg teritoriul. Gradul de poluare a spațiului aerian urban este mai mare față de cel rural din cauza existenței în orașe a întreprinderilor industriale mari, obiectivelor termo-energetice și termice și traficului intens al transportului auto. Pentru aceste obiective problema calității spațiului aerian este una prioritară.

Sursele principale fixe de emisii continuă să rămână centralele electrice și termice: CET-1 și CET-2, cazangeriile or. Chișinău, CET-Nord (or. Bălți), cazangeriile sectorului comunal ș.a.

Potrivit datelor „Chișinău-Gaz” S.R.L. în mun. Chișinău sunt înregistrate 113 276 consumatori casnici de gaze naturale, dintre care 80 698 sunt casele particulare dotate cu instalații autonome de încălzire cu gaz din or. Chișinău și 32 578 case particulare dotate cu instalații autonome de încălzire cu gaz din suburbiile municipiului Chișinău. Pe parcursul anului 2015 au fost utilizați în total 585 409 265 m³ de gaze naturale în mun. Chișinău.

Poluarea aerului atmosferic este o problemă, care necesită activități de determinare a calității aerului atmosferic și preîntâmpinare a efectelor nocive a activităților economice asupra ecosistemelor naturale. Analiza calității aerului atmosferic și a factorilor care o pot influența se reflectă rezultatele activității subdiviziunilor Inspectoratului în anul de raportare.

Este de menționat: și cantitatea de poluanți emiși în atmosferă de la toate sursele de poluare în anul 2015 a fost evaluată la nivel de 210 070,142 tone (fig. 1.).

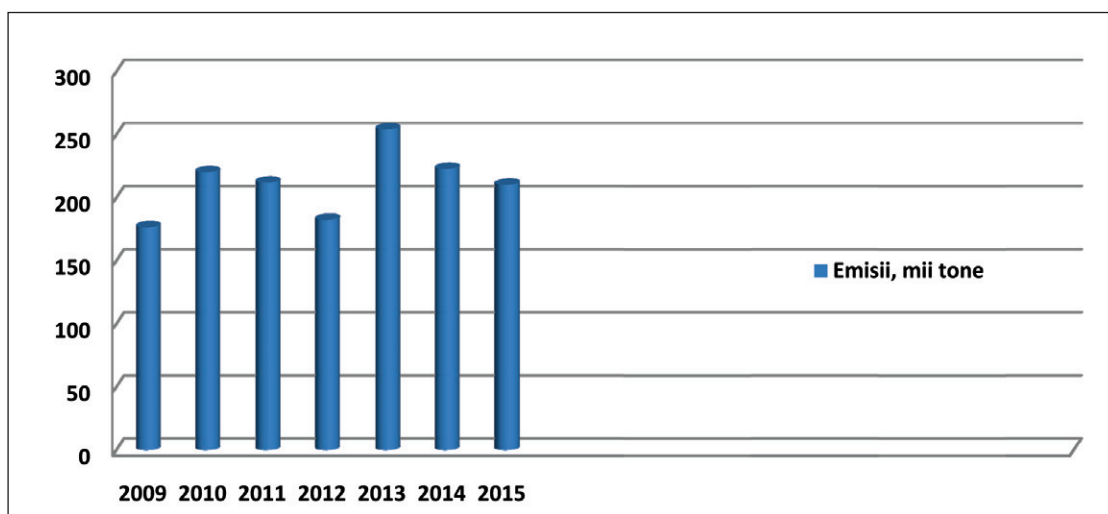

Fig. 1. Dinamica emisiilor de noxe de la sursele de poluare (mii tone) în perioada anilor 2009-2015

Pentru micșorarea nivelului poluării aerului atmosferic, agenții economici utilizatori de resurse naturale folosesc diferite metode de perfecționare a proceselor tehnologice, ermetizare a instalațiilor tehnologice, utilizare a instalațiilor moderne de purificare de noxe nocive etc.

Este bine cunoscut faptul că aerul, ca și alte componente ale mediului înconjurător, are capacitatea de a se autoepura. Autoepurarea aerului atmosferic prezintă procesul prin care aerul atmosferic revine pe cale naturală la compoziția anterioară poluării și se realizează prin curenții de aer, sedimentare și precipitații.

Cantitatea considerabilă de poluanți emiși continuu în atmosferă și în concentrații diferite provoacă consecințe dezastruoase asupra mediului înconjurător și, în primul rând, asupra sănătății populației.

2. Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic

Sursele principale de poluare a aerului atmosferic în Republica Moldova sunt prezentate de: producerea energiei electrice la termocentrale, sistemele de încălzire a locuințelor, traficul auto, feroviar, aerian și activitatea industrială. Poluanții cei mai importanți rezultați din aceste procese sunt: oxizii de carbon, sulful, azotul, particulele în suspensie, formaldehida, benz (a)pirenol etc.

Cea mai mare sursă de poluare atmosferică rămâne totuși arderea combustibilului. Prin impuritățile prezente în combustibil, prin fum (arderea incompletă) sau prin oxizii de azot și sulf aerul este poluat în proporții importante.

Sursele de poluare ale bazinului aerian din ecosistemul Republicii Moldova includ: sursele mobile – peste 660 mii unități de transport; sursele staționare – peste 5000 întreprinderi industriale.

2.1. Sursele staționare de poluare

Actualmente, în Republica Moldova sunt înregistrate 5 525 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, 3 centrale termoelectrice, 2 998 cazangerii.

Conform rapoartelor prezentate de Agențiile și Inspecțiile ecologice, cantitatea totală de poluanți calculată și emisă în atmosferă de la sursele fixe pe parcursul anului 2015 a constituit 21 792,733 tone, inclusiv: suspensii solide – 3 497,172 tone, dioxid de sulf – 1 457,765 tone, dioxid de azot – 2 094,102 tone, oxid de carbon – 6 127,508 tone, hidrocarburi – 2 953,324 tone, compuși organici volatili – 2 000,693 tone, alte substanțe poluante – 3 662,169 tone (anexa 1).

Volumul de emisii ale poluanților în aerul atmosferic de la sursele fixe pe parcursul anilor 2008-2015 rămâne practic la același nivel și variază între 20 664 și 24 158 tone/an. (fig. 2).

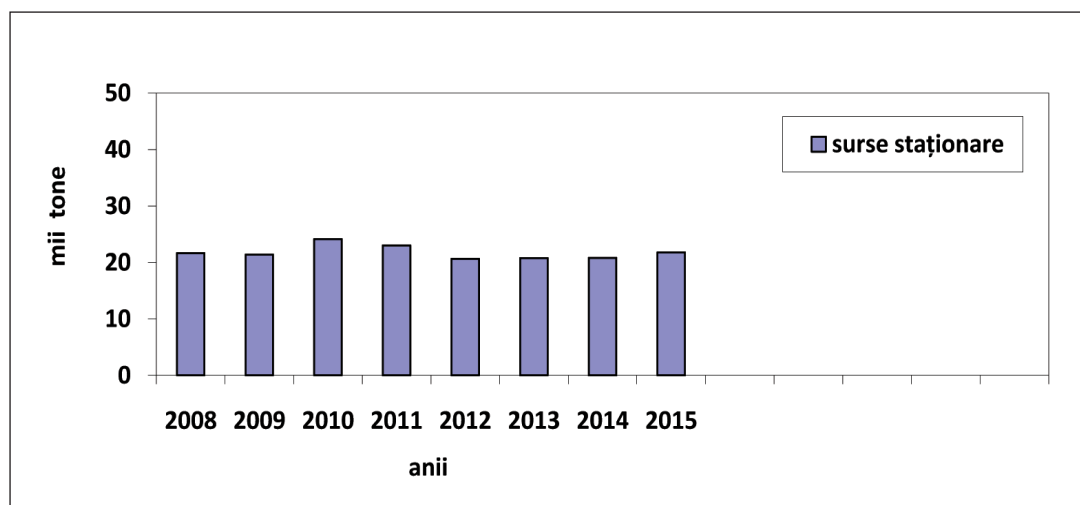

Fig. 2. Dinamica emisiilor de la sursele staționare

Un instrument important de reglementare în domeniul calității aerului atmosferic este sistemul de autorizare a emisiilor de poluanți în atmosferă.

Obligativitatea deținerii Autorizației pentru emisia poluanților în atmosferă de la sursele fixe de poluare este prevăzută în art. 12 din Legea nr.1422-XII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic. Pe parcursul anului 2015 au fost eliberate 1 074 autorizații de emisie a poluanților în atmosferă de la surse fixe (AEPA), în total 3 796 întreprinderi dispun de AEPA.

Informația detaliată privind eliberarea AEPA este reflectată în activitatea Direcției Expertiza Ecologică și Autorizații de Mediu.

2.1.1. Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic.

Conform datelor prezentate de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat, întreprinderile cu impact considerabil asupra calității aerului atmosferic pe parcursul anului 2015 sunt amplasate în:

- mun. Chișinău – S.R.L. „Ghesadi” (707,64 tone/an); S.A. „Edilitate” (433,915 t/an); S.R.L. „OVM Trans” (207,32 tone/an); S.R.L. „Bilargo-Prim” (142,91 tone/an); S.A. „Zorile” (191,119 t/an); Î.M. „Glass Container Company” S.A. (82,6682 tone/an); S.A. „Macon” (72,7861 tone/an); „Moldovatrangaz” S.R.L. (64,2707 t/an); „Chișinău Gaz” S.R.L. (57,889 t/an); Î.S. „Air Moldova” (48,5387 t/an);
- mun. Bălți – SRL „Glorin Inginering” (252,654 tone /an); S.A. „Floarea Soarelui” (99,300 tone/an); „Dominic” S.R.L. (34,638 t/an); S.A. „Moldagrotehnica” (32,503 t/an); „S.A. „Lukoil Moldova” – Baza petrolieră (16,537 t/an); Î.M. „Termogaz Bălți” (15,312 t/an); „Incomlac” (18,548 tone/an); Î.M. M.G. „CMC-Knauf” (18,941 tone /an);
- raionul Rezina – S.A. „Lafarge Ciment (Moldova)” (1 126,641, tone / an);
- raionul Florești –S.R.L. „Flor Nuc” (32,697 tone/an), S.R.L. „Funny Pig” (37,590 tone/an); Î.M. „Tezed S” (22,939 t/an); S.R.L. „Flerixon” – uzina de asfalt (11,348 tone/an); S.R.L. „Topograf” (14,049 t/an);
- raionul Dubăsari – S. A. „Fabrica de conserve Coșnița” (127,725 tone /an);
- raionul Drochia– Î. M. „Sudzucker – Moldova” S. A. (165,911 tone /an);
- raionul Ocnița– S.R.L. „Ulei – Nord” (35,906 tone / an), SA „Cereale REDIUL MARE” (46,57 tone/an);
- raionul Soroca – S.A. „Cariera de granit” (66,4454 t/an); S.A. „Alfa-Nistru” (20,319 tone /an); S.R.L. „FMC” Vasilcău (25,9377 t/an);
- raionul Anenii Noi – S.A. „Floreni” (117,315 t/an); S.R.L. „Funy Pig” (24,79 t/an);
- raionul Ungheni – F.P.C. „Confort” S.R.L. (40,223 t/an); S.R.L. „Euroatlant” (68,5495 tone /an);
- raionul Glodeni – S.A. „Cariera Cobani” (50,529 t/an);
- raionul Căușeni – S.A. „Elevator Kelleu Grains” (84,710 t/an);
- raionul Edineț – S.A. „Moldova Zahăr Cupcini” (142,11 t/an), S.R.L. „TB Fruit” (87,945 t/an), S.A. „Maconrut” (17,422 t/an), S.A. „Inlac” (12,2935 t/an), S.A. „Maggestala” (12,9933 t/an), S.A. „Natur Bravo” (15,134 t/an);
- raionul Fălești – S.A. „Sudzucker – Moldova” (300,650 tone/an).

2.1.2. Impactul sectorului termoenergetic asupra calității aerului atmosferic

Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă de la sectorul termoenergetic în anul 2015 constituie 8 219,136 tone. Din volumul sumar de emisii cca 12,2% revin centralelor termoelectrice.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă în anii 2013-2015

Tabelul 1

	Anul	Masa emisiilor, tone	SO ₂	CO	NO ₂	Substanțe solide	Altele
CET „Nord-Bălți”	2013	15,378	0	3,509	4,291	7,189	0,389
	2014	34,778	0,047	23,720	10,594	0,417	0
	2015	49,350	0,133	26,511	21,848	0,439	0,439
CET-I («Termoelectrica» S.A., CET sursa nr. 2, str. Vadul lui Vodă,5)	2013	77,135	0,043	24,595	51,842	0,503	0,152
	2014	66,935	0,034	22,01	44,25	0,501	0,14
	2015	103,578	0,043	9,974	92,720	0,503	0,338
CET-II («Termoelectrica» S.A., CET sursa nr. 1, str. Meșterul Manole,3)	2013	586,210	0,014	231,172	354,095	0,858	0,071
	2014	628,168	0,014	292,247	334,998	0,839	0,070
	2015	746,545	0,014	351,768	388,310	1,133	5,32
„Termocom” S.A. („Termoelectrica” S.A., Centralele termice, str. Tudor Vladimirescu,6)	2013	107,970	0,053	8,321	58,618	1,880	39,098
	2014	106,4	0,053	7,362	55,1	2,224	41,661
	2015	103,466	0,236	6,765	53,033	1,819	44,613

Modificarea structurii este parte a acțiunilor incluse în planul de activități pentru îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică („S.A. „CET”) din mun. Chișinău, urmând, cu suportul financiar al Băncii Mondiale, implementarea soluțiilor investiționale prioritare în sectorul termoenergetic al capitalei pentru sporirea eficienței și a fiabilității S.A. „CET”.

Schimbarea cantității și structurii emisiilor poluante înregistrate în ultimii ani este generată de înlocuirea combustibilului lichid și solid cu gaz natural.

La moment, în Republică sunt luate la evidență 2 998 cazangerii, dintre care 70 au fost construite pe parcursul anului 2015, reamenajate 99 centre termice (cazangerii) și 17 au fost lichidate. Cantitatea de emisii de poluanți în atmosferă de la acestea constituie 6 071,87 tone.

Din 2 998 cazangerii luate la evidență, 1 905 sunt gestionate de instituțiile bugetare și 1 093 de agenții economici, 2 277 de cazangerii funcționează pe gaze naturale, 19 – pe păcură/motorină și 703 – pe combustibil solid, dintre care 152 cazangerii utilizează ca agent termic peleți/brichete (anexa 2).

Pe parcursul anului 2015 s-au utilizat 36 347,19 tone combustibil solid, 12 184,6 tone păcură/motorină, și 215 376,52 tone gaze naturale, 11 936,83 tone peleți/ brichete.

2.2. Sursele mobile de poluare

Obiectele termo-energetice și termice ale republicii sunt poluatorii principali ai spațiului aerian, emisiile lor constituind cca 85% din cantitatea sumară de la sursele fixe, însă ponderea maximală în poluarea totală o au sursele mobile.

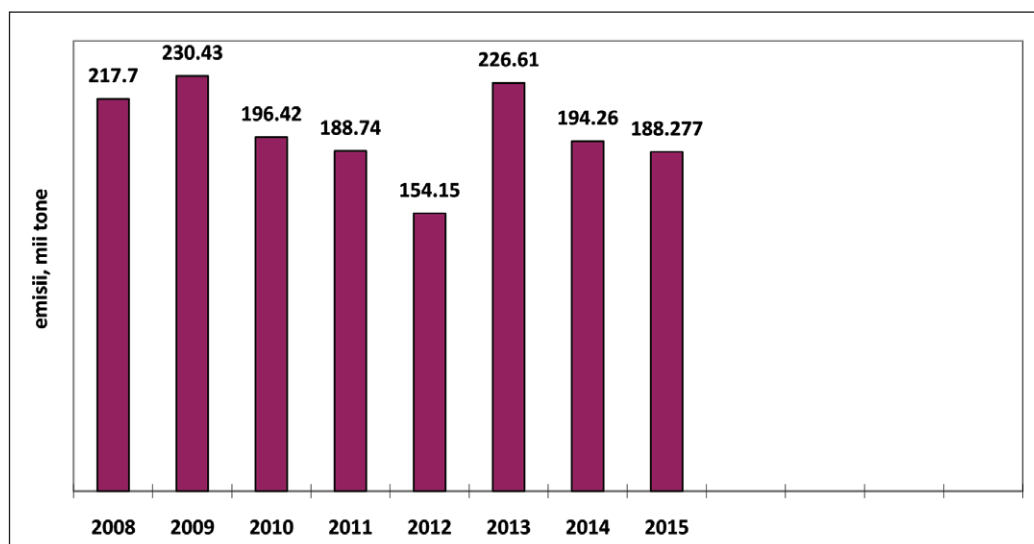

Fig. 3. *Dinamica emisiilor de la sursele mobile*

Sursele mobile de poluare reprezintă transportul auto (autovehicule pentru transportul mărfurilor – 154 163 un., autobuze și microbuze – 21 344 un., autoturisme – 487 418 un.), feroviar (locomotive diesel 138 un.), aerian (aeronave civile pentru transportul pasagerilor – 21 un., aeronave civile pentru transportul mărfurilor – 2 un.) și fluvial (nave de mărfuri fără propulsie – 9 un., nave de pasageri cu autopropulsie – 1 un., remorchere, împingătoare și împingătoare-remorchere – 8 un.).

Este cunoscut faptul că transportul constituie principala sursă de poluare a aerului atmosferic, emanând în aer cantități mari de hidrocarburi, oxid de carbon, dioxid de azot, dioxid de sulf, funingine, benz(a)piren, precum și plumb.

Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele mobile ajunge la 188 277,409 tone, sau cu 5 986,477 tone mai puțin față de anul 2014.

2.2.1. Transportul auto.

În ultimii zece ani transportul auto a devenit și continuă să rămână sursa principală de poluare a spațiului aerian și în prezent aportul lui constituie cca 80% din emisiile sumare.

Conform datelor evaluate, parcul de transport auto numără cca 662 925 unități. Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă a constituit 173 454,601 tone, sau cca 92% din cantitatea sumară de poluanți în aerul atmosferic din sectorul transporturi. În anul 2015 cantitatea de emisii s-a micșorat cu 5 479,379 tone față de anul 2014.

Cele mai poluate zone de la transportul auto sunt considerate: mun. Chișinău – 64 631,527 t/an, raionul Anenii Noi – 8 835,54 t/an, mun. Bălți – 7 367,9 t/an, Cahul – 7 233,599 t/an., raionul Ialoveni – 6 048,73 t/an, raionul Ungheni – 5 390,221 t/an., UTA Găgăuzia – 4 990,2401 t/an, raionul Briceni – 4 956,054 t/an. Cota de poluanți specifici din cantitatea sumară de emisii constituie: oxid de carbon – 134 622,757 t/an, hidrocarburi – 15 264,050 t/an, dioxid de azot – 14 777,091 t/an, dioxid de sulf – 3 606,879 t/an, aldehide – 2 741,438 t/an, substanțe solide – 2 442,386 t/an (anexa 5).

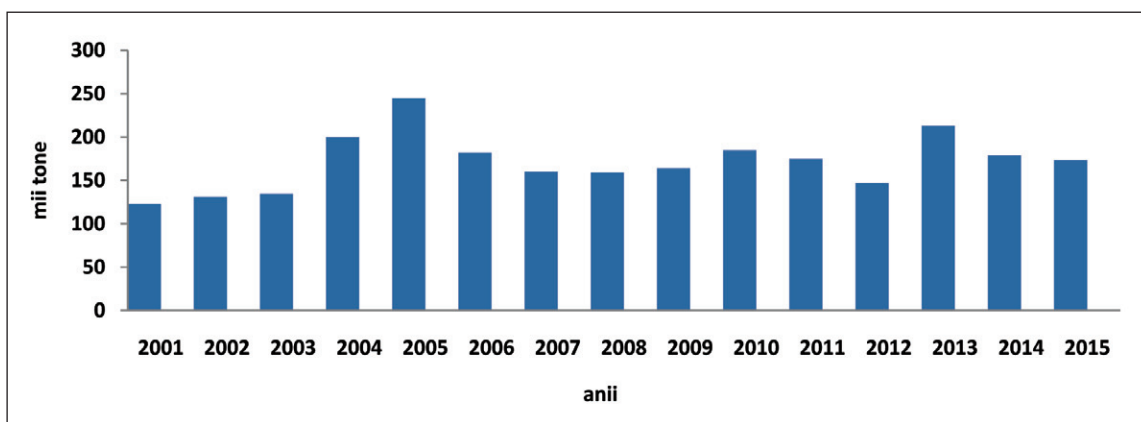

Fig. 4. Dinamica emisiilor de noxe de la transport auto în perioada anilor 2001-2015

Ținând cont de faptul că principala sursă de poluare o reprezintă transportul auto, protecția aerului atmosferic are ca scop reducerea și diminuarea emisiilor nocive produse de acesta.

În acest context, întru îndeplinirea Ordinului Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 85 din 03.09.2015 cu privire la organizarea și desfășurarea acțiunii de mediu în cadrul „Săptămânii Mobilității Europene”, desfășurată în perioada 14-20.09.2015.

Agențiile și Inspecțiile Ecologice în comun cu Autoritățile Publice Locale au organizat și desfășurat acțiunea care are ca scop sensibilizarea populației cu privire la unele aspecte ale poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive, care în ultimii ani a atins nivele critice cu consecințe grave sub aspect economic, social și ecologic, fiind necesare măsuri urgente de prevenire și diminuare.

La nivel local au fost emise dispoziții privind desfășurarea acțiunii „Un aer curat pentru toți”.

Astfel, în UTA Găgăuzia, or. Cahul, raioanele Cimișlia, Hâncești, Anenii Noi, Basarabeasca, Șoldănești, Briceni, Criuleni, Căușeni, Edineț, Florești, Glodeni, Soroca, Râșcani, Telenești, Ungheni, Ștefan Vodă, Cantemir, Orhei în perioada 14.09-10.10.2015

au fost organizate manifestații consacrate Acțiunii Europene cu genericul „În oraș fără automobilul meu”.

La acțiune au participat elevi, studenți, profesori din toate instituțiile de învățământ din orașe și raioane în număr de circa 2500 participanți.

Cheltuielile pentru desfășurarea concursurilor au fost suportate de către Fondul Ecologic Local pentru 9 raioane în sumă totală de 53 064 lei și anume – 7000 lei (raionul Cantemir);

– 5000 lei (raionul Cahul); – 7000 lei (raionul Glodeni); 7000 lei (raionul Râșcani); – 5500 lei (raionul Rezina); – 5010 lei (raionul Ștefan Vodă); – 7000 lei (raionul Criuleni); – 4554 lei (raionul Drochia); – 5000 lei (raionul Cimișlia) privind achiziționarea premiilor și organizarea manifestațiilor consacrate „Săptămânei Mobilității Europene”.

În paralel, Centrele Investigațiilor Ecologice ale Inspectoratului Ecologic de Stat au verificat stațiile de testare auto și transportul auto din raza municipiului Chișinău. La 38 autovehicule au fost depistate depășiri ale normativelor ELA a poluanților în atmosferă, fiind întocmite procese-verbale în baza art. 153, Cod Contravențional al Republicii Moldova.

Această acțiune este un răspuns la situația alarmantă creată de poluarea intensă a aerului atmosferic din centrele urbane de mijloacele de transport auto.

Una din posibilitățile de multiplicare a activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto este conlucrarea cu autoritățile publice locale, inclusiv cu Inspectoratul General de Patrulare al MAI.

În perioada de raportare în total au fost supuse testării ecologice 208 562 unități de transport auto, din care la 11 273 unități au fost depistate depășiri ale concentrațiilor maximal admisibile, iar 10 319 unități au fost supuse testării repetate. În total au fost întocmite 77 procese-verbale contravenționale cu aplicarea amenzilor în suma de 12 500 lei (anexa 6).

2.2.2. Transportul feroviar

Conform datelor prezentate de Întreprinderea de Stat „Calea ferată a Moldovei”, care în ultimii ani a întreprins acțiuni concrete în vederea reînnoirii efectivului rulant extrem de uzat. Pe parcursul anului 2015 au fost utilizate 15 432 tone motorină, 1 732 tone cărbune și 502 tone benzină. Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă în rezultatul arderii combustibilului consumat constituie 2 808,247 tone, inclusiv: oxid de carbon – 946,184 tone, dioxid de azot – 645,262 tone, hidrocarburi – 316,3 tone, dioxid de sulf – 232,484 tone, aldehide – 525,29 tone, substanțe solide – 142,727 tone.

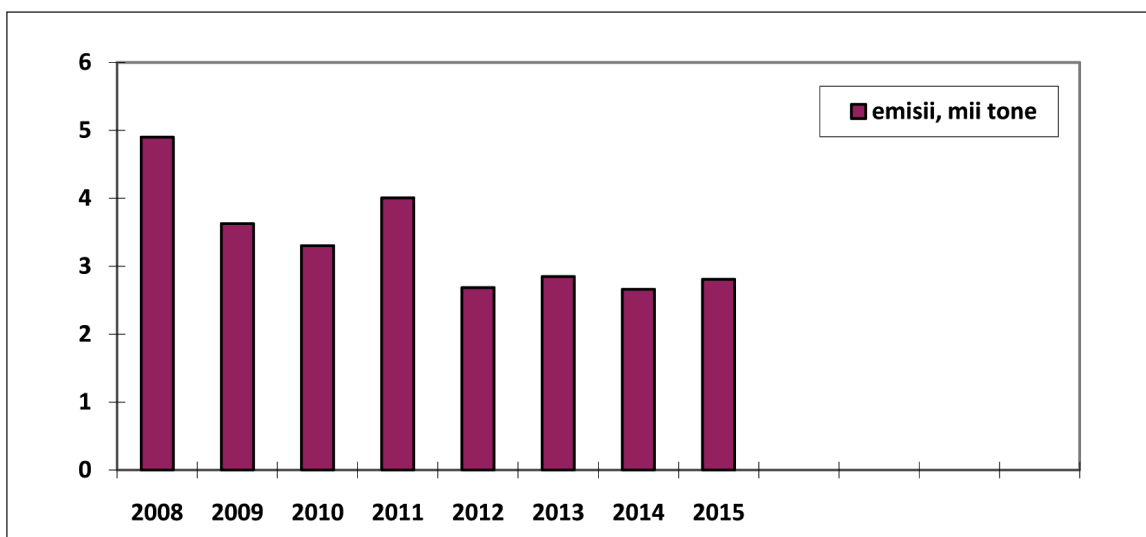

Fig. 5. Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul feroviar în perioada anilor 2008-2015

Din dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul feroviar în perioada anilor 2008-2015 (fig. 5) se observă că indicele volumelor emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul feroviar este la același nivel, comparativ cu anii precedenți (2012-2014).

Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă

Tabelul 2

Combustibil tone	Anul	Cantitatea de combustibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehide	Substanțe solide
Motorină	2013	19818	2667,504	931,446	376,542	812,538	297,270	67,382	182,326
	2014	19000	2557,4	893	361	779	285	64,6	174,8
	2015	15432	2549,366	725,304	293,208	632,712	231,48	524,688	141,974
Benzină	2013	349	179,980	153,560	16,054	8,725	0,698	0,419	0,524
	2014	200	103,14	88	9,2	5	0,4	0,24	0,3
	2015	502	258,881	220,88	23,092	12,55	1,004	0,602	0,753
Total	2013	20167	2847,484	1085,00	392,596	821,263	297,968	67,801	182,850
	2014	19200	2660,54	981	370,2	784	285,4	64,84	175,1
	2015	15934	2808,247	946,184	316,3	645,262	232,484	525,29	142,727

2.2.3. Transportul aerian

Transportul aerian este reprezentat de Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”. Cantitatea de combustibil consumată pe parcursul anului 2015 în acest sector este de 23 253,70 tone, cu 1 270,9 tone mai puțin față de anul 2014. Acțiunile de protecție a mediului desfășurate pe parcursul ultimilor ani au fost direcționate spre reducerea emisiilor de noxe și a poluării fonice în zona locativă aferentă aeroportului.

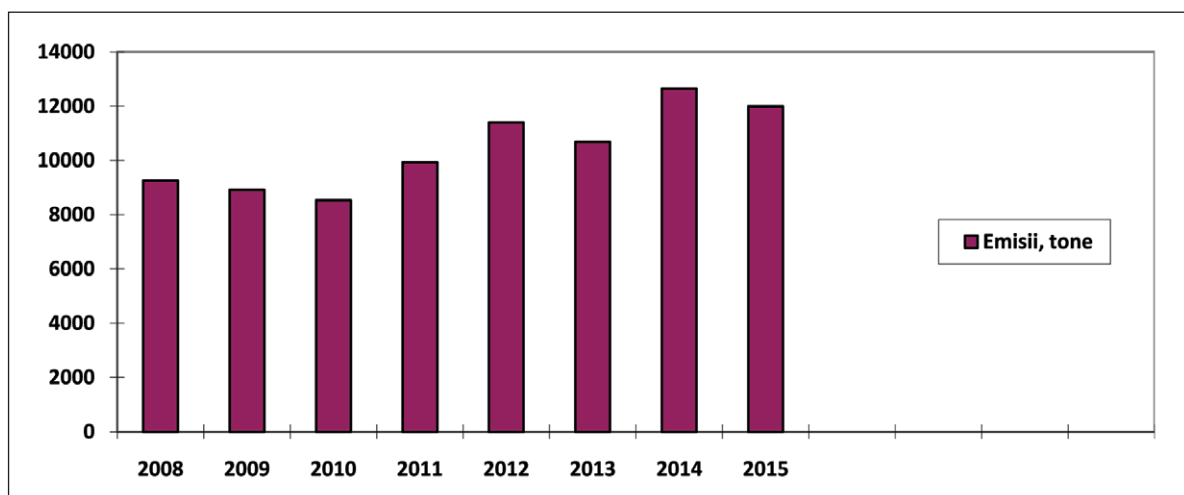

Fig. 6. Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul aerian în perioada anilor 2008-2015

2.2.4. Transportul fluvial

Transportul fluvial este reprezentat de instituțiile: – I.P. „Căpitănia Portului Giurgiulești”, Î.S. „Registrul Naval”, Î.S. „Portul fluvial Ungheni”, Î.C.S. „Danube Logistics” S.R.L. și Î.S. „Bacu Malovata” din raionul Dubăsari, care este în subordinea Ministerului Transportului și Infrastructurii Drumurilor al Republicii Moldova.

Complexul portuar Giurgiulești include terminalele petroliere și cerealiere administrate de către Î.S. „Portul fluvial Ungheni”.

Consumul de combustibil de către transportul fluvial în anul 2015 constituie 163 tone, iar emisiile de poluanți în atmosferă constituie 22,641 tone, cu 0,568 tone mai mult decât în anul 2014.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul naval în perioada anilor 2013 – 2015 este prezentată în tabelul 3.

Tabelul 3

Motorină, tone	Anul	Cantitatea de combustibil, tone	Masa emisiilor, tone	CO	Hidro- carburi	NO ₂	SO ₂	Aldehyde	Substan- țe solide
	2013	97	13,056	4,559	1,843	3,977	1,455	0,33	0,8924
	2014	164	22,073	7,708	3,116	6,724	2,46	0,557	1,508
	2015	163	22,641	7,658	3,086	6,674	2,41	2,038	0,775

3. Activitățile de inspectare și măsuri de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic

Activitățile de inspectare în vederea realizării obiectivelor și măsurilor trasate în planul de activitate pentru anul 2015, ca și în anii precedenți, au fost orientate spre reducerea impactului negativ al activităților economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației, de prevenire a poluării mediului înconjurător prin ridicarea nivelului de conștientizare a populației și încorporarea cerințelor de protecție a mediului în politicile sectoriale ale economiei naționale și politicii teritoriale de mediu.

Pe parcursul perioadei de raportare subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au supus inspectării 1 130 unități economice, au întocmit 1 487 acte de control cu prescrierea a 2 893 indicații obligatorii de execuție în vederea prevenirii și neadmiterii poluării bazinului aerian, din care 2 580 au fost realizate în termeni stabiliți. În procesul inspectării au fost depistate 780 contravenții și întocmite procese-verbale de sancționare contravențională cu aplicarea amenzilor în suma de 976 400 lei. Suma achitată constituie 468 008 lei. Cele mai frecvente încălcări țin de nerespectarea regulilor de exploatare a instalațiilor de purificare și a lipsei autorizațiilor de emisii de la obiectele poluatoare.

În anul 2015 au fost emise 3 Hotărâri de sistare a activității de producere a obiectelor, întreprinderilor, acțiunile cărora contravin prevederilor legislației ecologice privind protecția aerului atmosferic și anume: 2 hotărâri de sistare au fost emise în raionul Telenești și 1 hotărâre de sistare a fost emisă de către aparatul central al IES pentru „Vinăria din Vale” S.A. din mun. Bălți:

- cet. Cecan Octavian, care pe terenul cu numărul cadastral 8901238121 amplasat în partea de nord a or. Telenești, în extravilan, a construit neautorizat o încăpere cu suprafața de 200 m², în care au fost instalate utilaje pentru fabricarea fortanului și prelucrarea pietrei de calcar.
- cet. Bulimaga Vladislav, care pe terenul cu numărul cadastral 89152020229 amplasat în intravilanul s. Brânzeii Vechi, raionului Telenești a construit neautorizat o încăpere cu suprafața de 98 m² și a instalat utilajul pentru fabricarea dalelor din beton.
- „Vinăria din Vale” S.A., care prin activitatea secției de fabricare a alcoolului etilic din melasă amplasată în mun. Bălți, str. Kiev, 143 a creat incomodități locatarilor din mun. Bălți și agenților economici, în special a celor care acționează în Zona Economică Liberă.

Pe parcursul anului 2015 au fost depistate 7 cazuri de ardere a miriștilor, învelișului vegetal uscat al perdelelor forestiere de protecție, al câmpurilor, de pe marginile drumurilor, arderea deșeurilor nocive în afara perimetrelor admise și special amenajate, acțiuni admise contrar prevederilor art. 62 din *Legea nr. 1515-XII din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător*. Persoanele vinovate de încălcarea regimului de protecție a aerului atmosferic au fost sancționate în temeiul art. 115, Cod contravențional, iar prejudiciile cauzate aerului atmosferic au fost înaintate spre recuperare. Astfel, în 6 cazuri (raionul Glodeni – 2 cazuri și raionul Șoldănești – 4 cazuri) suma pretențiilor înaintate constituie 2 154 lei, iar într-un caz (raionul Telenești) prejudiciul cauzat aerului atmosferic fiind estimat la suma de 430 lei.

Una din sarcinile principale ale Centrelor Investigații Ecologice (CIE) este supravegherea calității aerului atmosferic și, prin urmare, determinarea surselor de poluare.

Informația detaliată privind rezultatele analitice este reflectată în activitatea Centrelor Investigații Ecologice.

4. Plata pentru poluarea aerului atmosferic

Plata pentru poluarea aerului atmosferic se percepe în conformitate cu prevederile Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie, 1998 privind plata pentru poluarea mediului. Potrivit art. 2 subiecții prezentei legi sunt persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare și persoanele fizice, denumite în continuare beneficiari de resurse naturale, care desfășoară activitate economică generatoare de poluanți. Plătitorul varsă plata pentru poluarea mediului pe conturile speciale ale agențiilor ecologice teritoriale ale autorității centrale de specialitate trimestrial, până la data de 20 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune în baza calculelor efectuate de plătitor. Calculele se coordonează cu agențiile/inspecțiile ecologice și se perfectează conform formei stabilite de autoritatea centrală de specialitate. Plata pentru poluarea aerului atmosferic constă din emisiile de poluanți de la sursele staționare și plata pentru emisiile de poluanți ale surselor mobile.

În anul 2015 suma calculată pentru poluarea aerului atmosferic constituie 2 030 812 lei, din care 1 971 148 lei au fost achitați/vârșați pe conturile fondurilor ecologice.

Cele mai mari sume revin municipiului Chișinău – 408 628,80 lei, raionului Rezina – 261 989,55 lei, raionului Anenii Noi – 216 145,60 lei, municipiului Bălți – 144 865 lei, raionului Cahul – 119 787 lei.

5. Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic

Obiectivele protecției aerului atmosferic corespund priorităților de activitate a autorităților de mediu conform Programului Guvernului pentru anii 2010-2015 și sunt orientate spre îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării și de protecție a aerului atmosferic. Acestea cuprind în sine acțiuni de evaluare a indicatorilor de planificare a activităților Inspecțiilor Ecologice, de monitorizare și inspectare a unităților economice în vederea asigurării respectării normelor stabilite în autorizațiile de emisii.

În scopul realizării acestor obiective se vor întreprinde următoarele acțiuni de ordin tehnic și organizatoric de diminuare a poluării aerului atmosferic, cum ar fi:

- modernizarea în continuare a utilajului și reutilizarea centrelor termice cu trecerea la gaze naturale;
- implementarea pe larg a tehnologiilor nonpoluante și dotarea întreprinderilor cu mijloace performante de purificare a emisiilor;
- elaborarea și implementarea sistemului complex de control al transportului auto la stațiile de testare tehnică;
- utilizarea pe larg a transportului electric urban și electrificarea căilor ferate;
- limitarea importului și exploatarea autovehiculelor vechi;
- promovarea acțiunii „Un aer curat pentru toți” pe întreg teritoriul țării și utilizarea bicicletelor ca mijloc de transport;
- elaborarea și implementarea sistemului de control al calității combustibilului;
- elaborarea și aprobarea normativelor de emisii limitat admisibile (ELA) de poluanți la toate sursele de poluare a atmosferei și autorizarea emisiilor de poluanți în atmosferă;
- utilizarea surselor de energie regenerabilă (eoliană, solară, biomasă);
- dezvoltarea sistemului de colectare, sistematizare și prezentare a rapoartelor statistice privind calitatea aerului atmosferic și de informare a societății.

6. Probleme și propuneri

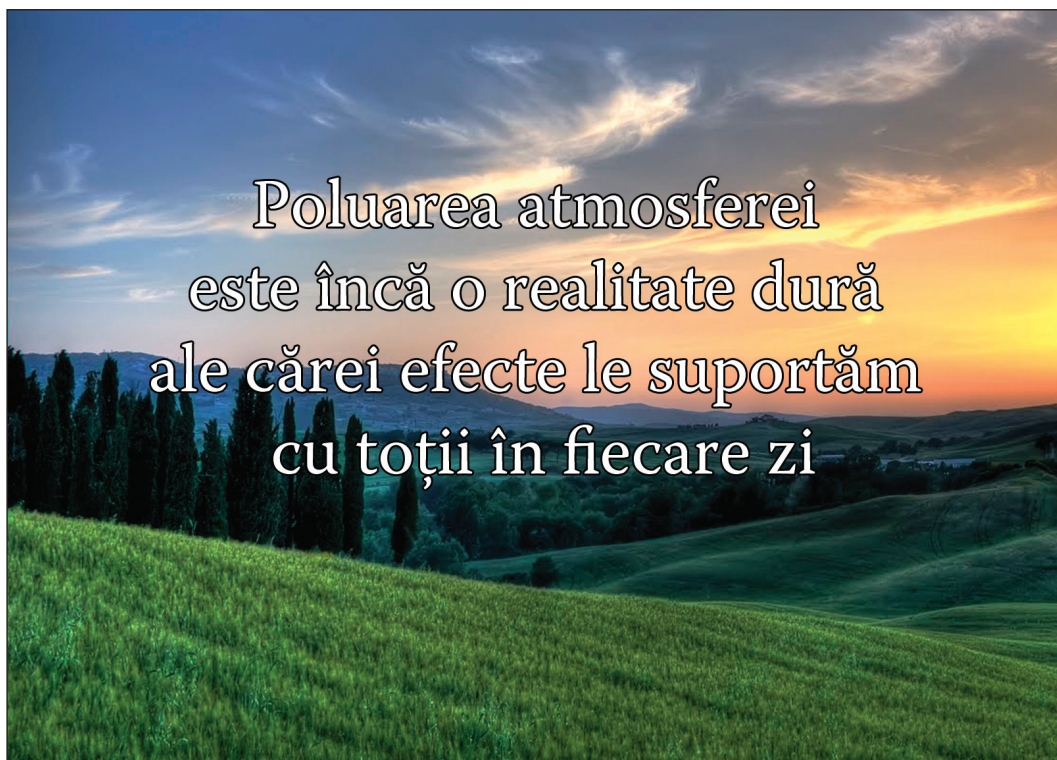
Calitatea aerului atmosferic în țară poate fi ameliorată dacă se vor lua în vedere următoarele:

1. Introducerea modificărilor în actele legislative și normative în domeniul protecției aerului atmosferic, privind autorizarea emisiilor de poluanți în cantități ne-semnificative;
2. Supravegherea continuă a respectării prevederilor actelor legislative și normative la întreprinderi cu impact sporit.
3. Autoritățile publice central și locale, persoanele fizice și juridice trebuie să-și

exercite responsabil atribuțiile pe care le au în aplicarea legilor și respectarea acestora;

4. Protecția aerului atmosferic este o obligațiune a tuturor actorilor sociali care organizează și desfășoară activități, și în primul rând, a celor care desfășoară activități economice generatoare de produse și substanțe nocive, inclusiv a celor care utilizează mijloace de transport. Autoritățile publice de ambele niveluri sunt obligate să susțină inițiativele referitoare la diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive;
5. În toate activitățile economice, inclusiv și în transport, să se acorde prioritate problemelor de protecție a mediului, tehnologiilor cu consecințe negative pentru mediu și sănătatea populației;
6. Instruirea profesională a inspectorilor pentru protecția mediului.

Notă: Evident, acest capitol nu cuprinde toate aspectele și problemele ce țin de protecția aerului atmosferic, îndeosebi în agricultură, alte domenii din economia națională, sursele de emisii ale cărora nu sunt completament monitorizate de Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile sale teritoriale. Acestea urmează a fi date publicității ulterior de instituțiile antrenate în astfel de activități.

**Volumul de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele staționare,
anul 2015**

Anexa 1

Nr. d/o	Nr. AE/IE	Volumul emisiilor în aerul atmosferic, tone.		Inclusiv, t.							Altele (t)
				CH (t)	SO ₂ (t)	CO (t)	NO ₂ (t)	Substanțe solide (t)	Compuși organici volatili (t)		
		2015	2014								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Bălți	859,002	855,135	253,635	24,082	208,921	80,895	128,465	124,829	38,175	
2	Chișinău	4109,657	3739,205	207,113	114,670	1029,860	734,779	454,331	746,002	822,902	
3	Cahul	305,696	381,921	10,272	24,674	37,355	13,726	56,662	0,050	162,957	
4	Găgăuzia	419,272	317,507	23,123	10,184	59,499	18,288	99,421	28,719	180,038	
	Total AE	5693,627	5293,768	494,143	173,610	1335,635	847,688	738,879	899,600	1204,072	
5	Anenii Noi	697,488	693,327	17,808	1,971	99,444	69,788	150,110	309,015	49,352	
6	Basarabeasca	114,840	117,640	26,532	24,496	12,578	21,561	15,693	8,952	5,028	
7	Briceni	138,629	132,628	11,325	2,148	29,435	8,906	49,255	16,967	20,593	
8	Cantemir	158,383	72,571	18,915	26,746	41,044	9,126	39,016	1,518	22,018	
9	Călărași	144,801	177,994	28,361	27,839	22,020	13,973	13,623	9,550	29,435	
10	Căușeni	476,703	508,688	27,880	36,063	89,638	23,090	180,609	13,889	105,534	
11	Cimișlia	216,322	235,978	10,734	49,950	64,714	8,232	52,641	3,820	26,231	
12	Criuleni	447,869	388,046	91,024	17,403	171,735	44,540	40,771	38,508	43,888	
13	Dondușeni	189,691	208,408	7,985	8,972	47,180	23,024	48,587	0,558	53,385	
14	Drochia	413,505	599,528	88,060	11,074	159,493	23,572	37,934	11,265	82,107	
15	Dubăsari	429,024	428,377	57,312	0,545	245,626	73,687	0,000	51,854	0,000	
16	Edineț	492,005	447,229	60,890	34,360	224,778	62,373	73,462	17,845	18,297	
17	Fălești	762,581	562,908	228,231	60,107	302,710	37,331	100,446	16,650	17,106	
18	Florești	412,733	426,656	49,791	22,430	58,338	17,660	111,494	76,764	76,256	
19	Glodeni	261,414	613,189	21,087	15,860	62,144	16,617	131,489	5,929	8,288	
20	Hâncești	634,252	740,125	58,386	122,755	210,155	20,796	193,948	25,425	2,787	

21	Ialoveni	450,651	485,110	10,010	23,222	130,535	23,072	92,781	77,203	93,828
22	Leova	301,685	315,965	4,954	74,690	85,464	13,593	99,924	12,085	10,975
23	Nisporeni	156,248	100,248	43,375	8,611	37,583	17,370	30,162	0,000	19,147
24	Ocnîța	219,700	250,850	4,416	25,326	52,014	11,923	75,513	30,134	20,374
25	Orhei	1058,220	552,418	18,476	310,554	366,451	53,268	190,079	62,721	56,671
26	Rezina	4407,864	4401,603	1363,200	69,148	1451,178	489,072	82,002	0,000	953,264
27	Râșcani	296,863	311,488	37,193	6,201	105,531	18,251	99,920	19,793	9,974
28	Ștefan-Vodă	246,161	195,135	10,850	39,122	42,915	5,641	118,692	18,185	10,756
29	Sângerei	735,660	237,130	25,039	28,870	66,059	45,895	60,998	53,180	455,619
30	Soroca	468,972	495,356	16,592	58,030	113,570	33,128	201,090	32,750	13,812
31	Strășeni	624,641	660,298	69,234	50,257	164,819	12,462	205,086	111,774	11,009
32	Șoldănești	114,256	168,894	8,620	18,117	32,020	4,447	42,456	3,733	4,863
33	Taraclia	197,384	175,064	14,156	18,692	43,264	6,918	72,435	36,241	5,678
34	Telenești	337,271	350,440	0,000	70,081	169,867	15,798	66,883	0,000	14,642
35	Ungheni	493,290	480,713	28,745	20,515	89,571	21,300	81,194	34,785	217,180
	Total IE	16099,106	15534,004	2459,181	1284,155	4791,873	1246,414	2758,293	1101,093	2458,097
	TOTAL AE/IE	21792,733	20827,772	2953,324	1457,765	6127,508	2094,102	3497,172	2000,693	3662,169

Caracteristica cazangerilor și volumul emisiilor în aerul atmosferic, anul 2015

Anexa 2

Nr. d/o	AE/IE	Numărul cazangerilor/ inclusiv construite noi		Numărul de centre termice (cazangerii) la balanță		Numărul de cazangerii cu utilizare a combustibilului			Cantitatea de combustibil utilizat, anul 2015, tone			Volumul emisiilor (tone/an)	Depășiri ELA	Controlate/ Sancțiuni, Recomandări		Lichidate/ Reamenajate pe parcursul anului 2015	
		cazangerilor	construite noi	primărilor	agenților economici	Comb. solid	Păcură/ Motorină	Gaze naturale	Comb. solid	Păcură/ Motorină	Gaze naturale			Controlate	Sancțiuni, Recomandări		Lichidate
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Chișinău	23	0	0	23	0	0	23	0	0	51931,661	953,589	0	23	0	0	0
2	Bălți	77	0	9	68	12	2	63	14976,15	5,477	47,911,00	174,45	0	0	0	3	0
3	Cahul	70	0	34	36	3	0	67	465,77	0	3413,4	65,111	0	0	0	0	0
4	Găgăuzia	150	0	118	32	0	0	150	0	0	21344,62	20,614	5	0	0	0	5
	Total AE	320	0	161	159	15	2	303	15441,92	5,477	124600,681	1213,764	5	23	0	3	5
5	Anenii Noi	49	2	14	35	4	0	45	166,5	0	26301,3	23,417	0	23	0/16	3	0
6	Basarabasca	55	6	35	20	6	0	49	15	0	3040	47,88	0	39	6	0	0
7	Briceni	134	0	126	8	45	0	89	264,062	0	1572,14	72,465	0	0	0	0	0
8	Cantemir	49	0	42	7	18	0	31	513	0	536,624	88,368	0	0	0	0	0
9	Călărași	56	0	45	11	13	0	43	563	0	2460,8	90,007	0	55	71	0	56
10	Căușeni	168	0	24	144	25	2	141	687,97	3	3322	156,314	0	11	0	0	3
11	Cimișlia	52	0	51	1	19	0	33	865,703	0	676,605	125,297	0	4	0	0	6
12	Criuleni	94	1	69	25	9	0	85	259	0	1489,995	239,227	0	17	0	0	0
13	Dondușeni	49	1	8	41	13	0	36	584,25	0	473,76	85,99	0	8	0	0	0
14	Drochia	56	0	43	13	1	1	54	1,5	3113	4780,817	181,286	0	11	0	1	0
15	Dubăsari	120	0	56	64	0	0	121	0	0	2524,9	227,633	0	4	0	1	0

16	Edineț	52	3	41	11	7	0	45	176	0	9009,282	137,02	0	3	0	0	0
17	Fălești	55	0	49	6	31	2	22	1419,49	8941	1189,433	481,079	0	40	0	0	0
18	Florești	111	0	71	40	14	0	97	390,1	0	1855,103	94,231	0	20	0	0	0
19	Glodeni	28	0	15	13	14	0	14	141,8	0	703	33,027	0	7	0/3	0	0
20	Hâncești	186	5	147	39	108	3	75	3626,6	12,4	1999	545,115	55,97	7	0	0	0
21	Ialoveni	97	0	51	46	7	0	90	223,38	0	1174,03	67,372	0	0	0	0	0
22	Leova	69	10	24	45	15	9	45	495,432	109,725	1042,268	105,284	0	6	0	0	6
23	Nisporeni	105	0	51	54	16	0	89	791	0	1169,06	156,373	0	105	0	0	0
24	Ocnîța	28	0	12	16	4	0	24	126,44	0	323,2	10,957	0	28	0	0	3
25	Orhei	159	0	112	47	18	0	141	780,6	0	6992,3	212,99	0	6	12	3	4
26	Rezina	129	5	99	30	58	0	71	784,92	0	1149,98	145,953	0	0	0	0	0
27	Râșcani	127	0	71	56	53	0	74	1526	0	4727,325	435,099	0	18	0	0	0
28	Ștefan-Vodă	116	0	75	41	7	0	109	252,4	0	626,99	157,927	0	0	0	0	0
29	Sângerei	180	37	150	30	83	0	97	1323,4	0	1535,03	102,98	0	16	3	2	6
30	Soroca	44	0	40	4	18	0	26	995	0	2288	183,1	0	22	0	1	0
31	Strășeni	100	0	88	12	23	0	77	979,9	0	3108,6	165,534	0	0	0	0	4
32	Șoldănești	42	0	42	0	24	0	18	847,82	0	483,26	134,713	0	0	0	0	0
33	Taraclia	82	0	51	31	5	0	77	231	0	1052,84	54,777	49,08	20	0	3	6
34	Telenești	48	0	42	6	24	0	24	806	0	377,2	141,586	0	0	0	0	0
35	Ungheni	38	0	0	38	6	0	32	1068	0	2791	155,107	0	0	0	0	0
	Total IE	2678	70	1744	934	688	17	1974	20905,267	12179,125	90775,842	4858,108	105,1	470	145/6	14	94
	TOTAL AE/IE	2998	70	1905	1093	703	19	2277	36347,2	12184,6	215376,5	6071,87	110	493	145/6	17	99

Caracteristica cazangeriilor pe biomasă și volumul emisiilor în aerul atmosferic, 2015

Anexa 3

Nr. d/o	AE/IE	Numărul cazangeriilor pe biomasă/ incluse și construite noi		Numărul de centre termice (cazangerii) la balanță		Numărul de cazangerii cu utilizare a biocombustibilului		Masa emisiilor (t/an)	Controlate/ Sancțiuni/ Recomandări
				primăriilor	agenților economici	Avizul Expertizei Ecologice de Stat	Cantitatea de biocombustibil utilizată pentru anul 2015 (t/an)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Chișinău	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Bălți	3	0	0	3	1	518,9	53,503	1
3	Cahul	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Găgăuzia	2	0	2	0	2	0	0	0
	Total AE	5	0	2	3	3	0	53,503	1
5	Anenii Noi	4	0	4	0	4	166,5	2,402	4/0/4
6	Basarabasca	2	2	0	2	2	15	1,023	2
7	Briceni	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cantemir	4	0	4	0	4	288	28,519	0
9	Călărași	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Căuseni	6	0	2	4	5	111	12,606	7/0/14
11	Cimișlia	4	0	4	0	4	113,05	11,631	0
12	Criuleni	4	1	2	2	2	758	27,627	2/0/6
13	Dondușeni	6	0	6	0	6	364,15	4,302	0
14	Drochia	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Dubăsari	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Edineț	7	3	5	2	1	931	105,85	3
17	Fălești	4	0	4	0	4	94,6	9,75	0
18	Florești	5	0	5	0	5	203,1	20,934	0
19	Glodeni	5	0	5	0	5	295,7	44,983	5/0/5
20	Hâncești	7	0	7	0	7	370,9	17,175	2
21	Ialoveni	2	0	1	1	0	79	7,371	0

22	Leova	4	4	4	0	4	0	4	95,285	9,91	0
23	Nisporeni	2	0	2	0	2	0	2	110	11,342	0
24	Ocnîța	5	0	5	0	0	0	0	126,44	5,796	4
25	Orhei	8	0	7	1	7	0	7	4844	499,614	0
26	Rezina	5	0	5	0	5	0	5	0	0	0
27	Râșcani	9	0	4	5	9	0	9	843,5	55,1856	0
28	Ștefan-Vodă	15	2	15	0	11	0	11	905,4	93,334	0
29	Sângerei	6	0	6	0	0	0	0	102	7,089	0
30	Soroca	7	7	7	0	7	0	7	154,9	15,8643	0
31	Strășeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Șoldănești	5	1	5	0	4	0	4	126	11,981	0
33	Taraclia	6	2	6	0	6	0	6	113	11,646	0
34	Telenești	8	0	8	0	0	0	0	506,3	52,205	0
35	Ungheni	7	0	7	0	7	0	7	220	22,684	0
Total IE		147	22	130	17	111	111	111	11936,83	1090,824	11
TOTAL AE/IE		152	22	132	20	114	114	114	11936,83	1144,327	12

Sursele fixe de poluare a aerului atmosferic, anul 2015

Anexa 4

Nr. d/o	AE/IE	Numărul întreprinderilor poluante/inclusiv întreprinderi de stat			Numărul întreprinderilor controlate/inclusiv cu depistarea încălzirii legistăției			Numărul surselor fixe de poluare/din ele dotate cu instalații de purificare (captare)			Numărul surselor staționare / inclusiv reședințe de poluare / inclusiv reședințe organizate		Volumul emisiilor de poluanți de la surse staționare, (t/an)			S-au înregistrat majorări ale emisiilor comparative cu anul 2014			Au elaborat EA (inventariere, volumul)			Emisii nesupuse procesului de purificare (captare)/inclusiv emisii organizate (t)		Numărul instalațiilor pentru urfificare (captare)/inclusiv instalații noi construite (unități)			Instalații defectate (unități)		Instalații ineficiente (unități)	
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28			
1	Chișinău	1005	51	303	184	9860	912	4964	4109,657	370,452	182	2907,451	2262,721	912	6	0	0													
2	Bălți	408	19	408	19	3348	175	1389	859,002	3,867	390	806,6	369,721	175	0	0	0													
3	Cahul	78	28	100	3	1197	119	377	305,696	0	8	289,44	107,8	0	105	0	0													
4	Găgăuzia	152	39	17	0	1657	467	243	419,272	5,524	0	162,722	0	400	13	0	0													
	Total AE	1643	137	828	206	16062	1673	6973	5693,627	379,843	580	4166,213	2740,242	1487	124	0	0													
5	Anenii Noi	112	11	43	2	1771	593	817	697,488	161	30	690,536	258,957	85	5	0	0													
6	Basarabasca	110	46	39	4	576	12	315	114,840	0	1	98,74	98,74	8	0	5	3													
7	Briceni	69	2	97	10	874	36	308	138,629	5,267	71	138,629	39,621	36	0	0	0													
8	Cantemir	43	3	34	5	350	34	68	158,383	2,317	2	54,392	0	31	0	0	0													
9	Călărași	109	6	109	6	1088	0	63	144,801	0	0	144,801	6,7328	0	0	0	0													
10	Căușeni	220	113	26	13	2006	167	852	476,703	0	8	374,308	221,078	167	6	6	0													
11	Cimișlia	89	35	30	2	644	498	230	216,322	0	9	216,322	121,936	32	0	0	25													
12	Criuleni	71	10	69	0	538	50	256	447,869	0	26	366,9	129,87	50	4	3	1													
13	Donușeni	122	54	73	13	674	40	373	189,691	29,887	59	181	101	27	0	0	0													
14	Drochia	86	43	43	26	663	77	296	413,505	6,106	15	395,01	77	0	0	0	0													
15	Dubăsari	146	56	25	0	319	10	155	429,024	0	4	1,358	421,915	37	0	0	0													
16	Edineț	111	56	38	9	848	58	383	492,005	128,99	28	492,01	376,46	45	2	2	7													
17	Fălești	118	44	35	7	565	107	360	762,581	0	26	359,427	317,022	67	0	0	0													
18	Florești	104	73	84	29	1084	117	998	412,733	0	103	372,358	97,419	104	7	5	5													

19	Glodeni	74	22	66	0	558	134	469	208	261,414	0	0	261,415	0	0	0	0	0	0	24
20	Hâncești	157	88	13	0	1265	45	1265	531	634,252	55,974	9	600,138	0	45	0	0	0	0	0
21	Ialoveni	201	59	201	16	785	48	785	187	450,651	0	29	0	0	37	0	6	13	0	0
22	Leova	219	61	124	18	780	33	780	594	301,685	0	62	264,39	229,745	55	0	0	0	0	0
23	Nisporeni	151	51	18	0	766	0	151	100	156,248	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Ocnita	65	14	56	21	138	115	144	80	219,700	0	3	140	2	8	0	0	0	12	12
25	Orhei	155	41	116	0	896	30	896	307	1058,220	506,632	24	952,749	643,655	30	2	3	4	0	4
26	Rezina	194	119	93	0	767	41	767	193	4407,864	0	28	4407,864	1945,5	41	0	0	0	0	0
27	Râșcani	208	83	34	0	812	16	812	427	296,863	5,4	13	216,21	128,7	16	0	0	0	0	0
28	Ștefan-Vodă	121	7	51	3	377	21	399	195	246,161	0	35	0	0	5	0	2	0	0	0
29	Sângerei	114	48	57	9	741	166	719	456	735,660	16,38	71	735,6	660,07	27	10	0	0	0	0
30	Soroca	125	40	86	35	962	16	962	381	468,972	0	72	460,613	264,52	16	0	0	0	0	0
31	Strășeni	237	36	48	30	1098	58	1075	274	624,641	0	42	566,469	312,098	83	0	0	0	0	0
32	Șoldănești	89	62	22	8	493	25	515	343	114,256	0	5	113,05	16,64	25	5	0	0	0	0
33	Taraclia	103	40	27	8	699	40	699	293	197,384	22,32	14	180,571	54,777	40	4	0	0	0	0
34	Telenești	63	32	15	0	455	12	455	67	337,271	0	0	289,556	258,933	12	0	0	0	0	0
35	Ungheni	96	7	89	2	0	0	1439	494	493,290	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total IE	3882	1362	1861	276	23592	2599	24314	9921	16099,106	940,273	807	13074,416	6784,389	1129	45	32	94	94	94
	TOTAL AE/IE	5525	1499	2689	482	39654	4272	40376	16894	21792,733	1320,1	1387	17240,63	9524,6	2616	169	32	94	94	94

Analiza consumului de combustibil și a poluanților emiși în aerul atmosferic de la transportul auto, 2015

Anexa 5

AE/IE	Consumul de combustibil, (tone)				Cantitatea poluantului, (tone/an)							Suma de emiși, t/an	
	Benzină, (t)	Motorină, (t)	Gaz lichefiat, (t)	CO	Hidrocarburi	NO _x	SO _x	Aldehide	Substanțe solide				
										5	6		7
1			4										
Chișinău	712136	30211	39213	58132,91	1820,109	3059,57	475,838	829,417	313,683	64631,527			
Bălți	5739,2	10005,6	4666,5	5128,3	733,4	784,7	194	407,7	119,8	7367,9			
Cahul	7720,9	14.434	1744,5	4808,261	709,647	831,893	235,431	502,08	146,287	7233,599			
Găgăuzia	2819	8185	4896	3681,375	510,405	538,252	138,205	37,087	84,9161	4990,2401			
Total AE	728415,1	62835,1	50520	71750,846	3773,561	5214,415	1043,474	1776,284	664,6861	84223,2661			
Anenii Noi	3455	7610	12100	6962,84	860,813	725,915	145,2665	52,204	88,502	8835,5405			
Basarabeasca	601,24	475,534	190,428	366,869	45,444	34,721	8,715	2,565	5,484	463,798			
Briceni	4935,5	3810,2	3585,199	3855,163	464,208	376,331	74,188	139,768	46,396	4956,054			
Cantemir	1277	2146	822	1008,02	137,34	142,12	36,39	9,82	22,57	1356,26			
Călărași	1861	1993,7	1691	1622,896	201,286	173,931	37,01	11,041	22,994	2069,158			
Căușeni	2253,677	3305,668	1010,368	1571,338	212,954	219,154	56,113	15,155	34,904	2109,618			
Cimișlia	2289	3377	1144	1646,359	222,081	226,57	57,521	15,599	35,759	2203,889			
Criuleni	1535923	226298	563961	599,19	293,3	131,76	7,68	0,52	55,23	1087,68			
Dondușeni	1528	1747,6	1075,7	1206,25	152,97	138,89	31,42	62,54	19,55	1611,62			
Drochia	2565,619	3726,201	812,48	791,08	479,252	214,869	79,655	14,557	89,918	1669,331			
Dubăsari	195	220	165	166,64	20,336	17,82	3,865	1,14	2,4	212,201			
Edineț	4411,018	6412,922	993,315	1432,758	790,033	350,56	137,08	0,003	154,724	2865,158			
Fălești	1170,17	1351,85	427,41	757,922	0	96,219	23,473	47,88	14,662	940,156			
Florești	3058,9	4630,5	9893,2	5996,12	954,46	1294,39	346,05	31,28	128,1	8750,4			
Glodeni	1453,5	1501,6	1230,5	1226,92	151,99	131,11	27,886	8,319	17,14	1563,365			
Hâncești	4225	14657	2488	3592,7	587,1	773,6	233,1	57,7	143,8	5388			

Ialoveni	8589,77	9857,08	3000,55	4383,636	726,426	699,888	172,02	47,39	19,37	6048,73
Leova	1368	2163	645	974,741	133,719	140,303	36,468	9,77	22,659	1317,66
Nisporeni	2550,3	3120,2	1352,7	2107,33	490,6	206,76	67,5	15,29	77,7	2965,18
Ocnîța	2019	1865	254,3	353,24	285,7	122,1	43,6	0,606	49,4	854,646
Orhei	1253	7051	206	1575,954	505,555	313,765	158,776	0	148,538	2702,588
Rezina	1221,341	2195,197	472,517	839,016	119,624	133,29	36,314	9,496	22,547	1160,287
Râșcani	3330,64	6845,11	1732,19	2514,6	362,9	410,6	112,82	238,8	69,81	3709,53
Ștefan-Vodă	2388,8	3295,4	980,9	2079,318	325,273	349,477	57,194	24,987	34,978	2871,227
Sângerei	3634,31	4812,62	2445,8	2852,21	371,1	354,19	84,33	23,65	52,41	3737,89
Soroca	3670,5	3825,3	2020,4	1528,641	675,766	276,158	83,847	20,01	98,529	2682,951
Strășeni	4718,972	3842,114	2021,47	3105,946	383,061	330,081	71,113	21,152	44,734	3956,087
Șoldănești	998	829	318	611,643	76,287	67,525	15,067	4,398	9,474	784,394
Taraclia	1496	2551	368	932,791	134,251	152,009	42,023	10,916	26,135	1298,125
Telenești	3500,4	4226,15	2993,11	2364,27	766,88	310,25	97,51	22,16	108,52	3669,59
Ungheni	4260	10930	3470	3845,51	559,78	648,32	179,41	46,438	110,763	5390,221
Total IE	1616201,657	350671,946	623870,537	62871,911	11490,489	9562,676	2563,4045	965,154	1777,7	89231,3345
TOTAL AE/IE	2344616,757	413507,046	674390,537	134622,757	15264,050	14777,091	3606,879	2741,438	2442,386	173454,601

Controlul ecologic instrumental de stat al vehiculelor, anul 2015

Anexa 6

Nr. d/o	AE/IE	Total supuse controlului – ecologic de stat, inclusiv cu depășiri a normelor de emisii	Numărul automobilelor controlate la stațiile de testare tehnică, inclusiv supuse reviziei tehnice				Acțiuni de control ecologice și de supraveghere				Numărul unităților	
			Supuse controlului la stațiile tehnice	Cu depășiri a normelor ecologice	Testare repetată	procese-verbale	Amenzi (lei)	Interdicții de exploatare	Tractoare	Combine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1	Chișinău	3152	2994	158	158	14	3400	0	78	14		
2	Bălți	29515	29515	639	639	7	2000	70	0	0		
3	Cahul	14541	14541	467	467	18	0	0	69	28		
4	Găgăuzia	17384	17384	356	356	0	0	0	0	0		
	Total AE	64592	64434	1620	1620	39	5400	70	147	42		
5	Anenii Noi	7303	7303	67	67	0	0	0	0	0		
6	Basarabeasca	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
7	Briceni	9675	102	421	0	0	0	0	0	0		
8	Cantemir	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
9	Călărași	4633	4633	124	455	0	0	0	0	0		
10	Căușeni	6317	6264	319	274	2	400	0	0	0		
11	Cimișlia	4051	4051	152	0	4	0	0	0	0		
12	Criuleni	6781	6691	190	190	0	0	0	0	0		
13	Dondușeni	4143	4143	376	376	4	0	0	0	0		
14	Drochia	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
15	Dubăsari	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
16	Edineț	4175	4175	139	139	0	600	3	0	0		
17	Fălești	10060	10060	366	366	0	0	0	0	0		

18	Florești	7161	7161	74	74	4	0	0	0	510	58
19	Glodeni	2563	159	139	5	0	0	0	0	0	0
20	Hâncești	7895	7895	561	488	0	0	0	0	991	84
21	Ialoveni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Leova	3012	3012	86	195	0	0	0	0	0	0
23	Nisporeni	4523	4125	61	42	16	4700	153	524	11	
24	Ocnîța	1550	1550	168	144	0	0	0	0	0	0
25	Orhei	10269	10269	1364	1190	0	0	0	0	0	0
26	Rezina	1828	1500	0	0	0	0	0	307	21	
27	Râșcani	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Ștefan-Vodă	6140	6140	566	466	7	1400	0	1910	116	
29	Sângerei	4000	4000	0	0	0	0	0	0	0	
30	Soroca	6322	6322	293	293	0	0	0	0	0	
31	Strășeni	7941	7941	161	135	0	0	0	0	0	
32	Șoldănești	4723	4723	50	61	1	0	0	0	0	
33	Taraclia	4279	4279	578	341	0	0	0	0	0	
34	Telenești	4103	4103	3234	3234	0	0	0	86	9	
35	Ungheni	10523	10359	164	164	0	0	0	0	0	
Total IE		143970	130960	9653	8699	38	7100	156	4328	299	
TOTAL AE/IE		208562	195394	11273	10319	77	12500	226	4475	341	

**Analiza sancțiunilor contravenționale aplicate persoanelor fizice și juridice
la compartimentul protecției aerului atmosferic, anul 2015**

Anexa 7

Nr. d/o	AE/IE	Numarul contra-venienților		Inclusiv		Obiecte inspectate în anul 2015 (unități)	Acte de control			Procese-verbale				
		Persoane fizice	Persoane juridice	Total întocmite	Numărul de prescrip (total)		Numărul pre-scrip. execut (total)	Total întocmite	Examine de IE/AE	Alte instituții	Suma amenzi- lor (lei)	Suma amenzi- lor încasate (lei)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	Chișinău	184	10	174	303	303	593	593	184	184	0	388800	194400	
2	Bălți	102	23	76	173	282	282	260	102	101	1	137600	60700	
3	Cahul	34	30	4	11	41	86	59	34	34	0	39000	19300	
4	Găgăuzia	14	0	14	14	14	14	14	14	14	0	16600	8300	
	Total AE	334	63	268	501	640	975	926	334	333	1	582000	282700	
5	Anenii Noi	2	0	2	2	2	4	4	2	2	0	4000	2000	
6	Basarabasca	4	0	4	39	39	39	23	4	4	0	4000	2500	
7	Briceni	23	15	8	19	19	57	57	23	23	0	18600	9300	
8	Cantemir	2	0	2	17	17	49	41	2	2	0	4000	2000	
9	Călărași	7	5	2	45	45	130	120	7	7	0	7600	3800	
10	Căușeni	13	5	8	26	26	63	46	13	13	0	11600	5338	
11	Cimișlia	8	3	5	24	30	75	61	8	8	0	12000	6000	
12	Criuleni	0	0	0	69	69	186	169	0	0	0	0	0	
13	Dondușeni	17	15	2	47	47	47	47	17	17	0	12600	6300	
14	Drochia	26	25	1	26	26	26	26	26	26	0	21000	5700	
15	Dubăsari	3	2	1	1	1	4	4	3	3	0	3400	1700	

16	Edineț	10	0	10	28	28	68	68	10	9	1	2600	1300
17	Fălești	20	15	5	5	5	22	15	20	20	0	38000	20500
18	Florești	17	8	9	17	41	81	55	17	17	0	24200	11800
19	Glodeni	16	8	8	9	9	24	24	16	16	0	6200	3100
20	Hâncești	41	38	3	14	14	45	42	41	41	0	29800	14900
21	Ialoveni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Leova	18	8	10	124	124	263	198	18	18	0	19400	8600
23	Nisporeni	16	15	1	1	3	11	10	16	16	0	12000	6000
24	Ocnîța	21	6	15	15	21	21	21	21	21	0	15200	8100
25	Orhei	5	5	0	11	11	25	22	5	5	0	5000	2500
26	Rezina	15	12	3	31	31	87	78	15	15	0	20800	8400
27	Râșcani	14	2	12	34	36	110	101	14	14	0	8800	4700
28	Ștefan-Vodă	12	12	12	12	12	48	41	12	12	0	8200	4100
29	Sângerei	19	16	3	46	62	62	53	19	19	0	22200	11400
30	Soroca	35	13	22	52	52	126	102	35	35	0	30200	16200
31	Strășeni	30	6	24	30	30	70	70	30	30	0	26400	14200
32	Șoldănești	12	0	12	12	12	24	24	12	12	0	7200	3600
33	Taraclia	8	8	0	35	27	94	85	8	8	0	16000	9000
34	Telenești	4	4	0	12	12	30	20	4	4	0	7400	3700
35	Ungheni	10	9	1	10	10	27	27	10	10	0	6000	3000
	Total IE	428	243	185	813	861	1918	1654	428	427	1	404400	199738
	TOTAL AE/IE	762	306	453	1314	1501	2893	2580	762	760	2	858000	482438

**Plata pentru poluarea aerului atmosferic de la sursele staționare de poluare,
anul 2015**

Anexa 8

Nr. d/o	AE/IE	Plata pentru poluare	
		Calculat	Achitat
1	Chișinău	459784,8	408628,8
2	Bălți	145180	144865
3	Cahul	126415	119787
4	Găgăuzia	57412	31440
Total AE		788791,8	704720,8
5	Anenii Noi	211629,5	216145,6
6	Basarabeasca	30666,9	30000,9
7	Briceni	33166,95	24145,29
8	Cantemir	48630,23	48630,23
9	Călărași	20223	20223
10	Căuseni	31493,16	29322,53
11	Cimișlia	22328,49	21181,03
12	Criuleni	29457	29597
13	Dondușeni	10579,87	10579,87
14	Drochia	61238,16	40563,46
15	Dubăsari	1400,35	1249,15
16	Edineț	31556,5	32106,14
17	Fălești	18688	18688
18	Florești	68735	67859
19	Glodeni	48999	38041
20	Hâncești	20403,21	20403,21
21	Ialoveni	33706	33706
22	Leova	47847,81	47633,58
23	Nisporeni	12837	11928
24	Ocnia	11345	11345
25	Orhei	71287,53	80422,52
26	Rezina	261989,55	261989,55
27	Râșcani	39122,3	39122,3
28	Ștefan-Vodă	3650	3272,48
29	Sângerei	31967,73	31697,73
30	Soroca	64927,6	64927,6
31	Strășeni	38771,63	38771,63
32	Șoldănești	114686,59	114686,59
33	Taraclia	11654,18	9942,04
34	Telenești	11210,83	11210,83
35	Ungheni	41363,15	41363,15
Total IE		1485562,22	1450754,41
TOTAL AE/IE		1485565,2	1450758,41

IV. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR ACVATICE

Veronica ANDRONIC,
șef, Direcția inspectare generală

Svetlana MARUSEAC,
șef, Secția inspectare
resurse acvatice și aer atmosferic

Natalia BRAGOI,
inspector principal, Secția inspectare
resurse acvatice și aer atmosferic

Rezumat

Teritoriul țării este traversat de peste 3600 râuri, râulețe și pâraie permanente sau temporare cu o lungime de peste 16 mii km, 90% dintre care au o lungime mai mică de 10 km și numai 9 depășesc lungimea de 100 km.

Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova ce aparține bazinului Mării Negre este constituită și din ape subterane cu aproximativ 4 844 fântâni arteziene și circa 172 235 fântâni cu alimentare din apele freatice, iar din apele de suprafață, – din 4 354 lacuri naturale și bazine artificiale cu suprafața de 42 mii 252 ha.

Stații de epurare sunt 183 la număr, dintre acestea de documentație de proiect dispun 97 unități, de normativele Deversării Limitat Admisibile – 21 unități, cu epurare insuficientă funcționează – 143 unități.

Pe parcursul anului 2015 au fost inspectate 1 502 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice și pot influența calitatea lor.

În 1 927 cazuri au fost constatate încălcări ale cerințelor normativelor ecologice, în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție cu aplicarea amenzilor în sumă de 1 550 400 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerințelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzate apelor, subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au calculat prejudicii și au înaintat 33 pretenții în sumă de 98 321 lei (Pentru o parte din date referința se face la anul 2014).

Cuprins:

1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane.
2. Indici cantitativi și calitativi privind protecția și folosirea resurselor acvatice.
3. Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice.
4. Starea stațiilor de epurare a apelor uzate.
5. Impactul transfrontalier.
6. Măsuri de protecție a resurselor acvatice.
  - 6.1. Consolidarea malurilor.
7. Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvatice.
8. Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării și folosirea rațională a resurselor acvatice.

1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane

Resursele de apă ale Republicii Moldova sunt reprezentate de peste 3 600 râuri și râulețe cu o lungime de peste 16 mii km, 4 354 lacuri naturale și bazine artificiale cu suprafața de 42 mii 325 ha, amplasate și construite pe cursurile și în albiile acestora (tabelul 1 urmează la sfârșitul capitolului), ape subterane cu aproximativ 4 844 fântâni arteziene (tabelul 2 urmează la sfârșitul capitolului) și circa 172 235 fântâni și izvoare cu alimentare din apele freatice (tabelul 3 urmează la sfârșitul capitolului).

Cele mai importante artere acvatice sunt Nistrul și Prutul, râuri transfrontaliere cu lungimea cursului de apă pe teritoriul Republicii Moldova de 660 km și respectiv 695 km. Cu o importanță la nivel de curs de apă intern este râul Răut, care are o lungime de 286 km. Cele mai mari lacuri naturale sunt situate pe cursul r. Prut (Beleu – 6,26 km², Dracile – 2,65 km², Rotunda – 2,08 km²), fl. Nistru (Sălaș – 3,72 km², Roș – 1,16 km², Nistru Vechi – 1,86 km²). Cele mai mari bazine artificiale sunt Costești – Stâncă pe r. Prut (59 km²), Dubăsari pe fl. Nistru (67,5 km²), Cuciurgan în cursul inferior al fl. Nistru (27,3 km²) și Ghidighici pe r. Bâc (6,8 km²).

Această rețea de bazine acvatice asigură regularizarea și evacuarea scurgerilor de suprafață, răspunde presingului recreativ, se folosește pentru aprovizionarea cu apă potabilă și tehnică, pentru irigație, navigație și în alte scopuri.

Populația Republicii Moldova constituie circa 3 555,2 mii locuitori, inclusiv 1 507,3 mii în localitățile urbane și mai mult de 2 047,9 mii în spațiul rural.

Conform datelor raportului „1-gospodărirea apei”, principala sursă de aprovizionare cu apă o reprezintă apele de suprafață din care se alimentează majoritatea populației. Captările de apă se efectuează: din sursele de suprafață – 35%; din resursele subterane – 65%. Municipiile Chișinău și Bălți, orașele Soroca și Rezina se alimentează din r. Nistru. Pentru 8 orașe: Briceni, Edineț, Cupcini, Glodeni, Ungheni, Leova, Cantemir și Cahul, apa se captează din r. Prut. Majoritatea stațiilor de tratare a acestor sisteme se exploatează pe parcursul a 25-30 ani fără a fi reconstruite și nu corespund cerințelor actuale, atât în privința tehnologiei de tratare, cât și a stării fizice a construcțiilor și utilajelor.

2. Indici cantitativi și calitativi privind protecția și folosirea resurselor acvatice

Potrivit legislației Republicii Moldova activitatea utilizatorilor primari de apă trebuie să se conformeze cerințelor Autorizațiilor de mediu de folosință specială a apelor.

În anul 2015 Inspectoratul Ecologic de Stat a monitorizat 4 844 sonde arteziene exploatare (fig. 1.), dintre care la sfârșitul anului dispuneau de autorizații de folosință specială a apelor doar 549 sonde.

În baza rapoartelor statistice anuale „1 – apă”, graficele din fig. 2, 3, prezintă indicii de folosință specială a apelor pe parcursul anilor 2002-2014, precum și rezultatele evaluării impactului activităților economice asupra apelor de suprafață.

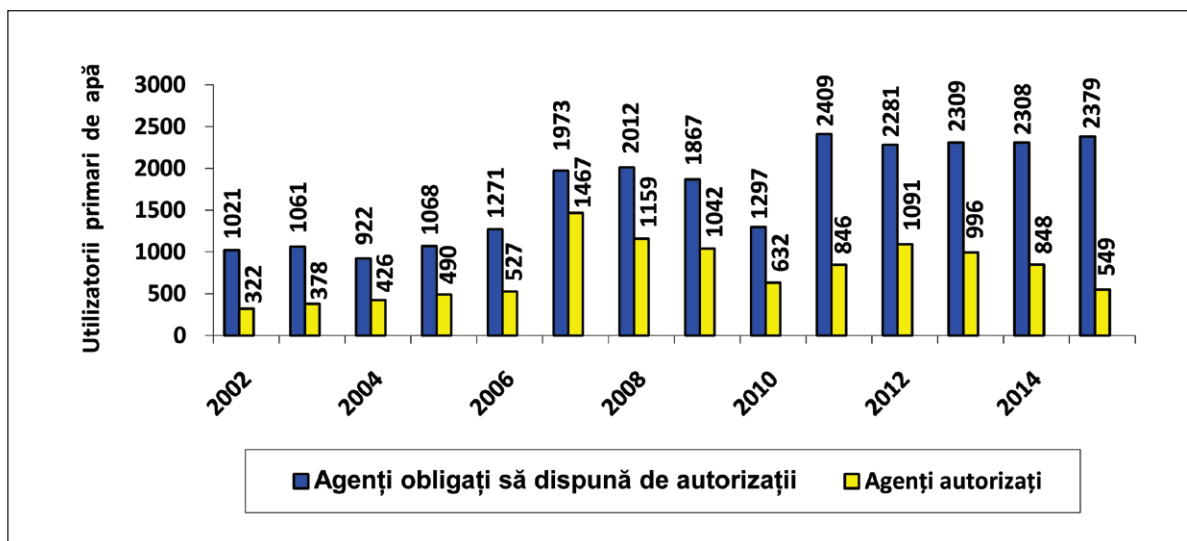

Fig.1. Evoluția numărului utilizatorilor primari de apă și încadrarea activității lor în autorizațiile de folosință specială a apelor (Date IES)

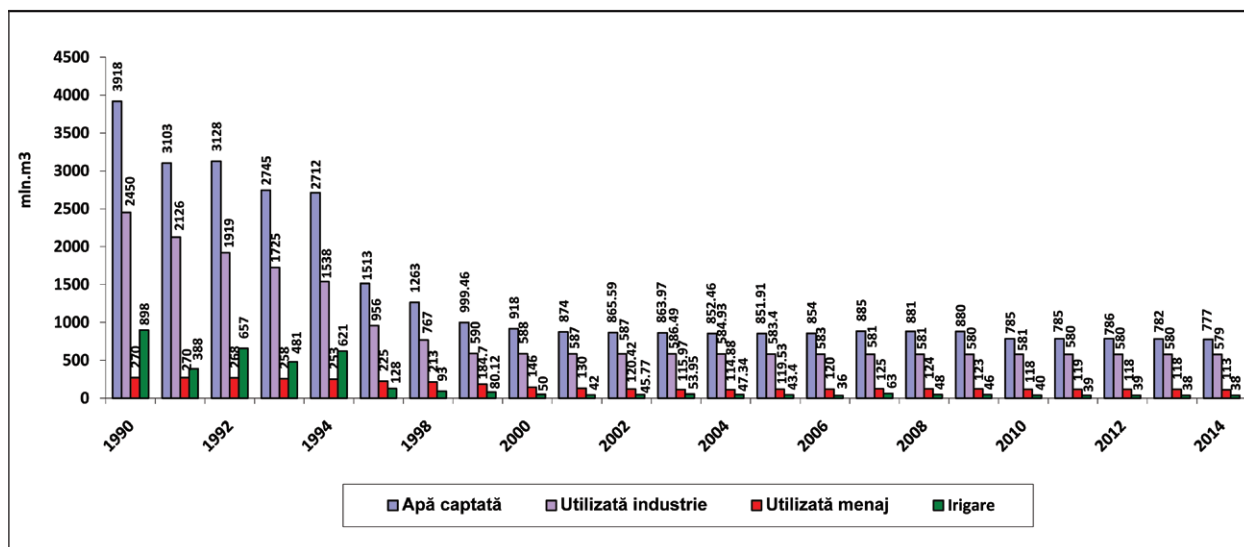

Fig.2. Indicii de gospodărire a apelor, (mln m³).
(Date Raport nr. 1 – apă)

În perioada anul 2002-2014 captarea totală a apei din bazinele naturale a scăzut de la 866 mln m³ până la 837 mln m³, inclusiv a apelor subterane de la 131 mln m³ până la 127 mln m³. Scăderea consumului total al apei este condiționată de declinul activității industriale, economisirea și contorizarea apei utilizate de populație.

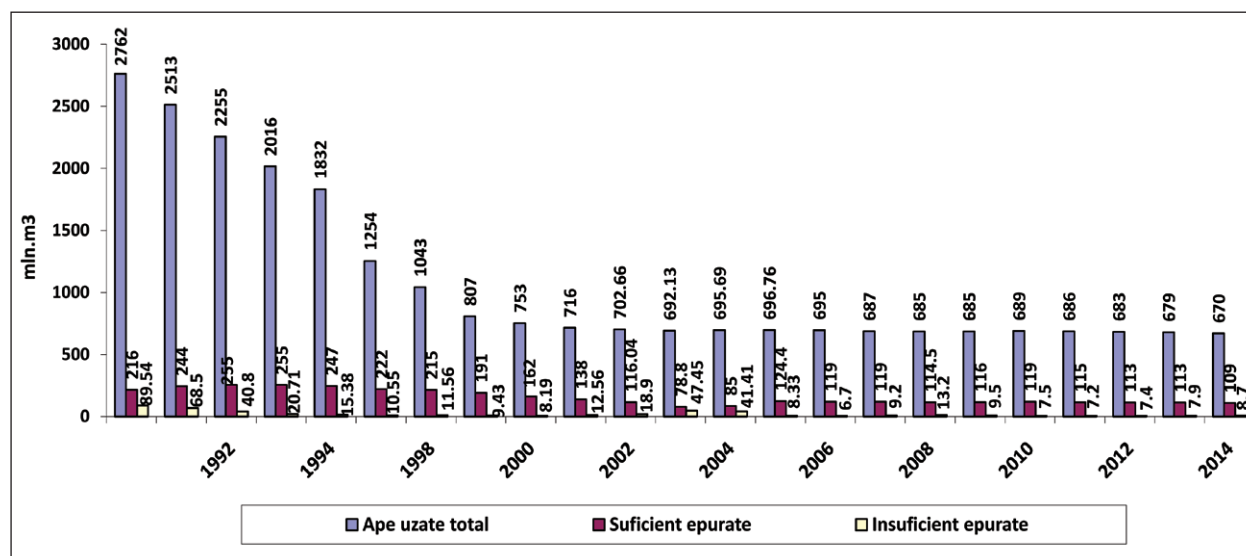

Fig.3. Indicii de gospodărire a apelor (mln m³).
(Date Raport nr. 1 – apă)

Consumul (utilizarea) apei, mln m³

Indicii de utilizare a apei	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Numărul beneficiarilor de apă, unități	2533	2549	2554	2547	2555	2507	2519	2505	2495	2460	2385	2372	2439
Captarea apei din bazinele naturale	866	864	852	852	854	885	881	865	851	847	850	839	837
Inclusiv, captarea apei din sursele de apă subterane	132	135	136	136	136	129	129	129	130	130	129	128	127
Consumul apei-total	792	795	786	785	787	809	794	795	785	785	786	782	777
Pentru necesități de producție	587	586	585	583	583	581	581	580	581	580	580	580	579
pentru irigare	46	54	47	43,4	36	63	48	38	40	39	39	38	38
Pierderile la transportare	68	64	62	61	61	69	64	70	66	62	64	57	60

3. Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice

Poluarea apelor de suprafață și a celor subterane este cauzată, în cele mai multe cazuri, de sectorul gospodăriei comunale (stațiile de epurare, apele uzate, deversările apelor neepurate din sistemul comunal, managementul neadecvat al deșeurilor menajere solide în toate localitățile), sectorul agrar (dejecțiile animaliere acumulate în acumulatori, depozitele de pesticide etc.), sectorul energetic, bazele de produse petroliere, stațiile de alimentare cu petrol, alte surse, care prezintă focare de poluare continuă. Apele meteorice rezultate în urma precipitațiilor vin în contact cu terenul și în procesul scurgerii, antrenează atât ape uzate de diferite tipuri, cât și deșeuri, îngrășăminte chimice, pesticide și în momentul ajungerii în receptor conțin un număr mare de poluanți.

Din sursele de poluare a resurselor acvatice sunt supuse controlului doar cele provenite din evacuările rezultate din activitățile utilizatorilor primari de apă, care influențează negativ apele de suprafață din cauza purificării insuficiente a apelor uzate și, în dese cazuri, a evacuării apelor uzate fără purificare în majoritatea localităților țării, cum ar fi orașele: Rezina, Soroca, Cantemir și altele.

Conform datelor prezentate de Centrele de Investigații Ecologice (CIE) ale IES în anul 2015 au fost efectuate 17 993 analize de laborator în vederea aprecierii gradului de poluare a apelor de suprafață. Principalii indicatori specifici de poluare controlați de către CIE sunt concentrația de amoniu, azotați, azotiți, consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensie. Rezultatele analizelor, îndeosebi în cazurile când se depistează depășiri ale CMA (concentrații maximal admisibile), sunt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor și măsurilor respective de redresare a situației ecologice în conformitate cu Legislația Ecologică (*Informația detaliată asupra rezultatelor investigațiilor analitice sunt prezentate în capitolul IX Investigații analitico-ecologice al prezentului Anuar*).

În ultimii ani se observă o reducere cantitativă a deversărilor apelor uzate. Volumul apelor uzate evacuate în bazinele de suprafață în perioada anul 2002-2014 a scăzut de la 696 mln m³ până la 670 mln m³. Însă datorită funcționării insuficiente a stațiilor de purificare a apelor uzate cantitatea poluanților în apele uzate evacuate din sursele organizate, precum și concentrația maxim admisibilă permisă de normativele în vigoare, se menține peste limita admisă de autoritatea de mediu. Volumul apelor uzate, epurate insuficient, deversate în obiectivele acvatice s-a micșorat în această perioadă de la 18,9 mln m³ până la 8,7 mln m³, dar volumul apelor fără epurare s-a mărit de la 0,5 mln m³ până la 1,4 mln m³.

Evacuarea apelor reziduale în bazinele de suprafață, mln m³

Anii	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	696	685	688	690	695	687	685	685	682	679	675	675	670
din care: ape convențional pure	560	558	561	556	562	551	550	552	555	555	553	672	664
ape poluate	19	48	42	9	7	10	14	10	8	8	9	9	10

Inclusiv: fără epurare	0,5	0,8	0,5	0,6	0,5	0,7	0,76	0,8	0,9	1,0	1,5	1,0	1,4
epurate insuficient	18,9	47,5	41,4	8,3	6,7	9,2	13,3	9,5	7,5	7,2	7,4	7,9	8,7
ape epurate normativ	116	79	85	124	119	119	114	116	119	115	113	113	109

Pe parcursul anului 2015, din circa 7 mii sonde arteziene luate la evidență de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (inclusiv și cele tamponate) Inspectoratul Ecologic de Stat a efectuat inventarierea a 4 844 sonde de apă, din care se exploatează doar 2 379 sonde, din care în baza Autorizației de mediu de folosință specială a apei (AMFSA) – 549 sonde, inclusiv: pentru apă potabilă – 1 561; cu destinație menajeră (tehnică) – 570; agricolă și industrială – 238; curative – 11. Restul 2 465 de sonde nu sunt exploatare. Sonde în construcție sunt 16 unități (tabelul 1). Pe parcursul anului au fost eliberate 14 AMFSA. Pentru exploatarea sondelor în lipsa AMFSA au fost încheiate 138 procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul art. 110 alin. 2, Cod contravențional al Republicii Moldova de către AE/IE Chișinău, Cahul, Găgăuzia, Briceni, Florești, Căușeni, Ialoveni, Râșcani, Glodeni, Drochia, Rezina, Hâncești, Soroca, Strășeni, Ștefan Vodă, Taraclia, Anenii Noi, Cantemir, Cimișlia, Fălești, Ungheni, Ocnița, Orhei, Edineț, Leova, Dondușeni, Telenești.

Lucrări de reparație/renovare a sondelor arteziene au fost efectuate în unele localități, de exemplu: primăriile Strășeni, Ștefan Vodă, Hâncești, Bălți, Cimișlia etc.

4. Starea stațiilor de epurare a apelor uzate

O influență mare asupra calității apelor naturale o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate de la stațiile de epurare a orașelor în receptorii naturali. Cele mai mari volume de ape uzate neepurate provin de la sistemele de canalizare ale localităților.

Stațiile de purificare a apelor uzate în sistemul de protecție a resurselor acvatice ocupă unul din cele mai importante locuri. Eficiența instalațiilor în funcțiune este supravegheată de laboratoarele ecologice, fiind 183 la număr, dintre care de documentație de proiect dispun 97 unități, de normativele Deversării Limitat Admisibile (DLA) – 21 unități, cu epurare insuficientă funcționează – 143 unități (tabelul 4 în anexe).

Pe parcursul a. 2015 Centrele Investigații Ecologice ale Inspectoratului Ecologic de Stat au monitorizat 113 stații de epurare ce evacuează apa direct în receptorul natural. Pe parcursul anului s-a urmărit starea funcțională a instalațiilor de epurare, volumele evacuate și concentrațiile de nocivități. Rezultatele s-au comparat cu reglementările cuprinse în autorizația de folosință specială a apelor (DLA) pentru beneficiarii care dispun de aceste normative și cu CMA în lipsa normativului reglementat. În rezultatul controalelor s-a stabilit că beneficiarii continuă să reducă numărul autocontroalelor asupra eficienței de funcționare a instalațiilor de epurare, fapt ce duce la nerespectarea prevederilor actelor legislative și neexecutarea obligațiilor impuse în vederea menținerii

în stare de funcționare a instalațiilor de epurare conform regulilor și instrucțiunilor de exploatare.

Actualmente, stațiile de epurare a apelor uzate construite prin anii '90 ai sec. XX, atât în sate cât și în orașe, sunt distruse și au un grad sporit de uzură a construcțiilor. La aceasta a dus și reducerea esențială a volumelor de ape uzate, transmiterea stațiilor de purificare în gestiunea autorităților administrațiilor publice locale, care nu dispun de personal cu experiență și de investiții necesare. Majoritatea SEB-urilor lucrează la indici foarte reduși, necesită reconstrucție cu modernizare tehnologică a treptelor de epurare, îndeosebi SEB-urile Tvardița, Comrat, Cahul, Cornești și Valea Mare din r-nul Ungheni etc.

Este de menționat că în anul 2015 s-au încadrat în normativul DLA apele evacuate doar de la stațiile de epurare a localităților din r-nele Călărași, Edineț, Florești, Criuleni, Orhei. Funcționarea eficientă a complexelor de epurare se datorează acțiunilor și măsurilor întreprinse pentru menținerea regimului tehnologic de epurare. Sunt întreprinse măsuri pentru menținerea funcționării treptelor de epurare a apelor reziduale la stațiile din localitățile: Leova, Bălți, Cimișlia, Basarabeasca, Căușeni și altele.

Volumul insuficient de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivități recepționate, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare a stațiilor de epurare.

O problemă importantă care există în procesul de epurare a apelor uzate și influențează semnificativ asupra mediului ambiant este lipsa instalațiilor moderne de epurare a apelor reziduale. Pe parcursul anului de raportate au fost inițiate lucrări de construcție a stațiilor noi de epurare în următoarele localități: Ungheni, 3 în Anenii Noi, Leova, Ialoveni, Telenești, Cahul, Șoldănești, Rezina.

Lucrările de construcție și renovare a rețelelor de canalizare și sistemelor de apeduct au fost efectuate în partea cea mai mare a țării.

5. Impactul transfrontalier

Poluarea apelor transfrontaliere generează presiuni cu țările vecine (R. Moldova-România; R. Moldova-Ucraina). Acordurile internaționale prevăd ca apele care părăsesc teritoriul unei țări să nu fie de o calitate mai proastă decât cele care intră pe teritoriul acestei țări.

Conform Acordului bilateral de cercetare dintre Republica Moldova și România și în corespundere cu Declarația de la București „Cu privire la monitoringul de analiză în bazinul râului Prut” se efectuează observații comune asupra calității apelor râului Prut și afluenților lui.

De către Centrul de Investigații Ecologice Bălți, filiala Otaci în permanență se supraveghează calitatea apei în fluviul Nistru din localitatea Kaluș, regiunea Ivano-Frankovsk, Ucraina privind evitarea unei catastrofe care s-ar putea produce pe fl. Nistru în cazul cedării barajelor unei mine de stocare a deșeurilor toxice. Astfel pe parcursul anului 2015 au fost prelevate 42 probe de apă din fl. Nistru, iar rezultatele indicatorilor calitativi ai apei nu au constatat depășiri ale concentrațiilor maximal admisibile.

De asemenea se efectuează monitoringul calității apei r. Prut de către Centrul de Investigații Ecologice Cahul.

6. Măsuri de protecție a resurselor acvatice

În scopul protecției și utilizării durabile a resurselor de apă, care constituie o problemă prioritară pentru Republica Moldova în anul 2015 au fost întreprinse acțiuni la nivel de țară.

Întru executarea Decretului Președintelui RM nr. 1809-III din 12 mai, 2004 privind desfășurarea săptămânii apei curate „Apa – izvorul vieții” și Ordinului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, nr. 10 din 11.03.2009, privind organizarea și desfășurarea acțiunii „Râu curat de la sat la sat”, în anul 2015, în localitățile republicii, prin intermediul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice, s-au elaborat și realizat de către organele administrației publice locale planurile de acțiuni concrete pentru fiecare localitate ce țin de amenajarea fântânilor și izvoarelor, lichidarea gunoiștilor stihiiinice din zona de protecție a râurilor. Cu contribuția organelor administrației publice centrale și locale, instituțiilor de învățământ și agenților economici au fost depistate și lichidate în zonele de protecție a corpurilor de apă 1343 gunoiști. Cele mai performante rezultate au fost obținute în localitățile: Grinăuți Moldova (Ocnița), Băhrănești (Florești), Cobani (Glodeni), Rădeni și Răciula (Călărași), Negureni (Telenești), Tătărești (Strășeni), Corjova și Dubăsarii Vechi (Criuleni), Gura Bâcului (Anenii Noi), Slobozia (Ștefan Vodă), Țiganca (Cantemir), Burlăceni (Cahul), Șuri (Drochia), orașele Soroca, Șoldănești, Ștefan Vodă, Căușeni, Lipcani (Briceni) și altele.

De asemenea au fost amenajate 22 482 fântâni și 714 izvoare. Pe parcursul acțiunii au fost întocmite 527 de acte de control și 805 procese-verbale de contravenție, cu aplicarea amenzi în mărime de 396 100 lei, din care au fost achitate 169 600 lei.

Printre cele mai active **instituții de învățământ** de menționat: Liceul teoretic din or. Ștefan Vodă, Liceul teoretic din s. Cobani și Cercul „Tinerii ecologiști” Camenca (Glodeni), Liceul teoretic din s. Mălăeștii Noi (Criuleni), Liceul teoretic „Constantin Stere” din or. Soroca, Liceul teoretic din s. Ștefănești (Florești), liceul „Grugore Vieru” din s. Vălcineț (Călărași), Liceul teoretic „Ștefan cel Mare” din s. Lipnic (Ocnița), liceele Mihai Viteazu și Mihai Eminescu (Cimișlia), Liceul teoretic „Alexei Mateevici” din or. Căușeni, gimnaziul din s. Tătărești (Strășeni), școala din s. Climăuții de Jos (Șoldănești) și altele

De menționat aportul din partea SA „Drumuri Căușeni”, SRL „Inițiatorul” Camenca (Glodeni), ONG „TERRA-1530”, Strășeni, Centrul Național de Mediu și altele.

Principalele cauze a degradării continue a râurilor mici și mijlocii sunt în mare măsură de ordin antropogen. Majoritatea râulețelor au rămas în afara grijii statului, luncele lor au ajuns într-o stare deplorabilă, transformându-se în gunoiști stihiiinice, fâșiile riverane de protecție au fost distruse. Supraexploatarea resurselor de apă din râuri duce la dispariția lor. Precipitațiile nu pot asigura un debit constant al râurilor, care alimentează sutele de iazuri construite în albiile lor. Apa din ele se pompează pentru irigare, se infiltrează în subsol, se evaporă în timpul cald și pentru scurgere nu mai rămâne practic nimic.

De către subdiviziunile IES au fost efectuate 137 raiduri cu privire la contracararea spălării neautorizate a transportului auto în zona de protecție a râurilor cu încheierea a 388 procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul art. 109, alin. 3, Cod Contravențional al Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2015 colaboratorii Inspectoratului au acordat suport metodic și consultativ autorităților publice locale în vederea realizării Programului de alimentare cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova până în anul 2015, care include obiective privind asigurarea funcționării stabile a sistemelor și complexelor din domeniul vizat, precum și protecția de la poluare și epuizare a surselor de apă.

Comparativ cu anii precedenți, în 2015 s-au majorat esențial investițiile pentru realizarea măsurilor de protecție a resurselor acvaticice. Pentru implementarea a 2 proiecte ce țin de aprovizionarea cu apă, construcția sistemelor de canalizare și epurare (stații de epurare, sisteme de apeduct și canalizare) Fondul Ecologic Local a aprobat pentru finanțare suma în valoare de 5 969 206 lei. De menționat că odată cu renovarea rețelelor vechi de canalizare și construcția stațiilor de epurare au fost stopate esențial scurgerile de ape uzate.

6.1. Consolidarea malurilor

Pe parcursul anului 2015 s-au efectuat un ansamblu de lucrări pentru mărirea stabilității și rezistenței malurilor obiectivelor acvaticice, cum sunt:

- Reparația digului de protecție a fl. Nistru în s. Gura Bâcului, r-nul Anenii Noi;
- Reconstrucția evacuatorului de fund, fortificarea barajului lacului de acumulare Ghidighici;
- Curățirea albiei r. Horodca, r-nul Ialoveni;
- Curățirea albiei r. Racovăț, r-nul Soroca;
- Curățirea albiei r. Durlești, or. Chișinău.

Totodată, de către subdiviziunile Inspectoratului au fost inspectate digurile de protecție contra inundațiilor și a barajelor lacurilor de acumulare aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat la care Agenția „Apele Moldovei” este fondator.

7. Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvaticice

Pe parcursul anului 2015 au fost inspectate 1502 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvaticice și pot influența asupra calității lor. Comparativ cu anul precedent de raportare numărul beneficiarilor de resurse de apă supuși controlului este mai mare cu 122 unități.

În 1 927 cazuri au fost constatate încălcări ale cerințelor normativelor în vigoare și legislației ecologice. Ca rezultat, în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul Codului Contravențional al Republicii Moldova cu aplicarea amenzilor în sumă de 1 550 400 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerințelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzate apelor, subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au calculat prejudiciile și au înaintat 33 pretenții în sumă totală de 98 321 lei.

8. Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării și folosirea rațională a resurselor acvatice

Concluzii:

- Cadrul instituțional existent de gestiune și management al resurselor de apă nu asigură promovarea eficientă a politicii statului în acest domeniu, iar aceasta din urmă necesită a fi actualizată și ajustată la noile provocări în domeniu.
- Aspectele ce țin de proprietate, de drepturi și responsabilități nu sunt reglementate în mod integral, iar baza normativă privind gestiunea și protecția resurselor de apă este învechită și necesită a fi adusă în concordanță cu prevederile Legii apelor și cu legislația Uniunii Europene.
- Transmiterea în folosință a resurselor de apă, fără a stabili regulile de exploatare, fără a controla în modul cuvenit îndeplinirea lor, fără a garanta compensarea pagubelor aduse, duce, în final, la degradarea continuă atât a infrastructurii (a digurilor, barajelor, evacuatoarelor de apă, conductelor, instalațiilor etc.), cit și a resurselor de apă în întregime.
- Calitatea apelor de suprafață este la limita anilor precedenți, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate de la stațiile de epurare.
- Agenții economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafață.

Propuneri:

- În scopul neadmiterii poluării apelor subterane de lichidat prin tamponare prizele subterane ce nu au perspectivă de utilizare;
- De modernizat și dezvoltat baza analitică a monitoringului și trecerea la standardele europene de control a calității apei;
- De elaborat politici locale de alimentare cu apă și canalizare;
- Aplicarea în totalitate a Planului de acțiuni pentru anii 2014-2018 al Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028);
- De promovat programe comune cu țările din bazinul fl. Dunării și fl. Nistrului în vederea protejării mediului;
- De întreprins măsuri pentru armonizarea legislației de protecție a mediului la legislația Europeană de Mediu;
- De promovat sisteme locale de canalizare pentru instituțiile publice din comunitate;
- De colectat și de epurat apele meteorice de pe toate terenurile posibile;
- De elaborat la nivel național un mecanism de instruire și perfecționare continuă a cadrelor în domeniul serviciului de apă și canalizare;
- De instruit primarii și gestionarii serviciilor de apă în problemele ce țin de aprovizionarea cu apă și canalizare a localității;
- Instituțiile responsabile de segmentul managementului apei în Republica Moldova, în comun cu comunitatea științifică, să elaboreze Concepția de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, care ar include alimentarea cu apă a

localităților țării din apele de suprafață și de tranzit, minimalizând folosirea apelor subterane;

- Soluționarea utilizării nămolului și sedimentului de la stațiile de epurare biologică a apelor uzate, spălătoriile auto și stațiile de epurare a apelor meteorice;
- Implementarea unui regim eficient de gospodărire a fâșiilor riverane de protecție a apelor, împădurirea acestora și evidența inundației localităților și a terenurilor agricole.

Bibliografie:

1. Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515-XII din 16.06.1993.
2. Legea Apelor nr. 272 din 23.12.2011.
3. Codul Funciar nr. 828 din 25.12.1991.
4. Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149-XVI din 08.06.2006.
5. Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor nr. 91-XII din 05.04.2007.
6. Legea nr. 440-XIII din 27.04.1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă.
7. Legea cu privire la apa potabilă nr. 272 din 10.02.1999.
8. Legea nr. 280 din 14.12.2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
9. Legea nr. 171 din 09.07.2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigație.
10. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 325-XV din 18.07.2003 privind aprobarea Concepției politicii naționale în domeniul resurselor de apă.
11. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 662 din 13.06.2007 pentru aprobarea Strategiei de aprovizionare cu apă și canalizare a localităților.
12. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 952 din 15.10.1999 cu privire la protecția localităților din Republica Moldova împotriva proceselor geologice periculoase.
13. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1128 din 16.10.2007 privind aprobarea modificărilor ce se operează în anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 904 din 9 august 2007.
14. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.72 din 30.01.04 privind implementarea legii cu privire la arenda în agricultură.
15. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 51 din 16.01.2007 cu privire la unele măsuri de ameliorare a activității ramurii piscicole și de reglementare a modului de utilizare a iazurilor .
16. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 32 din 16.01.2001 cu privire la măsurile de stabilire a zonelor și fâșiilor riverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă.
17. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 37 din 16.01.2002 cu privire la utilizarea sistemelor de irigare nerentabile și nefinalizate.
18. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 619 din 16.08.1994 despre regle-

mentarea relațiilor din domeniul gospodăririi apelor și folosirea rațională a resurselor de apă în Republica Moldova.

19. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 626 din 18.08.1994 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor.
20. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 746 din 03.11.1995 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la digurile de stat – antiinundații din Republica Moldova.
21. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 747 din 03.11.1995 cu privire la modul de elaborare și aprobare a schemelor de utilizare în complex și protecție a apelor.
22. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 853 din 14.09.1999 cu privire la deschiderea traficului rutier internațional pe barajul Nodului Hidrotehnic Costești – Stânca de pe râul Prut.
23. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 900 din 04.08.2004 pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului.
24. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1030 din 13.10.2000 cu privire la aprobarea Schemei de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva inundațiilor.
25. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1202 din 08.11.2001 cu privire la unele măsuri pentru reglementarea utilizării bazinelor acvatice.
26. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1056 din 15.09.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și statelor de funcții ale Agenției „Apele Moldovei”.
27. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1934 din 15.08.2007 cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor.
28. Hotărârea Guvernului nr. 410 din 25.05.2010 „Cu privire la transmiterea unor obiective acvatice și a unei întreprinderi de stat din gestiunea Agenției „Mold-silva”.
29. Hotărârea Guvernului nr.672 din 30.07.2010 privind crearea Comisiei pentru elaborarea sistemului de gestionare a resurselor acvatice și de protecție împotriva inundațiilor.
30. Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul Miniștrilor Ucrainei privind utilizarea și protecția apelor de frontieră semnat la Chișinău la 23 noiembrie, 1994.
31. Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării semnat la Chișinău la 28 iunie, 2010.
32. Directiva 2000/60/CE din 23.10.2000.
33. Directiva 2007/60/CE din 23.10.2007.

Inventarierea bazinelor acvatice (iazurilor), anul 2015

Anexa 1

Nr.	AE / IE	Deținătorul	Amplasarea bazinului (pe cursul de apă sau lateral)	Suprafața bazinului	Actul de beneficiere, Titlul de folosință separată/contract (data, valabilitatea)	Modul de folosință (piscicultură, irigare, generală, antierozional, activităură)	Actul de folosință a apei (Autorizația, data, termenul)	Prezența proiectului și avizul expertizei ecologice	Prezența pașaportului bazinului	Prezența regulilor de exploatare	Starea barajului, satisfăcător/ avariat	Starea bazinului (innămolit, uscăt, acoperit cu vegetație, satisfăcător, ha)	Starea fâșiei riverine de protecție (există, lipsește, împădurită)	Starea instalațiilor hidrotehnice. Tipul deversorului de avarie (lipsește, satisfăcător, avariāt)	Starea evacuatorului de fund (funcționează, avariāt)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	AE Bălți	21	pe curs-20 lateral-1	140,93	contract arendă-12 APL-9	generală-9 piscicult-12	0	0	21	0	satisf-12 lipsă-9	satisf-11 uscăt-10	împădur-11 lipsă-10	satisf-7 lipsă-14	funcț-7 avariat-1 lipsă-13
2	AE Chișinău	54	pe curs-37 lateral-17	1.030,63	contract arendă-15 TS-23 APL-12 propr stat-4	generală-4 piscicult-18 agrement-32	0	6	4	1	satisf-49 avariat-5	satisf-50 innămolit-4 veget- uscăt-	există-19 împădur-29 lipsă-6	satisf-47 avariat-2 lipsă-5	funcț-12 lipsă-42
3	AE UTA Găgăuzia	62	pe curs-42 lateral-20	1.563,08	contract arenda-8 privat-12 APL-42	piscicult-38 irigare-24	19	0	3	0	satisf-45 avariat-17	satis-38 innămolit-24 uscăt-	există-42 lipsă-7 împădur- rit-13	satisf-40 lipsă-22	funcț-54 avariat-8
4	AE Cahul	99	pe curs-37 lateral-62	4.135,10	contract arendă-22 APL-77	generală-49 piscicult-31 irigare-15 uscăt-4	0	0	0	0	satisf-80 avariat-19	satisf-16 innămolit-13 veget-49 uscăt-21	există-14 lipsă-79 împădur- rit-6	satisf-72 avariat-1 lipsă-26	funcț-55 avariat-44
5	IE Anenii Noi	52	pe curs-41 lateral-11	889,56	30-TS 22-APL	generală-2 piscicult-22 irigare-20 agrement-5 antierozio- nal-3	1	5	8	6	satisf-41 avariat-9 lipsă-2	vget-4 innămolit-41 uscăt-7	există-29 lipsă-15 împădur- rit-8	satisf-31 lipsă-21	funcț-21 avariat-10 lipsă-21

6	IE Basara-beasca	22	pe curs-10 lateral-12	167,49	contract arendă-1 TS-7 APL-14	generală-15 piscicult-6 irigare-1	6	0	0	0	0	satisf.-21 lipsă-1	satisf.-3 înnămolit-1 uscat-18	există-7 lipsă-15	satisf.-2 lipsă-20	funct.-2 avariata-20
7	IE Briceni	219	pe curs-43 lateral-176	1.186,35	contract arendă-114 TS-10, APL-95	generală-105 piscicult-100 irigare-14	0	3	5	0	satisf.-153 avariata-66	satisf.-95 înnămolit-98 veget-18 uscat-8	există-91 împădur-19 lipsă-109	satisf.-50 avariata-16 lipsă-153	funct.-47 avariata-13 lipsă-159	
8	IE Cantemir	67	pe curs-46 lateral-21	585,66	contract arendă-11 APL-56	generală-41 piscicult-26	2	21	5	8	satisf.-53 avariata-14	satisf.-47 înnămolit-5 veget-1 uscat-14	există-47 împădur-19 lipsă-1	satisf.-34 avariata-2 lipsă-31	funct.-22 lipsă-45	
9	IE Călărași	203	pe curs-4 lateral-199	570,223	53-TS contract arendă-57, APL-93	piscicult-66 agreement-110 irigare-27	0	8	8	76	satisf.-185, lipsă-18	înnămo lit-124 veget-77, uscat-2	există-192 împădur-11	satisf.-88, lipsă-115	funct.-72 lipsă-131	
10	IE Căușeni	99	pe curs-94 lateral-5	931,35	contract arendă-81 APL-14, privat-4	generală-4 piscicult-91, irigare - 4	0	2	1	1	satisf.-73 avariata-26	înnămo lit-85, uscat-14, vegetație-65	există-36 lipsă-63	satisf.-82 avariata-12 lipsă-5	funct.-39 avariata-35, lipsă-25	
11	IE Cimișlia	37	pe curs-32 lateral-5	439,14	contract arendă-9 TS-22 APL-5 private-1	generală-3 piscicult-21 irigare-8 antierozii-1 agreement-1	0	4	5	0	satisf.-34 avariata-3	satisf.-12 înnămolit-23 veget-2	împădur-20 lipsă-17	satisf.-24 lipsă-13	funct.-25 avariata-2 lipsă-10	
12	IE Criuleni	52	pe curs-52	285,26	contract arendă-32 TS-6 APL-14	piscicult-23 irigare-13 agreement-16	1	10	5	15	satisf.-44 avariata-8	înnămolit-20 satisf - 24 uscat-8	există-20 împădur-13 lipsă-19	satisf.-40 avariata-7 lipsă-5	funct.-44 lipsă-7 avariata-2	
13	IE Dondușeni	246	pe curs-241 lateral-5	807,99	APL-121 contract arendă-123 constr-2	piscicult-151 generală-93	0	0	0	0	satisf.-191 avariata-53	satisf-185 înnămolit-59	satisf- 232 lipsă-12	există-150, lipsă-94	avariata-168 funct-76	
14	IE Drochia	191	pe curs-129 lateral-62	866,86	contract arendă-124 APL-67	piscicult-168, irigare-10, generală-10 agreement-3	0	0	0	0	satisf.-150 avariata-38 lipsă-3	satisf-161 înnămolit-25 uscat-5	există-95 lipsă-96	satisf.-136 avariata-55	funct.-130 lipsă-38 avariata-23	
15	IE Dubăsari	10	lateral-10	17,5	APL-10	generală-10	0	1	1	1	satisf.-6 avariata-4	satisf-1 înnămolit-5 uscat-4	există-9 împădur-1	satisf.-4 avariata-2 lipsă-4	funct.-1 avariata-9	

16	IE Edineț	201	pe curs-39 lateral-162	805,4	contract arendă-49 TS-47 APL-105	generală-81 piscicult-120	0	0	0	1	satisf.-186 avariati-15	satisf.-173 înnămo-lit-28	există-115 lipsă-86	satisf.-186 avariati-15	funct.-101 lipsă-100
17	IE Fălești	328	pe curs-104 lateral-224	2.793,10	contract arendă-182 TS-146	generală-145 piscicult-174 irigare-3 tehnologic-6	0	0	8	66	satisf.-313 avariati-15	înnămo-lit-2, veget-320 uscat-6	există-295 împădu-rit-28 lipsă-5	satisf.-235 avariati-25 lipsă-68	funct.-291 avariati-37
18	IE Florești	114	curs-61 lateral-53	842,85	APL-20 private-94	generală-19 piscicult-55 agrement-9 irigare-17	0	0	0	0	satisf.-97 avariati-17	înnămo-lit-19 veget-82 uscat-13	există-5 lipsă-109	satisf.-91 lipsă-7 avariati-16	funct.-98 avariati-16
19	IE Glodeni	279	pe curs-80 lateral-199	1.912,60	TS-38 contract arendă-188 prop stat-12 APL-41	generală-54 piscicult-225	0	0	0	0	satisf.-241 avariati-38	satisf.-87 înnămo-lit-85 veget-90 uscat-17	există-211 lipsă-68	satisf.-111 lipsă-168	funct.-234 avariati-43 lipsă-2
20	IE Hâncești	113	pe curs-46 lateral-67	1.327	contract arendă-37 private-24 APL-51 propr. stat-1	generală-54 piscicult-50 irigare-5 antieroz-4	0	1	3	0	satisf.-101 avariati-4 lipsă-8	satisf.-38 înnămo-lit-53 uscat-22	există-61 lipsă-52	satisf.-64 avariati-4 lipsă-45	funct.-69 avariati-24 lipsă-20
21	IE Ialoveni	62	pe curs-24 lateral-38	1.843,75	contract arendă-26 TS-15 APL-21	generală-11 piscicult-48 irigare-3	13	10	7	12	satisf.-46 avariati-16	satisf.-28 înnămo-lit-17 veget-12 uscat-5	există-30 împădur-20 lipsă-12	satisf.-43 avariati-2 lipsă-17	funct.-46 avariati-16
22	IE Leova	75	pe curs-70 lateral-5	845,806	TS-1 contract arendă-33 privată-15 APL-26	generală-25 piscicult-50	0	9	3	0	satisf.-59 avariati-16	satisf.-49 înnămo-lit-9 uscat-16 veget-1	există-41 lipsă-29 împădu-rit-5	satisf.-55 avariati-3 lipsă-17	funct.-51 avariati-19 lipsă-5
23	IE Nisporeni	101	pe curs-66 later-35	696,44	TS-44 APL-57	generală-82 piscicult-13 irigare-5 antierozio-nal-1	12	16	17	15	satisf.-85 avariati-16	satiat-49 înnămo-lit-34 uscat-18	există-94 lipsă-7	satisf.-94 lipsă-7	funct.-45 avariati-6 lipsă-50
24	IE Ocnița	227	pe curs-155 lateral-72	830	APL-166 contract arendă-61	generală-1 piscicult-185 irigare-11 antieroz.-30	0	0	0	0	satisf.-226 avariati-1	satisf.-104 uscat-123	există-213 lipsă-14	satisf.-212 avariati-6 lipsă-9	funct.-104 avariati-18 lipsă-105

25	IE Orhei	144	pe curs-124 lateral-20	957,8	contract arendă-49 TS-9 APL-86	generală-45 piscicult-76 irigare-22 antieroz.-1	9	9	7	8	satisf.-127 avariat-17	satisf.-29 innămo- lit-70 veget-18 uscat-27	există-110 împădur-2 lipsă-32	satisf.-80 avariat-6 lipsă-58	funct.-71 avariat-6 lipsă-67
26	IE Rezina	47	pe curs-40 later-7	273,615	contract adendă-19 APL-25 private-3	piscicult-26 antieroz.-21	0	0	0	0	satisf.-43 avariat-4	innămo- lit-44 uscat-3	există-15 împădu- rit-17 lipsă-15	satisf.-43 lipsă-4	funct.-26 avariat-21
27	IE Râșcani	377	pe curs-64 lateral-313	7.466,51	contract adendă-104 APL-252 propr. stat-4 private-17	generală-230 piscicult-136 irigare-9 agrement-1 hidroenerg.-1	0	1	1	1	satisf.-370 avariat-7	satisf.-60 innămo- lit-253 uscat-64	există-174 lipsă-203	satisf.-323 avariat-38 lipsă-16	funct.-266 avariat-103 lipsă-8
28	IE Sângerei	213	pe curs-192 lateral-21	1.587,86	contract arendă-110 APL-103	generală-102 piscicult-103 irigare-5 antieroz.-3	1	0	0	0	satisf.-194 avariat-19	satisf.-46 innămolit-57 veget-110	există-149 împădur-6 lipsă-58	satisf.-163 avariat-31 lipsă-19	funct.-129 avariat-84
29	IE Soroca	168	pe curs-1 lateral-167	410,27	APL-86 contract arendă-82	generală-86 piscicult-82	0	1	1	1	satisf.-131 avariat-37	satisf.-114 innămo- lit-6 veget-11 uscat-37	există-168	satisf.-41 lipsă-59 avariat-68	funct.-107 avariat-61
30	IE Strășeni	51	pe curs-4 lateral-47	351,6	privat-17 contract arendă-23, APL-11	generală-27 piscicult-19, irigare-4, cercet științ.-1	0	7	3	3	satisf.-51	satisf.-49 uscat-2	există-19 împăd-31 lipsă-1	satisf.-51	funct.-50 lipsă-1
31	IE Șoldănești	45	pe curs-43 lateral-2	196,61	contract arendă -9 TS-16 APL-20	piscicult-31 irigare-2 agrement-12	0	0	0	0	satisf.-43 avariat-2	innămo- lit-44 uscat-1	există-43 lipsă-2	lipsă-45	funct.-45
32	IE Ștefan Vodă	100	pe curs-99 lateral-1	1.740,00	TS-67 privat-3 propr de stat-3 APL-27	generală-29 piscicult-68 antieroz.-3	0	0	0	0	satisf.-75 avariat-25	satisf.-8 innămo- lit-69 veget-14	există-74 lipsă-26	satisf.-84 lipsă-16	funct.-34 avariat 6 lipsă-60
33	IE Taraclia	41	pe curs-21 lateral-20	920,54	private-5 contract arendă-18 APL-18	piscicult-8 irigare-14 antieroz.-16	0	0	39	0	satisf.-27 avariat-6 lipsă-8	satisf.-1 innămolit-24 veget-1 uscat-15	există-31 lipsă-10	satisf.-33 avariat-1 lipsă-7	funct.-8 avariat-4 lipsă-29

34	IE Telenești	99	pe curs-8 lateral-91	1.357,83	contract arendă-23 TS-3	generală-80 piscicult.-7 irigare-12	2	1	2	1	satisf.-90 avariat-9	innămo- lit-26 veget-58 uscat-15	există-93 lipsă-6	satisf.-88 avariat-8 lipsă-3	funct.-84 avariat-13 lipsă-2
35	IE Ungheni	135	pe curs-135	1.575,30	contract arendă-18 TS-20 APL-97	generală-67 piscicult-59 irigare-9	0	6	0	0	satisf.-121 avariat-14	satisf.-96 innămolit-35 uscat-4	există-78 lipsă-57	satisf.-120 avariat-5 lipsă-10	funct-70 avariat-65
	TOTAL	4354	pe curs-2204 lateral-2150	42352	contract aren- dă-1640 TS-557 APL-1941 propr de stat-21 private-195	genera- lă-1483 pisci- cult-2308 irigare-287 agrement-189 tehnologic-6 antierozio- nal-79 hidroener- getic-1 cercetări științifice-1	65	121	157	216	sa- tisf.-3765 lipsă-49 avari- at-540	satisf.-1520 innămo- lit-1402 acoperit cu vegeta- ție-933 uscate-499	exis- tă-2880 lipsă-1215 împădu- rit-257	sa- tisf.-2876 lipsă-1103 avari- at-375	funct.-2547 lipsă-886 avariat-921

Starea sondelor

Anexa 2

AE / IE	Total	Exploatate (unități)							Neexploatate (unități)			Sonde în construcție (unități)	Tamponate (unități)
		Total	Destinația						Total	In rezervă	Conservate		
			Potabilă	Menajera	Curativă	Necesități agricole	Menire industrială	Autorizate					
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
AE Chișinău	382	162	91	56	0	3	12	87	220	175	33	2	10
AE Bălți	102	12	7	0	0	0	5	12	90	80	3	0	2
AE UTA Găgăuzia	326	175	0	175	0	0	0	25	151	8	143	0	0
AE Cahul	166	116	109	0	7	0	0	20	50	43	0	0	7
IE Anenii Noi	125	115	75	7	2	1	30	87	10	10	0	0	0
IE Basarabasca	52	45	39	5	0	1	0	32	7	7	0	0	0
IE Briceni	108	42	42	0	0	0	0	6	66	13	51	2	0
IE Cantemir	76	45	15	20	0	5	5	24	31	25	5	0	1
IE Călărași	110	60	43	0	0	0	17	12	50	0	50	0	0
IE Căușeni	230	102	79	8	0	1	14	6	128	5	120	1	2
IE Cimișlia	153	92	89	3	0	0	0	17	61	32	29	0	0
IE Criuleni	168	112	92	0	0	9	11	14	56	8	46	0	2
IE Dondușeni	102	22	21	0	0	0	1	0	80	16	58	3	3
IE Drochia	146	31	25	1	0	0	5	8	115	43	72	0	0
IE Dubăsari	95	71	53	2	0	5	11	15	24	22	2	0	0
IE Edineț	139	61	54	0	0	0	7	12	78	1	76	0	1
IE Fălești	122	44	18	16	0	9	1	9	78	40	38	0	0
IE Florești	111	44	40	4	0	0	0	10	67	12	51	1	3

IE Glodeni	75	22	0	20	0	0	0	0	2	9	53	26	27	0	0
IE Hâncești	153	83	34	39	0	0	0	10	16	70	1	62	62	0	7
IE Ialoveni	181	116	109	6	0	1	0	0	24	65	11	21	21	2	31
IE Leova	108	29	8	10	0	0	0	11	5	79	8	64	64	0	7
IE Nisporeni	27	14	0	14	0	0	0	0	0	13	7	7	6	0	0
IE Ocnîța	69	14	11	1	0	1	1	1	5	55	4	4	51	0	0
IE Orhei	258	169	161	0	0	0	0	8	19	89	15	15	72	0	2
IE Rezina	75	35	35	0	0	0	0	0	2	40	39	39	1	0	0
IE Râșcani	164	70	54	8	1	2	5	5	24	94	31	31	58	1	4
IE Sângerei	175	72	64	3	0	0	5	5	4	103	37	37	61	0	5
IE Soroca	37	6	6	0	0	0	0	0	0	31	3	3	22	0	6
IE Strășeni	83	55	13	23	0	1	18	20	20	28	0	0	21	0	7
IE Șoldănești	57	24	24	0	0	0	0	4	4	33	12	12	10	0	11
IE Ștefan. Vodă	182	87	2	75	1	0	9	9	6	95	22	22	67	0	6
IE Taraclia	129	50	0	40	0	1	10	10	2	79	17	17	59	3	0
IE Telenești	227	134	134	0	0	0	0	0	11	93	45	45	35	0	13
IE Ungheni	131	48	14	34	0	0	0	0	2	83	11	11	42	1	29
Total	4844	2379	1561	569	11	40	198	549	2465	829	1456	16	159	159	159

Starea fântânilor de mină și a izvoarelor

Anexa 3

Nr.	AE / IE	Sursele de apă, (unități)			
		Fântâni		Izvoare	
		total	amenajate	total	amenajate
1	2	3	4	5	6
1	AE Bălți	1.643	1.523	18	18
2	AE Chișinău	3.395	3.214	75	66
3	AE UTA Găgăuzia	3.167	1.642	27	19
4	AE Cahul	1592	95	42	42
5	IE Anenii Noi	1.597	1.361	27	27
6	IE Basarabeasca	680	360	5	3
7	IE Briceni	15.066	7.833	56	32
8	IE Cantemir	1.574	96	55	14
9	IE Călărași	5.651	3.576	102	76
10	IE Căușeni	3.266	1.863	42	30
11	IE Cimișlia	2.915	1.555	7	7
12	IE Criuleni	1.836	1.720	89	85
13	IE Dondușeni	7.086	6.421	76	58
14	IE Drochia	13.679	12.412	158	54
15	IE Dubăsari	411	353	21	17
16	IE Edineț	15.888	15.851	101	89
17	IE Fălești	8.023	7.555	41	23
18	IE Florești	5.825	5.498	137	123
19	IE Glodeni	5.972	5.192	180	119
20	IE Hâncești	4.232	3.435	79	61
21	IE Ialoveni	1.514	385	61	26
22	IE Leova	3.975	2.924	14	14
23	IE Nisporeni	1.645	1.291	146	146
24	IE Ocnița	7.577	6.312	83	71
25	IE Orhei	5.969	5.466	153	130
26	IE Rezina	3.762	2.793	192	129
27	IE Râșcani	7.136	6.941	159	72
28	IE Sângerei	8.188	5.913	15	12
29	IE Soroca	11.717	10.031	519	261
30	IE Strășeni	6.841	5.930	77	65
31	IE Șoldănești	5.874	5.636	143	126
32	IE Ștefan Vodă	1.384	1.299	17	15
33	IE Taraclia	200	170	26	19
34	IE Telenești	3.575	3.334	23	23
35	IE Ungheni	6.112	5.940	121	61
	Total	178.967	145.920	3087	2133

Starea complexelor de evacuare și epurare a apelor uzate.

Anexa 4

Nr. d/o	AE/IE	Total unități	Prezența documentației de proiect / avizului EES	Normativul DLA/CMA	Funcționează unități			Nu funcționează (unități)
					Cu epurare normativă	Cu epure insuficientă	Cu epurare parțială	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Chișinău	7	5	5	0	7	0	0
2	Bălți	2	0	2	0	1	0	1
3	Cahul	9	1	1	0	8	0	1
4	Gagauzia	3	3	0	0	3	0	0
5	Anenii Noi	4	0	0	0	3	0	1
6	Basarabeasca	3	3	1	0	2	0	1
7	Briceni	2	0	0	0	2	0	0
8	Cantemir	2	0	0	0	1	0	1
9	Călărași	2	1	0	1	1	0	0
10	Căușeni	14	4	3	0	13	0	1
11	Cimișlia	1	1	0	0	0	0	1
12	Criuleni	5	3	0	0	4	0	1
13	Dondușeni	5	1	0	0	5	0	0
14	Drochia	2	0	1	0	2	0	0
15	Dubăsari	8	5	0	0	8	0	0
16	Edineț	3	2	1	1	1	0	1
17	Fălești	1	0	0	0	1	0	0
18	Florești	1	1	1	1	0	0	0
19	Glodeni	5	5	0	0	5	0	0
20	Hâncești	15	8	1	0	13	0	2
21	Ialoveni	4	3	1	0	4	0	0
22	Leova	10	2	0	0	9	0	1
23	Nisporeni	1	1	1	0	1	0	0
24	Ocnița	7	2	0	0	5	0	2
25	Orhei	9	9	1	1	8	0	0
26	Rezina	3	2	0	0	3	0	0
27	Râșcani	5	3	0	0	3	0	2
28	Ștefan Vodă	11	8	0	0	11	0	0
29	Sângerei	1	1	0	0	1	0	0
30	Soroca	3	3	0	0	2	0	1
31	Strășeni	10	6	0	0	5	0	5
32	Șoldănești	5	5	0	0	0	0	5
33	Taraclia	3	0	0	0	1	0	2
34	Telenești	6	5	1	0	6	0	0
35	Ungheni	11	4	1	0	4	0	7
TOTAL		183	97	21	4	143	0	36

V. PROTECȚIA RESURSELE FUNCIARE.

Dumitru APĂRATU,
*inspector principal, Secția inspectare sol,
deșeurii și substanțe chimice*

Rezumat

Actele legislativ-normative de bază în domeniu:

1. *Legea nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător.*
2. *Codul funciar nr. 828 din 25.12.1990.*
3. *Legea nr. 440 din 27.04.1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă.*
4. *Regulamentul cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1451 din 24.12.2007 și modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 593 din 17.07.2014.*

- *Suprafața totală a terenurilor agricole – 2 499,7 mii ha.*
- *Suprafața terenurilor erodate – 877 644 ha.*
- *Suprafața terenurilor afectate de ravene – 12 048 ha.*
- *Suprafața alunecărilor de teren – 24 184 ha.*
- *Pierderile anuale de sol fertil – 26 mln tone.*
- *Miriștea arsă pe o suprafață de circa 346 ha.*
- *Au fost supuși controlului 1 193 agenți economici.*
- *Depistate 992 cazuri de încălcare a legislației ecologice funciare.*

Întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor resurselor de sol în sumă de 986 377 lei, inclusiv amenzi – 777 760 lei.

Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha, 2499,7 mii ha (73,9%) sunt terenuri agricole, – din acestea 1817,3 mii ha (72,7%) – terenuri arabile, 291,7 mii ha (11,6%) – plantații perene, 348,6 mii ha (13,9%) – fânețe și pășuni, 42,0 mii ha (1,7%) –pârloage.

Solurile Moldovei sunt considerate ca fiind printre cele mai fertile din lume. Deși ele prezintă principala bogăție naturală a țării, în ultimii 25 de ani interesul oamenilor scade față de agricultură.

Republica Moldova se bucură de o climă favorabilă și de un pământ fertil. Solurile Moldovei prezintă circa un miliard tone de humus, 50 milioane tone de azot, 60 milioane tone de fosfor, 700 milioane tone de potasiu conform Centrului Republican de Pedologie Aplicată. Ponderea maximă în economie o deține sectorul agricol care este baza pe care se produce jumătate din exporturile Republicii Moldova.

Nota medie de bonitare pe țară constituie 63 puncte și se reduce anual în dependență de activitățile degradationale. Astfel, eroziunea slabă reduce potențialul productiv (deci și calitatea solului) cu 20%, medie – cu 40%, puternică – cu 60-80%.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar și deteriora-

rea sistemelor antierozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de conservare a solurilor; cantitățile insuficiente de îngrășămintă încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea cultivării pe pante a culturilor prășitoare.

Una din prioritățile activității Inspectoratului pentru anul 2015 a fost evaluarea și verificarea măsurilor de protecție și folosire rațională a resurselor funciare. Scopurile urmărite pentru domeniul dat rezultă din starea de fapt a acestuia, care, pe parcursul anilor precedenți, a fost determinată inadecvat cerințelor cadrului legislativ privind protecția în procesul utilizării acestui component natural, considerat renovabil. Această concluzie nu necesită o argumentare specială ori este vădit faptul, cunoscut de decenii, că modul de exploatare a terenurilor agricole este departe de performanță și conformarea principiilor legislației funciare și ecologice în vigoare. Utilizarea resurselor funciare predestinate altor activități economice, inclusiv construcțiilor, însoțite de un risc ecologic sporit, de asemenea decurge cu grave încălcări ale legislației de domeniu, inclusiv a principiilor urbanismului și dezvoltării regionale durabile.

Prin controlul ecologic în domeniul resurselor funciare au fost urmărite și examinate următoarele aspecte:

- modul și nivelul de exploatare a resurselor funciare și în special a celor agricole indiferent de tipul de proprietate și de forma de organizare a activităților economice și nivelul de administrare a acestora din partea administrației UAT și a altor autorități centrale de profil;
- nivelul de respectare a cerințelor legislației funciare și a riscului ecologic în procesarea agricolă, zootehnică și de alt gen al fondului funciar;
- cazurile de încălcare a prevederilor legislației funciare și ecologice în vigoare, exprimate prin ocuparea ilicită de terenuri, amplasarea obiectivelor de construcție cu încălcarea cerințelor legale ori de inițiere a construcțiilor în lipsa avizelor pozitive din partea autorităților de resort;
- balanța funciară din cadrul UTA și modalitatea de gestionare a solului fertil, prevăzut decopertării și real decopertat – depozitat ori transmis pentru utilizare în prima destinație, situațiile de nimicire a solului fertil din zona amplasamentelor ori acoperirii lui cu roci de excavație, deșeuri de construcție și alte forme de deșeu;
- activitățile de utilizare rațională și protecție a terenurilor atribuite pentru alte necesități economice, inclusiv pentru explorarea și exploatarea resurselor de substanțe minerale utile, cât și pentru exploatarea excavațiilor miniere în alte scopuri ale economiei naționale.

Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha, inclusiv 2499,7 mii ha (73,9%) – terenuri agricole, din care 1 817,3 mii ha (72,7%), terenuri arabile, 291,7 mii ha (11,6%) – plantații perene, 348,6 mii ha (13,9%) – fânețe și pășuni, 42,0 mii ha (1,7%) – pârloage.

Suprafața terenurilor proprietate publică a statului constituie 781,4 mii ha (23,1%), suprafața terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale – 711,5 mii ha (21,0%) și suprafața terenurilor aflate în proprietate privată 1 891,7 mii ha (55,9%).

Repartizarea fondului funciar pe categorii de terenuri

Tabelul 1

Categoria	Suprafața totală, mii ha		Diferența
	La 01.01.2014	La 01.01.2015	
1. Terenuri cu destinație agricolă	2024,2	2026,5	2,3
2. Terenurile satelor, orașelor, municipiilor	313,1	314,8	1,7
3. Terenurile destinate industriei, transporturilor, și cu altă destinație specială	59,4	58,7	-0,7
4. Terenurile destinate protecției naturii, ocrotirii sănătății, activităților recreative	3,9	3,9	0
5. Terenurile fondului silvic	446,4	446,6	0,2
6. Terenurile fondului apelor	85,2	85,1	-0,1
7. Terenurile fondului de rezervă	452,4	449,0	-3,4
Total terenuri	3384,6	3384,6	0

La 1 ianuarie 2015 suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituia 2 026,5 mii ha sau 59,9% din suprafața totală a țării. În comparație cu 1 ianuarie, 2014 suprafața acestor terenuri s-a mărit cu 2,3 mii ha în legătură cu scoaterea terenurilor ocupate de construcțiile și anexele gospodărești ale fostelor unități agricole din fondul de rezervă.

Pe parcursul anului, diferitor întreprinderi și organizații le-au fost repartizate în alte scopuri decât cele agricole 273 ha. Solul fertil depozitat și păstrat de la obiectele de construcții și cariere la 01.01.2016 constituie 3055 mii m³, dintre care s-au utilizat 271 mii m³.

Fondul funciar se caracterizează prin:

- a) predominarea cernoziomului în învelișul de sol (fig. 1) cu potențial înalt de productivitate;
- b) gradul înalt de valorificare;
- c) relief accidentat: 80% din terenurile agricole sunt amplasate pe pante.

Reforma funciară a majorat numărul participanților la relațiile funciare și a generat multiple varietăți de proprietate și gospodărire a resurselor funciare. La 1 ianuarie, 2016 în țară activau 233 cooperative agricole cu suprafața totală de 142,5 mii ha, 170 societăți pe acțiuni cu suprafața totală de 54,3 mii ha, 2038 societăți cu răspundere limitată cu suprafața de 657,4 mii ha, 399,8 mii de gospodării țărănești cu suprafața de 553,5 mii ha.

Asemenea parcelare a fondului funciar, în cazul cotelor de teren echivalent reduse nu permite utilizarea eficientă, implementarea asolamentelor, fito-tehnologiilor avansate și protejarea solurilor. Este necesară consolidarea terenurilor agricole, organizarea lor antierozională și respectarea asolamentelor conservative.

Republica Moldova dispune de o bogată resursă pedologică care, în mare măsură, asigură activitatea economică. Circa 3/4 din suprafața terenurilor agricole ocupă

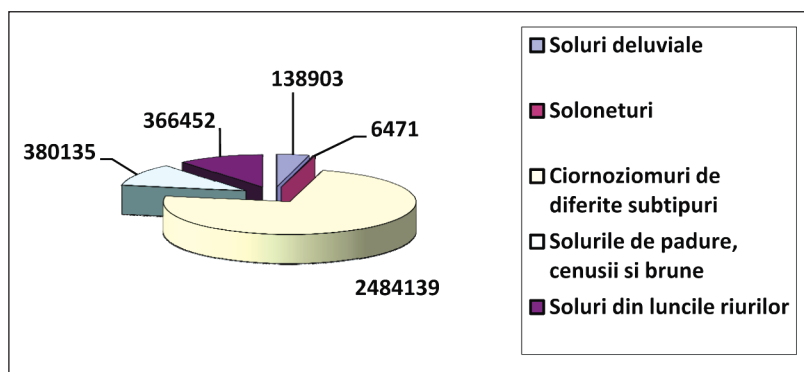

Fig. 1. Resursele de sol, (ha)

amplasată pe pante, ceea ce favorizează eroziunea solului provocată de ploile torențiale în condițiile predominării în structura culturilor a celor prășitoare și lipsa măsurilor antierozionale. Suprafețele supuse lucrărilor intensive agricole (terenurile arabile + plantațiile perene) au rămas în limitele a 63% din suprafața totală a țării, în timp ce suprafețele fînștelor și pășunilor s-au redus. Ponderea pârloagelor rămâne în creștere, în anul 2015 a constituit 42,0 mii hectare sau 1,7% din fondul funciar al țării.

Calitatea solurilor fondului agricol este diferită. Fiind apreciat convențional prin notele de bonitate (cu 100 de puncte fiind apreciat cernoziomul tipic moderat humifer) indicele mediu calitativ al zonelor pedogeografice constituie 59-69 puncte, al raioanelor pedo-geografice variază între 50-75 puncte. Predominarea cernoziomurilor condiționează calitatea superioară, care în condițiile reale a unităților teritoriale este redusă de gradele de eroziune, prezența solurilor puțin productive, proceselor și consecințelor degradării. Nota medie de bonitate pe țară constituie 63 puncte și se reduce anual în dependență de activitățile degradative. Astfel eroziunea slabă reduce potențialul productiv (deci și calitatea solului) cu 20%, medie – cu 40%, puternică – cu 60-80%.

Calitatea resurselor de sol se diminuează din cauza majorării arealelor solurilor halomorfe (solonetizate și salinizate), hidromorfe (cernoziomoide și mocirle), poluării cu diferite deșeurii și substanțe chimice. Relieful accidentat, ploile torențiale, sectoarele mici de terenuri împădurite condiționează accelerarea eroziunii solurilor pe pante, intensificarea alunecărilor de teren. Conform datelor Cadastrului Funciar solurile erodate ocupă circa 877 644 ha, inclusiv 504 777 ha – slab erodate, 259 332 ha – moderat erodate și 114 165 ha – puternic erodate. Suprafața solurilor erodate s-a majorat pe parcursul ultimilor 40 de ani cu 283,4 mii ha, avansând cu 7086 ha anual (fig. 2, tabelul 1).

Nivelul cel mai înalt de erodare a terenurilor agricole este înregistrat în raioanele Călărași (56,1%), Cahul (44,4%), Hâncești (43,7%), Ungheni (43,4%), Nisporeni (43,4%). Pierderile anuale de sol fertil de pe terenurile agricole cauzate de eroziune constituie, după unele date, 26 mln tone inclusiv humus – 700 mii tone, azot – 50 mii, fosfor – 34 mii, potasiu – 597 mii tone. În mod indirect acest flagel are și alte consecințe: înnămolirea iazurilor și altor bazine acvatice, poluarea solurilor, apelor subterane cu produse de uz fitosanitar și fertilizanți, distrugerea căilor de comunicație, construcțiilor hidrotehnice etc.

Suprafața terenurilor afectate de ravene constituie 12049 ha. Acestea scot anual din circuitul agricol aproximativ 100 ha terenuri, iar volumul de sol scos din circuitul agricol

cernoziomurile, care se consideră cele mai productive soluri. Însă potențialul productiv al solurilor în condițiile relațiilor funciare actuale, potențialul productiv al solurilor nu este utilizat adecvat, pe fondul arabil continuă și se accelerează procesele de degradare. 80 la sută din suprafața fondului agricol este

este de 10-15 mln m³. Prejudiciul cauzat economiei naționale, conform datelor, constituie 83 mln lei.

Degradarea resurselor funciare este cauzată și de alunecările de teren. Suprafața lor, conform cadastrului funciar constituie 24184 ha. Cele mai mari suprafețe cu alunecări sunt în raioanele Călărași – 3588 ha, Ungheni – 1863 ha, Hâncești –

1055 ha, Strășeni – 629 ha, Telenești – 516 ha. Alunecările de teren prezintă o primejdie permanentă și pentru multe obiecte sociale: case de locuit, drumuri, construcții hidrotehnice. Consecințele eroziunii sunt multilaterale și afectează nu numai stratul superior: devin tot mai nefavorabile proprietățile fizico-chimice, conținutul de humus scade cu aproximativ 1 tonă la 1 ha. Concomitent cu eroziunea de suprafață se produce eroziune liniară, de adâncime. Un factor negativ specific regiunilor deluroase prezintă alunecările de teren, care se activează periodic, suprafața lor majorându-se anual cu aproximativ 2,5 mii ha. Suprafața alunecărilor de teren active s-a majorat.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale:

- Parcelarea fondului funciar și desființarea sistemelor antierozionale regionale;
- Lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de protejare a solurilor;
- Cantitățile mizere de îngrășăminte încorporate în sol;
- Lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea pe pante a culturilor prășitoare.

Caracteristica calitativă a terenurilor

Tabelul 2

Nr. d/o	Denumirea unităților administrativ-teritoriale	Total terenuri agricole, (ha)	Din care supuse cercetărilor pedologice, (ha)	Nota medie ponderată de bonitate, (puncte)	Terenuri erodate, ha			
					Total	inclusiv		
						Slab	Moderat	Puternic
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	r-nul Anenii Noi	66830,25	63151	59	25086	15246	6748	3092
2	r-nul Basarabasca	23183,50	21637	56	10054	5573	2980	1501
3	r-nul Briceni	62441,94	54667	70	11298	7945	2601	772
4	r-nul Cahul	116332,60	113660	58	52105	23827	17619	9760
5	r-nul Cantemir	64960,50	62508	57	27042	14517	8906	3619
6	r-nul Călărași	40958,16	35049	50	23148	9922	8877	4400
7	r-nul Căușeni	102247,90	94881	62	25290	13293	7824	4173
8	r-nul Cimișlia	71804,67	68890	62	33749	20108	10080	3561

9	r-nul Criuleni	52183,83	48523	69	16842	11064	4637	1141
10	r-nul Dondușeni	53575,48	48943	78	12995	9013	3137	833
11	r-nul Drochia	87296,19	81077	73	25829	18879	5491	1267
12	r-nul Dubăsari	22766,08	22914	66	4670	3070	1032	566
13	r-nul Edineț	74373,99	67492	78	17214	12228	3514	1468
14	r-nul Fălești	81183,33	75264	65	31906	18066	8445	5423
15	r-nul Florești	89297,36	83796	71	27979	19863	6000	2116
16	r-nul Glodeni	56353,12	52680	72	22197	15515	4897	1785
17	r-nul Hâncești	93135,89	87040	58	41002	20137	13234	7628
18	r-nul Ialoveni	52886,32	51630	58	27710	13249	9647	4814
19	r-nul Leova	58269,80	54517	57	21578	11513	7554	2511
20	r-nul Nisporeni	39063,88	34652	54	17041	8189	6314	3441
21	r-nul Ocnița	45897,52	40201	71	8870	6051	2264	555
22	r-nul Orhei	82599,58	74377	63	30434	18491	8780	3162
23	r-nul Rezina	43199,10	41313	62	22404	13094	7000	2310
24	r-nul Râșcani	76371,52	71447	70	28177	16274	8308	3595
25	r-nul Sângerei	79661,21	75838	55	34056	16634	10329	6599
26	r-nul Soroca	82538,52	74949	71	25578	17790	5831	1957
27	r-nul Strășeni	34627,33	32240	55	16016	7831	5445	2740
28	r-nul Șoldănești	41328,44	38671	74	15112	9312	4558	1242
29	r-nul Ștefan Vodă	78776,46	76206	62	24960	14573	7969	2417
30	r-nul Taraclia	55321,32	51594	60	16179	9836	4605	1316
31	r-nul Telenești	63051,22	58718	58	24874	13351	8171	3352
32	r-nul Ungheni	73728,84	68255	54	32184	13726	11229	7228
33	mun. Chișinău	31139,89	26761	64	11936	6780	3678	1478
34	mun. Bălți	4032,27	2618	65	623	541	46	36
35	mun. Bender	1812,09	1236	83	230	209	21	
36	UTA Găgăuzia	147004,50	143315	56	57337	31132	19122	8742
37	UAT din stânga Nistrului	264231,80	238666	68	53939	37935	12439	3565
Total		2514466,40	2339376,00	63	877644	504777	259332	114165

Din Fondul Ecologic Național au fost aprobate spre finanțare 10,6 mln lei (8 proiecte) pentru îmbunătățiri funciare (stoparea alunecărilor de teren și a proceselor erozionale, împădurirea terenurilor, consolidarea digurilor de protecție antiiviură).

Pe terenurile degradate, gestionate de primării, în anul 2015 au fost plantate 609,8 ha plantații forestiere. De asemenea, au fost sădite doar 77,36 ha fâșii forestiere de protecție a câmpurilor agricole și 3,8 ha fâșii forestiere de protecție a resurselor acvatice.

Influența negativă asupra calității solurilor este condiționată și de procesele de dehumificare. În solurile valorificate, datorită reducerii materiei organice, conținutul de humus scade anual cu 0,5-0,7 t/ha. În același timp, sistematic se reduc rezervele de elemente nutritive cu 150-180 kg/ha, se dereglează bilanțul azotului, fosforului și potasiului în sol. Bilanțul negativ al humusului și al elementelor nutritive nu poate fi modificat și reglat în condițiile reducerii încorporării nesatisfăcătoare în sol a îngrășămintelor. Dacă în anul 2000 s-au încorporat 8,97 mii tone de îngrășămintă chimice, în anul curent ele au fost utilizate în volum de 110,03 mii tone, cu 101,03 mii tone mai mult, iar îngrășămintele organice s-au utilizat într-un volum de 244 mii tone (fig. 2; fig. 3). În același timp, deșeurile zootehnice în multe cazuri se depozitează la gunoiști cu alte deșeuri sau împrăștiate pe maluri de râuri și râpi în diferite locuri neautorizate.

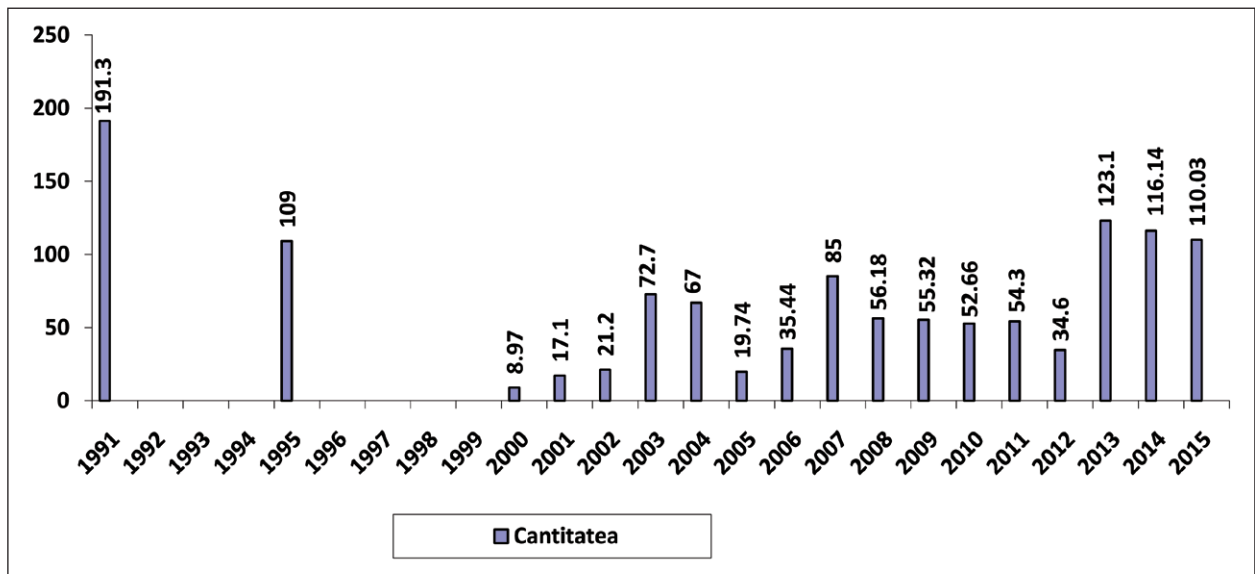

Fig.2. Indicii de gospodărire a apelor, (mln m³).
(Date Raport nr. 1 – apă)

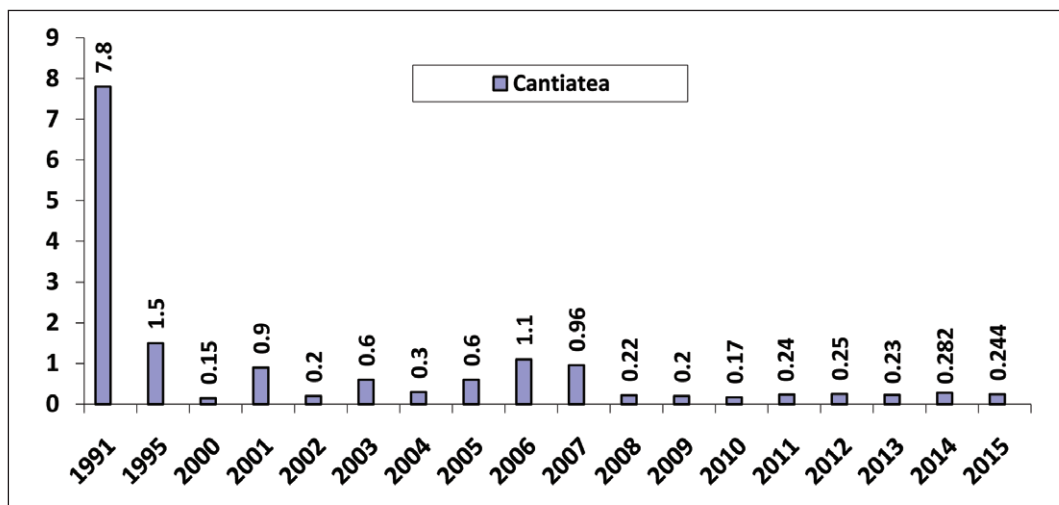

Fig. 3. Indicii de gospodărire a apelor, (mln m³).
(Date Raport nr. 1 – apă)

Pășunatul excesiv este un fenomen specific pentru țară și are impact negativ asupra mediului. Șeptelurile de animale prevalează cu mult normele stabilite de capete la 1 ha de pășuni. Totodată, majoritatea pășunilor, amplasate pe terenuri erodate, sunt slab productive. Nu se întreprind măsuri de ameliorare a acestora din cauza lipsei de mijloace financiare.

Suprafața totală a solonețurilor și solurilor solonețizate constituie 107 mii ha, din care 35 la sută sunt terenuri arabile, iar 65 la sută – pășuni. Prejudiciul cauzat economiei de procesul de solonețizare constituie 43 mln lei anual.

Suprafața totală a solurilor salinizate și a solonciacurilor este de 112 mii ha, din care 30 la sută sunt terenuri arabile și 70 la sută pășuni. Prejudiciul cauzat economiei în rezultatul scăderii recoltelor cu 25 la sută, constituie 423 mln lei anual.

În scopul diminuării și combaterii deficitului de umiditate și majorării productivi-

tății solurilor în condițiile xerofite măsura radicală devine aplicarea udatului artificial – irigarea. Irigarea cernoziomurilor poate fi aplicată numai cu condiția utilizării apelor calitative (mineralizarea < 1,0 g/l, SAR < 3) și respectarea strictă a normelor de irigare. Însă tocmai în regiunile xerofite de sud resursele de apă sunt mineralizate și reduse sau lipsesc. Tentativele utilizării pentru udatul artificial cu ape necalitative conduc la degradarea (solonețizarea și salinizarea) solurilor care devine ireversibilă.

Suprafața totală a terenurilor ameliorate constituie 297,4 mii ha, inclusiv 228,2 mii ha – irigate și 69,2 mii ha – desecate.

Pe lângă procesele de degradare fizică și deșertificare în țară există problema poluării solurilor. În ultimele decenii poluarea de fond a solurilor a devenit mai puțin actuală datorită reducerii considerabile a principalelor surse de poluare difuză. S-au redus semnificativ cantitățile de fertilizanți și produse de uz fitosanitar aplicate în agricultură. Conținutul mediu sumar al poluanților în soluri constituie mai puțin de 0,0008 mg/kg. Se mai produce la nivel local poluarea solurilor terenurilor agricole cu cupru mobil. Devine tot mai acută problema poluării locale a solurilor cu deșeuri menajere solide. Aceste deșeuri sunt transportate (aruncate) în râpi, fâșii forestiere, fâșii riverane de protecție a râurilor și bazinelor acvatice, pe marginea drumurilor. Aceste deșeuri poluează mediul ambiant și, în primul rând, solul.

O altă sursă de poluare a resurselor funciare sunt pesticidele degradate. Se specifică un număr mare de terenuri contaminate cu pesticide. Numărul lor este de cca 1600 cu o suprafață totală estimată la cca 330 ha. În rezultatul studiilor efectuate aceste terenuri au fost împărțite în cinci categorii de risc. Terenurile și obiectele din prima categorie cu risc foarte înalt (5% din numărul total) și cele din a doua categorie cu risc înalt (30% din numărul total) necesită măsuri urgente de remediere. O anumită experiență în acest sens a fost acumulată în cadrul câtorva proiecte-pilot prin izolarea materialelor contaminate în sarcofage. Spre exemplu, sarcofagul de izolare a deșeurilor POP din apropierea s. Congaz (UTA Găgăuzia) a fost organizat la o distanță de circa 3 km față de localitate. Volumul deșeurilor înhumate constituie: 1014 m. c. deșeuri de construcție a fostului depozit de chimicale și 786 m. c. de sol contaminat.

De rând cu factorii poluatori la degradarea terenurilor agricole duce și incendierea miriștilor și resturilor vegetale în câmp, fenomen și practici în continuă descreștere. Astfel în anii 1995-2000 miriștile erau incendiate pe suprafețe de zeci de mii de hectare, iar în ultimii ani, datorită acțiunilor întreprinse de către inspectorii ecologiști din teritoriu aceste suprafețe s-au redus și sunt mult mai mici (circa 346 hectare anual). La fel s-au redus substanțial și cazurile de incendiere a resturilor vegetale în legătură cu extinderea producerii peleților și brichetelor din biomasă.

Această activitate economică în ultimii ani ia amploare și va influența pozitiv starea ecologică a terenurilor.

Controlul efectuat de către agențiile și inspecțiile ecologice constată că solurile fertile, bogăția principală a țării, sunt supuse permanent unei degradări intensive, cauzate de factori naturali și antropogeni.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar și deteriorarea sistemelor antierozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de conservare a solurilor; cantitățile insuficiente de

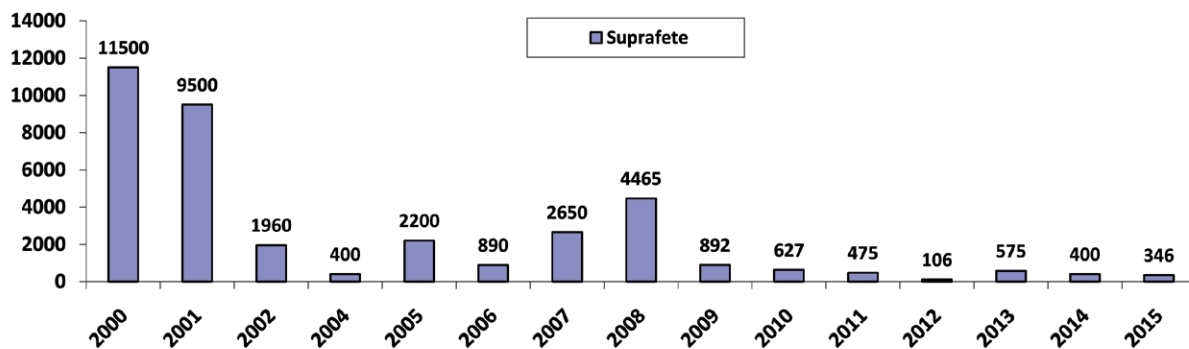

Fig. 4. Arderea miriștii, (ha)

îngrășăminte încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea cultivării pe pante a culturilor prășitoare.

Pe parcursul anului au fost controlați 1197 agenți economici, depistate 993 cazuri de încălcare a legislației ecologice și funciare, întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor cauzate resurselor funciare în sumă de 2 945 344 lei, inclusiv amenzi – 811 860 lei. Concomitent, s-a participat în componența a 1440 comisii pentru selectarea terenurilor pentru diferite construcții, 30 comisii de recepție a obiectelor în exploatare. Au fost examinate și coordonate 290 dosare cadastrale și 57 proiecte de hotărâri de Guvern cu privire la modificarea categoriei de destinație a terenurilor. S-au examinat 240 petiții și semnale. Au fost pregătite un șir de materiale informative (46) pentru organele ierarhic superioare. S-a activat în direcția propagării rezultatelor controalelor efectuate în domeniul protecției solurilor prin intermediul presei și radio-televiziunii.

Nu se asigură în deplină măsură respectarea de către beneficiari a prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător (art. 23,35-39,62), Codului funciar (art. 29,33,79), Legii cu privire la zonele și fâșiile de protecție a râurilor și bazinelor de apă (art. 14). Sunt depistate cazuri de prelucrare a solului în fâșiile riverane de protecție a râurilor Nistru, Răut, Lăpușna, Bâc, Cogâlnic, Ialpug, Cula, Ișnovăț, Ciulucul Mare. Deseori în aceste zone sunt depozitate deșeuri de diferită proveniență. Astfel de cazuri au fost depistate în raioanele Telenești, Florești, Rezina, Leova, Hâncești, Cimișlia, Fălești, Nisporeni, Taraclia, Căușeni, Comrat, Ungheni, Anenii Noi, Orhei, Criuleni, Soroca.

Un alt gen de încălcare a legislației ecologice sunt construcțiile nelegitime și nedecopertarea stratului de sol fertil, folosirea lui contrar destinației. Așa cazuri au fost depistate în raioanele Cantemir, Glodeni, Ungheni, Ștefan Vodă, Basarabeasca, Telenești, Criuleni, Dubăsari, Căușeni, Florești, Ialoveni, mun. Chișinău. Cazuri de ocupare ilicită a terenurilor au fost depistate în raioanele Ciadâr Lunga, Basarabeasca, Cimișlia, Râșcani, Căușeni, Ștefan vodă, Cantemir, Fălești, Dubăsari, Căușeni, Fălești, Rezina, Șoldănești. Sunt frecvente și încălcările legislației ecologo-funciare, inclusiv prin modul de prelucrare a terenurilor agricole de-a lungul pantei, de asemenea și cultivarea culturilor prășitoare pe versanți cu înclinația mare (raioanele Nisporeni, Hâncești, Călărași, Strășeni, Dubăsari, Sângerei, Orhei, Râșcani, Ungheni, Rezina, Criuleni, Leova etc.).

În scopul preîntâmpinării arderii miriștii, paielor, ierbii uscate în fâșiile forestiere și în conformitate cu prevederile art. 62 al Legii privind protecția mediului înconjurător, Inspectoratul Ecologic de Stat a emis Dispoziția nr. 9-d din 24 iunie, 2015 cu prevenirea și contracararea arderii miriștii, paielor și altor resturi vegetale, iar Agențiile și Inspecțiile au urmărit executarea ei.

Activitățile de contracarare a arderii miriștii, paielor și altor resturi vegetale au fost anticipate de efectuarea unui șir de măsuri organizatorice întreprinse de subdiviziunile Inspectoratului.

Subdiviziunile teritoriale, în comun cu organele publice locale, au participat la elaborarea programelor de prevenire a incendiilor, inclusiv a arderii conștiente a paielor și miriștii.

Concomitent, agenții economici care practică creșterea și colectarea cerealelor au fost atenționați despre pericolul care poate fi produs în perioada recoltării cerealelor.

Agenților economici, care practică creșterea și colectarea cerealelor, prin actele de control ale inspectării îndeplinirii cerințelor privind protecția mediului și folosirea rațională a resurselor naturale le-au fost prescrise indicații obligatorii în vederea neadmiterii arderii resturilor vegetale.

Problema în cauză a fost reflectată în mass-media de către specialiștii Inspectoratului.

În scopul promovării măsurilor de menținere și sporire a fertilității solurilor e necesar ca în toate primăriile să se elaboreze și implementeze programe complexe, științific argumentate, de sporire a fertilității solurilor și protecția lor contra eroziunii și altor factori de degradare, care ar prevedea:

- mobilizarea eforturilor la etapa de postprivatizare în direcția consolidării terenurilor și formării unităților agricole viabile, eficiente pentru a facilita aplicarea asolamentelor și tehnologiilor moderne;
- folosirea rațională a terenurilor, preîntâmpinarea cazurilor de acaparare ilicită a lor, respectarea elementelor obligatorii de organizare a teritoriului, ameliorare a calității solurilor, ocrotire a naturii;
- organizarea antierozională a teritoriului și implementarea măsurilor organizatorice, agrotehnice fitoameliorative și hidrotehnice, având ca scop combaterea eroziunii solului;
- implementarea asolamentelor științific argumentate;
- urgentarea lucrărilor de împădurire a râpilor, terenurilor predispuse alunecărilor de teren, terenurilor puternic erodate;
- reglarea regimului de nutriție prin aplicarea fertilizanților, mărirea cotei culturilor leguminoase în asolamente;
- efectuarea măsurilor pedoameliorative pentru ameliorarea solurilor înmlăștinite, salinizate, solonețizate;
- recultivarea terenurilor degradate și poluate cu antrenarea lor în sectorul silvic;
- inventarierea sistemelor de irigare și de desecare, aprecierea stării lor tehnice, luarea de măsuri în vederea reparării lor;
- aducerea în concordanță a efectivului de animale cu productivitatea pășunilor;
- începerea pășunatului primăvara numai după ce solul este în stare de maturizare fizică și iarba are peste 10 cm înălțime;
- folosirea pajiștilor alternative (1-2 ani pășune, 1-2 ani fâneață).

VI. PROTECȚIA RESURSELOR MINERALE

Veronica FOCȘA,
*Șef, secția inspectare sol,
deșeuri și substanțe chimice*

Gheorghe ROȘCA,
*inspector principal, Secția inspectare sol,
deșeuri și substanțe chimice*

Rezumat

În scopul soluționării problemelor de protecție a resurselor minerale pe parcursul anului 2015, Inspectoratul Ecologic și subdiviziunile din teritoriu au întocmit 154 acte de control la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate 74 procese-verbale cu privire la contravenții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova.

Suma amenzilor aplicate constituie 25800 lei, dintre care au fost încasate 21600 lei.

1. Zăcămintele minerale

Resursele minerale prezintă o parte componentă importantă a resurselor naturale, baza materială a dezvoltării oricărei țări. Dezvoltarea continuă a bazei de materie primă minerală, utilizarea rațională și protecția resurselor minerale utile sunt factori, ce asigură în măsură decisivă securitatea economică a statului, dezvoltarea durabilă a societății. Majoritatea resurselor minerale ale Republicii Moldova se exploatează prin cariere și numai unele varietăți de calcare prin galerii. Exploatarea resurselor prin cariere provoacă, de regulă, distrugerea solurilor, vegetației, conduce la acumularea deșeurilor miniere, care ulterior sunt răspândite de curenții de aer și acvatici, producând dezechilibre în balanța ecologică.

Zăcămintele minerale utile ale țării noastre conform clasificării constau din 3 grupe: combustibile, metalifere și nemetalifere. Combustibilii actualmente sunt explorați și evaluați în partea de sud a republicii, în raioanele Cahul, Cantemir, Comrat, Ceadâr-Lunga, Vulcănești și constau din combustibili gazoși, lichizi și solizi.

Combustibilul gazos este reprezentat de zăcămintul de gaz metan „Victorovca”, care se exploatează și se folosește de o bună parte a comunității locale. De perspectivă sunt estimate zăcămintele de gaze naturale de lângă satele Gotești, Flocoasa și altele.

Combustibilul lichid este reprezentat de zăcămintul de petrol de la „Văleni” (rezervele evaluate sunt de circa 1,7 mln tone). Sondele amplasate în lunca r. Prut, lângă s. Văleni, r-nul Cahul, gestionate de către SRL „Valiexchimp”, succesorul firmei moldo-americe „Redeco-LTD”, care, concomitent cu forarea sondelor noi, au efectuat reparația sondelor vechi pentru evaluarea completă a rezervelor de petrol.

Combustibilul solid este reprezentat de 4 zăcăminte de cărbune brun (rezervele evaluate la circa 1,2 mln tone), straturile cărora au grosimea de la 1,0 m până la 2,0 m și sunt situate la adâncimi între 6,0 m și 60,0 m și 400,0-650,0 m în depunerile nisipoase-argiloase, neogene (N). Cărbunele este de o calitate relativ joasă, cu un conținut mare de cenușă (12-49% și sulf (4-15%), de aceea ținând cont și de condițiile miniere – tehnice complicate (adâncime mare, grosime mică, suprahidratare) extragerea lui, prin metodele actuale, nu este rentabilă și nu prezintă interes industrial.

Zăcămintele de substanțe metalifere (metalice) sunt reprezentate, conform investigațiilor geofizice efectuate în anii postbelici, prin sectoare cu concentrații însemnate de plumb, zinc, cupru și fier, situate în lungul cursului mijlociu al fluviului Nistru (sectorul s. Naslavcea și or. Rezina). Mai amplu este studiată manifestarea minereului de fier, compus din piroxen-magnetit-cuarțit, cu rezerve pronosticate de circa 280,0 mln tone. Acest zăcământ, descoperit lângă s. Vărăncău, r-nul Soroca este reprezentat printr-o serie de corpuri stratigrafice, situate la adâncimea de 200,0-370,0 m. Grosimea acestora variază de la 1,0-2,0 m până la 20,0-50,0 m. Extragerea zăcământului dat este nerentabilă. În balanța de stat a rezervelor de substanțe minerale utile sunt recunoscute și luate la evidență 414 zăcăminte de substanțe minerale utile, dintre care: 147 sunt exploatare, 32 – pregătite pentru exploatare, 218 – de rezervă și numai 20 nu se prevăd pentru valorificare. În ultima perioadă se atestă o creștere a volumului extragerilor de substanțe minerale solide utile, care numai în anii 2009-2012 au însumat 5 milioane de tone. Mineralele subterane cel mai frecvent utilizate sunt rocile carbonatate, silicioase, argiloase, nisipurile și pietrișurile, iar mai puțin utilizate – rocile caustobiolite (petrolul, gazele, cărbunele brun), deoarece cantitățile acestora sunt neînsemnate, înregistrându-se doar la Văleni, Victorovca, Vlădiceni.

Zăcămintele de substanțe minerale nemetalice sunt prezentate prin granit și gabronorit (pentru plăci de finisare și pietriș de fracții diferite), gresie (pentru plăci de finisare și blocuri), ghips (pentru industria materialelor de construcții, medicină, export), cretă, calcaruri (pentru tăierea blocurilor de calcar de diferite dimensiuni, pentru fabricile de zahăr, pentru fabricile de ciment, pentru dezagregarea lui în fracții diferite de pietriș), argile (pentru producerea cimentului, ceramicii, țiglei, țevilor, cheramzitei, cărămizii, teracotei, în industria chimică și alimentară pentru curățirea vinurilor, sucurilor, uleiurilor – „bentonita” etc.), nisipuri (pentru sticlă, mortar și pentru formare – „nisipul cleios”), nisip-prundiș (pentru construcții), tripol (diatomită) și marnă, care sunt baza asigurării industriei materialelor de construcție și șantierelor de construcție cu materie primă.

Actualmente industria materialelor de construcții și șantierelor de construcții sunt asigurate și aprovizionate în întregime conform cerințelor, iar întreprinderile extractiv-miniere dispun de zăcăminte explorate și în exploatare.

Zăcămintele de nisip-prundiș sunt legate de aluviunile neogene și răspândite pe terasele râurilor Nistru și Prut, iar pe alocuri și pe terasele afluenților lor. Nisipul-prundiș se folosește numai în construcții. Se extrag nisipuri pentru construcții, industria sticlei și pentru formare („nisip cleios”). Zăcămintele de nisipuri pentru construcții sunt răspândite pretutindeni pe tot teritoriul pentru industria de producere a sticlei în r-nul Florești și lângă mun. Chișinău, iar pentru formare lângă or. Otaci.

Argilele și luturile pentru producerea cărămizii, țiglei, cheramzitei și ceramicii sunt răspândite pretutindeni și sunt explorate și disponibile pentru exploatare.

Argilele bentonitice sunt răspândite în raioanele Florești, Ocnița, Soroca, Briceni, Edineț, Râșcani și în raionul Cantemir, lângă s. Lărguța. Ele pot fi utilizate în industria materialelor de construcții, industria alimentară etc.

Toate obiectivele miniere industriale sunt gestionate de către agenții economici, licențiați în domeniul extragerii zăcămintelor de substanțe minerale utile (tabelul 2).

Mineralele subterane mai frecvent utilizate sunt:

- rocile carbonatate ale sarmațianului inferior și ale badenianului care se folosesc în industria de construcție a blocurilor locative și industriale, la producerea cimentului, curățirea zahărului, construcția drumurilor, ca adaos furajer etc.;
- rocile silicioase (calcarea silicioase, diatomit, tripoli) – pentru industria alimentară, la producerea pieilor artificiale, hârtiei, materialelor termice și electrotermice etc.;
- rocile argiloase (șisturi argiloase, argile bentonite, argile obișnuite), care servesc pentru fabricarea cimentului, keramitului, cărămizilor, țiglei și olanelor;
- nisipurile și pietrișurile (prundișurile) – pentru producerea sticlei, betonului, în diferite ramuri de construcție inclusiv și a drumurilor;
- rocile sulfatice (gipsurile) care sunt utilizate în construcții, medicină, industria farmaceutică;
- rocile cristaline (gabbro, granitele, gabbro-noritele) – folosite la producerea betonului armat, construcția drumurilor;
- causto-biolitele (petrolul, gazele, cărbunele brun) care în Republica Moldova există în cantități neînsemnate (Văleni, Victorovca, Vlădiceni).

O importanță deosebită pentru republică o au apele subterane din straturile acvifere freactice și de adâncime. În prezent se extrag și se îmbuteliază ape minerale și de masă cu denumirile: „Soroca”, „Gura Căinarului”, „Șoapta – Izvorului”, „Resan”, „Cahul”, „Varnița-Unicum”, „Fruico-Drincs”, „Mănăstirea Hâncu”, „Argint”, „Real” etc. (tabelul 1). Din cantitatea totală de ape subterane de adâncime extrase sau cercetate pe teritoriul republicii circa 50% nu pot fi recomandate în scopuri potabile fără o tratare preliminară. Aceste ape se caracterizează prin conținut ridicat de mineralizare, fluor, hidrogen sulfurat, fier, sodiu, amoniac și alte elemente. Repartizarea resurselor de apă subterană pe teritoriul republicii este neuniformă, cea mai mare parte a lor fiind concentrată în luncile fluviului Nistru și râului Prut. Pe măsura îndepărtării de aceste râuri, alimentația cu apă a orizonturilor acvifere subterane scade. Gradul de regenerare a resurselor acvatice este de 11% anual, ceea ce este insuficient pentru a menține ciclul acestor resurse la un nivel stabil.

2. Protecția și folosirea rațională a subsolului geologic

Controlul ecologic este efectuat de către Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile teritoriale în corespundere cu prevederile Regulamentului Inspectoratului, aprobat conform anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 77 din 20.01.2004, iar Agenția pentru Geologie și Resurse Naturale (ca autoritate administrativă centrală din subordinea

Ministerului Mediului, specializată în cercetarea, evidența, reglementarea și controlul folosirii resurselor minerale), efectuează controlul în conformitate cu Regulamentul Agenției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 485 din 12.08.2009.

Programul de activitate privind controlul protecției resurselor minerale a fost axat pe următoarele probleme:

- exercitarea controlului ecologic asupra executării de către toate persoanele fizice și juridice a prevederilor legislative și normative de protecție și folosire rațională a zăcămintelor de substanțe minerale utile și a spațiului geologic în proces de exploatare, cât și în cazurile situării în spațiile subsolului geologic al altor activități, ce nu sunt legate de exploatarea zăcămintelor;
- evaluarea și stabilirea, în comun cu specialiștii subdiviziunilor teritoriale, a gradului de legitimitate a activităților agenților economici, beneficiarilor de zăcămintele ale substanțelor minerale utile, cât și în spațiile subsolului geologic pentru activități ce nu sunt legate de exploatarea zăcămintelor;
- supravegherea asupra respectării exigențelor privind protecția mediului ambiant în procesele de exploatare a subsolului geologic, în special a terenurilor afectate în procesele de extragere a zăcămintelor de substanțe minerale utile prin metoda de carieră, pentru care se necesită o restabilire ecologică (recultivare) ritmică și calitativă;
- supravegherea așa numitelor cariere locale și întreprinderea măsurilor de combatere a extragerii ilicite de substanțe minerale utile din cadrul acestor sectoare ale subsolului.

În scopul soluționării problemelor nominalizate și protecției resurselor minerale pe parcursul anului 2015, Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au întocmit 154 acte de control, la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate 74 procese-verbale cu privire la contravenții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova.

Suma amenzilor aplicate constituie 25800 lei, dintre care au fost încasate 21600 lei.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 36 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

O problemă persistă în privința extragerii neautorizate a substanțelor minerale utile în localitățile rurale. Pe parcursul anului au fost inspectate așa numitele nisipării, lutării necontrolate din care se extrage ilicit zăcământ natural, astfel au fost depistate 237 de cariere neautorizate, dintre care 133 de argilă cu suprafața 103,04 ha, de nisip – 83 cu suprafața de 98,55 ha și 21 de piatră cu suprafața de 35,61 ha. Cazuri de extragere ilicită a substanțelor minerale depistate pe parcursul anului 2015 sunt redate în tabelul 3. O altă problemă aparte este utilizarea samavolnică a spațiilor epuizate de zăcământ pentru depozitarea de deșeuri, care se descarcă neautorizat.

3. Probleme prioritare în domeniul protecției resurselor minerale

Imperfecțiunea cadrului legislativ-normativ, precum și lipsa unor strategii și planuri de acțiuni de dezvoltare durabilă a resurselor naturale au dus la gestionarea ineficientă a resurselor naturale subterane, atât la nivelul autorităților administrației publice centrale, cât și locale, la exploatarea necontrolată a resurselor naturale subterane, la neexercitarea funcțiilor de control în domeniu, la degradarea solurilor în zonele de extragere minieră. Faptul că resursele minerale utile ale țării sunt valorificate tot mai intens impune efectuarea controalelor asupra folosirii raționale a subsolului și protecției acestuia, sub aspectul respectării de către beneficiari a legislației ce reglementează relațiile privind folosirea și protecția subsolului, precum și al respectării documentației tehnice (tehnologice) de proiect, pentru a preveni prejudicierea mediului înconjurător și apariția unor pericole directe pentru viața și sănătatea populației care locuiește și activează în zona de influență a lucrărilor legate de folosirea subsolului.

Bibliografie

1. Codul subsolului nr. 3-XVI din 02.02.2009.
2. Hotărârea Guvernului nr. 570 din 11.09.2009 privind mineralele utile de importanță națională.
3. Hotărârea Guvernului nr. 646 din 20.07.2010 cu privire la aprobarea listei substanțelor minerale utile.
4. Hotărârea Guvernului nr. 1003 din 23.10.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul geologic de Stat”.

Îmbutelierea apelor minerale și de masă

Tabelul 1

Nr.	Agentul economic Localitatea	Licența	Autorizație de folosire a apei	Sursa de îmbuteliere
1	SRL „Beșleaga ERVA”, r-nul Anenii Noi	AMMII – 051024 Valabilă 08.11.2014	–	Sonda nr. 49 CH Sonda nr. 2C
2	SRL „Mirealux”, r-nul Anenii Noi	AMMII – 044962 Valabilă 02.07.2019	–	Sonda nr. 1350
3	SRL „Resan”, mun. Chișinău	AMMII-038208 Valabilă 16.10.2016	05-10-329/2299 Din 11.11.2013	Sonda nr. 1, nr. RS
4	SRL „Apă de Dobrogea”, mun. Chișinău str. Pădurii 21/1	AMMII-041890 Valabilă 12.05.2018	Nr. 05-10-307/386 Din 23.11.2012	Sonda 23-Ch
5	SRL „Anticor service”, com. Trușeni	AMMII-032325 Valabilă 16.07.2019	Nr. 05-10-288/66 valabilă până la 07.02.2015	Sonda nr. 128A
6	SRL „Serlincom”, com. Ciorescu	AMMII-016596 Valabilă 28.07.2015	Nr. 05-10-173/282 valabilă până la 25.05.2015	Sonda nr. 4852

7	SRL „Franzeleuța”, mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa 30	AMMII-038208 Valabilă 05.10.2016	Nr. 05-10-324/1593 valabilă până la 26.07.2016	Sonda nr. 5083/73
8	SC „Diata Plus”, or. Codru	AMMII-037394 Valabilă 11.05.2018	Nr. 05-10-308/391 valabilă până la 10.12.2018	Sonda nr.97 Ch
9	SA „JLC”, or. Chișinău, str. Sarmizegetusa	AMMII-034389 Valabilă 22.04.2015	Nr. 05-10-309/392 valabilă până la 14.12.2015	Sonda nr. 4039
10	ÎM „Beermaster” SRL, mun. Bălți	AMMII- 374360 Valabilă 08.11.2017	Autorizația IES nr. 2092 valabilă 14.03.2016	Sonda nr.1, nr.2
11	SRL „Cahul Pan”, or. Cahul	AMMII – 030118 Valabilă 10.11.2013	CHAE 14/12 din 10.11.2012	Sonda nr. CH-1
12	SRL „Bere Unitanc”, or. Cahul	AMMII – 031262 Valabilă 09.04.2015	CHAE 007/12 din 18.07.2012	Sonda nr. 305
13	SRL „Cogâlnic”, or. Cimișlia	AMMII – 009970 Valabilă 01.07.2014	–	Sonda nr. 1094
14	SC „Plop-Trăistieni”, r-nul Dondușeni	AMMII – 044084 Valabilă 17.04.2019	–	Izvor
15	ÎI „Acvamarin Cibotari”, r-nul Dondușeni	AMMII 035488 Valabilă 19.05.2015	–	Sonda nr. 1150
16	SRL „Orlact Grup”, or. Orhei	AMMII – 012611 Valabilă 14.07.2013	AFSA – 106 din 01.12.2011	Sonda nr. 1075/1
17	S.A. „Pivnițele din Brănești”, or. Orhei	AMMII – 39667 Valabilă 07.05.2017	AFSA – 02-08/005 Orhei din 25.03.2015	Sonda nr. 4831
18	SRL „Rusnac Moldaqua”, r-nul Florești	AMMII – 043887 Valabilă 06.11.2018	–	Sonda nr.3 nr. 4
19	ÎI „Gheorghigă Victor”, r. Râșcani	AMMII – 040394 din 24.08.2012	–	Sonda nr. 3
17	SRL „Geliber”, or. Sângerei	AMMII – 041048 Valabilă 10.06.2015	IES 2115 05-10-321/1494 Valabilă 11.07.2016	Sonda nr. 6B
18	SRL „Kavpen”, r-nul Ștefan Voda	AMMII – 021024 Valabilă 12.04.2016	–	Sonda nr. 2742
19	ÎM „Apă Bună” SRL, r. Strășeni	AMMII – 029189 Valabilă 03.08.2013	–	Sonda nr. 3941/1
20	SC „Lupu-Com” SRL, r-nul Strășeni	AMMII – 047934 Valabilă 26.02.2020	–	Sonda nr. 08/33

Întreprinderi miniere (mine și cariere) existente pe teritoriul Republicii Moldova

Tabelul 2

NR.	Agentul economic (beneficiarul subsolului), Localitatea, raionul	Denumirea substanțelor lor extrase	Licența	Suprafața totală, (ha)	Suprafața terenului exploatat, (ha)	Suprafața terenului recultivat, (ha)	Suprafața sec- torului de teren transmis (reintors) publice locale/de- ținătorului funciar, (ha)	Deșeuri de producție formate, (m ³)	Volumul solului fertil depozitat, (m ³)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ANENII NOI									
1	SRL „SILMAX-EXIM”, s. Serpeni	Nisip, Prundiș	A MMII-043097, valabilă 20.11.2018	32,6	14,9	6,64	5,29	–	30000
2	SC „ZAVRICICO-PRIM” SRL, s. Șerpeni	Nisip, Prundiș	A MMII-032639, valabilă 04.09.2014	24,55	15,5	12,5	12,5	–	11000
3	SRL „CARIERATEL”, s. Teștița	Nisip	A MMII-037031, valabilă 05.04.2016	7,0	2,7	0,9	–	670	3300
4	SA PMCN „CARIERA COBUSCA”, s. Botnărești	Nisip Prundiș	A MMII-038418, valabilă 25.02.2015	238,89	15	85,4	85,4	–	50000
5	SA PMCN „CARIERA COBUSCA”, s. Gura Băcului	Nisip	A MMII-038418, valabilă 25.02.2015	901	1	11,8	11,8	–	3000
6	SRL „ARCONICS-COM”, s. Puhăceni	Nisip, Prundiș	A MMII-035974, valabilă 10.11.2015	9,29	3,66	5,2	–	8230	5360
7	GT „CHIPER TEREINTI GRI- GORE”, s. Delacău	Calcar brut	A MMII-048306, valabilă 27.03.2015	2,1	0,5	0,54	0,54	–	3270
8	SRL „MERCONS PRIM”, s. Puhăceni	Nisip, Prundiș	A MMII-039568, valabilă 20.03.2017	1,5	1,25	0,9	0,9	–	4600
9	SRL „METEOR”, s. Chirca	Nisip	A MMII-037106, valabilă 03.05.2016	14,83	11,83	8,83	6,2	–	2
10	AIC nr. 1, s. Chirca	Nisip	A MMII-039462, valabilă 04.04.2017	11,7	6,06	5,5	–	–	6000

BASARABEASCA										
11	SC „STĂNA-VECHE” SRL, s. Abaclia	Nisip	Expirat	2,5	0,5	1,3	-	-	-	-
BRICENI										
12	ÎCS „KNAUF-GIPS” SRL, s. Criva	Gips	A MMII-045864, valabilă 18.10.2019	63,6	56,7	32,53	32,53	1700	45900	17300
13	SA „CALCAR”, s. Belevintî	Calcar	A MMII-045814, valabilă 13.10.2019	61,1	38,3	-	-	835000	17300	820
14	ÎI „MIHAIL MELNIC”, s. Pererita	Nisip	A MMII-041016, valabilă 26.12.2017	1,58	0,69	0,8	-	-	820	2500
15	ÎI „NORD-TRANS-ZOSIM”, com. Bogdănești	Nisip, Prundiș	Expirat	7,32	6,3	2,68	1,14	-	-	-
CANTEMIR										
16	FP „BENTONIT-SERVICE” S.R.L., s. Lărguța	Argilă, bentonitică	Expirat	0,87	-	-	-	-	870	-
17	ÎI „ION GOTIȘANU”, s. Capaclia	Nisip	Expirat	1,46	-	1,46	1,46	-	-	-
CAHUL										
18	SRL „GEAMGI”, s. Borceag	Nisip	A MMII-045465, valabilă 18.08.2019	3,0	2,0	1,8	-	2000	800	-
19	CPMC „USBA” SA, s. Crihana Veche	Nisip	A MMII-037612, valabilă 19.07.2016	7,12	5,61	-	-	-	-	-
20	SRL „COLOMEEȚ VALENTIN”, s. Moscovei	Nisip	A MMII-045277, valabilă 20.08.2019	5,0	1,2	1	-	1700	2000	100
21	ÎI „LIRA-2-CULEA”, s. Slobozia Mare	Nisip	A MMII-036322, valabilă 24.12.2015	0,93	0,3	-	-	150	100	-
CĂUȘENI										
22	SRL „LOTICONS”, s. Cărnățeni	Nisip	A MMII-036076, valabilă 03.11.2020	5,85	1,15	-	-	-	9650	-
CĂLĂRAȘ										
23	SRL „Ionel-Argil”, Or. Călăraș	Nisip	AMII Nr. 046348, valabilă 18.11.2019	12	166	-	-	-	100	-

CIMIȘLIA										
24	SA „Drumuri Căușeni”, s. Batâr	Nisip	A MMI-038276, valabilă 10.10.2016	6,88	2,0	0,4	-	300	400	
25	ÎI „G.G. PRODIUS”, s. Selimet	Nisip	A MMI-037356, valabilă 18.05.2016	4,5	0,6	0,2	-	70	22000	
CRIULENI										
26	SRL „Larensia Com”, s. Pașcani	Calcar tăiat	A MMI-027964, valabilă 31.03.2018	52,0	19,685	-	-	4,028	-	
27	Orezont Extragere CP, s. Pașcani	Calcar tăiat	A MMI-039580 valabilă 07.05.2018	22,0	16,1	-	-	8,832	-	
28	Făurari CP, s. Pașcani	Calcar tăiat	A MMI-024255 valabilă 16.03.2018	86,9	42,9	-	-	3	-	
29	SRL „Statex”, s. Pașcani	Calcar tăiat	A MMI-039134 valabilă 20.03.2018	499,4	48,77	-	-	9,246	-	
29	SRL „SUBTERANA”, s. Mășcăuți	Calcar tăiat	A MMII-042035, valabilă 22.05.2018	620,0	61,95	-	-	1,1	-	
30	SRL „TARSATEL-GRUP”, s. Hârtoptul Mare	Calcar tăiat	A MMIII-034113, valabilă 30.03.2015	77,6	1,8	-	-	-	-	
31	GTM Compania” s. Dubăsarii Veci	Nisip, Prundiș	AMMII nr. 046006 valabilă 31.06.2019	3.3	3	1.2	-	-	6	
32	SRL „GOIANA PETR CO”, s. Goiana	Nisip, Prundiș	A MMI-036628 valabilă 06.02.2016	49,85	-	9,78	9,78	-	6,7	
33	SC „REMIH&CO” SRL, s. Dubăsarii Veci	Nisip, Prundiș	A MMI-037152 valabilă 19.04.2016	28,2	1,43	-	-	-	4	
34	SC „ELISAV PREST” SRL, s. Jevreni	Piatră spartă	A MMII-033278, valabilă 11.12.2014	2,67	-	-	-	0,1	0,4	
35	ÎI „DANIELA CHIMAC”, s. Pașcani	Piatră spartă	A MMIII-036629, valabilă 10.02.2016	1,09	0,14	-	-	-	0,21	
DUBĂSARI										
36	SRL „Elecon-Plus”, s. Hofercani	Calcar	Expirat	10,0	0,4	-	-	-	-	
37	SA „Minerul”, s. Cocieri	Calcar	A MMII-039265, valabilă 15.03.2017	128,3	34,0	0,5	0,2	-	-	

38	SA „Criconstrucția”, s. Ustia	Nisip, Prundiș	A MMII-035416, valabilă 10.02.2015	15,0	9,1	0,3	2,6	–	–	3,5
39	SA „Teraconstrucția”, s. Ustia	Nisip, Prundiș	A MMII-034671, valabilă 10.02.2015	16,0	6,6	0,3	0,45	–	–	2,0
40	SRL „Poiana Petrol”, s. Molovata	Nisip, Prundiș	A MMII-032683, valabilă 05.06.2015	4,0	2,5	–	–	–	–	2,75
41	SRL „Vădus”, s. Mărcăuți	Nisip, Prundiș	Expirat	2,3	1,2	0,5	–	–	–	2,0
EDINEȚ										
42	SA „MINA Cupcini”, s. Chetroșica	Calcar rupt	AMMII 015192 valabilă 08.10.2016	22,0	12,9	–	–	760	–	16580
43	SA „MINA Cupcini”, s. Volodeni	Calcar tăiat	AMMII 015192 valabilă 08.10.2016	6,7	–	–	–	935	–	–
44	ÎA „Maconrut”, s. Brânzeni	Calcar tăiat	A MMII-045992, valabilă 17.10.2019	64,6	47,0	–	–	60711	–	–
45	SRL „COVILORA-G.A.”, s. Gordinești	Calcar tăiat	A MMII- 038380, valabilă 16.11.2017	0,85	–	–	–	–	–	–
46	SRL „Cariera-Nord”, s. Fetești	Calcar rupt	A MMII-040963, valabilă 24.02.2016	76,5	14,0	–	–	25107	–	112035
FLOREȘTI										
47	SP „TEGULUM” S.A., s. Sănătăuca	Prundiș	A MMII-029803, valabilă 26.09.2013	13,8	1,85	–	–	–	–	–
48	SRL „DIASERV-MEDIA”, s. Ștefănești	Calcar-piatră	A MMII-042947, valabilă 24.10.2018	11,02	4,2	–	–	29156,69	–	1000
49	FPC „AGROINDSERVICE-M” SRL, s. Prodănești	Argilă bentonitică	A MMII-035956, valabilă 05.11.2015	30,5	0,72	–	–	18902	–	3200
FĂLEȘTI										
50	SRL „RIFINFORM”, com. Natalievca	Argilă	A MMII-041102, valabilă 21.12.2017	4,75	2,58	–	–	–	–	–
GLODENI										
51	SA „CARIERA COBANI”, s. Cobani	Calcar	A MMII-013840 valabilă 01.04.2016	27,0	19,3	–	1,3	40700	–	12,6

52	SA „MACONRUT”, s. Balatina	Calcar	A MMII-039862, valabilă 05.06.2017	12,96	6,0	-	-	7500	6,5
HÂNCEȘTI									
53	SRL „MALEABIL-GRUP” s. Cărpineni	Piatră	A MMII-033389, valabilă 22.12.2014	1,76	0,70	-	-	-	-
54	SRL „SIANATIS”, s. Cărpineni	Piatră	A MMII-049384, valabilă 23.07.2020	1,34	0,40	0,25	-	780	200
55	ÎI „SECU TEODOR”, s. Cărpineni	Piatră	A MMII-037306, valabilă 12.05.2015	2,82	0,20	-	-	-	-
56	ÎI „CHIPERI ION”, s. Voinescu	Nisip	A MMII-035956, valabilă 05.11.2015	1,22	0,45	-	-	-	-
57	SC „MIVECO-PLUS” SRL, s. Voinescu	Nisip	A MMII-035956, valabilă 05.11.2015	1,0	0,50	-	-	-	-
IALOVENI									
58	ÎS „Mina de Piatră”, s. Mileștii Mici	Calcar	A MMII-039,779 valabilă 25.05.2017	22,79	20,99	13,17	-	5120	-
LEOVA									
59	SA „ORGINTER- CONSTRUCȚIA”, s. Hănașenii Noi	Nisip	A MMII-036307, valabilă 22.12.2015	1,6	1,6	1,6	1,6	-	-
60	ÎI „MARCHET-DUBCEAC”, s. Sarata Rezești	Nisip	A MMII-040873, valabilă 28.11.2017	2,0	0,6	-	-	-	-
NISPORENI									
61	SRL „Sergandex”, s. Șișcani	Calcar	Expirată	3,54	2,14	-	-	-	-
OCNIȚA									
62	ÎAMC „TEZEU-LUX”, s. Vălcineț	Nisip cuarț	A MMII-015791, valabilă 05.05.2015	4,53	2,4	1,6	-	2396	56170
63	SC „SABLEX-PLUS” S.R.L., s. Bârnova	Nisip cuarț	A MMII- 022135, valabilă 20.08.2016	35,97	2,9	-	-	2115	18720
64	SA „MINA DIN CUPCINI”, s. Bârnova	Piatră	A MMII-015192 valabilă 04.03.2015	9,19	2,7	-	-	1742	2530

ORHEI										
65	SRL „Natanol-Priorit”, s. Păhărnici	Piatră	A MMII-024294, valabilă 16.03.2017	71,0	50,0	-	-	-	43971	291100
66	SRL „PIETRIȘCOM”, or. Orhei	Nisip, prun- diș	A MMII-042231 valabilă 14.06.2018	11,6	1	-	-	-	18495	2000
67	SRL”ORDONATCOM, s. Badea	Calcar	A MMII-040054 valabilă 25.06.2019	15,9	11	-	-	-	3720	6300
68	SRL „MINECALCSTRO”, s. Jeloboc	Calcar tăiat	A MMII-033044, valabilă 11.14.2019	0,8	-	-	-	-	706	-
69	SA „NERUDNIC”, s.Brănești	Calcar tăiat	A MMII-040134 valabilă 12.03.2018	2,69	-	-	-	-	936	1696
70	ÎS „BRĂNEȘTI”, s. Brănești	Calcar tăiat	A MMII-037839 valabilă 26.11.2018	5,8	-	-	-	-	12214	-
71	SA „MARKSHEIDER”, s. Marovauia	Calcar	Nu funcționează	-	-	-	-	-	-	-
72	SRL „PIETRIȘCOM”, s. Isacovo	Piatră	A MMII-042231 valabilă 14.06.2018	3	0,5	-	-	-	-	2375
73	SRL „ORDONATCOM”, or. Orhei	Piatră	A MMII-040054 valabilă 25.06.2019	9,2	9,2	-	-	-	-	-
74	SRL „ORDONATCOM”, s. Vășcăuți	Nisip, prundiș	A MMII-040054 valabilă 25.06.2019	7,6	5	-	-	-	-	10200
75	SRL „Cariera Ivanos”, or. Orhei	Piatra	A MMII-038506 valabilă 12.06.2015	44	44	-	-	-	-	-
REZINA										
76	SRL „Mina Lalova”, s. Lalova	Calcar tăiat	A MMII-044709, valabilă 02.07.2014	221	28,20	-	-	-	10995	-
77	SA „Fabrica de Materiale de Construcție Rezina”	Calcar	A MMII-034115, valabilă 22.03.2015	23	-	-	-	-	48603	140000
78	SA „LAFARGE CIMENT (MOLDOVA)”, s. Ciorna	Calcar, argilă	A MMII-025586, valabilă 19.12.2018	274,74	217,17	1,0	-	-	-	784100/16900
79	ÎI „Aparat”, s. Mateuț	Nisip, prundiș	A MMII-042490, valabilă 02.04.2018	118,2	31,9	-	-	-	15142	-
80	SRL „LPKV”, s. Solonceni	Nisip, prun- diș	AMMII nr. 024987 nevalabilă	1,53	1,53	1,0	1,0	-	-	7900

RĂȘCANI										
81	SA „FMC-Rășcani”, s. Șaptebani	Calcar	A MMII-034071, valabilă 18.03.2015	34,63	18,38	-	-	2400	2900	
82	SA „NIUTAMS CERAMICA”, or. Rășcani	Argilă	A MMII-030945, valabilă 13.03.2014	8,47	4,32	-	-	-	-	
83	SRL „Magistrala NORD”, com. Costești	Calcar	A MMII-038421, valabilă 04.11.2016	37,5	18,75	-	-	3200	2500	
84	SRL „ARDEN-PLUS”, s. Pașcăuți	Nisip	A MMII-002431, valabilă 24.04.2018	3,7	1,0	-	-	160	90	
85	SRL „VASLARIX”, s. Druță	Calcar tăiat	A MMII-032486, valabilă 12.08.2014	8,11	1,2	-	-	-	-	
86	SA „SINGUREANCA”, s. Singureni	Calcar	A MMII-017287 din 26.10.05 (nu activează)	1,67	1	-	-	-	-	
ȘTEFAN VODĂ										
87	ÎI „Noroc”, s. Chioburciu	Nisip	A MMII-037913, valabilă 05.08.2016	1,1	0,6	-	-	-	92	
SOROCA										
88	SA „Cariera de Granit și Pie- triș din Soroca”, s. Cosăuți	Granit	A MMII-025595, valabilă 14.09.2017	43,8	32,4	-	-	-	100	
89	SRL „Fabrica de materiale de construcție-Prim”, s. Trițăuți	Nisip	A MMII-035313, valabilă 06.08.2015	5,99	2	1,18	-	-	28000	
90	SRL „Fabrica de materiale de construcție-Prim”, s. Slobozia-Cremene	Nisip	A MMII-035312, valabilă 06.08.2015	5,0	0,3	0,57	-	-	15000	
91	SRL „Piatră decorativă”, s. Egoreni	Gresie	A MMII-039133, valabilă 06.08.2015	1,3	0,6	-	-	5000	50000	
92	ÎI „GITLAN MIHAJ”, s. Cosăuți	Gresie	A MMII-036377, valabilă 30.12.2015	0,2	0,05	-	-	22	10	
93	GT „CONSTANTIN SOLZA”, s. Cremenciug	Nisip, prundiiș	A MMII-038652, valabilă 15.12.2016	2,4	2,4	-	-	-	-	

94	SRL „VEER”, s. Egoreni	Piatră but	A MMII-037255, valabilă 23.05.2016	1,5	0,5	-	-	-	-	-
95	SRL „DIAMAX-AGRO”, s. Egoreni	Piatră gresie	A MMII-036428, valabilă 11.01.2016	1,37	0,8	-	-	-	-	500
96	SRL „SCALA AGROVIM”, s. Egoreni	Piatră gresie	A MMII-041330, valabilă 05.02.2018	2,5	1,1	-	-	-	300	50
97	SRL „Miriams”, s. Vărăncău	Calcar	A MMII-039861, valabilă 31.04.2017	19,8	2,0	-	-	-	-	1000
98	SRL „TOPOGRAF”, s. Cerlina	Nisip, prundiș	A MMII-028386, valabilă 23.04.2018	4,29	2,8	-	-	-	-	2700
99	SA „Cariera de granit și pietriș” s Egoreni	Piatră	AMMII nr.025595 valabilă 12.09.2017	19,4	8	-	-	-	40	20
STRĂȘENI										
100	SA „CARIERA MICĂUȚI”, s. Gornoe	Calcar	A MMII- 039256, valabilă 13.03.2017	134,2	92,04	9,55	-	-	37500	-
TARACLIA										
101	SC „VADIMOX” SRL, s. Albota de Jos	Nisip, prundiș	A MMII- 035467, valabilă 01.09.2015	1,0	1,0	1,2	1,2	-	-	-
TELENEȘTI										
102	SRL „NISIP-SI”, s. Verejeni	Nisip	A MMII- 022815, valabilă 09.11.2016	3,75	0,1	-	-	-	385	800
103	SC „NISIP-FROS”, s. Scorteni	Nisip	A MMII- 040400, valabilă 30.08.2017	2,0	1,42	0,25	0,25	-	410	-
104	Firma „PODIȘ” S.R.L, s. Inești	Nisip	A MMII- 038421, (nu activează)	-	-	-	-	-	-	-
105	SC „CORSA-CLIM” SRL, s. Căzănești	Calcar	A MMII- 048336, valabilă 01.03.2020	2,08	0,40	-	-	-	349	1100
106	SC „NISIP-FROS”, s. Ordășei	Calcar	A MMII- 040400, valabilă 30.08.2017	2,75	1,40	-	-	-	540	-
UNHENI										
107	SRL „FALCO-COM”, s. Manoilești	Argilă	Nu se exploatează	-	-	-	-	-	-	-

108	SRL „FEODORA”, s. Costiuleni	Nisip, prundiș	A MMII- 036486, valabilă 20.01.2016	8,09	7,65	0,25	-	40,5	70
109	SA „Ceramin Ungheni”	Nisip	Nu se exploatează	7,8	-	-	-	-	-
110	SRL „Catireni” s. Cetireni	Nisip, prundiș	Nu se exploatează	10,1	-	-	-	-	-
UTA GĂGĂUZIA									
111	ÎI „CARASENI MIHAIL”, s. Congaz	Argilă	Nu se exploatează	2,25	1,2	-	-	-	-
112	SRL „ILDĂZ”, s. Congaz	Argilă	A MMII-037460, valabilă 02.06.2016	2,0	1,0	-	-	-	-
113	SC „GACRIS” SRL, s. Copicaci	Argilă	A MMII-034746, valabilă 02.06.2015	1,46	1,0	-	-	-	-
114	SRL „Monugbei”, o. Ciadâr-Lunga	Argilă	A MMII-031720, valabilă 18.05.2014	2,76	1,5	-	-	-	-
115	SC „BIN TAȘ” SRL, s. Copicaci	Nisip	A MMII-036838, valabilă 15.03.2016	9,0	3,0	3,0	-	-	-
116	SRL „TER.S.C.”, or. Ceadâr-Lunga	Nisip	AMMII Nr. 046725 valabilă 22.12.2019	2,71	0,5	-	-	-	837000
CHIȘINĂU									
117	ÎS „SARMAT”, or. Cricova	Blocuri de calcar	A MMII-033779, valabilă 22.02.2015	816,9	1,5	-	-	-	-
118	SA „Edilitatea”, or. Vatra	Piatră	Expirat	19,8	12,0	7,0	-	-	-
119	SRL „NIGHEDI-TRANS”, com. Ciorescu	Blocuri de calcar	A MMII-031295, valabilă 29.04.2014	11,2	0,21	-	-	-	-
120	SA EBC „MINERAL”, or. Cricova	Blocuri de calcar	A MMII-040396, valabilă 01.06.2017	418,0	1,5	-	-	-	-
121	CP „LIBERTATE”, or. Cricova	Blocuri de calcar	Expirat	35,16	0,3	-	-	-	-
122	CMC „MACON” S.A, s. Bubuיעi	Argilă	A MMII-036237, valabilă 02.12.2015	27,07	16,92	16,7	-	-	-
123	FACTPC „NUTAVI” S.R.L., s. Goiana	Blocuri de calcar	AMMII-042176 Valabilă 09.06.2018	4,9	0,21	-	-	-	-

124	FPC „GORNIAȘ” S.R.L., or Cricova	Blocuri de calcar	A MMII-045022, valabilă 11.07.2019	48,65	1,4	-	-	-	-
125	SA „Mina din Chișinău”, mun. Chișinău	Blocuri de calcar	A MMII-039279, valabilă 12.03.2017	369,0	1,74	-	-	285,04	-
126	SRL „Buchistin”, s. Făurești	Blocuri de calcar	A MMII-037972, valabilă 19.08.2016	3,4	1,4	-	-	-	-
127	CAP „Bacii”, s. Braila I	Blocuri de calcar	AMMII-037716 Valabilă 07.07.2016	8	-	-	-	-	-
128	CAP „Bacii”, s. Braila II	Blocuri de calcar	AMMII-037716 Valabilă 07.07.2016	10,3	-	-	-	-	-
129	SA EBC „Mineral”, Cricova I	Blocuri de calcar	AMMII – 040396 Valabilă 01.06.2017	260,8	-	-	-	-	-
130	SRL „Piatra”, Cricova I	Blocuri de calcar	AMMII – 014096 Valabilă 20.12.2019	17,38	-	-	-	-	-
131	SRL „Zăcământ”, Cricova I	Blocuri de calcar	AMMII – 044518 Valabilă 23.05.2019	27,86	-	-	-	-	-
132	CP „Libertate”, Cricova I	Blocuri de calcar	AMMII – 026188 Valabilă 02.10.2012	10,44	0,3	-	-	-	-
133	ÎS „Sarmat”, Cricova I	Blocuri de calcar	AMMII – 033779 Valabilă 22.02.2015	816,9	1,5	-	-	-	-
134	SRL „Magia Pietrei”, Cricova I	Blocuri de calcar	AMMII – 041278 Valabilă 22.02.2015	20	-	-	-	-	-
135	CP „Mina Făurari”, Cricova II	Blocuri de calcar	AMMII – 039187 Valabilă 22.02.2015	215,5	-	-	-	-	-
136	CP „Orizont-Extragere”, Cricova II	Blocuri de calcar	AMMII – 039580 Valabilă 07.05.2017	53,31	-	-	-	-	-
137	SRL „Larenșia-Com”, Cricova II	Blocuri de calcar	AMMII – 041692 Valabilă 31.03.2018	9,45	-	-	-	-	-
138	CP „Mina Făurari”, Făurești I	Blocuri de calcar	AMMII – 039187 Valabilă 16.03.2017	91,2	-	-	-	-	-
139	SRL „Slatina Trans”, Făurești II	Blocuri de calcar	AMMII – 036618 Valabilă 11.02.2016	28,91	-	-	-	-	-
140	SRL „Piatra Rară”, Făurești II	Blocuri de calcar	AMMII – 039187 Valabilă 16.03.2017	2	-	-	-	-	-

141	CP „Mina Făurari”, Făurești II	Blocuri de calcar	AMMII – 039187 Valabilă 16.03.2017	215,5	-	-	-	-	-
142	SRL „Stratex”, Făurești II	Blocuri de calcar	AMMII – 039134 Valabilă 20.03.2017	499,4	-	-	-	-	-
143	SRL „Larenzia-Com”, Făurești II	Blocuri de calcar	AMMII – 041692 Valabilă 31.03.2018	51,07	-	-	-	-	-
144	CP „Mina Făurari”, Făurești II	Blocuri de calcar	AMMII – 039187 Valabilă 16.03.2017	215,5	-	-	-	-	-
145	SA „Concom RTCA”, Goian I	Blocuri de calcar	-	53,7	-	-	-	-	-
146	CP „Mina Făurari”, Făurești II	Blocuri de calcar	AMMII – 039187 Valabilă 16.03.2017	24,03	-	-	-	-	-
147	SRL „Calcar Trans, Goian II	Blocuri de calcar	AMMII – 044756 Valabilă 11.06.2019	38,4	-	-	-	-	-
148	FPC „Gorniac” SRL, Coian II	Blocuri de calcar	AMMII – 045022 Valabilă 11.07.2019	24,15	-	-	-	-	-
149	SRL „Bunegot-C”, CoianII	Blocuri de calcar	AMMII – 036595 Valabilă 04.02.2016	23,89	-	-	-	-	-
150	SRL „Slatina Grup”, Goian II	Blocuri de calcar	AMMII – 036595 Valabilă 04.02.2013	13,43	-	-	-	-	-
151	SRL „Pietrișul”, Goian II	Blocuri de calcar	AMMII – 041352 Valabilă 07.02.2018	15,9	-	-	-	-	-
152	CMC „Macon” SA, Horunții Mici II	Cheramzit	AMMII – 036237 Valabilă 02.12.2015	6,02	-	-	-	-	-
153	Îi „Daniela Chimac”, Făurești	Piatră de construcție	AMMII – 06629 Valabilă 10.02.2016	1,09	-	-	-	-	-
154	SA „Pietriș”, Mun. Chișinău	Argilă	AMMII – 039546 Valabilă 20.04.2017	47,9	-	-	-	-	-
155	CMC „Macon” SA, Horunții Mici II	Argilă	AMMII – 036237 Valabilă 02.12.2015	20,26	-	-	-	-	-

Cazuri de extragere ilicită a resurselor minerale

Tabelul 3

Nr. d/o	Persoana fizică/juridică	Amplasamentul extragerii ilicite	Zăcămintul extras		Suprafața terenului afectat, ha	Categoricia de destinație a terenului afectat	Măsuri întreprinse: Act, nr., data, p/v, art., nr., data, amendă (înaintat/achitat, lei) prejudiciu (înaintat/achitat, lei)
			Denumirea	Volumul, m.c.			
1	Onica Lilian	s. Gura Băcului, r-nul Anenii Noi	Nisip-prundiș	990	0.09	Teren agricol	Act nr. 092346 din 03.06.2015
2	Creșu Vitalie	s. Pervomaisc, r-nul Căușeni	Argilă	14	0.0012	Teren agricol	Proces-verbal nr. 056161 din 01.10.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
3	Guzun Anatolie	s. Batâr, r-nul Cimișlia	Nisip	3	0.0003	Pășuni	Proces-verbal nr. 056161 din 16.06.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
4	Prodan Vlad	s. Domulgeni, r-nul Florești	Piatră	3	0.002	Teren degradat	Proces-verbal nr. 049262 din 13.07.2015, art. 119 alin.1 CC, amendă 1000 lei
5	Patrașco Igor	s.Domulgeni, r-nul Florești	Piatră	2	0,002	Teren degradat	Proces-verbal nr. 049295 din 13.07.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
6	Boțoc Nicolae	s. Domulgeni, r-nul Florești	Piatră	2	0,002	Teren degradat	Proces-verbal nr. 049296 din 13.07.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
7	Bulai Dumitru	s. Vărvăreuca, r-nul Florești	Piatră	2	0,001	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051944 din 23.08.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
8	Casapciuc Ion	s. Gura Căinarului, r-nul Florești	Argilă	-	-	Teren degradat	Proces-verbal nr. 045344 din 08.04.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
9	Piăcintă Vasile	s. Slobozia Mare, r-nul Cahul	Nisip	5	0,005	Pășuni	Proces-verbal nr. 048207 din 12.05.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei

10	Culeva Nicolae	s. Slobozia Mare, r-nul Cahul	Nisip	3	0,003	Pășuni	Proces-verbal nr. 048206 din 12.05.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
11	Donea Nicolai	s. Tătăraști, r-nul Cahul	Nisip	5	0,0052	Pășuni	Proces-verbal nr. 047251 din 18.03.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
12	ÎMMG „Reco Agro”	s. Andrușul de Jos, r-nul Cahul	Nisip	7	0,0071	Pășuni	Proces-verbal nr. 050923 din 08.06.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 6000 lei
13	Severin Oleg	s. Văleni, r-nul Cahul	Nisip	3	0,0015	Pășuni	Proces-verbal nr. 056966 din 20.11.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
14	Bubuic Dima	s. Cârpești, r-nul Cantemir	Argilă nisipoasă	2	0,004	Pășuni	Proces-verbal nr. 054931 din 12.05.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
15	Bubuic Ion	s. Cârpești r-nul Cantemir	Argilă nisipoasă	2	0,004	Pășuni	Proces-verbal nr. 054921 din 12.05.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
16	Parpalac Simion	s. Popeasca, r-nul Ștefan-Vodă	Nisip	0,5	0,001	Teren agricol	Act nr. 092248 din 24.04.2015, Proces-verbal nr. 049477 din 24.04.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
17	Stamatin Ivan	s. Șireuți, r-nul Briceni	Nisip	0,02	0,0001	Terenul apelor	Proces-verbal nr. 048984 din 15.05.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei
18	Rojnița Boris	s. Șireuți, r-nul Briceni	Nisip	2	0,0002	Terenul apelor	Proces-verbal nr. 053460 din 05.08.2015, art. 113 alin.3 CC, amendă 1000 lei
19	Carlașuc Aleco	s. Șireuți, r-nul Briceni	Nisip	16	0,0016	Terenul apelor	Proces-verbal nr. 053530 din 20.10.2015, art. 113 alin.3 CC, amendă 1000 lei, prejudiciul 3225,6 lei
20	Carlașuc Aleco	s. Șireuți, r-nul Briceni	nisip	4	0,0004	Terenul apelor	Proces-verbal nr. 057076 din 21.12.2015, art. 113 alin.3 CC, amendă 800 lei, prejudiciul 806,4 lei

21	Văcarciuc Lilian	s. Șireuți, r-nul Briceni	Nisip	0,015	0,0001	Terenul apelor	Proces-verbal nr. 053436 din 21.12.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei
22	Marusic Ion	s. Șireuți, r-nul Briceni	Nicip	0,013	0,0001	Terenul apelor	Proces-verbal nr. 053475 din 17.08.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei
23	Rența Dumitru	s. Tomai, r-nul Leova	Nisip	1	0,003	Teren agricol	Act nr. 088193 din 17.02.2015, Proces-verbal nr. 044130 din 17.02.2015, art. 119 alin. 1 CC, expediat pentru examinare la AGRM
24	Buzdugan Vladimir	s. Tomai, r-nul Leova	Nisip	1	0,003	Teren agricol	Act nr. 088193 din 17.02.2015, Proces-verbal nr. 044153 din 17.02.2015, art. 119 alin. 1 CC, expediat pentru examinare la AGRM
25	Cibotaru Valentin	s. Tomai, r-nul Leova	Nisip	1	0,003	Teren agricol	Act nr. 088193 din 17.02.2015, Proces-verbal nr. 042376 din 17.02.2015, art. 119 alin. 1 CC, expediat pentru examinare la AGRM
26	Gumeniță Igor	s. Tomai, r-nul Leova	Nisip	1	0,003	Teren agricol	Act nr. 088193 din 17.02.2015, Proces-verbal nr. 042377 din 17.02.2015, art. 119 alin. 1 CC, expediat pentru examinare la AGRM
27	Șîrbuleț Gheorghe	s. Tomai, r-nul Leova	Nisip	1	0,003	Teren agricol	Act nr. 088193 din 17.02.2015, Proces-verbal nr. 044154 din 17.02.2015, art. 119 alin. 1 CC, expediat pentru examinare la AGRM
28	Petică Dumitru	s. Tomai, r-nul Leova	Nisip	1	0,003	Teren agricol	Act nr. 088193 din 17.02.2015, Proces-verbal nr. 044158 din 17.02.2015, art. 119 alin. 1 CC, expediat pentru examinare la AGRM
29	Dintiu Ilie	s. Hănăsenii-Noi, r-nul Leova	Nisip	0,5	0,001	Teren agricol	Act nr. 092277 din 28.04.2015, Proces-verbal nr. 050208 din 17.04.2015, art. 119 alin. 1 CC, expediat pentru examinare la AGRM

30	Voinschii Alexandr	or. Taraclia, r-nul Taraclia	Argilă	10	0,05	Teren agricol	Act nr. 093572 din 13.05.2015, Proces-verbal nr. 050374 din 08.05.2015, art.119 alin.1 CC, amendă 1000 lei
31	SRL „Convodor”	s. Salcia, r-nul Taraclia	Argilă	2000	0,5	Teren agricol	Act nr. 085640 din 13.05.2015, Proces-verbal nr. 051278 din 02.06.2015, art.119 alin.1 CC, amendă 6000 lei
32	Cociccov Petr	or. Tvardița, r-nul Taraclia	Nisip	10	1,0	Teren agricol	Act nr. 085640 din 13.05.2015, Proces-verbal nr. 051281 din 17.06.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
33	Tinov Dmitrii	or. Tvardița, r-nul Taraclia	Nisip	10	1,0	Teren agricol	Proces-verbal nr. 051282 din 17.06.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
34	Î.S. Administrația de Stat a Drumurilor	s. Todirești, r-nul Ungheni	Argilă	50460,0	1,682	Teren agricol	Act nr. 094375 din 04.08.2015, Proces-verbal nr. 054395 din 05.08.2014, art.156 CC, amenda 8000 lei
35	SRL „Nirrom-Roz”	s. Zagarancea, r-nul Ungheni	Argilă	4260,0	0,1065	Teren cu destinație specială a Ministe- rului Apărării	Act nr. 099314 din 21.08.2015, Materialele transmise conform competenței în adresa CNA
36	ICS „Bimol Retail” SRL	s. Blindești, r-nul Ungheni	Argilă	2020,0	0,0505	Teren agricol	Act nr. 094395 din 16.09.2015, Materialele transmise conform competenței în adresa CNA
37	Darii Andrei	s. Pistruieni, r-nul Telenești	Calcar	7,3	0,03	Teren degradat	Proces-verbal nr. 053683 din 25.08.2015, art. 113 alin.3 CC, amenda 1000 lei, prejudiciu 1450 lei
38	Caldari Anatolii	s. Pistruieni, r-nul Telenești	Calcar	0,5	-	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051866 din 06.07.2015, art. 113 alin.3 CC, amendă 800 lei
39	Greacu Ilie	s. Negureni, r-nul Telenești	Prundis	0,8	0,001	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051892 din 27.07.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 1000 lei

40	Muntean Roman	s. Brânzenii-Noi, r-nul Telenеști	Calcar	0,6	0,001	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051903 din 05.09.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei, prejudiciu 100 lei
41	Comerzan Nicolai	s. Brânzenii-Noi, r-nul Telenеști	Calcar	0,6	0,001	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051896 din 05.09.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei, prejudiciu 100 lei
42	Bulmaga Alexei	s. Brânzenii-Noi, r-nul Telenеști	Calcar	11,0	0,150	Pășuni	Proces-verbal nr. 058433 din 06.11.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 1000 lei, prejudiciu 2287.50 lei
43	Slobodeniuc Iura	s. Pistrueni, r-nul Telenеști	Calcar	0,3	0,001	Teren degradat	Proces-verbal nr. 058432 din 05.11.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei, prejudiciu 100 lei
44	Zmuncila Victor	s. Negureni, r-nul Telenеști	Prundiș	0,9	0,001	Teren degradat	Proces-verbal nr. 058434 din 06.11.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei, prejudiciu 100 lei
45	Cecan Vladimir	s. Brinzenii-Noi, r-nul Telenеști	Calcar	0,5	-	Teren degradat	Proces-verbal nr. 058422 din 25.11.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 800 lei
46	Banaru Pavel	s. Brinzenii-Noi, r-nul Telenеști	Calcar	0,5	0,01	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051890 din 30.06.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 1000 lei, prejudiciu 500 lei
47	Bulmaga Ilia	s. Cazanesti, r-nul Telenеști	Nisip	14,0	0,15	Pășuni	Proces-verbal nr. 051881 din 20.05.2015, art. 113 alin. 3 CC, amendă 1000 prejudiciu 4575,37 lei
48	Botnari Grigori	s. Negureni, r-nul Telenеști	Prundiș	0,3	-	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051851 din 17.06.2015, art. 113 alin. 3, amendă 800 lei
49	Ciumeica Vasile	s. Negureniț r-nul Telenеști	Prundiș	0,3	0,002	Teren degradat	Proces-verbal nr. 041385 din 02.03.2015, art. 118 alin. 3 CC, amendă 800 lei, prejudiciu 100 lei
50	Popa Tudor	s. Cazanesti, r-nul Telenеști	Nisip	4,0	-	Teren degradat	Proces-verbal nr. 051877 din 19.05.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei

51	Lascov Sergiu	s. Inesti, r-nul Telenești	Nisip	1,8	0,05	Teren agricol	Proces-verbal nr. 058426 din 01.12.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei, prejudiciu 550 lei
52	Chistol Victor	s. Ciulucani, r-nul Telenești	Nisip	31,0	0,09	Teren agricol	Proces-verbal nr. 051926 din 29.06.2015, art. 115 alin. 1 CC, amen- dă 1000 lei, prejudiciu 2663,54 lei
53	Zalenschii Valerii	s.Ciulucani, r-nul Telenești	Nisip	16,3	0,023	Teren agricol	Proces-verbal nr. 051921 din 19.06.2015, art. 115 alin.1 CC, amendă 1700, prejudiciu 707,32 lei
54	Ciumeica Pavel	s. Negureni, r-nul Telenești	Prundiș	0,3	-	Teren degradat	Proces-verbal nr. 053723 din 26.10.2015, art.115 alin.2 CC, amendă 400 lei
55	Bunescu Serghei	s. Inesti, r-nul Telenești	Nisip	7,8	0,06	Teren agricol	Proces-verbal nr.041394 din 23.03.2015, art.115 alin.1 CC, amen- dă 800 lei, prejudiciu 1945,63 lei
56	Munteanu Grigore	s. Negureni, r-nul Telenești	Prundiș	18,3	0,12	Teren agricol	Proces-verbal nr. 046945 din 12.03.2015, art.115 alin.1 CC, amen- dă 400 lei, prejudiciu 3515,87 lei
57	Comerzan Valerii	s. Brânzanii-Noi, r-nul Telenești	Peatra bruta	1,3	0,01	Pășuni	Proces-verbal nr. 046995 din 03.04.2015, art. 115 alin. 1 CC, amendă 400 lei, prejudiciu 400 lei
58	Bargan Valeriu	s. Bolduresti, r-nul Nisporeni	Nisip	4	0.3	Teren agricol	Proces-verbal nr.046221 din 16.07.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 2000 lei
59	Țurcanu Alexandru	s. Ciutesti, r-nul Nisporeni	Nisip	5	0.2	Teren agricol	Proces-verbal nr. 048417 din 27.05.2015, art. 119 alin. 1 CC, transmis pentru examinare în adresa AGRM
60	Istrati Andrei	s.Cristesti, r-nul Nisporeni	Nisip	5	0.3	Teren agricol	Proces-verbal nr. 048421 din 11.09.2015, art. 119 alin. 1 CC, amendă 1000 lei
61	Matasaru Vasile	s. Vărzărești, r-nul Nisporeni	Nisip	6	0.3	Teren agricol	Proces-verbal nr. 053627 din 15.08.2015, art. 119 alin. 1 CC, transmis pentru examinare în adresa AGRM

62	Buzduganu Stefan	s. Bolduresti, r-nul Nisporeni	Nisip	4	0.3	Teren agricol	Proces-verbal nr.056642 din 26.10.2015, art.119 alin.1 CC, transmis pentru examinare în adresa AGRM
63	S.C. „EXOCET GRUP” SRL	s.Vadul-Raşcov r-nul Şoldaneşti	Nisip-prundiş	300	2	Teren agricol	Act de control nr. 046752 din 17.08.2015, Proces-verbal nr. 051654, art.119 alin.1 CC, amendă 6000 lei
64	Cebotari Dumitru	s. Pohârniceeni r-nul Orhei	Pietriş	20	0,03	Teren agricol	Proces-verbal nr. 049751 din 29.04.2015, art. 119 alin.1 CC, amendă 1000 lei
65	Morozan Gheorghe	s. Morozeni r-nul Orhei	Nisip	9	0,024	Pășune	Proces-verbal nr. 055911 din 29.04.2015, art. 119 alin.1 CC, amendă 1000 lei

VII. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI ȘI FAUNEI. STAREA ARIILOR PROTEJATE DE STAT.

Vadim STÂNGACI,

șef adjunct, Inspectoratul Ecologic de Stat

Daniel ZUGRAVU,

șef, Direcția inspectare floră și faună

Rezumat

Actele legislative de bază în domeniu:

Codul Contravențional.

Codul Silvic nr. 887 din 21.06.1996.

Legea nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător.

Legea regnului animal nr. 439 din 27.04.1995.

Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr.440 din 27.04.1995.

Legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale nr. 591 din 23.09.1999.

Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149 din 08.06.2006.

Legea regnului vegetal nr. 239 din 08.11.2007.

Legea privind ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate.

Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat.

Terenurile fondului silvic constituie 446,4 mii ha (13,2%).

Gradul de împădurire variază de la zonă la zonă: la Nord – 7,2%, Centru 13,5% și zona de Sud – 6,7%. Fondul forestier este gestionat de Agenția „Moldsilva” – 86,7%, de organele administrației publice locale – 12,8%, de alți deținători – 0,5%. Pentru exercitarea efectivă a funcțiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe țară să depășească 15%.

O atenție deosebită se acordă măsurilor efectuate în cadrul lunarului de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, îndeosebi activităților de plantare a arborilor. Pe teritoriul localităților Republicii Moldova, în scuarle, parcurile, teritoriile adiacente caselor de locuit, școlilor, grădinițelor și altor instituții, în preajma străzilor din orașe și sate, s-au plantat 108,7 mii arbori și arbuști de diferite specii. Pe teritoriul mun. Chișinău s-au plantat 15,2 mii arbori și arbuști de diferite specii. Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au plantat în fâșiile forestiere de protecție a drumurilor auto 8,4 mii arbori și arbuști.

Întreprinderile Silvice ale Agenției „Moldsilva” au plantat culturi silvice în fondul forestier pe o suprafață de 460 ha și au efectuat lucrări de plantare a pădurilor pe terenurile degradate și impracticabile pentru agricultură pe o suprafață de 945 ha.

Pe parcursul anului 2015 la compartimentul Floră colaboratorii Direcției inspectare a florei și faunei și ai Agențiilor și Inspecțiilor ecologice au întocmit 2867 procese-verbale, dintre care 935 cazuri sunt de tăieri ilicite și de încălcare a modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvârșite pe terenurile împădurite gestionate de Agenția „Moldsilva”, primării și alți deținători.

De asemenea, pe parcursul anului 2015 pentru încălcarea regulilor de vânatoare colaboratorii Direcției inspectare a florei și faunei, a Agențiilor și Inspecțiilor ecologice au întocmit

891 procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 358700 lei, fiind ridicate de la contravenienți 90 arme de vânătoare.

Conform Concepției de dezvoltare a gospodăriei cinegetice, adoptată de Parlament la 27 decembrie, 1997, fondul cinegetic al R. Moldova ar putea asigura condiții pentru efective de cca 2 mii cerbi nobili, 20 mii de căpriori, 4 mii de mistreți, 200 mii de iepuri de câmp, 250 mii de fazani etc.

Flora

Protecția și menținerea învelișului vegetal este o problemă de ne-compromis pentru existența durabilă a vieții pe Pământ. Flora este una din principalele resurse naturale care trebuie îngrijită, dacă dorim să aducă beneficii maxime nouă și generațiilor următoare. Unul dintre principalii factori stabilizatori de mediu, capabili să asigure protecția împotriva alunecărilor de teren și eroziunii solului, menținerea unui climat sănătos pentru om, lumii animale și lumii vegetale, sunt pădurile.

Diversitatea biologică reprezintă o particularitate specifică a planetei noastre, care asigură funcționalitatea optimă a ecosistemelor, existența și dezvoltarea biosferei în general.

Flora Republicii Moldova este diversă și include cca 5513 specii de plante (superioare – 1989 specii, inferioare – 3524 specii).

După compoziția floristică cele mai bogate sunt ecosistemele forestiere (peste 850 specii), apoi cele de stepă (peste 600 specii), de luncă (cca 650 specii), petrofite (cca 250 specii), acvatice și palustre (cca 160 specii). Din cauza comportamentului uman din ce în ce mai indiferent față de natura care ne înconjoară, din cauza tehnologiilor avansate, care sunt făcute pe bază de combustibil și alți poluanți natura își pierde din coloritul și diversitatea ei. Pe zi ce trece multe specii de plante și animale sunt trecute în Cartea Roșie ca fiind pe cale de dispariție. Recent a apărut cea de-a treia ediție a Cărții Roșii a Moldovei, care conține peste patru sute de specii de plante și animale. Au fost incluse 75 de specii de plante, care anterior nu erau considerate rare, însă acum se află în pericol de dispariție. Tot aici sunt incluse specii rare de alge și ciuperci, precum și specii de plante. Diversitatea speciilor și grupelor ecologice este determinată, atât de variabilitatea biotopică, care include condiții ecologice cu diverși indici de temperatură, umiditate, reacție a solului, cât și de faptul că teritoriul republicii este situat la interferența a trei zone biogeografice: central-europeană – reprezentată de Podișul Central al Codrilor (54,13% sau 1 mln 830 mii ha din teritoriul republicii); euroasiatică – reprezentată de regiunile de silvostepă și stepă (30,28% sau 1 mln 23 mii ha); mediteraneană – căreia îi aparțin fragmente de silvostepă xerofite din partea de sud a republicii (15,59% sau 527 mii ha). Plantele în general, și plantațiile forestiere în special, sunt suportul de bază al menținerii echilibrului compușilor aerului atmosferic. Acestea sunt adevărate fabrici de oxigen și depozite de substanțe organice, care înmagazinează și conservă energia solară și consolidează biodiversitatea. Protecția și extinderea învelișului vegetal este o condiție vitală pentru existența durabilă a vieții pe Pământ.

Semnificativ este faptul, că pe de o parte, populațiile speciilor răspândite în ecosistemele naturale scad treptat, iar pe de altă parte, populațiile speciilor adventive și rudera-

se află în proces de expansiune accelerată în toate tipurile de ecosisteme. Flora republicii este repartizată neuniform în ecosistemele terestre acvatice și palustre.

Flora ecosistemelor forestiere din R. Moldova este reprezentată de păduri în mare parte de specii de foioase. Predominante sunt pădurile de cvercinee răspândite conform legițărilor altitudinale și exigenței față de indicii ecologici principali ai biotopurilor.

În zona de nord a republicii se întâlnesc două tipuri de păduri: stejăret cu stejar pedunculat și cireș (dominante în această zonă), și stejăret cu stejar pedunculat și mesteacăn. Ultimul tip, amplasat în sectoarele de pădure „Rosoșeni” și „Mestecăniș” ale ocolului silvic Ocnița, indică limita de răspândire sud-vestică a mesteacănelui în Europa de Est.

Sectoarele de pădure de fag, *Fagus sylvatica* L, se întâlnesc numai în partea de nord-vest a înălțimii Moldovei Centrale (Codrii) la altitudini de 200-400 m, pe pante cu expoziție nordică și nord-estică, unde fagul se află la limita estică a arealului. Pantele cu expoziție sudică din regiunea Codrilor sunt ocupate de goruneturi monodominante (*Quercus petraea* [Mattuschka] Liebl.) și goruneturi cu carpen (*Carpinus betulus* L.).

În ecosistemele de pădure din partea sudică a republicii se întâlnesc comunități forestiere de tip mediteranean din stejar pufos (*Quercus pubescens* Willd.), care în Moldova indică limita de nord-est a arealului și păduri de stejar pedunculat (*Quercus robur* L.).

Componenta floristică a pădurilor de stejar pufos include peste 400 specii, cele mai reprezentative fiind cele stepice. Dintre ele un număr însemnat revine elementelor mediteraneene – balcanice, majoritatea fiind la limita arealului.

Luncile râului Prut și ale fluviului Nistru sunt parțial ocupate de sectoare cu comunități forestiere de luncă din plop alb (*Populus alba* L.), stejar pedunculat (*Quercus robur* L.), ulm (*Ulmus laevis* Pall.), de diverse specii de salcie (*Salix*). Pădurile de luncă constituie 4,7% din suprafața totală a pădurilor republicii.

Gradul de împădurire a țării variază de la zonă la zonă: la Nord – 7,2%, la Centru – 13,5% și în zona de Sud – 6,7%. Fondul forestier este gestionat actualmente de Agenția „Moldsilva” – 86,7%, de organele administrației publice locale – 12,8%, de alți deținători, cum ar fi: Căile Ferate, SA „Drumuri”, Agenția „Apele Moldovei” și altele – 0,5%.

Este important să știm, că pădurile noastre au în exclusivitate funcții de protecție a mediului. Pe parcursul anului 2015, în fondul gestionat de către Agenția „Moldsilva”, s-au efectuat:

- lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor (inclusiv tăieri de igienă) pe o suprafață totală de 17826 ha cu recoltarea unui volum de 205753 m³ masă lemnoasă;
- tăieri de regenerare, conservare, reconstrucție ecologică pe o suprafață totală de 4643 ha, recoltând-se un volum total de 342236 m³ masă lemnoasă;
- tăieri diverse, inclusiv de igienă rasă pe o suprafață totală de 767 ha cu recoltarea unui volum de 1837 m³ masă lemnoasă.

Una din sarcinile primordiale ale silviculturii naționale este regenerarea pădurilor, care se efectuează pe trei căi: naturală, artificială și mixtă. În anul 2015, de către Agenția „Moldsilva”, s-a efectuat:

- plantarea culturilor silvice în fondul forestier pe o suprafață de 1582 ha;
- ajutorarea regenerării naturale pe o suprafață de 2674 ha;
- regenerarea naturală pe o suprafață de 419 ha;
- extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră pe o suprafață de 682 ha;

Potrivit Legii nr. 1041 din 15.06.2000 privind ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate, Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național și a unui șir de convenții și acorduri internaționale la care Republica Moldova este parte, sunt prevăzute măsuri de extindere a suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră prin crearea a noi tipuri de pădure, prin ameliorarea suprafețelor extinse, a insulelor verzi de arbori și arbuști, coridoarele de interconexiune între masivele împădurite în perdelelor de protecție de-a lungul râurilor, drumurilor și în jurul obiectivelor industriale.

Pentru exercitarea efectivă a funcțiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe țară să depășească 15%. O atenție deosebită s-a acordat măsurilor efectuate în cadrul lunarului de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, îndeosebi activităților de plantare a arborilor. Pe parcursul acestei perioade întreprinderile silvice de stat au plantat 460,0 ha păduri, s-au efectuat lucrări de ajutorare a regenerării pe o suprafață de 2674 ha și s-au efectuat lucrări de sădire a pădurilor pe terenurile degradate și impracticabile pentru agricultură pe o suprafață de 945 ha.

Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au sădit 7580 arbori de-a lungul traseelor auto. S-a efectuat un șir de lucrări de salubritate a localităților.

Controlul ecologic

Protecția mediului reprezintă un ansamblu de reglementări, acțiuni și mijloace, care au drept scop menținerea și protejarea factorilor de mediu împotriva degradării, prin diferite forme, în urma activității antropogene.

Acest ansamblu constituie o prioritate națională, ce vizează condițiile de viață și sănătate a populației, realizarea intereselor ei economice.

Inspectoratul Ecologic de Stat deține responsabilități legale cu privire la controlul calității și cantității anumitor categorii de resurse naturale și a factorilor de mediu, care influențează și vor influența în mod direct asupra vieții umane, iar asigurarea protecției mediului natural și folosirea rațională a resurselor naturale reprezintă principala modalitate prin care se dă valoare și conținut securității ecologice a Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2015 Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor sale teritoriale au întocmit 2867 procese-verbale din care 1221 sunt conforme articolelor 122,123,127,132 din CC al Republicii Moldova pentru cazuri de tăieri ilicite și încălcarea modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvârșite în fondul forestier gestionat de Agenția „Moldsilva” primăriei și alți deținători.

Rezultatele controlului de stat la compartimentul Floră sunt reflectate în tabelul de mai jos (art. 122,123,127,132 ale CC al Republicii Moldova).

	-Acțiuni înaintate (prejudiciu cauzat)	Lei	20250	500	19475	275				
	-Acțiuni satisfăcute (prejudiciu recuperat)	Lei	10650	500	9875	275				
2.11.	Art.136	Caz	572	154	337	8	73			
	-Amenzi aplicate	Lei	95000	20900	53100	1600	19400			
	-Amenzi încasate	Lei	32650	7550	16900	800	7400			
2.12.	Art.137	Caz	137	9	126		2			
	-Amenzi aplicate	Lei	28200	2600	25200		400			
	-Amenzi încasate	Lei	14100	1300	12600		200			
2.13.	Art.139	Caz	1		1					
	-Amenzi aplicate	Lei	800		800					
	-Amenzi încasate	Lei	400		400					
2.14.	Art.140	Caz	11	7		4				
	-Amenzi aplicate	Lei	11000	7000		4000				
	-Amenzi încasate	Lei	5000	3000		2000				
2.15.	Art. 141	Caz	9	2	4	3				
	-Amenzi aplicate	Lei	8800	1200	5200	2400				
	-Amenzi încasate	Lei	6400	600	4600	1200				
2.16.	Art.142	Caz	420	272	30	57	48	9	4	
	-Amenzi aplicate	Lei	249800	203600	11600	14000	15000	4200	1400	
	-Amenzi încasate	Lei	120950	98700	5450	6500	7500	2100	700	
2.17.	Art.95	Caz	27	20		4	2	1		
	-Amenzi aplicate	Lei	5600	4300		800	300	200		
	-Amenzi încasate	Lei	2800	2150		400	150	100		
2.18.	Art.182	Caz	6		6					
	-Amenzi aplicate	Lei	18000		18000					
	-Amenzi încasate	Lei	9000		9000					
	-Acțiuni înaintate (prejudiciu cauzat)	Lei	3300		3300					
	- Acțiuni satisfăcute (prejudiciu recuperat)	Lei	3300		3300					

Fauna

Bogăția diversității lumii animale a fost determinată de amplasarea R. Moldova la interferența a trei zone biogeografice (pădurile de foioase central-europene, silvostepa mediteraneană, stepa est-europeană), formând o zonă de tranziție dintre elementele faunei de silvostepă europeană și faunei stepei asiatice continentale. Pe teritoriul interfluvial Nistru-Prut sunt situate limitele arealurilor de vest sau de est ale multor specii de animale, factor ce determină vulnerabilitatea lor în urma influenței presiunii antropice. Valorificarea extensivă și intensivă a ecosistemelor naturale (de stepă, de luncă, acvatică, silvice) a condus la disjunctia biotopurilor și habitatelor diverselor specii de animale, izolarea specimenelor în perioada de reproducere și reducere a efectivelor populațiilor existente.

Lumea animală din teritoriul R. Moldova constituie cca 15000 specii dintre care animale vertebrate – 462 și nevertebrate – 14500. Dintre animalele vertebrate cea mai numeroasă este clasa păsărilor – 281 specii și subspecii, iar din nevertebrate – insectele, peste 12000 de specii. Dacă numărul de specii de vertebrate în ultimii ani rămâne aproape același, numărul speciilor de nevertebrate descrise, în urma cercetărilor efectuate de savanții zoologi, crește. Odată cu cercetarea diversității specifice se apreciază și starea speciilor de animale în diverse condiții de viață. Degradarea funcțională a ecosistemelor naturale se răsfrânge negativ și asupra efectivelor de animale. Analizând diversitatea specifică din diferite ecosisteme naturale și antropizate și folosind criteriul de raritate se poate constata faptul că pe teritoriul republicii sunt numai câteva complexe de ecosisteme silvice, acvatice și palustre adiacente unde habitează 10 și mai multe specii de animale vertebrate terestre incluse în Cartea Roșie a Moldovei.

Condițiile de viață ale vânătorului pe teritoriul Republicii Moldova sunt favorabile pentru a dezvolta un efectiv mare de animale. Conform Concepției de dezvoltare a gospodăriei cinegetice, adoptată de Parlament la 27 decembrie, 1997 fondul cinegetic al Republicii Moldova ar putea asigura condiții pentru efective optime de cca 2 mii cerbi nobili, 20 mii de căpriori, 4 mii de mistreți, 200 mii de iepuri de câmp, 250 mii de fazani etc.

În tabelul de mai jos este prezentată evidența animalelor și păsărilor, precum și numărul acestora recoltate în sezonul de vânătoare.

Evidența faunei cinegetice pe anul 2015

Nr. d/o	Denumirea speciei	Numărul animalelor	
		La începutul sezonului de vânătoare (ex.)	Dobândite (ex.)
MAMIFERE			
1.	Cerbul lopătar*		
2.	Cerbul nobil*	233	
3.	Cerbul pătat*	213	
4.	Căpriorul*	3630	
5.	Mistrețul*	1334	82

6.	Muflonul*	-	
7.	Iepurele de câmp**	88645	150
8.	Vulpea****	21927	4266
PĂSĂRI			
1.	Gâsca***	8539	
2.	Rața***	46586	17
3.	Lișița***	18136	124
4.	Fazanul**	38358	10648
5.	Porumbelul**	182795	21399
6.	Prepeleța	154585	11770

Evidența s-a petrecut în:

- * Fondul silvic
- ** Terenurile agricole
- *** Bazinele de apă
- **** Fondul silvic și terenurile agricole

În scopul realizării obiectivelor trasate în urma interacțiunii eficiente cu Ministerul Afacerilor Interne, Agenția „Moldsilva” și Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova au fost întreprinse acțiuni concrete în vederea contracarării și depistării cazurilor de braconaj. Astfel, pe parcursul anului 2015 au fost întreprinse 1702 raiduri în colaborare cu autoritățile menționate în rezultatul cărora au fost întocmite 891 procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 358700 lei. Au fost ridicate de la contravenienți 90 arme de vânătoare.

În tabelul de mai jos sunt prezentate rezultatele raidurilor de depistare și contracararea a cazurilor de braconaj.

**Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat la compartimentul
„Faună” în anul 2015**

Nr. d/o	Denumirea măsurilor	Unitatea de măsură	Indici
1	Acte de control întocmite	Unități	776
2	Raiduri întreprinse	Unități	1702
3	Procese-verbale întocmite	Unități	891
4	S-au ridicat arme de vânătoare/scule	Unități	90/100
5	Amenzi aplicate	Lei	358700
6	Amenzi încasate	Lei	169150
7	Prejudiciu cauzat	Lei	46480
8	Prejudiciu recuperat	Lei	40496

Fondul ariilor naturale protejate de stat

Republica Moldova are un mediu natural bogat din punct de vedere al diversității peisajelor și al aspectului geomorfologic. Diversitatea peisajelor include terenuri de pădure, stepă, luncile râurilor, terenuri stâncoase, acvatice, agricole și de alta natura. În urma exploatării nechibzuite a acestor terenuri ele au început să degradeze sau, altfel spus, în urma impactului antropic necontrolat toate componentele naturii – pădurile, solurile, apele, stepele, luncile – au început să-și piardă aspectul și structura lor naturală de altă dată. Au început să dispară specii de plante și animale, iar multe din ele au devenit rare și au nevoie de a fi protejate de stat. Din cauza degradării componentelor naturii a devenit necesar să se ia măsuri de protecție a mediului, ca societatea umană să folosească resursele naturale fără a aduce daune mediului ambiant. Astfel au apărut teritorii care au statut special de protecție, care poartă denumirea de arii naturale protejate de stat. Cele mai importante arii naturale protejate, care sunt destinate în mod prioritar protecției mediului, sunt rezervațiile științifice. Acestea sunt: Codru, Iagorlâc, Prutul de Jos, Plaiul Fagului, Pădurea Domnească. Ele fac parte din prima categorie a Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii și au cel mai strict regim de protecție. Destinația acestor rezervații este de a proteja ecosistemele naturale cu toate componentele mediului din cadrul lor, care includ specii de arbori, arbuști și alte specii de plante, la fel și specii de mușchi, licheni, ciuperci și întregul complex faunistic. În rezervațiile științifice se efectuează în mod obligatoriu investigații științifice pentru a studia procesele naturale și elabora baze științifice de protecție a mediului.

Suprafața ariilor naturale protejate de stat constituie 66995,075 ha sau 4,65% din teritoriul țării și cuprinde 387 obiecte, inclusiv 294 arbori seculari. După acest indice Republica Moldova este situată pe unul dintre ultimele locuri din Europa. Ponderea relativ redusă a ariilor naturale protejate de stat în raport cu teritoriul Țării și caracterul izolat al amplasării obiectelor de protecție teritorială nu asigură o conservare efectivă a diversității biologice conform cerințelor stipulate în convențiile internaționale din domeniu. Această situație se agravează și prin nerespectarea regimului de protecție pe unele suprafețe din cadrul fondului ariilor naturale protejate de stat, prin lacunele cadrului instituțional, nivelul insuficient al calificării cadrelor și al responsabilității autorităților locale. Toți acești factori pot avea un impact negativ de proporții asupra stabilității ecologice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

„Parcurile naționale și ariile protejate nu ar fi necesare într-o lume ideală, dar noi trăim într-o lume reală. Și este o realitate că noi, oamenii, nu am descoperit încă cum să trăim în armonie cu această mică și frumoasă planetă”

Cazuri relevante:

Lumea animală, ca un component de bază al biocenozelor naturale, are un rol important în menținerea echilibrului ecologic

În perioada 06-07 noiembrie 2015, în baza ordinului șefului Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 196-d din 05.11.15, în scopul efectuării controlului în vederea contracarării cazurilor de braconaj și tăierilor ilicite a vegetației forestiere, respectării legislației cu

privire la protecția mediului și folosirii resurselor naturale pe teritoriul țării, echipa operativă a Inspectoratului în componența: Bulicanu Marin, inspector principal al Direcției Inspectare a Florei și Faunei, și Rusu Vladimir, inspector superior al aceleiași Direcții, au efectuat un raid în raioanele de sud ale Republicii.

În cadrul controlului s-au întocmit șapte procese-verbale cu privire la contravenții, fiind aplicate amenzi în sumă totală de – 8 200 lei cu prejudiciu înaintat în sumă totală de 5 400 lei.

Astfel, la 07.11.2015 pe terenurile de vânătoare din preajma satului Taraclia, raionul Căușeni a fost depistat un grup de vânători din localitatea menționată, aflându-se la vânătoarea autorizată de fazan care au încălcat Regulile de vânătoare sportivă și de amatori din Republica Moldova, deținând la sine cartușe încărcate cu alice de calibru mare, fapt pentru care membrilor SVPM: Sergiu G., Ilie M., Gheorghe S. și Alexei S., în baza art. 128 alin. (1) Cod contravențional, s-a întocmit procese-verbale cu privire la contravenție, aplicându-le amenzi în sumă de 800 lei fiecare.

Cetățeanului Ion A., care vâna în același colectiv de vânători, cu câinele de vânătoare neînregistrat la SVPM, i s-a întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 128 alin. (2) Cod contravențional, fiindu-i aplicată o amendă în sumă de 1 000 lei.

În cadrul controlului unui grup de vânători, care practica vânătoarea de fazan pe terenurile de vânătoare din extravilanul satului Constantinovca, raionul Căușeni, la 07.11.2015, au fost depistați membrii SVPM: Serghei Ș. și Victor M. care au recoltat ilicit trei femele de fazan și trei păsări de specie potârniche (specie interzisă pentru vânătoare), cauzând mediului un prejudiciu asociat în sumă de 5 400 lei. Pe cazul dat persoanelor vinovate li s-au întocmit procese-verbale cu privire la contravenție în baza art. 128 alin. (2) Cod contravențional, fiind aplicate amenzi a câte 2 000 lei fiecare.

Această listă rușinoasă poate continua.

VIII. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE

Veronica ANDRONIC,
șef, Direcția inspectare general

Veronica FOCȘA,
șef, Secția inspectare sol,
deșeuri și substanțe chimice

Rezumat

În perioada anului 2015 cantitatea de deșeuri menajere solide generate și colectate centralizat în mediul urban și rural a constituit **2 507 805 m.c.**, inclusiv în mediul urban **2 315 453 m.c.** de deșeuri. Depozitarea deșeurilor menajere solide s-a realizat în **1158 depozite cu suprafața de 1229,74 ha** organizate de autoritățile publice locale în localitățile respective.

În rezultatul raidurilor de salubritate au fost depistate 2726 **gunoiști stihionice** cu suprafața de **371,76 ha**, din acestea – 1977 **gunoiști, cu suprafața de 260,43 ha** au fost lichidate.

Pe parcursul anului 2015 Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au efectuat controale și au întocmit 2444 acte de control la compartimentul gestionarea deșeurilor și 604 acte de control la compartimentul substanțe chimice. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost depistate cazuri de nerespectare a modului de depozitare și gestionare a deșeurilor industriale, menajere, toxice și de altă proveniență, neasigurarea de către persoanele responsabile a colectării selective și evacuării deșeurilor, admiterea stocării deșeurilor de orice proveniență în locuri neautorizate. Prin urmare au fost încheiate **5464 procese-verbale** cu privire la contraveniții în privința persoanelor fizice juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova.

În limitele prevăzute de lege au fost aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă în mărime de 2 841 964 lei, dintre care au fost încasate 1 436 805 lei. Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 684 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

În prezent în derulare se află activitățile de perfectare a studiilor de fezabilitate pentru construcția depozitelor regionale și a stațiilor de transfer în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor locale în Republica Moldova”, implementat cu suportul Agenției Internaționale de Cooperare a Germaniei în Regiunea 5 (Ungheni, Nisporeni, Călărași), Regiunea 8 (Briceni, Ocnîța, Edineț, Dondușeni) și în cadrul proiectului „Asistență tehnică și instituțională în gestionarea deșeurilor solide în Regiunea de dezvoltare Sud” cu suportul Agenției cehe pentru dezvoltare în Regiunea 2 (Leova, Taraclia, Basarabeasca) și Regiunea 3 (Căușeni, Ștefan Vodă). A fost finalizat studiul de fezabilitate pentru Regiunea 1 (Cantemir, Cahul, Taraclia). În rezultatul studiilor efectuate și ședințelor de lucru organizate a fost identificat amplasamentul pentru depozitul de deșeuri menajere solide pentru Regiunea de Dezvoltare Sud în actualul depozit din or. Cahul și amplasamentul a două stații de transfer în Cania și Taraclia, pentru care există decizii ale consiliilor locale, a fost inițiată procedura de schimbare a destinației terenurilor.

Aspecte generale privind managementul deșeurilor

Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor se înscrie obiectivelor politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor.

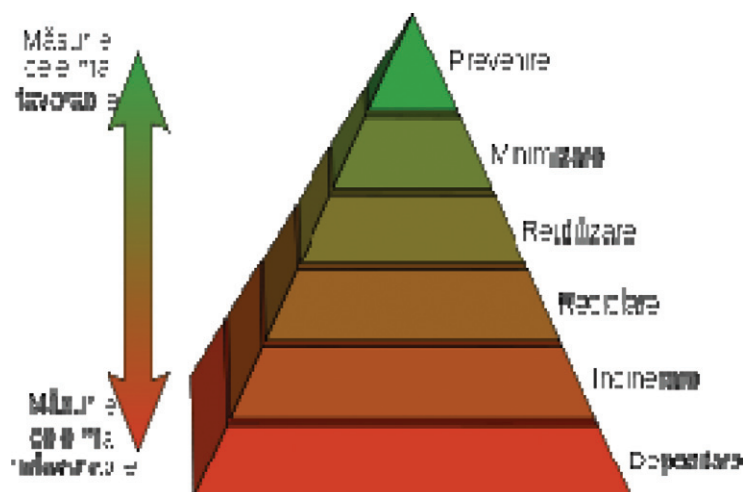
Abordarea UE în ceea ce privește gestionarea deșeurilor se bazează pe trei principii:

- Prevenirea generării deșeurilor – factor considerat a fi extrem de important în cadrul oricărei strategii de gestionare a deșeurilor direct legat atât de îmbunătățirea metodelor de producție, cât și de determinarea consumatorilor să-și modifice cererea privind produsele (orientarea către produse verzi) și să abordeze un mod de viață, rezultând cantități reduse de deșeuri;
- Reciclare și reutilizare – încurajarea unui nivel ridicat de recuperare a materialelor componente, preferabil prin reciclare materială. În acest sens sunt identificate câteva fluxuri de deșeuri pentru care reciclarea materială este prioritară: deșeurile de ambalaje, vehicule scoase din uz, deșeuri de baterii, deșeuri din echipamente electrice și electronice;
- Eliminarea finală a deșeurilor – în cazul în care deșeurile nu pot fi recuperate, acestea trebuie eliminate în condiții de siguranță pentru mediu și sănătatea umană cu un program strict de monitorizare.

Prevenirea producerii de deșeuri poate fi realizată utilizând tehnologii mai ecologice, proiectarea ecologică sau modele de producție și consum mai eficiente din punctul de vedere al mediului. Prevenirea și reciclarea deșeurilor, care pune accent pe tehnologia materialelor, poate, de asemenea, reduce impactul asupra mediului al resurselor utilizate prin limitarea extracției de materii prime și a prelucrării în timpul proceselor de producție. Atunci când este posibil, deșeurile care nu pot fi reciclate sau reutilizate vor fi depozitate în locuri special amenajate, iar depozitarea deșeurilor ar trebui să fie doar o soluție de ultimă instanță.

Pentru a soluționa problema deșeurilor a fost aprobată Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013, care propune următoarele obiective generale:

- Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor menajere prin armonizarea cadrului legislativ, instituțional și normativ la standardele UE, bazate pe abordare regională și divizarea teritorială a țării în 8 regiuni de management al deșeurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii regionale de eliminare a de-

șeurilor menajere solide și a stațiilor de transfer în conformitate cu practicile statelor membre ale UE;

- Dezvoltarea sistemelor de colectare și tratare a fluxurilor de deșeuri specifice prin promovarea și implementarea principiului „responsabilitatea producătorului”, inclusiv a celor periculoase, prin plasarea a câte un punct de colectare la nivel de regiune.

Generarea și gestionarea deșeurilor menajere solide

Colectarea deșeurilor menajere este responsabilitatea administrațiilor publice care, prin mijloace proprii sau prin concesionarea serviciului de salubritate către un operator autorizat, asigură colectarea (inclusiv colectarea separată), transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a acestor deșeuri. Actualmente, în majoritatea primăriilor activitățile asupra problemelor privind salubritatea localităților, colectarea separată a deșeurilor sunt organizate la nivel satisfăcător. Astfel, servicii specializate în colectarea și eliminarea deșeurilor există în municipii, în toate centrele raionale, gestionarea acestora fiind realizată în mod organizat prin intermediul acestor servicii, care lucrează pe bază de contract cu generatorii individuali, dar acest sistem acoperă numai 80-90% din totalul generatorilor de deșeuri menajere din mediul urban. O mică parte din localitățile rurale, în special cele aflate în proxima vecinătate a centrelor raionale, sunt deservite de servicii organizate pentru gestionarea deșeurilor. În prezent activează 50 servicii de salubritate în localitățile urbane și 77 servicii de salubritate în localitățile rurale, majoritatea dintre acestea se limitează doar la transportarea deșeurilor la gunoștile din localitățile respective.

În anul 2015 cantitatea de deșeuri menajere solide, colectate de către serviciile de salubritate în mediul urban și rural, a constituit 2 507 805 m.c., inclusiv în mediul urban 2 315 453 m.c. Circa 98% din cantitatea de deșeuri municipale colectate de serviciile de salubritate a fost eliminată prin depozitare, colectarea selectivă fiind organizată parțial în or. Chișinău și în unele centre raionale. Ratele de reciclare și valorificare a deșeurilor sunt încă foarte reduse. Multe materiale reciclabile și utile sunt depozitate împreună cu cele nereciclabile, astfel pierzându-se o mare parte a potențialului lor util (hârtie, sticlă, metale, materiale plastice). Fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, recuperarea lor este dificilă. Volumul deșeurilor menajere solide colectate de serviciile de salubritate, platformele construite, pubelele procurate și instalate în localitățile din Republica Moldova sunt prezentate în tabelul 1 (*în anexă la sfârșitul capitoului*). Cantitățile de deșeuri generate de populația care nu este deservită de servicii de salubritate se calculează utilizând următorii indici de generare: 0,9 kg/loc/zi pentru mediul urban și 0,4 kg/loc/zi pentru mediul rural.

Conform datelor Biroului Național de Statistică cantitatea de deșeuri menajere solide formate în perioada 2009-2013 a fost în continuă creștere: de la 155 900,0 tone în anul 2009, la 623 000,0 tone în anul 2013, iar în anul 2014 cantitatea deșeurilor generate s-a micșorat și constituie 75 000,0 tone. Aceste informații nu corespund cu cele reale din

teritoriu din considerentele neprezentării la timp a formularelor statistice și lipsa evidenței primare a generării deșeurilor.

În anul 2015 depozitarea deșeurilor menajere solide s-a realizat pe 1158 depozite cu suprafața de 1235,5 ha organizate de autoritățile publice locale în localitățile respective (tabelul 2 din *anexă la sfârșitul capitolului*). Majoritatea depozitelor actuale de deșeuri nu sunt exploatate corespunzător, nu se compactează și nu se acoperă periodic cu materiale inerte în vederea prevenirii incendiilor, a răspândirii mirosurilor neplăcute, nu există un control strict al calității și cantității deșeurilor care sunt evacuate la depozit, nu există facilități pentru recuperarea biogazului produs sau pentru recuperarea/tratarea filtratului, drumurile de acces spre depozite și în interiorul acestora nu sunt întreținute, mijloacele de transport nu sunt spălate la ieșirea de la depozite; depozitele nu dispun de împrejmuire cu intrare corespunzătoare și panouri de avertizare.

Important este ca autoritățile publice locale să dispună de o infrastructură viabilă de colectare, de un program bine gândit privind gestionarea deșeurilor. Atât implementarea proiectelor noi pe parcursul anului 2015, cât și îmbunătățirea stării ecologice a unor depozite existente a fost posibilă cu suportul financiar acordat de Fondul Ecologic Național în sumă de 19 152 752,0 lei, Fondul Ecologic Local în sumă de 3 311 630,0 lei. Cu suportul financiar al FNDR, FEL și FEN au fost procurate 22 unități de tehnică specializată pentru transportarea deșeurilor menajere solide, au fost construite 316 platforme temporare, au fost procurate și parțial instalate 14 846 containere de diferite dimensiuni pentru depozitarea temporară a deșeurilor menajere solide în mai multe localități urbane și rurale. Proiectele investiționale recente în domeniul gestionării deșeurilor, și activitățile implementate sunt redată în tabelul 3 (*în anexă la sfârșitul capitolului*).

În derulare se află activitățile de perfectare a studiilor de fezabilitate pentru construcția depozitelor regionale și a stațiilor de transfer în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor locale în Republica Moldova”, implementat cu suportul Agenției Internaționale de Cooperare a Germaniei în Regiunea 5 (Ungheni, Nisporeni, Călărași); Regiunea 8 (Briceni, Ocnița, Edineț, Dondușeni) și în cadrul proiectului „Asistență tehnică și instituțională în gestionarea deșeurilor solide în Regiunea de dezvoltare Sud” cu suportul Agenției cehe pentru dezvoltare în Regiunea 2 (Leova, Taraclia, Basarabasca) și Regiunea 3 (Căușeni, Ștefan Vodă). A fost finalizat studiul de fezabilitate pentru Regiunea 1 (Cantemir, Cahul, Taraclia). În rezultatul studiilor efectuate și ședințelor de lucru organizate a fost identificat amplasamentul pentru depozitul de deșeuri menajere solide pentru Regiunea de Dezvoltare Sud în actualul depozit din or. Cahul și amplasamentul a două stații de transfer în Cania și Taraclia pentru care există decizii ale consiliilor locale, a fost inițiată procedura de schimbare a destinației terenurilor.

Activități de salubritate a localităților

În perioada 22 martie – 22 mai 2015, în toată țara s-a desfășurat Acțiunea de salubritate și amenajare a localităților și Acțiunea națională „Râu curat de la sat la sat”. În scopul asigurării și desfășurării eficiente a acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților, recunoscute deja tradiționale, Inspectoratul a elaborat și prezentat Agențiilor și Inspecțiilor ecologice teritoriale Dispoziția cu privire la salubritate și amenajarea localităților nr. 5-d din 10.03.2015. Concomitent a fost elaborat și prezentat Programul de acțiuni privind organizarea și desfășurarea Campaniei „Bilunarului ecologic de primăvară – 2015”, care a fost un suport consultativ-metodologic pentru autoritățile publice locale la întocmirea programelor și planurilor locale de organizare și desfășurare a acțiunilor de salubritate.

Agențiile și Inspecțiile ecologice pe tot parcursul bilunarului au monitorizat organizarea și desfășurarea cu succes a acțiunilor de salubritate a localităților de către autoritățile administrației publice locale. În timpul Campaniei de salubritate inspectorii de mediu au organizat raiduri ecologice în comun cu reprezentanții primăriilor din localitățile urbane și rurale respective în rezultatul cărora au fost concretizate volumele de lucru pentru lichidarea gunoiștilor stihiiice formate în parcuri, păduri, fâșii de protecție a drumurilor, pe terenuri agricole și publice. La un nivel satisfăcător s-au desfășurat acțiunile de salubritate în municipiul Chișinău, raioanele Briceni, Ștefan Vodă, Șoldănești, unde au fost curățate cele mai mari suprafețe ocupate de deșeuri. În unele primării din raioanele Cimișlia, Criuleni, Dubăsari, Hâncești, Nisporeni, Orhei, Rezi-na, Taraclia lucrările de salubritate s-au desfășurat lent, invocându-se diferite motive, principala cauză fiind lipsa serviciilor speciale de salubritate și dotarea insuficientă a primăriilor cu transport special. În lipsa acestor servicii salubritate se efectuează de către populație în mod arbitrar, formând noi gunoiști spontane.

Pe parcursul campaniei s-au desfășurat și acțiuni de educație ecologică a populației prin intermediul seminarelor și adunărilor în colective, întrunirilor cu factorii de decizie. Măsurile întreprinse de salubritate a localităților și rezultatele obținute au fost pe larg reflectate în mass-media scrisă, emisiuni radio și televiziune.

Organizarea lucrărilor de salubritate și raidurile ecologice nu s-au terminat odată cu

finalizarea bilunarului ecologic, dar a continuat pe tot parcursul anului. Astfel, pe parcursul anului 2015 au fost depistate 2726 gunoiști stihiiice cu suprafața de 371,76 ha, din acestea – 1977 gunoiști cu suprafața de 260,43 ha au fost lichidate. Vinovații de încălcarea legislației privind gestionarea deșeurilor au fost sancționați: au fost încheiate 4810 procese-verbale cu privire la contravenții persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere. Suma amenzilor aplicate a constituit 2173224 lei, din care au fost achitate 1082912 lei.

Implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013, va asigura realizarea unui nou mod de colectare a deșeurilor menajere, a celor de producție, recuperarea materialelor reutilizabile, protecția mediului și realizarea unui program de salubritate stradală unitară, mod care va contribui la reducerea cantității de deșeuri depozitate în respectivele zone, prin stabilirea unui sistem adecvat de tratare pentru fiecare tip de deșeuri în vederea protejării mediului.

Generarea și gestionarea deșeurilor industriale

Responsabilitatea gestionării deșeurilor industriale revine operatorilor economici generatori. Aceștia asigură gestionarea deșeurilor conform prevederilor actelor de reglementare pe care le dețin prin valorificare sau eliminare. Deșeurile formate în urma proceselor tehnologice sunt clasificate în 2 tipuri: periculoase și nepericuloase.

Conform datelor deținute de Biroul Național de Statistică, în anul 2014 a fost generată o cantitate totală de 1830985,3 tone de diferite fluxuri de deșeuri. Cantitatea deșeurilor de producție generate de unele sectoare ale economiei naționale sunt reflectate în tabelul 4 (*în anexă la sfârșitul capitolului*). Ramurile care generează cele mai mari cantități de deșeuri de producere sunt: industria produselor și băuturilor – 454,862 mii tone, creșterea animalelor – 443,00 mii tone, întreprinderile de extracție – 250,120 mii tone. Din cantitatea de deșeuri de producție circa 80% sunt eliminate prin depozitare la gunoiști. Conform datelor statistice generarea deșeurilor fluctuează anual. Dinamica formării deșeurilor de producție pe anii 2009-2014 este prezentată în fig. 1.

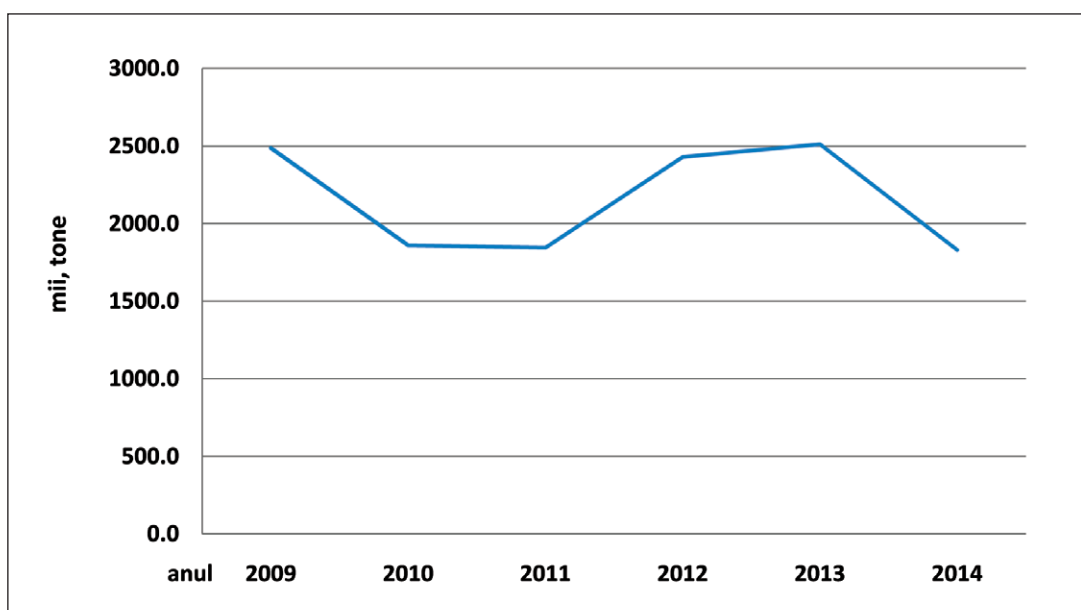

Fig.1. Dinamica generării deșeurilor de producție

Deșeuri periculoase

Principalele activități generatoare de deșeuri periculoase din țară sunt cele industriale (industria lacurilor și vopselelor, procese tehnologice de acoperiri metalice) și de reparații auto. Evidența deșeurilor toxice se efectuează în baza formularului „F-1 Deșeuri toxice”. Pe parcursul anului 2014 a fost generată o cantitate totală de 682,025 tone de deșeuri periculoase (tabelul 5 în anexă la sfârșitul capitolului). Conform studiului statistic principalele tipuri de deșeuri periculoase generate au fost deșeurile petroliere – 254,370 tone, de la producerea și utilizarea lacurilor și vopselelor – 1,547 tone, șlam petroler – 85,280 tone, deșeuri ce conțin plumb și compușii lui – 22,681 tone etc. Cu toate că numărul întreprinderilor ce raportează generarea deșeurilor toxice este în creștere, cantitățile deșeurilor acumulate sunt în descreștere pe motivul modificărilor structurale în industria Republicii Moldova. Cele mai mari cantități generate s-au produs în raionul Ialoveni, municipiile Chișinău și Bălți, respectiv 321, 39, 182, 55 și 137,06 tone deșeuri.

Evoluția formării deșeurilor periculoase, pe clasele de toxicitate este prezentată în tabelul 6 (în anexă la sfârșitul capitolului).

Prin natura lor, deșeurile periculoase au cel mai mare impact asupra mediului înconjurător și sănătății populației. Ținând cont de proprietățile lor specifice (corozivitate, toxicitate, inflamabilitate) este necesar ca activitățile de gestionare a deșeurilor periculoase să fie abordate într-un mod riguros.

Fluxuri speciale de deșeuri

Deșeurile de ferocianură de potasiu prezintă stocuri de deșeuri istorice ca urmare a procesului de producere din industria vinicolă și reprezintă o problemă la nivel de țară. Actualmente pe teritoriile fabricilor de vin inspectate sunt depozitate **4159,07 tone** de deșeuri vinicole ce conțin compuși de ferocianură. Depozitarea acestora este organizată în capacități betonate, recipiente metalice în stare tehnică satisfăcătoare, cu acces limitat. Condiții de păstrare relativ satisfăcătoare, capacități în stadiu de degradare s-au depistat la S.A. „Man Vin” din s. Mana, r. Orhei; SRL „Vinăria Zâmbreni” din s. Zâmbreni, r. Ialoveni; SRL „Agro Bulgăre” (PC „Tvardița”); Combinatul de vinuri din Taraclia; SRL „Corten Vin” din r. Taraclia. În timpul controalelor ecologice efectuate de către inspectorii subdiviziunilor teritoriale ale IES agenții economici au fost atenționați prin acte de control în vederea asigurării condițiilor de păstrare a stocurilor de deșeuri vinicole și predarea către agenții economici autorizați în domeniul neutralizării lor.

Prelucrarea deșeurilor vinicole cu conținut de ferocianură a fost inițiată de către „EST-Service-M” SRL prin intermediul complexului tehnologic amplasat și testat pe teritoriul uzinei „Alimentarmaș” S.A. Această tehnologie de neutralizare a deșeurilor cu conținut de ferocianură va fi implementată doar după obținerea avizului pozitiv al Expertizei Ecologice de Stat al proiectului acestui sector de prelucrare, inclusiv autorizației de mediu. Tehnologiile moderne utilizate în vinificație nu generează deșeuri de ferocianură de potasiu.

Deșeurile generate din activitățile medicale reprezintă totalitatea deșeurilor periculoase și nepericuloase, care sunt generate în unitățile sanitare. Conform datelor statistice anual în instituțiile medicale se formează circa 2000 tone de deșeuri medicale, care necesită tratament special.

Tratarea deșeurilor infecțioase prin metoda de autoclavare este organizată în spitalele raionale din Soroca și Telenești, Asociația medico-teritorială Buiucani, SRL „UIS-PAC” din mun. Chișinău. În unele instituții medicale deșeurile infecțioase sunt arse în cuptoare improvizate amplasate pe teritoriul instituției. Metoda de incinerare în echipament special este utilizată în Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” și IMS Dermatologie și Maladii Comunicabile din mun. Chișinău.

Tratarea prin piroliză a deșeurilor infecțioase este contractată cu SRL „Trisumg” din or. Cahul de către unele instituții medicale din mun. Bălți, raioanele Leova, Cimișlia, Cahul, Briceni, Vulcănești, Drochia, mun. Chișinău.

Părțile anatomo-patologice, formate în spitale sunt transportate în gropile Bekkari din localitățile respective sau sunt înhumate în cimitire. Deșeurile chimice formate și reactivele cu termen expirat sunt predate pentru neutralizare la CP „Entuziast”, SRL „Eco-Emir”, iar deșeurile cu conținut de mercur care se conțin în termometre, tonometre, lămpi luminescente uzate sunt predate la SRL „Vaniș Prim” în baza contractelor respective. Gestionarea deșeurilor medicale rămâne o problemă atâta timp cât nu va fi stabilit un sistem eficient de gestionare a acestor deșeuri.

Poluanții organici persistenti (POP) reprezintă o categorie de substanțe foarte stabile din punct de vedere chimic, cu proprietăți toxice și bioacumulative, care prezintă un pericol sporit pentru sănătatea oamenilor și mediul ambiant. Ei au calități nocive extrem de pronunțate, un grad înalt de rezistență la degradare și proprietăți de acumulare în organismele vii și mediul înconjurător, pot fi ușor transportați în atmosferă la distanțe mari și se depun departe de locul de emisie, pot afecta sănătatea și mediul, fie aproape sau departe de sursele lor. POP cuprinde un șir de pesticide organo-clorurate, bifenili policlorurați (BPC) și unii poluanți industriali, inclusiv dioxinele și furanii.

În scopul reducerii impactului asupra mediului provocat de stocurile de pesticide inutilizabile și de stocurile contaminate cu POP au fost întreprinse un șir de măsuri întru executarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în urma ratificării tratatelor internaționale de mediu, care reglementează substanțele chimice, stocurile și deșeurile acestora. Astfel eliminarea pesticidelor inutilizabile și interzise din depozitele raionale a fost realizată în cadrul proiectelor implementate de Ministerul Mediului și gestionate de către Oficiul Managementul Durabil POP, precum și în două proiecte implementate de Ministerul Apărării și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Conform datelor disponibile, la moment se păstrează circa 550 tone de pesticide inutilizabile în depozitele din s. Alexandreni, r-nul Sângerei, s. Gaidar UTAG, s. Hitrești, r-nul Florești, r-nul Ungheni, or. Bălți, 5 localități rurale din r-nul Florești, s. Beleavini, r-nul Briceni. În cadrul proiectului regional UE/FAO „Îmbunătățirea capacităților de eliminare a produselor chimice periculoase din fostul spațiu sovietic, ca model de abor-

dare și prevenire a poluării de la utilizarea pesticidelor” urmează a fi eliminate cca. 360 tone de stocuri de pesticide, contaminate cu POP din depozitul din s. Pașcani, r-nul Criuleni. În scopul transportării acestor stocuri pentru eliminare peste frontiere deșeurile de pesticide au fost reambalate și pregătite pentru export.

O altă problemă prioritară este cea a 1600 terenuri contaminate cu pesticide din categoria POP. În rezultatul studiilor efectuate ele au fost împărțite în cinci categorii de risc. Obiectele din prima categorie cu risc foarte înalt (5% din numărul total) și cele din a doua categorie cu risc înalt (30% din numărul total) necesită măsuri urgente de remediere. O anumită experiență în acest sens a fost acumulată în cadrul a câtorva proiecte pilot prin izolarea materialelor contaminate în sarcofage (s. Congaz, UTA Găgăuzia), com. Step-Soci, r-nul Orhei, s. Bujor, r-nul Hâncești, s. Tătărești, r-nul Strășeni).

Poligonul de pesticide din s. Cișmichioi, r-nul Vulcănești, construit în anul 1977 ocupă o suprafață de 2,4 ha. Poligonul este amplasat în câmp, la o distanță de circa 10 km de la localitate, este asigurat cu Paza de Stat. Pe teritoriul poligonului există 14 sarcofage în care sunt îngropate 3967 tone de pesticide. Din cele 14 sarcofage existente doar 3 sunt amenajate conform cerințelor, ele fiind betonate și învelite cu peliculă. Teritoriul poligonului este îngrădit, iar pe perimetrul zidului sunt amenajate canale de scurgere a apelor meteorice. În anul 2004 terenul aferent poligonului a fost plantat cu arbori de specie „salcâm alb”, fiind creată o fâșie forestieră de protecție cu o suprafață de 1,5 ha pe perimetrul poligonului.

În scopul monitorizării stării actuale, elaborării măsurilor adecvate de remediere, informării factorilor de decizie și populației locale, precum și pentru reabilitarea infrastructurii zonei de amplasament a poligonului de înhumare a pesticidelor învechite de către Asociația Republicană de Mediu și Studiere a Perioadei Cuaternare din Republica Moldova a fost inițiat proiectul „Investigarea și evaluarea stării ecologice a poligonului de înhumare a pesticidelor din com. Cișmichioi”, cu suportul financiar al Fondului Ecologic Național. În rezultatul studiilor și investigațiilor de laborator efectuate în sol, apă, nămol și material biologic pe teritoriul poligonului în perioada 2013-2014 s-au depistat reziduuri ale 7 poluanți organici persistenti în concentrații care depășesc valorile maxime admisibile, unii chiar de zeci de ori. În cadrul proiectului a fost renovată, amenajată și asigurată funcționalitatea infrastructurii poligonului: au fost efectuate lucrări de reparație a unității de pază, porților de la intrare, a fost acoperit cu material de nisip-pietriș un sector contaminat în zona de intrare (sectorul D), a fost instalat un marcaj special de avertizare atât în perimetrul poligonului și teritoriul adiacent, cât și a unui panou informațional cu schema obiectului și informații importante, a fost instalat un sistem autonom de aprovizionare cu energie electrică (sistem fotovoltaic), care asigură iluminarea unității de pază, a fost procurat și instalat pe teritoriul poligonului un panou antiincendiar special, completat cu mijloace și utilaje pentru situații excepționale.

Restaurarea și îmbunătățirea infrastructurii de protecție puse în aplicare cu un sistem modern de monitorizare a mediului va permite autorităților un control adecvat în gestionarea durabilă a poligonului de înhumare pe termen scurt și mediu.

Deșuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)

Studiul la nivel național arată că importurile de produse de echipamente electrice și electronice în Moldova au fost în creștere în ultimii ani și atinge cifra de 4,5 kg/cap de locuitor. În anii următori aceste cantități sunt de natură să crească, având în vedere progresul tehnologic și diminuarea costurilor aparatelor. Impactul DEEE asupra mediului este destul de mare deoarece DEEE au în compoziție substanțe deosebit de periculoase pentru mediu și sănătate, cum ar fi: plumb, brom, mercur, crom, substanțe halogene. Prin urmare, situația în ceea ce privește e-deșeurile nu este doar îngrijorătoare în această privință, dar deja devine alarmantă. Legislația Uniunii Europene privind deșeurile de echipamente electrice și electronice are ca scop prevenirea apariției deșeurilor de echipamente electrice și electronice, reutilizarea, reciclarea și alte forme de valorificare a acestor tipuri de deșuri pentru a reduce în cea mai mare măsură cantitatea de deșuri eliminate, precum și îmbunătățirea performanței de mediu a tuturor operatorilor implicați în ciclul de viață al echipamentelor electrice și electronice (producători, distribuitori și consumatori) și în mod special a operatorilor economici direct implicați în tratarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice.

Actualmente au fost lansate mai multe inițiative de a dezvolta sistemul de colectare și reciclare a DEEE. În perioada 1-4 decembrie 2015, în raionul Cahul, s-a desfășurat Caravana echipamentelor electrice și electronice uzate. Acțiunea a fost inițiată de către Oficiul Prevenirea Poluării Mediului în cadrul proiectului „Reducerea riscurilor asociate cu sfârșitul duratei de viață al echipamentelor de calcul în Moldova prin sensibilizarea opiniei publice și consolidarea capacităților naționale”, finanțat de către Programul Națiunilor Unite pentru Mediu prin intermediul Parteneriatului pentru Acțiune privind Echipamentul de Calcul. Scopul principal al campaniei este atât informarea populației din raionul Cahul asupra importanței și necesității colectării selective a DEEE generate, cât și colectarea de date necesare pentru estimarea cantității de DEEE întru promovarea în continuare a implementării Directivei DEEE din UE și Convenției de la Basel privind transportul transfrontalier de deșuri periculoase și al eliminării acestora. Activitatea de preluare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice a derulat cu suportul Centrului CONTACT-Cahul, ONG „MOLDREC”, Agenției Ecologice Cahul. Astfel, în această perioadă au fost colectate 5822 kg DEEE, 6535 lămpi luminescente uzate cu conținut de mercur de la persoane fizice și instituții publice ale raionului Cahul.

Pe parcursul anului 2015, de către SRL „RECWASTE” care deține Autorizația Seria 005 nr. 048/2013 din 05.08.2013, eliberată de către Ministerul Mediului, genul de activitate fiind gestionarea deșeurilor, inclusiv colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice, transportarea, depozitarea și comercializarea lor au fost colectate de la diverse organizații 40,740 tone DEEE și ulterior exportate în România 24,744 tone DEEE pentru reciclare.

Valorificarea deșeurilor

Colectarea deșeurilor reciclabile, transformarea lor în materii prime secundare și valorificarea acestora reprezintă o afacere profitabilă în întreaga lume. Pentru o reciclare reușită a deșeurilor este nevoie de o sortare în funcție de calitatea materialului, sortare, care începe prin colectarea selectivă a acestora. Materialele obișnuite care sunt colectate și reciclate în Republica Moldova sunt polietilena de înaltă densitate, ambalajele de polietilentereftalat și

din sticlă, hârtia din ziare și reviste, cartonul din ambalaje. Practic întreaga cantitate de ambalaje introdusă pe piață devine deșeu. Obiectivul principal al gestionării ambalajelor și deșeurilor de ambalaje îl constituie în primul rând prevenirea generării deșeurilor de ambalaje, și apoi măsuri de reutilizare, reciclare, precum și alte forme de recuperare a deșeurilor de ambalaje în scopul reducerii cantităților eliminate prin depozitare finală.

Potrivit formularului statistic, în anul 2014 au fost utilizate 622 211,3 tone deșeuri din cantitatea totală generată, iar 130 149,5 tone deșeuri au fost exportate din țară. Cele mai mari cantități de deșeuri utilizate s-au înregistrat în mun. Chișinău (234 166,5 tone), raioanele Anenii Noi (129 274,6 tone), Hâncești (58 950,4 tone), Cimișlia (41 102,7 tone), Fălești (40 134,7 tone).

Actualmente, în Republica Moldova își desfășoară activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor 35 agenți economici care dețin autorizații pentru gestionarea/valorificarea deșeurilor (tabelul 7 în anexă la sfârșitul capitolului), dintre care 22 operează cu deșeurile municipale (masă plastică, maculatură, sticlă).

Potențialul energetic al deșeurilor biodegradabile produse anual în sectorul agrar și industrial ar putea contribui esențial la soluționarea problemei energetice și de asigurare cu îngrășăminte organice. Proiectul „Energie și Biomasă în Moldova” implementat în prima etapă de PNUD în perioada 2011-2014 contribuie la producerea sigură, competitivă și durabilă a energiei din biomasă, cea mai viabilă și accesibilă sursă de energie regenerabilă în Republica Moldova. Datorită acestui fapt, în scopul consolidării sectorului bioenergetic în țară, Uniunea Europeană a alocat fonduri suplimentare pentru extinderea proiectului în regiunea din stânga Nistrului, UTA Gagauz Yeri și raionul Taraclia și dezvoltarea sectorului privat bioenergetic în Republica Moldova.

Atât producătorii de peleți și brichete din biomasă, cât și cantitatea de materie primă colectată și utilizată este redată în tabelul 8 (în anexă la sfârșitul capitolului).

Majoritatea agenților economici au activat sezonier în anul 2015, utilizând în procesul de producere paie de cereale, rumeguș de lemn, coji de semințe de floarea soarelui, coji de nuci și alte resturi vegetale.

Deșeurile animaliere sunt surse periculoase de poluare a mediului. În același timp, sursele generatoare de deșeuri biodegradabile din sectorul zootehnic reprezintă cel mai înalt potențial de producere a îngrășămintelor organice și a biogazului prin tehnologia

fermentării anaerobe, care nu este utilizată suficient în practica autohtonă. Stații de obținere a biogazului din deșeuri biodegradabile funcționează în s. Colonița, mun. Chișinău (GT „Moraru Vasile”), s. Fârlădeni, r-nul Hâncești (SRL „Farma Grup”), care au utilizat pe parcursul anului 2015 în acest scop 3260 tone de deșeuri animaliere.

Strategia de gestionare a deșeurilor obligă creșterea gradului de reutilizare și recuperare a ambalajelor cu 20% până în anul 2027, dezvoltarea sistemelor de colectare și tratare a fluxurilor de deșeuri specifice prin promovarea și implementarea principiului „responsabilitatea producătorului”, inclusiv a celor periculoase (deșeuri medicale, uleiuri uzate etc.) prin plasarea a câte un punct de colectare la nivel de regiune. Sunt necesare eforturi considerabile în vederea conformării la normele și practicile europene, respectând standardele europene privind managementul deșeurilor.

Substanțe chimice

Dezvoltarea economiei țării este strâns legată de implementarea noilor tehnologii, utilizarea cât mai largă a substanțelor chimice, care pe de o parte, stimulează creșterea productivității muncii și a nivelului de trai al populației, iar pe de altă parte, poate provoca un potențial impact negativ asupra sănătății populației și mediului înconjurător. În scopul dezvoltării durabile a societății și prevenirii impactului cauzat de substanțele chimice Republica Moldova întreprinde activități de aliniere la practicile internaționale în acest domeniu. O dovadă a celor menționate este ratificarea unui șir de acte internaționale și convenții de mediu: Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și a eliminării acestora, Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenti, Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticidelor care fac obiectul comerțului internațional, Convenția de la Helsinki privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale, Convenția de la Minamata cu privire la mercur. Prevederile acestor convenții ghidează comunitatea internațională în aplicarea măsurilor pentru dezvoltarea durabilă a societății, considerând că acest lucru este posibil doar prin asigurarea calității anumitor factori ai mediului înconjurător. Obligațiunea față de asigurarea eficienței protecției mediului și a sănătății umane a condus la stabilirea priorităților de management durabil al substanțelor chimice. La nivel național, măsurile necesare pentru asigurarea securității chimice prin aplicarea unui sistem adecvat de gestionare a substanțelor chimice au fost reflectate în Programul național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 973 din 18.10.2010.

Așa cum spectrul produselor chimice fabricate în republică este destul de mic, majoritatea necesităților economiei naționale privind substanțele și produsele chimice sunt acoperite din import. Cantități semnificative de substanțe și produse chimice sunt utilizate în sectorul agricol, prin aplicarea de produse de uz fitosanitar și fertilizanți. Astfel, pe parcursul anului 2015, au fost utilizate 2182,0 tone de produse de uz fitosanitar și 108411,2 tone de fertilizanți.

Utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor reprezintă un element de

bază în obținerea unei producții agricole durabile pentru asigurarea unui sistem agricol competitiv la nivel european și internațional. Conceptul de durabilitate integrează trei componente, respectiv: economic, de mediu și social. Reducerea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor impune funcționarea eficientă și la standardele Uniunii Europene a procesului de autorizare a produselor de protecție a plantelor care stabilește cadrul de utilizare pentru aceste produse. De către Consiliul Republican Interdepartamental pentru aprobarea produselor de uz fitosanitar, prin procedură națională, în anul 2015 au fost expertizate 148 dosare a produselor de uz fitosanitar în vederea omologării, reomologării și extinderii sferei de activitate a acestora.

Activități de inspectare

Activitățile de inspectare în vederea realizării obiectivelor și măsurilor trasate în planul de activitate pentru anul 2015 au fost orientate spre reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului și sănătății populației, ridicarea nivelului de conștientizare, respectării legilor și actelor normative în problemele protecției mediului și folosirii resurselor naturale.

Pe parcursul anului 2015 Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au efectuat controale și au întocmit **2444 acte de control** la compartimentul gestionarea deșeurilor și 604 acte de control la compartimentul substanțe chimice. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost depistate cazuri de nerespectare a modului de depozitare și gestionare a deșeurilor industriale, menajere, toxice și de altă proveniență, neasigurarea de către persoanele responsabile a colectării selective și evacuării deșeurilor, admiterea stocării deșeurilor de orice proveniență în locuri neautorizate. Prin urmare au fost încheiate **5464 procese-verbale** cu privire la contraveniții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova.

În limitele prevăzute de lege au fost aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă în mărime de 2 841 964 lei, dintre care au fost încasate 1436805 lei. Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 684 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

Concluzii și probleme prioritare în domeniul gestionării deșeurilor pentru anul 2016

Probleme identificate:

- 1) stocarea/depozitarea deșeurilor în locuri necorespunzătoare, nerespectarea cerințelor ecologice, numărul mare de depozite și gunoiști neautorizate;
- 2) existența stocurilor învechite de poluanți organici persistenți și substanțe chimice, precum și a terenurilor contaminate cu aceste pesticide, bifenili policlorurați și alte substanțe chimice;
- 3) insuficiența infrastructurii, serviciilor și a capacităților de gestionare a deșeurilor;

- 4) lipsa sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor și a substanțelor chimice, conform cerințelor internaționale;
- 5) lipsa responsabilității din partea autorităților publice locale pentru soluționarea problemelor managementului deșeurilor la nivel local.

Obiectivele generale pe care Republica Moldova trebuie să le urmeze în domeniul gestionării deșeurilor sunt identificate în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 (perioada 2013-2016):

- 1) extinderea activității întreprinderilor de colectare și eliminare a deșeurilor din localitățile urbane în localitățile rurale;
- 2) crearea rețelelor de colectare separată a deșeurilor vegetale, dejecții animaliere, deșeuri de la prelucrarea lemnului;
- 3) reducerea numărului de gunoiști existente prin amenajarea a 4-6 depozite de deșeuri menajere solide intercomunale la nivel regional;
- 4) crearea sistemelor de colectare a deșeurilor în mediul urban/rural prin procurarea containerelor și amenajarea stațiilor de transfer, introducerea și extinderea colectării selective la sursă;
- 5) dezvoltarea sistemelor de colectare și tratare a fluxurilor de deșeuri specifice (ambalaje, deșeuri de echipamente electrice și electronice, cauciucuri, baterii etc.) prin promovarea și implementarea principului „responsabilitatea producătorului”, inclusiv a celor periculoase (deșeuri medicale, uleiuri uzate etc.) prin plasarea a câte un punct de colectare la nivel de regiune;
- 6) crearea rețelelor de colectare a anvelopelor uzate, a bateriilor și acumulatorilor uzați prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor, centrelor comerciale, parcurilor;
- 7) dezvoltarea noilor capacități de prelucrare, tratare și a instalațiilor de eliminare a deșeurilor care corespund standardelor internaționale.

Bibliografie

- 1) Legea nr. 1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător;
- 2) Legea nr. 851-XIII din 29 mai 1996 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător;
- 3) Legea nr. 1102-XIII din 6 februarie 1997 cu privire la resursele naturale;
- 4) Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului;
- 5) Legea nr.1347-XIII din 9 octombrie 1997 privind deșeurile de producție și menajere;
- 6) Legea nr. 1236-XIII din 3 iulie 1997 cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive;
- 7) Legea nr. 40-XV din 19 februarie 2004 pentru ratificarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenti
- 8) Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013.

Caracteristica salubrității localităților

Tabelul 1

Nr. d/o	Localitatea	Denumirea serviciului de salubritate	Volumul deșeurilor menajere solide colectate centralizat, a.2015,mii m.c.	Platforme construite, a. 2015, unități	Pubele instalate, a. 2015, unități
1	Mun. Chișinău or. Chișinău	ÎM „Regia Autosalubritate”	1572,5		1041
2	or. Vadul lui Vodă	Regia Comunal Locativă Vadul lui Vodă	3,555		
3	com. Tohatin	Regia Comunal Locativă Tohatin	1,910	1	4
4	comuna Budești	SRL „Queengeada”	1,50		
5	com. Bubuieci	ÎM „Serviciul public de gospodărie comunală Bubuieci”	6,400		
6	s. Colonița	Serviciul de salubritate a Primăriei Colonița	0,380		
7	or. Vatra	Regia Comunal Locativă Vatra	2,385	1	
8	s. Ghidighici	ÎM „Ghidighici Service”	1,650		
9	or. Durlești	SRL „Manevla Com”	19,901	5	39
10	or. Sângera	SRL „Agrofin BA” SC	9,512	54	108
11	com. Băcioi	SRL „AV Salubritate”	0,433		
12	com. Ciorescu	Regia Comunal Locativă Ciorescu	8,924		
13	or. Cricova	Regia Comunal Locativă Cricova	14,829	2	30
14	com. Stăuceni	ÎM „Direcția Gospodărie Locativ Comunală Stăuceni”	22,000		
15	com. Trușeni	SRL „Gavril Grup”	2,000		
16	Mun. Bălți or. Bălți	SRL „Salubrity Solutions”	69,3		
17	s. Sadovoe	ÎM „Gospodăria Comunală Sadovoe”	0,390		
18	Cahul or. Cahul	ÎM „GCL Cahul”	29,896		
19	s. Crihana Veche	ÎM „Crihana Service”	0,160		
20	Comrat or. Comrat	ÎM „GCL Comrat”	2,87	18	300
21	s. Congaz	ÎM „GCL Congaz”	2,544		
22	s. Svetloe	ÎM „Denevița”	0,707		
23	Anenii Noi or. Anenii Noi	ÎM „GGLC Anenii Noi”	8,2	2	50
24	s. Bulboaca	ÎM „Bulboaca Prim”	4,270		

25	s. Chetrosu	ÎM „GLC Chetrosu”	1,2		
26	s. Ciobanovca	ÎM „Cetrosev Com”	0,820		
27	s. Floreni	ÎM „GLC Floreni Service”	2,7	3	36
28	s. Speia	ÎM „GLC Speia”	3,1		
29	s. Telița	ÎM „Aqua Telița”	0,350		
30	s. Varnița	ÎM „Bender”	6,25	1	5
31	s. Hârbovăț	ÎMGLC Hârbovăț Service	1,7		
32	or. Basarabeasca	ÎM „Gospodăria comunal Locativă”	6,0		10
33	Briceni or. Briceni	Gospodăria Comunal Locativă Briceni	10,214		
34	or. Lipcani	ÎM „Comprot Lipcani”	2,5		
35	com. Larga	ÎM „Prestervic-Nord”	1,8		
36	s. Criva	ÎM „Cricom-Servicii Criva”	0,87		
37	Cantemir or. Cantemir	Gospodăria Comunal Locativă	5,37	15,0	300
38	s. Țiganca	ÎM „Colser Servicii”	0,816		
39	com. Cania	ÎM „Prin Can”	1,064		
40	s. Cociulia	ÎM „Codrii Cociulia”	1,025		
41	s. Stoianovca	ÎM „Stoianovca Service”	0,39		
42	Cimișlia or. Cimișlia	ÎM „Servicii Publice Cimișlia”	6,312		
43	s. Ecaterinovca, (15 localități rurale)	ÎM „Serv Com Cimișlia”	22,109		6930
44	Criuleni or. Criuleni	ÎM „Comun Service”	8,5	2	6
45	s. Bălăbănești	ÎM „Apă canal”	0,2		
46	s. Boșcana	SRL „Ecoprivat”	1,2		
47	s. Corjova	ÎM „Gonipeia”	0,2		
48	s. Dubăsarii Vechi	SRL „Dubăsarii Vechi”	0,55		
49	s. Hrușova	ÎM „Apă Ciopleni”	0,32		
50	s. Măgdăcești	SRL „Eco Rural”	0,35		
51	s. Pașcani	SRL „Salubris Grup”	5,5		
52	s. Zaicana	ÎM „Viitorul”	0,20		
53	Călărași or. Călărași	Gospodăria Comunală Călărași	11,645		
54	Ceadâr Lunga or. Ciadâr Lunga	ÎM DCLL	11,0		
55	s. Tomai	ÎM „Tomai Berecheti”	2,421		
56	s. Besghioz	ÎM „Temiz Su”	1,715		
57	s. Copceac	ÎM „Canal Copceac”	4,704		
58	s. Gaidar	ÎM „Gydar-Su”	2,208		

59	s. Joltai	ÎM „Joltai-Su”	1,128		
60	s. Chiriet-Lunga	ÎM „Kiritprim”	1,213		
61	s. Cazaclia	ÎM „Supac-Service”	3,502		
62	Căușeni or. Căușeni	ÎM „Salubrizare și Amenajare”	35,2		
63	Dondușeni or. Dondușeni	ÎM „Apă Canal Chișinău”	6,732		
64	Drochia or. Drochia	ÎM „Gospodăria Comunală”	1,4		
65	Dubăsari s. Pelinia	ÎM „Gospodăria Comunală”	1,0		
66	Fălești or. Fălești	ÎM „DPCLG Fălești”	36,948	53	43
67	Florești or. Florești or. Ghindești or. Mărculești s. Ghindești s. Lunga s. Vărvăreuca Rădulenii Vechi Gura Camencii	SA „Servicii Salubrizare Florești”	18,50 2,84 0,29 1,28 0,75 1,30 0,18 0,20	6	12 16 30
68	s. Izvoare	ÎM „Izvoare Service	0,20		140
69	Edineț or. Edineț	DPGLC	6,0		25
70	or. Cupcini	Gospodăria Comunală	2,0		5
71	s. Brătușeni	Gospodăria Comunală	0,05		
72	Glodeni or. Glodeni	ÎM „Glodeni”	7,826		40
73	s. Danul	ÎM „Danul”	1,300		
74	s. Sturzovca	ÎM „Sturzovca”	1,5		
75	s. Fundurii Vechi	ÎM „Fundurii Vechi”	1,4		
76	s. Fundurii Noi	ÎM „Fundurii Noi”	1,00		
77	s. Limbenii Noi	ÎM „Limbenii Noi”	1,60		
78	s. Limbenii Vechi	ÎM „Limbenii Vechi”	1,30		
79	s. Petrunea	ÎM „Petrunea”	2,0		
80	s. Dușmani	ÎM „Dușmani”	1,2		
81	s. Viișoara	ÎM „Viișoara”	1,1		
82	s. Balatina	ÎM „Balatina”	2,7		
83	s. Hâjdieni	ÎM „Hâjdieni”	2,5		
84	s. Cuhnești	ÎM „Cuhnești”	2,7		
85	s. Ciuciulea	ÎM „Ciuciulea”	1,3		
86	s. Cobani	ÎM „Cobani”	2,00		

87	Hâncești or. Hâncești	ÎM „Regia ARA” SA	16,0		
88	Ialoveni or. Ialoveni	ÎM „GCL Ialoveni”	23,0		2560
89	s. Bardar	„Comprimserv Bardar”	7,5		
90	s. Dănceni	ÎM „Dănceni”	3,3		
91	Leova or. Leova	ÎM „Salubr Leova”	12,0		150
92	Nisporeni or. Nisporeni	ÎI „GAAC”	10,5		30
93	Ocnîța or. Ocnîța	SRL „Marine-Service”	3,7		10
94	or. Otaci	DCL Otaci	1,7		4
95	or. Frunză	DCL Frunză	1,6		4
96	Orhei or. Orhei	ÎM „Servicii Comunal Locative Orhei”	46,0	2	643
97	s. Peresecina	ÎM „Servicii comunale Peresecina”	0,960		412
98	s. Vatici	ÎM „Servicii Comunale”	0,144		30
99	Rezina or. Rezina	ÎM „Servicii Comunal Locative”	86,48	2	100
100	Râșcani or. Râșcani	ÎM „Gospodărie Comunală Râșcani”	9,9	17	34
101	or. Costești	ÎM „Apă Canal Costești”	3,650	3	11
102	s. Aluniș s. Corlăteni s. Grinăuți s. Recea s. Sângureni	ÎM „Salubricom-Expert”	1,135 5,750 1,050 1,970 1,230		737 1857 427 1136 581
103	s. Duruitoarea Nouă	ÎM „Duruitoarea Nouă”	0,990		
104	s. Mihăileni	ÎM „Mihăileni Service”	3,120		
105	s. Nihoreni	ÎM „Comun Service Nihoreni”	2,250		
106	s. Răcăria	ÎM „Prim Service Răcăria”	1,120		727
107	Ștefan Vodă or. Ștefan Vodă	DP „Apă Canal Ștefan Vodă”	9,698		20
108	Sângerei or. Sângerei	ÎM DPGCL	4,351		
109	or. Biruința	ÎM DPGCL Biruința	1,640		
110	com. Chișcăreni	ÎM „Servcom”	0,320		
111	Soroca or. Soroca	ÎM „DGLC Soroca”	25,5		45
112	or. Soroca	Serviciul de amenajare și înverzire a Primăriei or.Soroca	9,5		

113	Strășeni or. Strășeni	ÎM „Gospodăria Comunală Strășeni”	10,0		
114	s. Cojușna	ÎM „Salubr Cojușna”	2,350		
115	s. Romanești	Mini serv.	0,290		
116	s. Sireți	ÎM Salubr Sireți	3,840		
117	s. Vorniceni	Mini serv.	1,260		
118	Șoldănești or. Șoldănești	ÎM „Regia Apă Canal Șoldănești”	64,529	53	479
119	Taraclia or. Taraclia	ÎM „Apă Canal”	4,0		
120	s. Vinogradovca	ÎM „Vinoscom”	0,1		
121	s. Corten	ÎM „Cort-Com”	0,16		
122	or. Tvardița	ÎM „Tvardisan”	2,1		
123	s. Cairaclia	ÎM „Recenița”	0,13		
124	Telenești or. Telenești s. Inești	ÎM „Serviciul de salubritate Telenești”	5,0 1,9		
125	Ungheni or. Ungheni	Servicii Comunale Ungheni	10,55		
126	or. Ungheni	SRL „AVE Ungheni”	37,5		
127	Vulcănești or. Vulcănești	ÎM „GCL Vulcănești”	4,33		
	Total:		2507,805	240	19167
	Urban – 50		2315,453	170	6099
	Rural – 77		192,352	70	13068

Formarea și depozitarea deșeurilor menajere solide

Tabelul 2

Nr d/o	Municipiul, raionul, localitatea	Nr. de localități	Nr. populației	Gunoști exploatare		Gunoști stihionice depistate		Gunoști lichidate		Raiduri de salubritate, unități	Procese verbale întocmite, unități	Amenzi aplicate/încasate, lei
				unități	suprafața, ha	unități	suprafața, ha	unități	suprafața, ha			
1	mun. Chișinău	35	836000	10	43,38	96	30,82	86	29,15	159	166	171000/85500
2	mun. Bălți	3	127600	3	26,8	30	0,132	30	1,13	199	192	144400/65000
3	Cahul	55	118749	45	48,56	219	12,31	139	6,98	43	168	70700/32550
4	Comrat	13	67850	13	14,7	74	33,76	54	29,53	48	155	62000/31000
5	Anenii Noi	45	82076	21	16,2	59	2,76	53	1,78	77	90	67800/33900
6	Basarabasca	10	27462	14	18,4	27	2,4	24	2,6	15	22	9600/4800
7	Briceni	39	77150	27	38,85	126	9,85	92	8,11	236	203	83800/42100
8	Cantemir	51	59263	38	26,35	99	2,27	63	1,17	45	99	43400/19500
9	Cimișlia	39	58120	30	25,43	53	5,73	18	1,91	46	130	45400/24700
10	Criuleni	43	73318	30	33,04	96	10,25	55	5,05	45	198	70400/33600
11	Călărași	44	74931	40	13,11	77	2,76	65	2,40	29	154	68600/35900
12	Ceadâr Lunga	9	67018	9	23,52	71	44,67	68	36,22	21	44	21200/10600
13	Căușeni	48	88898	31	36,49	77	5,5	64	4,35	105	119	56200/26300
14	Dondușeni	30	43141	41	17,6	19	0,97	18	0,95	34	55	19200/9800
15	Drochia	40	88380	30	38,15	64	8,23	37	3,73	94	84	48000/21300
16	Dubăsari	15	37820	10	18,1	20	3,0	8	1,2	20	36	20400/10600
17	Fălești	76	88676	71	52,27	74	2,48	57	1,92	13	84	35000/17500
18	Florești	74	89389	52	46,45	81	0,78	76	0,46	44	146	56800/27800
19	Edineț	49	83771	36	47,73	61	1,70	46	1,27	21	43	18800/9400
20	Glodeni	35	60028	24	48,3	54	10,65	42	9,05	75	142	34200/18600
21	Hâncești	63	128522	46	34,65	71	1,13	70	1,12	19	128	78100/39050
22	Ialoveni	34	101378	27	33,2	71	0,65	63	0,47	73	135	57800/30100
23	Leova	39	51125	35	17,8	52	1,23	22	0,7	43	232	98400/49600
24	Nisporeni	39	63289	33	39,37	50	32,18	6	6,95	110	108	58700/32350
25	Ocnita	33	53800	29	28,88	65	0,39	12	0,07	133	97	34824/17412

26	Orhei	75	113118	72	82,55	78	25,8	78	25,8	73	227	80000/42100
27	Rezina	41	48495	36	21,81	74	6,27	26	2,53	31	158	91200/45050
28	Râșcani	55	64665	43	66,00	44	6,80	29	4,3	92	295	103200/51800
29	Ștefan Vodă	26	70238	31	30,5	112	11,09	95	9,64	34	102	42800/19200
30	Sângerei	70	86078	24	13,8	92	2,74	78	2,36	79	91	31600/17750
31	Soroca	68	102024	50	50,55	69	2,21	67	2,01	99	116	34400/17200
32	Strășeni	39	89289	26	28,19	61	0,35	60	0,34	89	222	109400/54900
33	Șoldănești	33	40547	17	20,59	85	17,00	70	14,04	89	114	48600/24300
34	Taraclia	26	42300	18	22,5	140	29	76	13,3	25	127	55200/30600
35	Telenești	54	69419	47	63,5	20	1,2	14	0,89	59	231	57500/28750
36	Ungheni	74	110564	43	37,97	142	34,3	100	19,8	16	81	38200/19100
37	Vulcănești	6	25700	6	4,45	23	8,4	16	7,15	7	16	6400/3200
TOTAL		1528	3510191	1158	1229,74	2726	371,76	1977	260,43	2440	4810	2173224/ 1082912

Proiecte investiționale în domeniul gestionării deșeurilor

Tabelul 3

Nr. d/o	Localitatea, Primăria	Denumirea proiectului implementat, în derulare; conținut succint	Suma alocată, lei	Sursa de finanțare	Perioada implementării	Activități implementate, în derulare
1.	Primăria s. Copanca com. Grădinița Primăria Plop-Știubei	Îmbunătățirea calității mediului în lunca Nistrului prin extinderea serviciilor de colectare selectivă a deșeurilor menajere solide	1 935 000,00	PNUD	2013-2015	Au fost construite 24 platforme pentru instalarea containerelor; au fost instalate 51 containere pentru depozitarea deșeurilor; a fost procurată o autospecială pentru transportarea deșeurilor
2.	Primăria Nisporeni	Eurocontainere și tomberoane pentru deșuri	300 000,00	USAIDI	2015	Au fost procurate 30 containere și 500 tomberoane
3.	Primăria s. Vărzărești, r-nul Nisporeni	Eurocontainere și tomberoane pentru deșuri	291 600,00	USAIDI	2015	Au fost procurate 10 containere și 500 tomberoane

4.	Primăria Rezina	Colectarea deșeurilor menajere solide în localitățile rurale din Rezina		GIZ	2013-2015	Au fost construite platforme pentru depozitarea deșeurilor: s. Lipceni-6, s. Mateuți-9, s. Meșeni-8, s. Peciște-7
5.	or. Ștefan Vodă	Gestionarea deșeurilor în localitate	974 380,00	USAID	2013-2015	A fost procurată o autospecială pentru colectarea deșeurilor, instalate 40 euro-containere și 380 pubele pentru depozitarea deșeurilor
6.	or. Cimișlia	Gestionarea integrată a deșeurilor menajere solide în raionul Cimișlia	5 119 812,00	FEN	2015-2016	Au fost amenajate 2 gunoiști intercomunale în s. Mihailovca; au fost procurate 3 autogunoiere cu capacitatea de 7 m.c. fiecare, 6930 pubele; construite 2 drumuri de acces spre gunoiști
7.	Primăria or. Cimișlia	Platformă pentru înhumarea gunoiului menajer de pe poligonul existent din or. Cimișlia (în derulare)	1 440 000,00	Ambasada Cehă	2015-2016	-
8.	Primăria s. Gura Galbenei	Intensificarea CIC în clauster s. Gura Galbenei, s. Lipoveni, s. Albina, și s. Ivanovca Nouă (în derulare)	1 400 000,00	PNUD	2015-2016	Procurarea unei autospeciale și 1900 pubele
9.	Or. Ialoveni	Amenajarea rampelor de colectare a deșeurilor	1 098 000,00 666 000,00	FEN USAID	2013-2015	Au fost procurate și instalate 2560 pubele
10.	Direcția generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău	Proiect în derulare „Coșuri de gunoi pentru o capitală salubră”	3 311 630,00	FEL	2015-2016	Au fost confecționate 600 coșuri de gunoi cu volum de 48,0 l și 40 containere cu trei compartimente (plastic, hârtie și sticlă), care urmează a fi instalate
11.	Primăria s. Colonița, mun. Chișinău	Modernizarea serviciului de salubritate Colonița – viitor curat	3 431 140,00	FEN	2015-2016	Proiect în derulare. Se prevede procurarea: 1300 pubele individuale, 30 containere pentru deșeurii menajere solide, unei 20 containere pentru mase plastice, unei autospeciale, autogreider, o presă de balotat mase plastice

12.	or. Florești, or. Ghindești, or. Mărculești și 13 localități rurale din raionul Florești	Un mediu curat pentru o societate durabilă	17 421 839,00	GIZ	2012-2015	Au fost construite 196 platforme pentru amplasarea tomberoanelor, instalate pubele. Se planifică construcția stației de sortare și transfer a deșeurilor menajere solide
13.	Primăria s. Copanca, com. Grădinița; s. Plop-Știubei, r-nul Căușeni	Îmbunătățirea calității mediului în lunca Nistrului prin extinderea serviciilor de colectare selectivă a deșeurilor menajere solide	1 935 000,00	PNUD	2013-2015	Au fost construite 24 platforme, instalate 51 containere; procurată o autospecială
14.	s. Congaz, r-nul Comrat	Modernizarea și amenajarea localităților	3 400 000,00	USAID	2013-2016	A fost construit drum spre gunoaiște, procurată o autospecială, un excavator, 2 tractoare
15.	or. Comrat	Construirea platformelor și instalarea containerelor pentru depozitarea deșeurilor	600 000,00	USAID	2015	Au fost construite 18 platforme și instalate 300 containere pentru depozitarea deșeurilor menajere solide
16.	Primăria or. Șoldănești	Îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor menajere solide din raioanele Șoldănești, Florești și Rezina	37 000 000,00	GIZ	2010-2015	Au fost amenajate 4 poligoane temporare pentru depozitarea deșeurilor menajere solide în: or. Șoldănești, s. Cușmirca, s. Răspopeni, s. Alcedar. S-a procurat: • excavatoare – 2, • autospeciale deșeuri – 2, • tractoare – 2, • remorci – 4 • utilaj pentru stație de sortare și stație de compostare a deșeurilor. În stadiu de proiectare este DMS din s. Parcani.
17.	Primăria Râșcani	Procurarea unei autogoniere pentru deșeurile menajere și construcția platformelor pentru amplasarea tomberoanelor	460 000,00	FEN	2013-2015	Au fost procurate 2 autospeciale de model GAZ 53-06

18.	Primăria Râșcani	Construcția platformelor și amplasarea tomberoanelor pentru deșeurile menajere solide	4 980 000,00	USAID	2015	Au fost construite 17 platforme și instalate 34 tomberoane pentru depozitarea deșeurilor menajere solide
19.	Or. Orhei	Colectarea deșeurilor menajere solide în or.Orhei, satele Mitoc, Pelivan, Step-Soci, Bolohani	450 000,00	ADR	2014-2015	Au fost construite 4 platforme pentru depozitarea deșeurilor menajere solide; procurată o autospecială
20.	s. Peresecina, r-nul Orhei	Extinderea și diversificarea serviciului comunal Peresecina la nivelul întregului cluster Peresecina-Sămănanca-Teleşeu-Donici	184 500,00	PNUD	2014-2015	Au fost procurate 210 pubele, o autospecială
21.	Or. Lipcani	Consolidarea și dezvoltarea serviciului de salubritate Lipcani pentru un mediu curat	10 141 800,00	FEN	2015-2016	În derulare
22.	Primăria s. Hrușova, s. Ciopleni, r-nul Criuleni	Managementul deșeurilor solide pentru localitățile Hrușova, Ciopleni, Chetroasa, Boșcana, Mardareuca, Coșernița din raionul Criuleni	5 270 000,00	Program transfrontalier Ucraina, România, Republica Moldova	2014-2015	Au fost construite 3 platforme, drumuri interioare-exteroare; procurate 2 presuri de tip EKO-24

**Cantitatea deșeurilor de producție,
generate de diferite sectoare a economiei (tone)**

Tabelul 4

Denumirea deșeurilor de producție și de consum	Existent la începutul anului	Formate	Utilizate	Transmise altor întreprinderi	Nimicit sau scos la gunoște	Existent la sfârșitul anului
1	2	3	4	5	6	7
Deșeuri de cenușă și zgură de la centrale termice	477,0	1740,5	724,7	302,9	824,6	365,3
Deșeuri de metale feroase	6389,4	29255,4	4014,5	213979,0	114,1	7230,7
Deșeuri și resturi din metale neferoase	1262,3	911,0	432,2	12143,6	2,0	1279,4
Materie primă secundară polimeră	134,9	3417,6	443,3	3658,3	12,8	120,5
Materie primă secundară cu conținut de cauciuc	572,0	2712,8	2462,5	131,0	15,6	706,7
Deșeuri aferente folosirii lemnului	114,1	6760,4	781,1	3703,5	1418,0	1094,6
Deșeuri de la utilizarea hârtiei	3001,1	1971,6	2179,3	4763,9	800,6	1916,7
Deșeuri de la întreprinderile și organizațiile de extracție	8042767,4	250119,9	149131,3	150506,4	208501,3	7863258,4
Deșeuri de materiale de construcție	638,9	4095,7	3459,0	72,4	329,9	673,4
Deșeuri de sticlă, porțelan, faianță	45870,3	116653,7	136651,8	440,8	4088,0	77727,2
Deșeuri din industria produselor și băuturilor	63402,7	454862,1	51918,6	178725,4	127375,1	161645,7
Deșeuri din industria cărnii	10739,8	28977,5	30451,2	2909,5	407,7	6052,3
Deșeuri din industria morăritului	332,3	19004,2	827,2	8886,4	10079,9	17,6
Deșeuri din fitotehnie	2996,8	44711,6	27620,5	5661,1	13819,1	1909,9
Deșeuri de la creșterea animalelor	318853,5	442966,3	166386,2	160736,9	173947,7	292248,5
Deșeuri din gospodăria comunală	134005,9	287650,9	3655,0	25760,5	826876,9	104894,9
Materiale textile secundare	157,8	1565,2	63,1	403,6	1000,7	255,7
Deșeuri menajere	36710,5	74549,8	353,8	1006,1	145542,1	36861,1
Deșeuri de metal uzat de automobil	151,9	524,1	67,0	210,2		407,5
Deșeuri din prelucrarea tutunului	12,1	8,0			8,0	12,1

Deșeuri periculoase (tone)**Tabelul 5**

Denumirea deșeurilor toxice	Existent la începutul anului 2015	Formarea	Neutralizate sau transmise altor întreprinderi	Existent la sfârșitul anului
1	2	3	4	5
Deșeuri ce conțin mercur și compușii lui, inclusiv lămpi cu mercur (un.)	0,002	0,011	0,012	0,001
Deșeuri ce conțin crom hexavalent și compușii lui	7,969		0,028	7,941
Deșeuri ce conțin compuși de cianură	3840,075	267,215	54,900	4056,390
Deșeuri ce conțin vanadiu	660,509			660,509
Deșeuri galvanice	29,207	0,05		29,257
Deșeuri petroliere	166,892	254,370	292,673	134,154
Șlam petrolier	360,539	85,280	84,349	361,470
Solvenți utilizați	0,190		0,190	
Deșeuri ce conțin plumb și compușii lui	351,855	22,681	42,763	332,381
Deșeuri de la prod. și utiliz. colorant., pigm., lacurilor și vopselelor	18,379	1,547	1,53	18,396
Emulsii utilizate și lichide tratare-răcire	15,447	2,501	3,097	15,501
Chimicale și pesticide inutilizabile, interzise	239,525		193,439	78,201
Acizi neorganici utilizați	6,367	0,15	0,182	6,435
Acizi organici utilizați	0,085			0,085
Deșeuri ce conțin nichel și compușii lui	5,124		0,028	5,096
Sediment din decantor format după epurarea chimică și sau electr.	58,090			58,090
Amestecuri de turnătorie utilizate		24,000	24,000	
Deșeuri medicale	73,5	1180,6	1253,7	3,0

Deșeuri periculoase formate (tone)**Tabelul 6**

Anii	Total	Clasa de toxicitate			
		I	II	III	IV
2009	1125,109	6,796	237,550	797,496	83,27
2010	404,006	23,372	235,945	35,355	109,334
2011	528,024	41,10	198,360	89,078	199,486
2012	417,841	2,00	249,296	82,277	84,268
2013	726,8	9,7	297,6	264,5	155,1
2014	682,025	267,22	258,087	98,924	57,794

Agenții economici care dispun de Autorizații privind gestionarea deșeurilor, anul 2015

Tabelul 7

Nr.	Agentul economic Adresa juridică	Seria și nr. autorizăției, termenul de valabilitate	Genul de activitate	Volumul și tipul deșeurilor colectate/depozitate (tone)	Volumul și tipul deșeurilor prelucrate (tone)	Volumul și tipul deșeurilor livrate/exportate (tone)
1	SRL „ABS” mun. Chișinău, str. Pădurii, 19	005 nr.037 / 2012 din 27.06.2012, valabilă 27.06.2017	Colectarea și prelucrarea deșeurilor din masă plastică	Masă plastică – 1095,885		Masă plastică – 554,974
2	SRL „Vaniș Prim” mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 9	005 nr.039 / 2012 din 17.04.2012, valabilă 17.04.17	Efectuarea activităților în domeniul colectării și prelucrării deșeurilor galvanice, substanțelor chimice cu termen expirat și lămpilor luminescente uzate	Lămpi luminescente uzate cu mercur – 23300 / 46340 unități Deșeuri de mercur – 0,24 kg / 72,127 kg; Solvenți organici – 4,7 t	Lămpi luminescente uzate cu mercur – 48640 unități; Pastă MU 55-0,1; Silicogel-0,9; Solvenți organici-4,7 t	-
3	SRL „Inconarm” mun. Chișinău str. Petricani, 86	005 nr.036/2012 din 06.01.2012, valabilă 06.01.2017	Utilizarea deșeurilor de uleiuri industriale ecologic conforme în tehnologia de producere a betonului și betonului armat	Activitatea de producere este sistată cu demontarea liniilor tehnologice		
4	SRL „UISPAC” mun. Chișinău, str. N. Milescu Spătarul, 75	005 nr.015/2013 din 13.09.2013, valabilă 13.09.2018 005, nr.064/2015 din 27.10.2015, valabilă 27.10.2020	Efectuarea activităților în domeniul colectării deșeurilor de masă plastică Colectarea, transportarea și tratarea prin autoclavare a deșeurilor din activitățile medicale	Deșeuri de masă plastică – 9,553 0,454	Deșeuri de masă plastică – 9,553 0,454	
5	„ADREM” SRL mun. Chișinău, str. M. Viteazu, 25	005 nr.041/2012 din 30.07.2012, valabilă 30.07.2017	Colectarea uleiurilor uzate de automobile și arderii în cazane pentru încălzirea încăperilor întreprinderii	Uleiuri uzate de la automobile – 6,8	Uleiuri uzate de la automobile – 6,8	

6	SRL „Sălcioara-Vascan” mun. Chișinău str. Tighina, 49/2	005 nr.034/2011 din 03.06.2011, valabilă 03.06.2016	Colectarea, comercializarea și prelucrarea deșeurilor din maculatură	-	-	Anvelope uzate – 549,0 t
7	Mișcarea Ecologistă din Moldova OT.Chișinău str. M. Eminescu, 1	005 nr.030/2011 din 14.01.2011 valabilă 14.01.2016	Recepționarea și stocarea tem- porală a anvelopelor uzate	Anvelope uzate – 549,0 t; lămpi luminescente uzate depozitate – 171520 unități	Polietilenă – 9,0	
8	Cooperativa „Polivtor” mun. Bălți, str. Coroban, 2A	005 nr.050/ 2013 din 05.09.2013, valabilă 05.09.2018	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor din polietilenă	Polietilenă – 24,0	Polietilenă – 23,8	
9	ÎI „Roșca și C” mun. Bălți str. Mitrop Dosoftei, 13	005 nr.019 / 2009 din 18.08.2009, valabilă 18.08.2014	Efectuarea activităților în do- meniul gestionării deșeurilor, inclusiv colectare, prelucrare a deșeurilor din masă plastică.	Polietilenă – 28,8		
10	„Junicard-Com” SRL mun. Bălți, str. Crâlov, 24	005 nr. 026 / 2010 din 20.07.2010, valabilă 20.07.2015	Achiziția și prelucrarea de- șeurilor nemetalice (hârtie și carton, PE, PP, PVC, PET și deșeuri agricole)	Nu funcționează		
11	SRL „Finplast Prim” mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 195	005 nr.033/2011 din 17.10.2011, valabilă 17.10.2016	Colectarea, sortarea, reciclarea și comercializarea deșeurilor nemetalice (maculatură (hârtie, carton), materiale plastice (PE, PP, PS, PVC), folie de peliculară (LDPE, HDPE, PP), sticle PET)	Polietilenă – 200,0 Maculatură – 700,0 PET – 22,0	Polietilenă – 184,0 Maculatură – 692,0 PET – 16,0	
12	SRL „AVE Ungheni” or. Ungheni, str. Lacului, 1	005 nr.062 / 2015 din 15.07.2015, valabilă 15.07.2020	Colectarea, transportarea, depozitarea, prelucrarea și comercializarea deșeurilor comunale	Deșeuri menajere solide – 16480,0 Deșeuri din plastic – 10,7 Maculatură – 73,9		Deșeuri menajere solide – 16480,0 Deșeuri din plastic – 10,7 Maculatură – 73,9
13	ÎM „Salubr Leova”; or. Leova, str. I.A.Teodorovici, 5	005 nr.043/2012 din 01.11.2012 va- labilă 01.11.2017	Colectarea, evacuarea și reciclarea deșeurilor menajere solide	Deșeuri de masă plastică – 1,300; maculatură – 0,560		

14	SA „Lafarge Ciment (Moldova)” or. Rezina, str. Vinului 1	005 nr.035/2011 din 01.10.2011, valabilă 01.10.2016	Colectarea (depozitarea) și coincinerarea deșeurilor din cauciuc	Anvelope uzate – 2966,64	Anvelope uzate – 2836,41	
15	SRL „Telemautoservice” r-nul Anenii Noi sat. Vârnița str. N. Iorga, 2	005 nr.021 / 2010 din 12.05.2010, valabilă 12.05.2015	Colectarea și prelucrarea deșeurilor din lămpi, termome- tre și baterii uzate care conțin mercur	-	-	-
16	SRL „Recwaste”, mun. Chișinău, str. G. Alexandrescu, 5 of.20	005, nr.048/2013 din 05.08.2013, valabilă 05.08.2018	Colectarea deșeurilor de echi- pamente electrice și electroni- ce, transportarea, depozitarea și comercializarea lor	Deșeuri de echipamente electrice și electronice – 40,740	-	Deșeuri de echipa- mente electrice și electronice – 24,744
17	SRL „Trisumg”, r-nul Cahul, str. Muncii	005, nr.047/2013 din 12.05.2013, valabilă 12.05.2018 Nr.061/2015 din 04.06.15, valabilă 04.06.2020	Colectarea și comercializarea deșeurilor din cauciuc și plastic	Masă plastică – 9,5; Deșeuri medicale – 1,5	Masă plastică – 4,5; Deșeuri medicale – 1,5	-
18	ÎM „Salubr Sireți”, s. Sireți, r-nul Strășeni	005/2011 din 17.01.2011, valabilă 17.01.2016	Colectarea selectivă, transpor- tarea și depozitarea deșeurilor	Deșeuri menajere solide – 2580,0		
19	Gospodăria Tărănească „Moraru Vasile” mun. Chișinău, s. Colonița	005/2014 din 10.06.2014, valabilă 10.06.2018	Activitatea de prelucrare a deșeurilor animaliere în scopul obținerii energiei termice și electrice	Deșeuri animaliere – 1420,0; borcot – 3809,0; deșeuri de la abator-382,0	Deșeuri animaliere – 1420,0; borcot – 3809,0; deșeuri de la aba- tor-382,0	
20	SRL Eco Management r-nul Glodeni, s. Dușmani	005, nr. 55/2014 din 24.07.2014, valabilă 24.07.2018	Colectarea și valorificarea de- șeurilor reciclabile, hârtie/car- ton, folie, PET, sticlă, materiale plastice	Maculatură – 6,0 Peliculă – 4,0 Cioburi de sticlă – 16,0		
21	SRL „DIVERSACCES” r-nul Glodeni, s. Sturzovca	005 nr. 56/2014 din 02.09.2014, valabilă 02.09.2019	Colectarea și depozitarea deșe- urilor reciclabile, hârtie/carton, folie, PET	Nu funcționează		

22	SRL „ECO PRIVAT” mun. Chișinău, or. Vadul lui Vodă	005, nr. 054/2014 din 07.06.2014 valabilă 07.06.2018	Colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor menajere solide	Deșeuri menajere solide – 1100		
23	SRL” REV ECOLOGIC” ; r-nul Ialoveni, s. Puhoi	005, nr. 052/2013 din 09.10.2013 valabilă 09.10.2018	Colectarea, selectarea și balo- tarea deșeurilor de ambalaje PET și folie de polietilenă	Nu funcționează		
24	Întreprinderea Municipa- lă Direcția de Producție a Gospodăriei Comunale și de Locuințe din Sângerei, or. Sângerei	005, nr.045/2013 din 02.09.2013 va- labilă 02.09.2018	Colectare, transportare și de- pozitarea deșeurilor menajere solide	Deșeuri menajere solide – 1740,4		
25	SRL „SALUBRIS GRUP” r-nul Criuleni, com. Pașcani	005, nr. 049/2013 din 07.08.2013 valabilă 07.08.2013	Colectarea, depozitarea și separarea selectivă a deșeurilor din hârtie, sticlă și plastic	Menajere – 5500 Maculatură – 35,0 Plastic – 10,0 Cioburi de sticlă – 45,0 Metal uzat – 9,0 Anvelope – 10,0		
26	ÎCS „Energia PPM” SRL mun. Chișinău, bd. Decebal, 72/1	005, nr. 046/2013 din 29.03.2013 valabilă 29.03.2018	Colectare, transportarea și depozitarea deșeurilor de ulei alimentar uzat	-	-	
27	ÎCS „ECORECYCLE” SRL mun. Chișinău	005, nr. 042/2012 din 19.09.2012 valabilă 19.09.2017	Colectarea, depozitarea, presa- rea, comercializarea și trans- portarea deșeurilor din masă plastică (polietilenă, PET), hârtie și sticlă	-	-	
28	SC „Ursachi -Trans” SRL mun. Chișinău	005, nr. 032/2011 din 18.04.2011 valabilă 18.04.2016	Colectarea, prelucrarea și comercializarea deșeurilor din polietilenă, PET și alți polimeri	PET – 216,147		PET-216,147
29	ÎCS „VILAGOS” SRL s. Colomița, com. Tohatin	005, nr.038/2012 din 13.03.2012 Valabilă 13.03.2017	Gestionarea deșeurilor recicla- bile (colectarea, transportarea, depozitarea și prelucrarea primară)	Nu funcționează		

30	Firma Comercială de Producere „Grijuliu” SRL mun. Chișinău	005, nr.029/2010 din 29.12.2010 valabilă 29.12.2015	Gestionarea deșeurilor, inclusiv colectarea, comercializarea deșeurilor din maculatură	Maculatură – 595,44	Maculatură – 595,44	
31	Societatea Comercială „Panel-Sistem” SRL mun. Chișinău	005, nr.028/2010 din 17.11.2010 valabilă 17.11.2015	Colectarea deșeurilor inclusiv colectarea și comercializarea deșeurilor din maculatură	-		
32	SRL „Total-Reciclare” mun. Chișinău	005, nr.023/2010 din 23.06.2010 valabilă 23.06.2015	Colectarea, prelucrarea deșeurilor din maculatură și carton	-		
33	SRL „FILADA PLAST” mun. Chișinău	005, nr.024/2010 din 15.07.2010 valabilă 15.07.2015	Colectarea și comercializarea deșeurilor de polietilenă	-	-	
34	SRL „Candelux-Com, mun. Chișinău	005, nr.059/2015 din 03.04.2015 valabilă 03.04.2020	Colectarea, depozitarea și reciclarea deșeurilor de hârtie și carton pentru producerea hârtiei igienice	Deșeuri de hârtie și carton – 4827,8	Deșeuri de hârtie și carton – 4827,8	
35	Cooperativa de producție „Entuzias” mun. Chișinău	005, nr.058/2015 din 29.01.2015 valabilă 29.01.2020	Activitatea de colectare și valorificare a deșeurilor și resturilor provenite din prelucrarea metalelor prețioase	Fixaj utilizat -5225,00	Fixaj utilizat – 5225,00	

Agenți economici, producători de brichete și pelete

Tabelul 8

Nr. d/o	Întreprinderea	Locația	Tipul și cantitatea materiei prime folosite anul 2015, tone	Tipul combustibilului produs		Starea actuală (2015)
				Brichete (t/an)	Pelete (t/an)	
1	2	3	4	5	6	8
1.	SRL „Tera-Maria”	s. Grigorievca, r-nul Căușeni	Coajă de semințe de floarea soarelui – 305,0	295,0		Activează sezonier
2.	SRL „Green-Farm”	or. Căușeni	Paie – 700,0	690,0		Activează sezonier
3.	GȚ „Alvii Țurcan”	s. Baraboi, r-nul Dondușeni	Paie			N-a funcționat
4.	SRL „Artviax-Nordcom”	s. Balatina, r-nul Glodeni	Paie, floarea soarelui- 30	20		Activează sezonier
5.	SRL „Brilant Prim”	or. Glodeni	Paie, floarea soarelui – 83	80		Activează, satisfăcător
6.	SRL „Culiget”	or. Cantemir	Paie, deșeuri de viță de vie	170		Funcționează sezonier
7.	SRL „Savivlad”	s. Țiganca, r-nul Cantemir	Paie, deșeuri de floarea soarelui, resturi de exploatare a fondului forestier	85		Funcționează sezonier
8.	SRL „Plastfer”	or. Ocnița	Resturi vegetale			Activitate temporar sistată
9.	GȚ „VNemirițchi”	s. Codreni, r-nul Ocnița	Resturi vegetale	100,0		Activitate sezonieră
10.	SRL „Bioresurse”	s. Cîneșeuți, r-nul Rezina	Rumeguș de lemn – 47,128	33,528	13,6	Funcționează sezonier
11	ÎI „Brichet Class”	s. Vorniceni, r-nul Strășeni	Rumeguș de lemn – 50,0	20,0	20,0	Activează din 2015
12	SRL „Bio GRM”	s. Bălțața, r-nul Criuleni	Coajă semințe-700,0		500,0	Funcționează
13	SRL „Ecobioenergy”	s. Ișnoveț, r-nul Criuleni	Paie, rumeguș, coajă- 506,0	256,0	200,0	Funcțională

14	Niponă	s. Pășcani r-nul Criuleni	Diverse resturi vegetale				Nu funcționează
15	SRL „Agrosud-service”	s. Bucuria, r-nul Cahul	Paie				Nu activează
16	ÎI „Olmar Cost”	s. Cășlița Prut r-nul Cahul	Paie, resturi de viță de vie, rumeguș de lemn				Nu funcționează
17	ÎI „Scripenco” (Master Elit)	s. Cucoara r-nul Cahul	Paie				Nu funcționează
18	ÎI „Grupo Boieru”	s. Burlăceni r-nul Cahul	Paie, lemn				Nu funcționează
19	SRL „Frații Chirică”	s. Covurlui, r-nul Leova	Paie de cereale – 65,0	50,0			Funcționează sezonier
20	SRL „Ecobricheta”	mun. Bălți	Coajă semințe de floarea soarelui, rumeguș de lemn – 1540,0	867,0			Funcțională
21	SRL „Qiugrup”	s. Leușeni r-nul Hâncești	Vreascuri-210,0		200,0		Funcțională
22	ÎI „Sârbu Victor”	or. Hâncești	Coajă semințe de floarea soarelui – 200,0	250,0			Funcțională
23	ÎI „Marin Tatiana”	or. Hâncești	Coajă semințe de floarea soarelui – 370,0	110,0			Funcțională
24	SRL „Rolviogrup”	s. Congazcic r-nul Comrat	Paie	55,0	45,0		Funcționează sezonier
25	ÎM „Trans Oil Refinery” SRL	or. Ceadâr Lunga	Coji de semințe de floarea soarelui-6219,7		6219,7		Funcționează periodic
26	SRL „Tehnomontaș”	s. Gradiște r-nul Cimișlia	Rumeguș de lemn, paie – 70,0	70,0			Stopată activitatea din septembrie 2015
27	SRL „Julia Lelic”	or. Telenești	Bețe de răsărită – 380,0	303,0	-		Funcțională
28	SRL „Alvisado Impex”	or. Telenești	Rumeguș de lemn – 6,5	303,0	5,1		Funcțională
29	ÎI „Ereimei Aliona”	or. Florești	Coji de floarea soarelui – 30,0	24,6			Funcțională
30	SRL „Bios Grim”	s. Bălțata com. Țâpala r-nul Ialoveni	Resturi vegetale	+			Nu funcționează

31	SRL „Bioerg Grup”	s. Misovca com. Gangura r-nul Ialoveni	Rumeguș de lemn, resturi vegetale – 80,0	250,0		Funcționează sezonier
32	SRL „Agopal Bricchet”	s. Puhoi r-nul Ialoveni	Rumeguș de lemn, resturi vegetale	+		Nu funcționează
33	SRL „Arin Alb”	s. Sociteni r-nul Ialoveni	Rumeguș de lemn, resturi vegetale	+		Nu funcționează
34	SRL „Braga TV”	s. Horăști r-nul Ialoveni	Rumeguș de lemn, resturi vegetale – 135,0	300,0		Funcțională
35	SRL „Eco Envi”	s. Palanca r-nul Ștefan Vodă	Stuf, deșeuri vegetale			Nu funcționează
36	SRL „Agro Bio Bricchet”	s. Feștelîța r-nul Ștefan Vodă	Paie			Nu funcționează
37	SRL „Abanizber”	s. Petrești r-nul Ungheni	paie			Nu funcționează
38	GT „Rotaru Alexandru”	s. Chirileni r-nul Ungheni	paie			Nu funcționează
39	SRL „Porțiovit”	s. Dumbrăvița r-nul Sângerei	Paie și coajă de floarea soarelui	150,0		Funcționează sezonier
40	SRL „Eco Foc”	or. Sângerei	Paie și coajă de floarea soarelui	80,0		Funcționează sezonier
41	SRL „Eurolemn”	mun. Chișinău	Coji de nuci – 103,0	95,0		Funcțională
42	SRL „Ergolemn”	mun. Chișinău	Deșeuri de lemn după fabricarea mobile – 8,0	8,0		Funcțională
43	SRL „Avantaj-AV”	mun. Chișinău	Deșeuri de lemn			Funcțională
44	SRL „Bio Top”	mun. Chișinău	Coji de semințe de floarea soarelui			A încetat activitatea
45	SRL „Divexim-Grup”	mun. Chișinău	Coji de semințe de floarea soarelui – 27,4		25,0	Funcțională
46	SA „Ergoconstrucția”	mun. Chișinău	Rumeguș de lemn, coji de floarea soarelui – 5,0	5,0		Funcțională

IX. CENTRE INVESTIGAȚII ECOLOGICE

Arcadie LEAHU,
șef, Centrul Investigații Ecologice

Cuprins

1. *Standardizare și control analitic.*
2. *Analiza probelor de apă.*
3. *Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic.*
4. *Analiza solului.*

1. Standardizare și control analitic

Standarde ecologice

Obiectivul specific al activității Centrelor Investigații Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) constă în controlul factorilor de mediu și efectuarea investigațiilor de laborator, respectând cerințele standardelor în vigoare, asigurând veridicitatea și exactitatea datelor obținute.

În prezent CIE dispun de 15 standarde obligatorii (2 – analiza aerului și 13 – analiza solului) și 57 metodici pentru analiza apei și substanțelor nocive în aer și sol, aprobate prin ordinul nr. 61 din 3 noiembrie 2006 de Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale (MERN). Lista metodelor, standardelor utilizate în controlul analitic este publicată în Buletinul Informațional nr. 11, editat de Inspectoratul Ecologic de Stat.

Pentru asigurarea calității, veridicității, preciziei încercărilor analitice efectuate, precum și menținerea unui sistem de management la un nivel înalt în conformitate cu cerințele standardelor internaționale, începând cu anul 2001 Centrele Investigații Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat sunt acreditate de către Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC). Acreditarea reprezintă recunoașterea faptului că CIE sunt competente să efectueze încercări analitice și să asigure veridicitatea rezultatelor, care pot fi utilizate cu încredere de către autorități.

În a.2013 Centrele Investigații Ecologice (CIE) din cadrul Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți și Cahul au fost reacreditate în baza evaluării conformității la cerințele standardului SA SR EN ISO/CEI 17025 „Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări”. Astfel a fost recunoscută competența tehnică a colaboratorilor și independența rezultatelor obținute în domeniile de acreditare: testarea apelor uzate și terestre; analiza solului; analiza aerului și poluanților aerului atmosferic, gazelor de eșapament ale automobilelor. Certificatele de acreditare au fost acordate CIE pe o perioadă de 4 ani, din data acreditării 06 decembrie 2013 până la data de 16 octombrie 2017.

O deosebită atenție în standardul menționat se acordă sistemului calității încercărilor analitice. Cerința primordială este elaborarea „Manualului calității” și procedurilor de

suport. „Manualul calității” conține declarația de politică a calității încercărilor, descrierea sistemului de management – sistem calitativ, administrativ și tehnic de funcționare al unui laborator, procedurilor respective, activităților analitice, precum și modalitatea de estimare a incertitudinii de măsurare și validarea metodelor de analiză, evaluarea rezultatelor interlaboratoare și altele. Aceste operațiuni tehnice necesită timp, pregătire și specializarea personalului în continuu, precum și o asigurare material-tehnică satisfăcătoare.

Gradul de conformare standardului de referință este estimat de către experții MOL-DAC anual prin evaluările de supraveghere.

Controlul analitic

În cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat funcționează trei Centre Investigații Ecologice:

- CIE AE Bălți cu filială în or. Otaci (7 persoane), care deservește 13 Inspecții Ecologice din nordul țării (Drochia, Soroca, Șoldănești, Fălești, Florești, Dondușeni, Ocnîța, Edineț, Briceni, Râșcani, Glodeni, Sângerei, Telenești);
- CIE AE Chișinău (10 persoane), care deservește 15 Inspecții Ecologice din centrul țării (Aneni Noi, Căușeni, Strășeni, Călărași, Ungheni, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Hâncești, Ștefan Vodă, Cimișlia, Nisporeni, Orhei, Rezina, AE UTA Găgăuzia);
- CIE AE Cahul (4 persoane), care deservește 4 Inspecții Ecologice din sudul țării (Basarabeasca, Cantemir, Leova, Taraclia).

Sarcina principală a CIE constă în colectarea probelor și efectuarea analizelor de laborator pentru depistarea și monitorizarea surselor de poluare a bazinelor acvatice, aerului atmosferic, solului, evaluarea și prevenirea impactului ecologic asupra mediului ambiant.

Rezultatele analizelor, în deosebi în cazurile când se depistează depășiri ale CMA (concentrații maximal admisibile), sunt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor și măsurilor respective de redresare a situației ecologice în conformitate cu Legislația Ecologică.

CIE dispun de echipament pentru a determina 21 indici de poluare a aerului atmosferic, 27 indici a apelor uzate, 17 indici a solului, 10 indici fizico-chimici (analize cromatografice și spectrofotometrie atomică) în probele de aer, apă și sol.

În anul 2015 CIE au prelevat 13086 probe (aer – 6375, apă – 1838, sol – 4873), au efectuat 62858 analize (aer – 6375, apă – 18723, sol – 4873), au testat 3633 unități de transport și au efectuat lucrări contra plată la solicitarea beneficiarilor în sumă de 1 mln 672675,84 lei.

În scopul monitorizării obiectelor potențial poluatoare CIE au ținut la control 113 stații de epurare, 3 CET-uri, r. Nistru, r. Prut, r. Bâc, r. Răut, r. Ichel, Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS Crețoaia) și Depozitul de Deșeuri Solide din or. Bălți, stațiile PECO, spălătoriile auto și alte obiecte.

În conformitate cu ordinul IES nr. 32 din 12.07.2006 „Cu privire la conlucrarea cu Inspecțiile Ecologice și Agențiile Ecologice” și planurile – grafice de prelevare a probelor pentru anul 2015, CIE au fost solicitate pentru investigații ecologice de către Inspecțiile Ecologice raionale. Toate investigațiile analitice au fost efectuate pentru evaluarea prejudiciului cauzat mediului și pentru aprecierea gradului de poluare.

2. Analiza probelor de apă

În anul 2015 Centrele Investigații Ecologice ale AE Bălți, AE Chișinău și AE Cahul au prelevat în total 1838 probe de apă și au efectuat 18723 analize, inclusiv CIE AE Bălți 983 probe și 11658 analize, CIE AE Chișinău 699 probe și 4303 analize, CIE AE Cahul 156 probe și 2762 analize. Au fost întocmite 1136 rapoarte de încercări ale investigațiilor analitice din care CIE AE Bălți 608 rapoarte, CIE AE Chișinău 485 rapoarte și CIE AE Cahul 98 rapoarte.

Poluanții apelor de suprafață

Principala sursă de poluare a apelor de suprafață o constituie evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate. Substanțele poluante ce nimeresc în receptorii naturali, odată cu deversarea apelor uzate sunt numeroase după natura lor. Reieșind din posibilitățile actuale, principalii indici de poluare controlați au fost: consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensii, concentrația de amoniu, azotați, azotiți, cloruri, sulfati, reziduu fix, produse petroliere, detergenți. Probe reprezentative au fost prelevate din 23 râuri, monitorizând influența localităților și altor deversări asupra calității apelor naturale, precum și din bazine acvatice utilizate cu scop de agrement sau piscicultură. Principalii receptori sunt apele curgătoare ale bazinelor hidrografice ale fluviului Nistru și râul Prut.

Râul Prut

În nordul republicii starea ecologică a r. Prut este supravegheată de CIE AE Bălți (Raportul anual CIE AE Bălți, 2015).

În bazinul r. Prut își deversează apele 6 stații de epurare din r-nul Glodeni și r-nul Fălești supuse controlului de către CIE Bălți. Probe de control s-au prelevat din 2 secțiuni: sec. Lipcani și acumulatorul Costești-Stânca.

În sec. Lipcani calitatea apei din râu nu corespunde cerințelor în vigoare și depășește CMA de 8,54 ori la materie în suspensie (MS), de 2,27 ori la consumul chimic de oxigen (CBO_5) și de 3,02 ori la ionii de amoniu (N/NH_4). Concentrația medie anuală a oxigenului dizolvat (O_2) constituie 9,2 mg/l.

În secțiunea Costești probele au fost prelevate în aval de acumulatorul Costești-Stânca. Indicii de calitate înregistrează depășiri neesențiale a conținutului de MS – de 1,4 ori, ceilalți 11 parametri încadrându-se în normativul CMA. Concentrația oxigenului dizolvat este în mediu de 8,4 mg O_2 /l.

Pe parcursul anilor 2000-2015 se menține relativ o stabilitate pentru CBO_5 și N/NH_4^+ , dar este mai variabilă concentrația ionilor de amoniu (N/NH_4^+) și a materiei în suspensie (MS), (fig. 1).

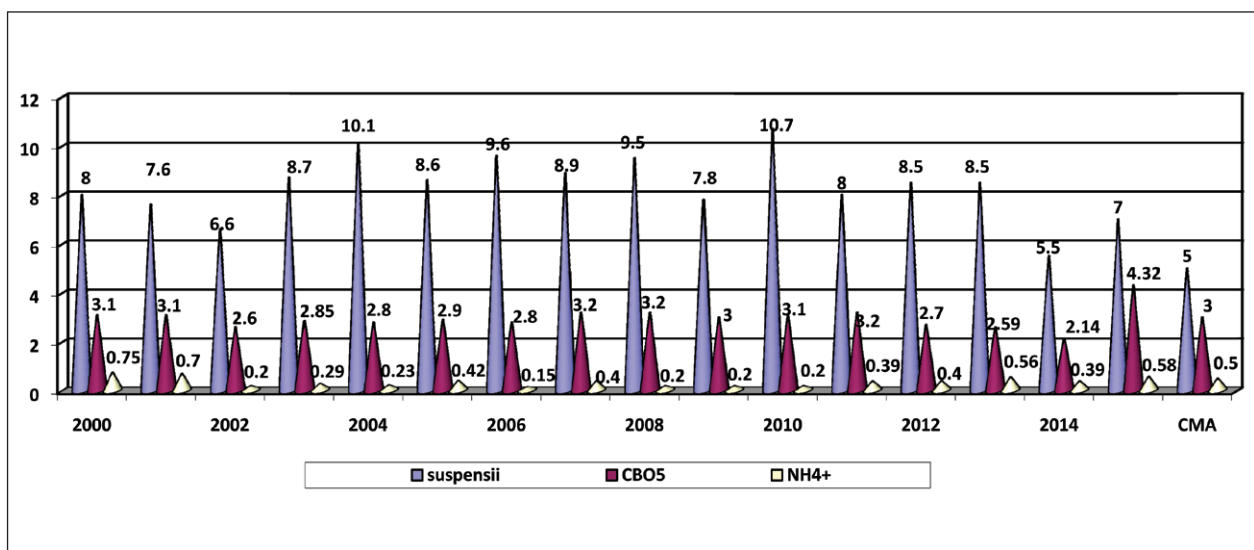

Fig. 1. Variația concentrațiilor medii ale MS, CBO_5 , NH_4^+ în r. Prut, secțiunea Costești (2000-2015)

La sudul republicii calitatea apei r. Prut a fost supravegheată de CIE AE Cahul (Raportul anual CIE AE Cahul, 2015). Probele s-au prelevat din 3 sectoare: or. Leova, or. Cahul și s. Giurgiulești. Calitatea apei r. Prut în sectoarele prelevate corespunde normativelor în vigoare, în afară de CCO, CBO_5 , MS. Analizele efectuate demonstrează o diminuare a calității apei r. Prut comparativ cu anul 2014. În sectorul or. Leova s-au constatat depășiri ale normelor la indicii: CCO – de 1,1-3,0 ori, CBO_5 de 2,5-5,7 ori, MS – de 6,0-10,0 ori; în sectorul Cahul la indicii: CCO – de 1,8-2,6 ori, CBO_5 – de 3,3-6,3 ori, MS – de 1,6-11,6 ori; în sectorul Giurgiulești la indicii: CCO de 1,9-2,8 ori, CBO_5 – de 3,3-5,7 ori, MS – de 1,6-6,0 ori. (fig. 2, 3, 4). Calitatea apei în sectoarele supravegheate este influențată în mare parte de deversările apelor neepurate sau parțial epurate de la complexele de epurare a orașelor Leova, Cantemir și Cahul.

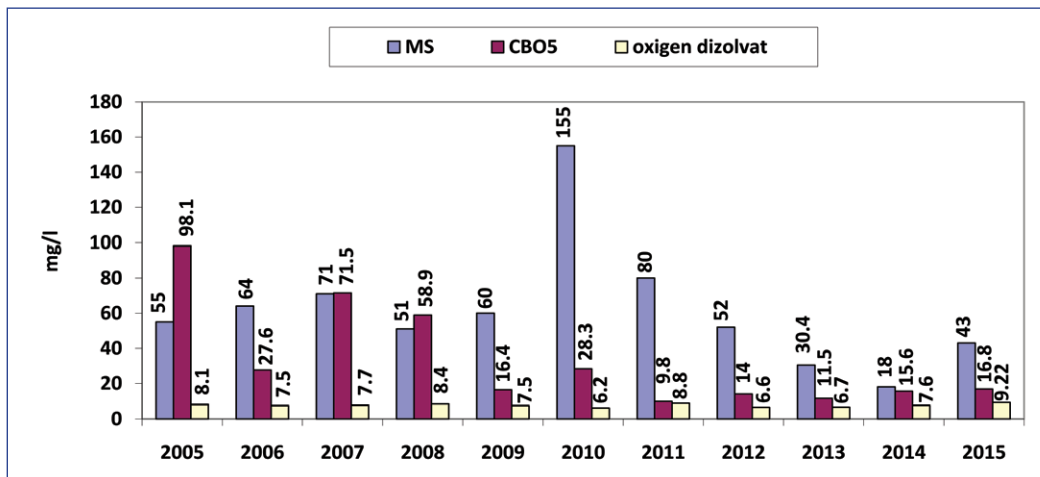

Fig. 2. Calitatea apei râului Prut aval din sectorul or. Leova, anii 2005-2015

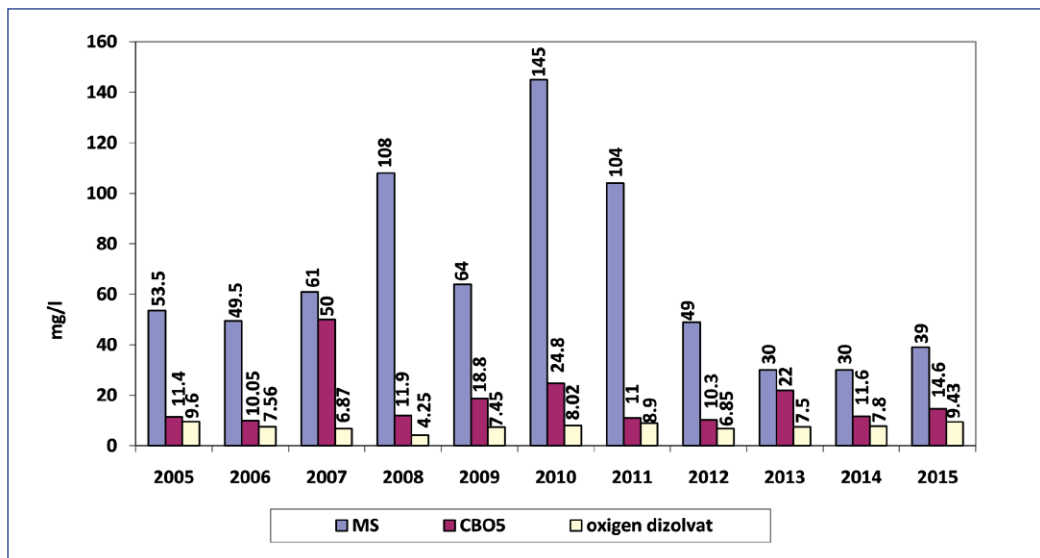

Fig. 3. Calitatea apei râului Prut din sectorul or. Cahul, anii 2005-2015

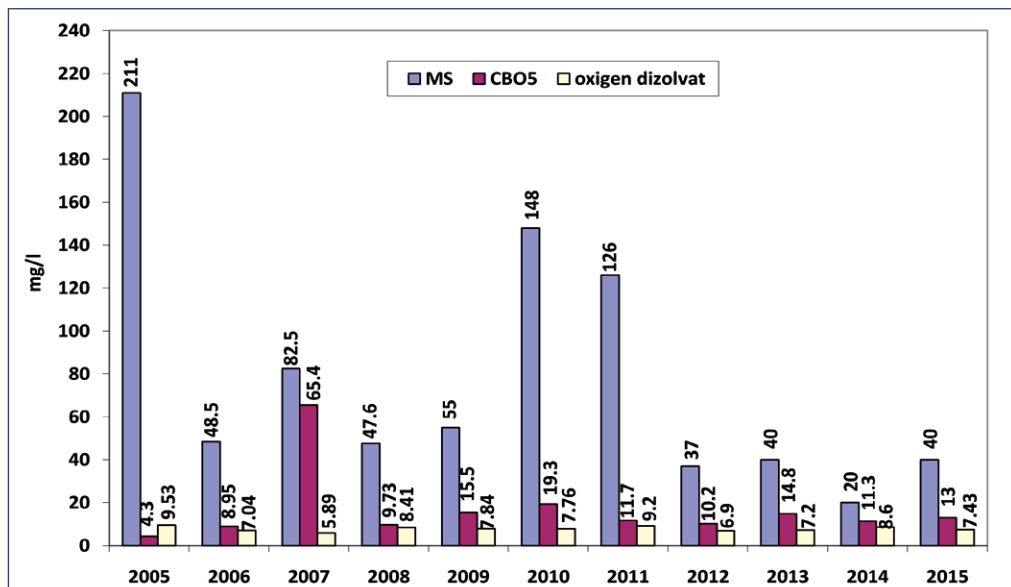

Fig. 4. Calitatea apei râului Prut din sectorul Giurgiulești, anii 2005-2015

Râul Nistru

În conformitate cu datele investigațiilor analitice efectuate de către CIE AE Bălți și filiala Otaci s-a constatat și în 2015 o situație critică creată pe cursul râului Nistru în aval de localitățile Otaci și Soroca, unde au loc evacuări permanente a apelor uzate insuficient epurate și fără epurare de la SRL „Cristal-Nord” Otaci și Stațiile de Pompă Centru și Sud ale SA „Regia Apă-Canal” Soroca. Pe parcursul anului au fost aruncate fără epurare cca 452,3 mii m³ de ape uzate de la Stațiile de Pompă Centru și Sud ale SA „Regia Apă-Canal” Soroca, care au dus la majorarea concentrației de impurificatori. În aval contra amonte de or. Soroca concentrația suspensiilor în apele râului crește de la 27,7 la 37,6 mg/dm³, la CBO₅ – de la 4,6 la 5,9 mg O₂/l și la N/NH₄⁺ – de la 1,04 la 1,37 mg/dm³. Concentrația oxigenului dizolvat scade de la 9,8 la 9,3 mg O₂/l. (Raportul anual CIE AE Bălți, 2015).

Conform planului-grafic de activitate în anul 2015 pentru monitorizarea calității apei din r. Nistru a fost prevăzută prelevarea probelor de apă din 10 secțiuni: **1)** în amonte de s. Naslavcea; **2)** în amonte de ÎA „Tezeu-Lux”, s. Vălcineț; **3)** în aval de ÎA „Tezeu-Lux”, s. Vălcineț; **4)** în aval de or. Moghilev Podolsk; **5)** în amonte de or. Soroca; **6)** în aval de or. Soroca; **7)** or. Otaci; **8)** în aval de SRL „Cristal-Nord” SRL Otaci. Rezultatele analizelor denotă depășiri a concentrației de noxe față de CMA în toate secțiunile. În aval de or. Moghilev Podolsk față de amonte de s. Naslavcea concentrația medie anuală de noxe se majorează cu 5,9 mg/dm³ la MS (de la 24,0 mg/dm³ la 29,9 mg/dm³), cu 0,8 mg O₂/l la CBO₅ (de la 4,0 mg/dm³ la 4,8 mg/dm³) și cu 0,26 mg/dm³ la ionii de amoniu (de la 0,75 mg/dm³ la 0,86 mg/dm³). Concentrația oxigenului dizolvat este în medie de 9,6 mg O₂/l.

Calitatea apei r. Nistru este influențată și de un alt afluent din zona centrală – r. Bâc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chișinău în probele prelevate amonte și aval de deversarea r. Bâc în fl. Nistru, s. Gura Bâcului, r-nul Anenii Noi s-a constatat o majorare a concentrațiilor aval față de amonte, cauza fiind deversările de ape insuficient epurate de la SEB „Chișinău” și SEB ÎM „Apă-Canal Bulboaca” (fig. 5).

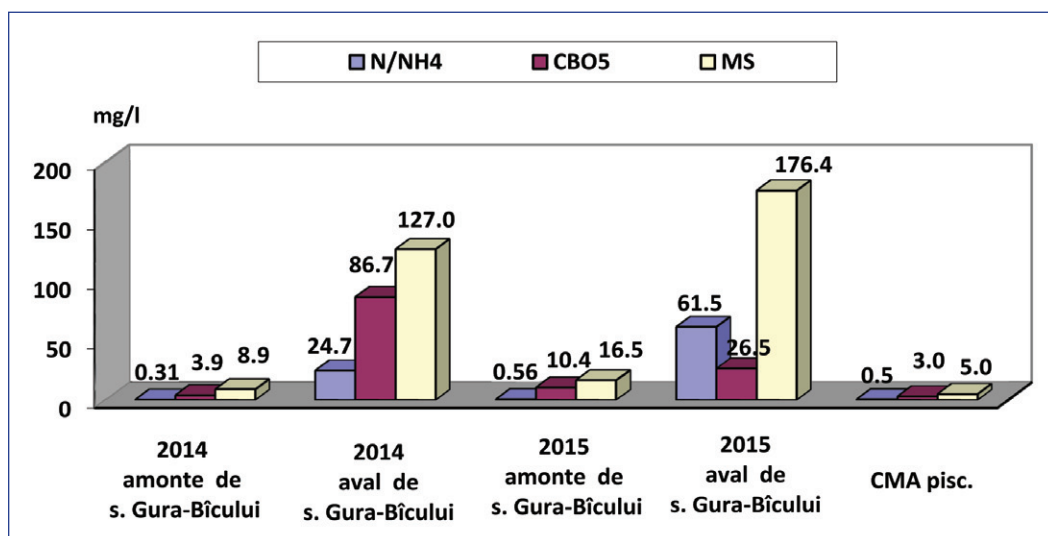

Fig. 5. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în fl. Nistru, s. Gura Bâcului, anii 2014-2015

Râul Răut

Răutul este cel mai mare afluent al Nistrului și cel mai mare râu, care se află în întregime în spațiul pruto-nistrean. Probele au fost prelevate în 4 secțiuni, unde există potențiale surse de poluare (Raportul anual CIE AE Bălți, 2015). Investigațiile denotă că în toate cele 4 secțiuni: amonte de SEB Bălți, aval de SEB Bălți, amonte de SEB Florești, aval de SEB Florești sunt depășiri ale CMA: MS – de 4,7-5,1 ori; CBO_5 – de 3,6-5,4 ori; NH_4^+ – de 2,5-11 ori și la NO_2^- – de 1,38-1,5 ori.

Concluzionăm că apa r. Răut în aceste secțiuni este poluată (fig. 6).

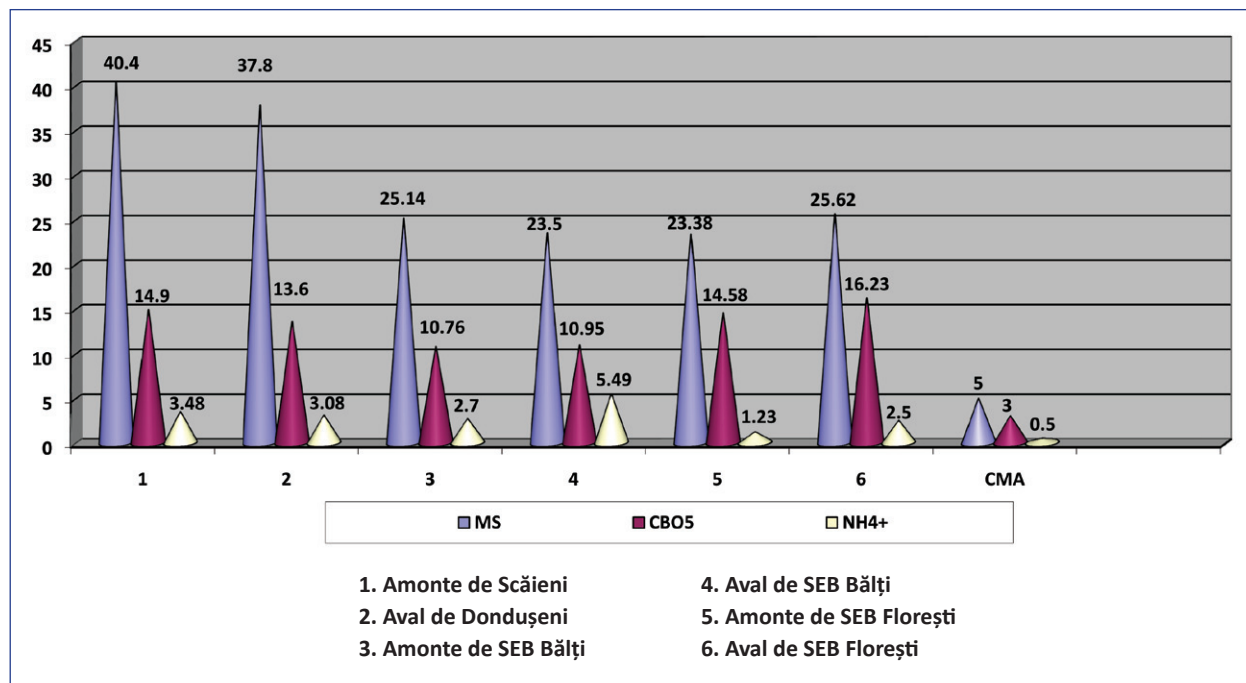

Fig. 6. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Răut, 6 secțiuni, în 2015

Impactul localităților este evident. Surse de poluare sunt apele pluviale evacuate din teritoriu, apele menajere din gospodăriile casnice, gunoiștile ș.a. Ca sursă de poluare esențială în anul 2015 poate fi considerată SEB SRL „Glorin-Ingenering”, care deversează zilnic un volum de 21,0 mii m³ în apele raiului. Investigațiile de laborator indică o diminuare a conținutului suspensiilor în secțiunea aval contra amonte ca rezultat al diluărilor, însă nu și a conținutului ionilor de amoniu și a nitriților, chiar dacă indicii de calitate a apelor uzate evacuate de la SEB nu depășesc normativul autorizat. Conținutul ionilor de amoniu în amonte de SEB SRL „Glorin- Ingenering” constituie 2,72 mg/dm³, iar în aval – 5,49 mg/dm³, astfel majorând-se de 2 ori, ca rezultat al influenței stației. Un caz de poluare înaltă pe parcursul anului s-a depistat, în trimestru III, când au fost deversate 211,53 mii m³ ape insuficient epurate. În secțiunile amonte și aval de SEB SA „Servicii Comunale” Florești se atestă majorarea concentrațiilor de substanțe organice (CCO, CBO₅). Conținutul de amoniac, spre exemplu, se majorează de la 1,23 mg/dm³ până la 2,52 mg/dm³.

Râul Bâc

Albia r. Bâc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova – municipiul Chișinău. Din acest motiv, începând cu anul 1998 și până în prezent, CIE efectuează controlul sistematic al calității apei r. Bâc și influența potențialelor surse de poluare în următoarele puncte de prelevare: Deversorul din lacul Ghidighici; Baza petrolieră nr. 2; SA „Tracom”; SA „Piele”; Regia „Exdrupo”; SEB or. Chișinău amonte; SEB or. Chișinău aval; Podul Sângera-Floreni.

Rezultatele analizelor efectuate demonstrează că poluarea apelor r. Bâc este un proces ce decurge de mai mulți ani. Apa la intrare în or. Chișinău, deja încărcată cu poluanți, se impurifică și mai intensiv în sectorul orașenesc. Este îngrijorător faptul măririi considerabile în ultimii ani a cantității de poluanți în apele bazinului de acumulare Ghidighici, legată atât de poluarea directă, cât și de procesele de eutrofizare, condiționate de nivelul scăzut al apei și temperaturile ridicate în perioada caldă a anului.

În conformitate cu datele analitice pentru anul 2015, la principalii indici de poluare – CCO, CBO_5 , NH_4^+ , atât în punctul de deversare din lacul Ghidighici cât și în ultimul punct de prelevare podul „Sângera-Floreni” concentrațiile medii anuale depășesc norma admisibilă (CMA pisc.) respectiv: (CCO – de 6,7 ori; CBO_5 – de 10,53 ori; NH_4^+ – 1,9 ori) și (CCO – de 4,6 ori; CBO_5 – de 7,4 ori; NH_4^+ – 74,9 ori) (fig. 7, fig. 8).

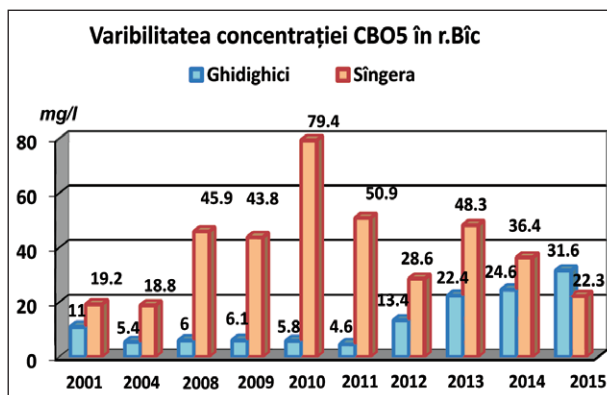

Fig. 7

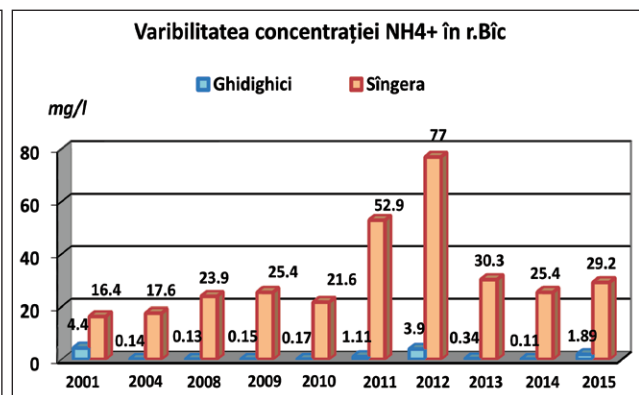

Fig. 8

Depășiri ale CMA de poluanți în apele r. Bâc s-au constatat în toate punctele de prelevare și aceste depășiri variază în dependență de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deșeurii menajere, apele poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate și deversate de către agenții economici ai mun. Chișinău. Depășesc CMA conținutul de amoniu, CCO, CBO_5 , MS. (fig. 9, fig. 10).

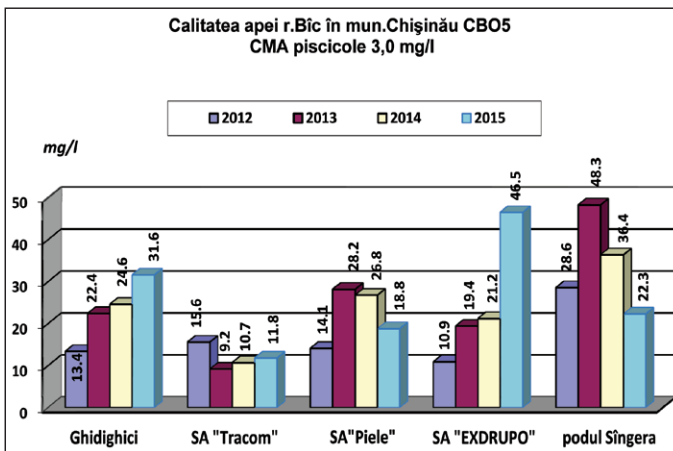

Fig. 9

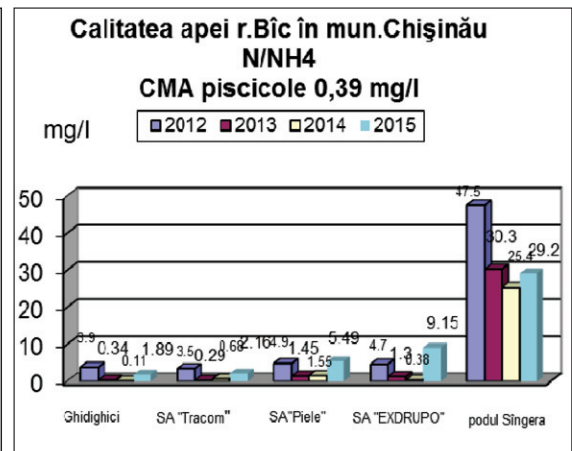

Fig. 10

Râuri mici

Probe de control s-au prelevat din afluenții fluviului Nistru: Răuțel, Cubolta, Căinar, Ciuluc, Copăceanca, Naslavcea, Graidului, Ciorna, Ichel, Ișnovăt, Botna și din afluenții râului Prut: Ciuhur, Camenca, Găldărușa, Șuvățul Mic, Medvejca, Lopatnic, Tigheci, Larga, Frumoasa, precum și din r. Lunguța, r. Chirgij-Chitai din bazinul lacurilor dunărene, r. Cogâlnic din bazinul Mării Negre.

În toate cursurile de apă enumerate indicii de calitate nu se încadrează în normativele CMA. (Rapoartele anuale CIE AE Bălți, 2015, CIE AE Chișinău, 2015, CIE AE Cahul, 2015). Evacuările directe ale apelor uzate, precum și impactul localităților diminuează calitatea receptorilor. Spre exemplu, r. Răuțel traversează teritoriul mun. Bălți pe o lungime de 12,5 km. Surse punctiforme cu evacuări directe pe acest spațiu nu sunt înregistrate. Rezultatele investigațiilor probelor prelevate în amonte și aval de mun. Bălți denotă majorări ale concentrațiilor consumului chimic și biologic de oxigen, suspensiilor, nitriților și a ionilor de amoniu în secțiunea aval contra amonte, cauza fiind sectorul casnic din acest spațiu.

Impurificări sunt înregistrate și în apele râurilor Căinar, Cubolta, Camenca, Copăceanca, Graidului, Ciorna, Găldărușa, Ciuluc, Naslavcea, unde, de-a lungul cursului de apă, sunt amplasate gunoiști neautorizate, sunt aruncate ape uzate din gospodăriile casnice. În toate secțiunile controlate calitatea apei nu corespunde normativelor CMA prevăzute pentru bazinele piscicole. În mostrele prelevate din râul Camenca la deversare în râul Prut s-au depistat depășiri ale CMA la: MS – de 5 ori, CBO₅ – de 5,7 ori, N/NH₄⁺ – de 4,27 ori, iar în mostrele prelevate în apele râului Naslavcea s-au depistat depășiri a CMA la: MS – de 7,92 ori; CBO₅ – de 2,83 ori, N/NH₄⁺ – de 2,32 ori; NO₂⁻ – de 1,88 ori.

Calitatea apei receptorilor este influențată și de evacuările directe de la SEB. Devin mai impurificate apele r. Ciuluc în rezultatul evacuărilor de la SEB „Apă-canal” Sângerei și SEB „Apă-canal” Telenești. Sunt vizibile zonele de impact și pe r. Graidului unde sunt evacuate apele uzate de la SEB „Apă-canal” Drochia, r. Șuvățul Mic – receptor al apelor de la SEB DPGLC Fălești, r. Medvejca – receptor al SE ÎM „Comprod” Lipcani. Deversările de la SEB ÎM „Apă-canal” Drochia au influențat calitatea r. Graidului unde s-au constatat depășiri ale CMA la indicii: MS – de 13,4 ori amonte și 12,4 ori aval, CBO₅ –

de 8,0 ori amonte și 12,4 ori aval; Calitatea apei r. Medvejca este influențată de deversările de la SE ÎM „Comprod” Lipcani. Pe parcursul anului 2015 au fost prelevate trimestrial conform graficului de activitate probe de apă amonte/aval și s-au constatat următoarele concentrații respectiv la indicii: MS – 42/46,9 mg/dm³, CBO₅ – 14,1/7,2 mg/l și N/NH₄⁺ – 3,44 /4,82 mg/dm³. În total de la SEB au fost deversate în afluent 5008 m³ de apă insuficient epurată.

Râul Ciuhur a fost afectat nesemnificativ de apele evacuate în volum de 364,3 mii m³ de la SEB ÎM „Apă-canal” Edineț. Concentrația de noxe în apa evacuată nu a depășit normativul. Cu toate acestea concentrația în aval față de amonte este cu 4,7 mg/dm³ mai mare la MS, 0,2 mg/dm³ la CBO₅ și 0,45 mg/dm³ la ionii de amoniu.

Deversările de la SEB or. Cricova influențează negativ calitatea apei r. Ichel. Capacitatea de epurare a SEB a or. Cricova nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin și șampanie”, SA „Acorex Wine Holding”, SA „RENAISSANSE-PERFECT”. Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată. Comparativ cu anul 2014 în anul 2015 cantitatea de poluanți la deversare de la SEB a or. Cricova s-a micșorat, dar totuși depășesc CM Apisc. la indicii: MS – de 11,6 ori; CBO₅ – de 16,5 ori; N/NH₄ – de 40 ori.

Apele deversate de la SEB a or. Vadul lui Vodă nu se încadrează în normativul DLA și afectează calitatea r. Bălțața. Concentrațiile de noxe deversate depășesc DLA la indicii: CCO – de 10,2 ori; CBO₅ – de 17,8 ori; MS – de 2,07 ori; N/NO₃ – de 8,7 ori; detergenți – de 9,25 ori.

De asemenea, are loc poluarea r. Frumoasa în raza orașului Cahul. Apa prelevată în amonte de or. Cahul corespunde normativelor, iar în aval sunt constatate depășiri la conținutul de: MS – de 6,4-8,2 ori; CCO – de 2,2-5,7 ori; CBO₅ – de 5,0-12 ori; N/NO₂ – de 6,5-11,5 ori; N/NH₄ – de 1,3-1,9 ori.

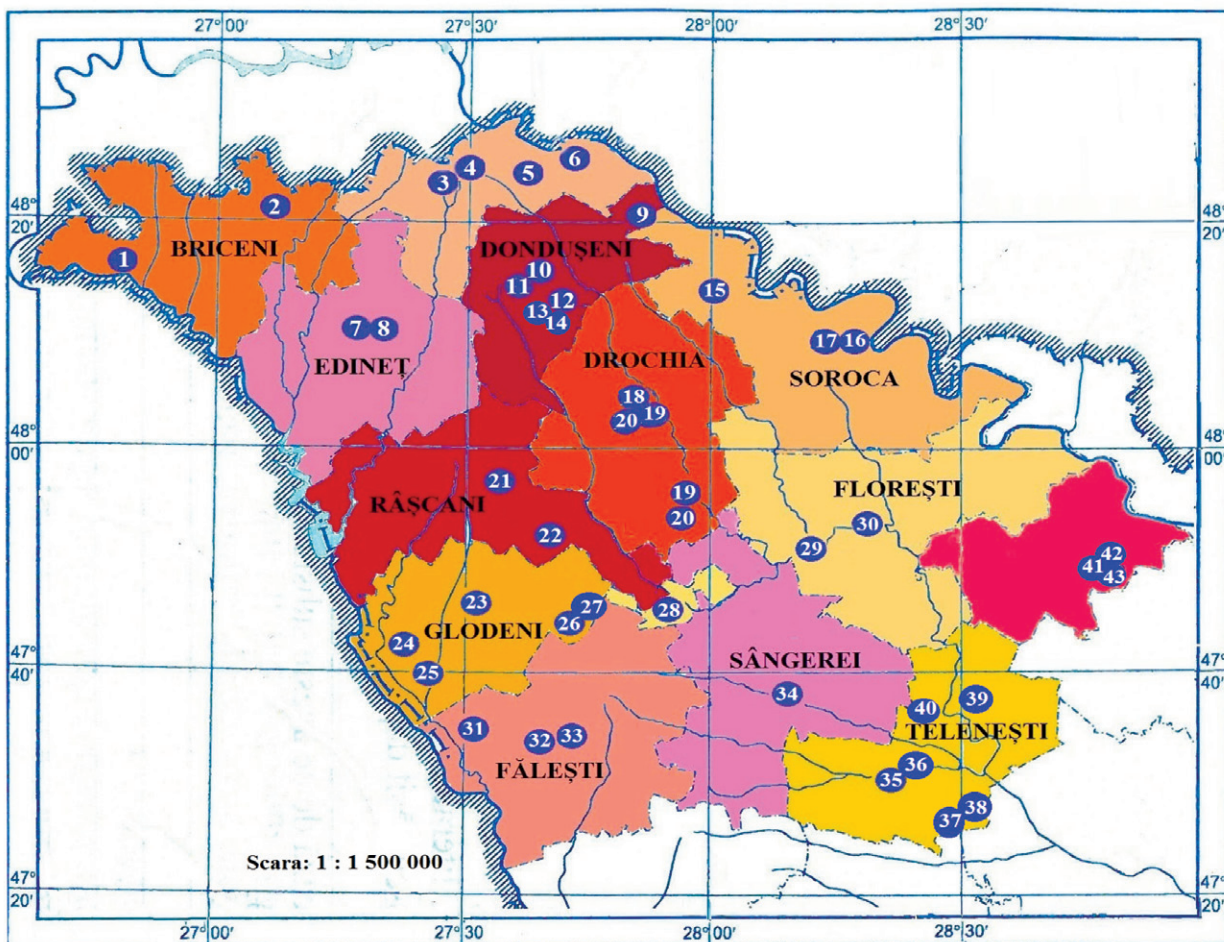
Râul Cogâlnic este poluat de evacuările de la stația de epurare ÎM „Amen Ver”, or. Hâncești și SEB a or. Basarabeasca. Probele indică majorări ale concentrațiilor: CCO, CBO₅, MS în aval față de amonte .

S-au înregistrat impurificări și în apa r. Botna, atât în aval de or. Căușeni cât și în amonte cauzate de deversările de la SEB „Căușeni”.

Râul Lunguța este poluat de deversările de la SEB ÎM „Apă Canal”, or. Taraclia unde s-au constatat depășiri ale normativelor DLA la următorii indici: CCO – de 8 ori; la CBO₅ – de 15,3 ori; MS – de 6,6 ori; N/NH₄ – de 74 ori. Conținutul de CCO, CBO₅, N/NH₄ în aval de deversare este mai mare decât amonte.

Controlul calității apei din r. Kirghij-Kitai, s. Tvardița, r-nul Taraclia a demonstrat prezența unui conținut înalt de poluanți la deversare de la SEB ÎM „Tvardisan”, ce depășesc normele (CCO – 17,5 ori; CBO₅ – 3,2 ori, MS – 55,4 ori; N/NH₄ – 24,9 ori.

Controlul calității apei râului Larga, amonte de s. Cârpești, aval de s. Constantino-vca, r-nul Cantemir, arată depășiri ale normelor la indicii CCO, CBO₅, MS, N/NO₂. Sursa de poluare a râului o constituie deversările de ape uzate din gospodăriile sătești situate în preajma râului, aruncarea gunoiului de grajd pe mal și în râu, lipsa stațiilor de epurare.

1. SEB ÎM „Comp rod” Lipcani
2. Gospodăria Comunală Briceni
3. SEB Spitalul Raional Ocnîța
4. SEB ÎM „Apa Canal” Ocnîța
5. SEB ÎM „DGLC” Frunză
6. ÎA „Tezei-Lux” Vălcineț
6. ÎA „Tezeu-Lux” Vălcineț
7. SEB ÎM „Apă-Canal” Edineț
8. SE SAC -27 „Bemolretail” Edineț
9. SE SRL „Catafot” s. Pocrovca
10. SE ÎM „Apă-Canal” Dondușeni
11. SE SAC – 52 „Bemolretail” Dondușeni
12. SE primăria Țaul
13. SEB Casa Socială „Nadejda” Târnova
14. SEB Centrul Fiziopneumologic Târnova
15. SEB Internatul Psihoneurologic s. Bădiceni
17. ÎM Regia „Apă-Canal” Sorooca
18. ÎM „Sudzucker” Drochia
19. ÎM „Apă-Canal” Drochia
20. SRL Moldovatransgaz
21. ÎM Gospodăria Comunală Râșcani
22. SEB de tip „Topos” s. Aluniș
23. SEB ÎM Mag-Vest Glodeni
24. SEB de tip „Topos” s. Balatina
25. SEB de tip „Topos” s. Cuhnești
26. SEB Limbenii Vechi
27. SEB de tip „Topos” s. Fundurii Vechi
28. Bălți SRL Gloring-ingineri
29. SEB Prim. Gura-Căinarului
30. SA Servicii Comunale Florești
31. Centrul Vivatis s. Călinești
32. DPGCL SEB Fălești
33. ÎM Sudzucker Fălești
34. SEB Sângerei-Apă-Canal
35. ÎM Apă Canal Telenești
36. SEB Inești
37. SEB Suhuluceni Telenești
38. SEB Coropcenii
39. SEB Chițcanii Vechi Telenești
40. SEB Verejeni Telenești
- 41-43. SA Regia –Apa-Șoldănești

Stațiile de epurare a apelor uzate

Pentru a determina eficacitatea de epurare și respectarea reglementărilor autorizațiilor de gospodărire a apelor au fost prelevate probe de la 113 stații de epurare a apelor uzate.

Aprecierea gradului de epurare și eficacitatea de reținere a noxelor s-a efectuat prin prelevarea și analiza probelor la recepție și la deversare directă în receptor.

CIE AE Bălți a monitorizat 43 stații de epurare, inclusiv 20 cu evacuare directă în receptorii naturali și 23 cu evacuări în bazine sau lacuri de acumulare.

Rezultatele investigațiilor analitice efectuate s-au comparat cu normativele deversărilor limitat admisibile (DLA) cuprinse în autorizația de gospodărire a apelor și cu CMA în lipsa acestor normative.

S-au încadrat în normativul DLA apele evacuate de la stațiile SRL „Glorin-Ingeniering” Bălți; SA „Servicii comunale Florești” (fig. 11, 12).

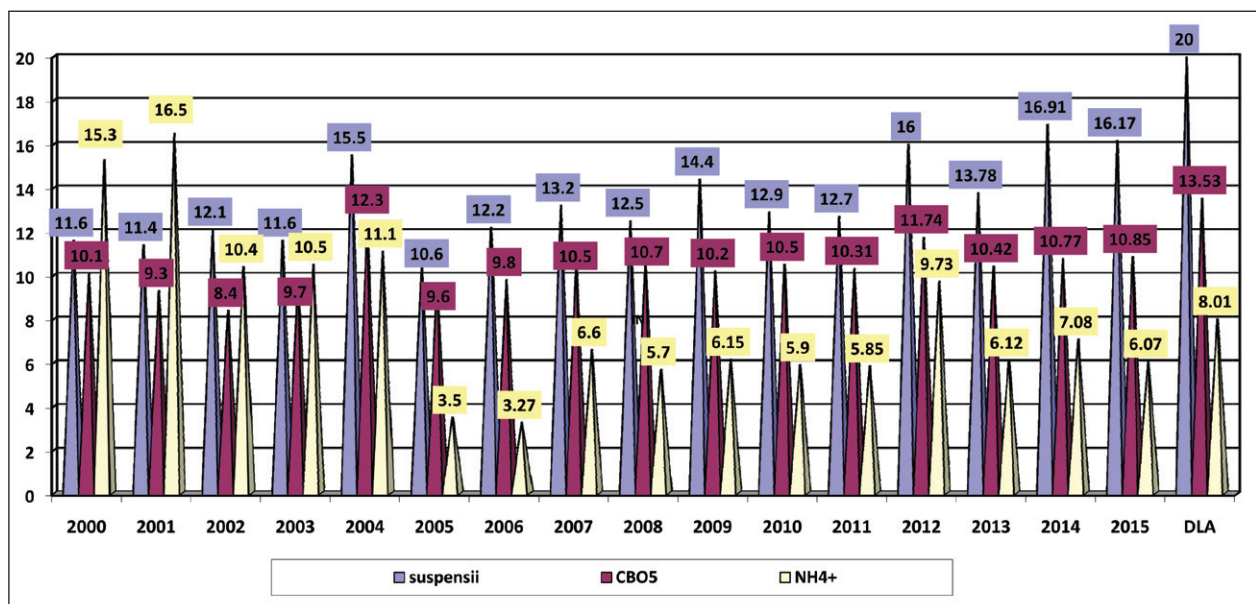

Fig. 11. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stațiile de epurare SRL „Glorin – Inginering” Bălți

Încărcarea cu noxe a apelor uzate la deversare în receptor de la SRL „Glorin-Ingeniering” Bălți, pentru perioada anilor 2005-2015, se menține sub valorile DLA cu excepția anului 2012. În anul 2015 au fost epurate 7666,4 mii m³ ape uzate și volumul zilnic de 21 mii m³. Din volumul total de ape epurate 7454,3 mii m³ sunt suficient epurate, iar 211,53 insuficient epurate. Mediile obținute indică, că eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 91,75%, a consumului chimic de oxigen (CCO) – 80,13%, consumul biologic (CBO₅) – 92,71% și a ionilor de amoniu (N/NH₄) – 84,65%. Încărcarea cu noxe a apelor uzate la deversare în receptor pentru perioada anilor 2000-2015 se menține sub valorile DLA.

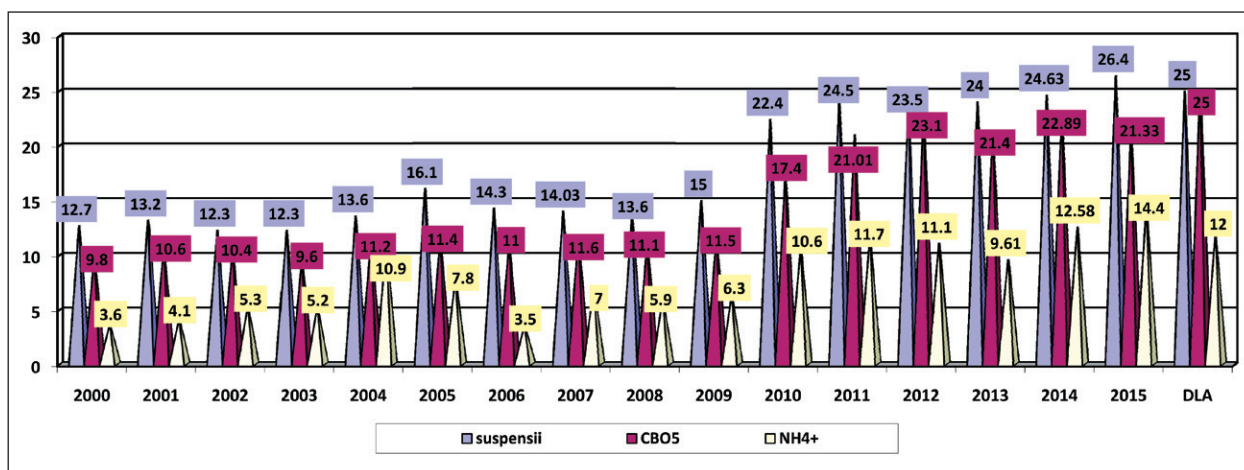

Fig. 12. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stația de epurare S.A. „Servicii comunale Florești”

Funcționarea suficientă a SEB SA „Servicii comunale Florești”, Florești se menține prin epurarea suplimentară a apelor. În componența stației funcționează 10 iazuri de epurare biologică. Eficacitatea de reținere a materiei în suspensie (MS) este de 90,21%, la consumul chimic de oxigen (CCO) – 57,12%, consumul biologic de oxigen – 87,97%, ionilor de amoniu de 67,29%, situându-se la nivelul anului 2014, cu excepția CCO.

La SEB ÎM „Mag-Vest” Glodeni SRL toate treptele de epurare se dublează, însă pe parcursul anului 2015 a funcționat doar în trimestrul I. S-au constatat depășiri ale DLA la conținutul de MS – de 1,10 ori; N/ NH₄ – de 1,82 ori; N/NO₂ – de 1,73 ori; CBO₅ – de 1,37 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 88,78%, CBO₅ – 85,55%, CCO – 63,33%, a ionilor de amoniu – 83,7% (fig. 13).

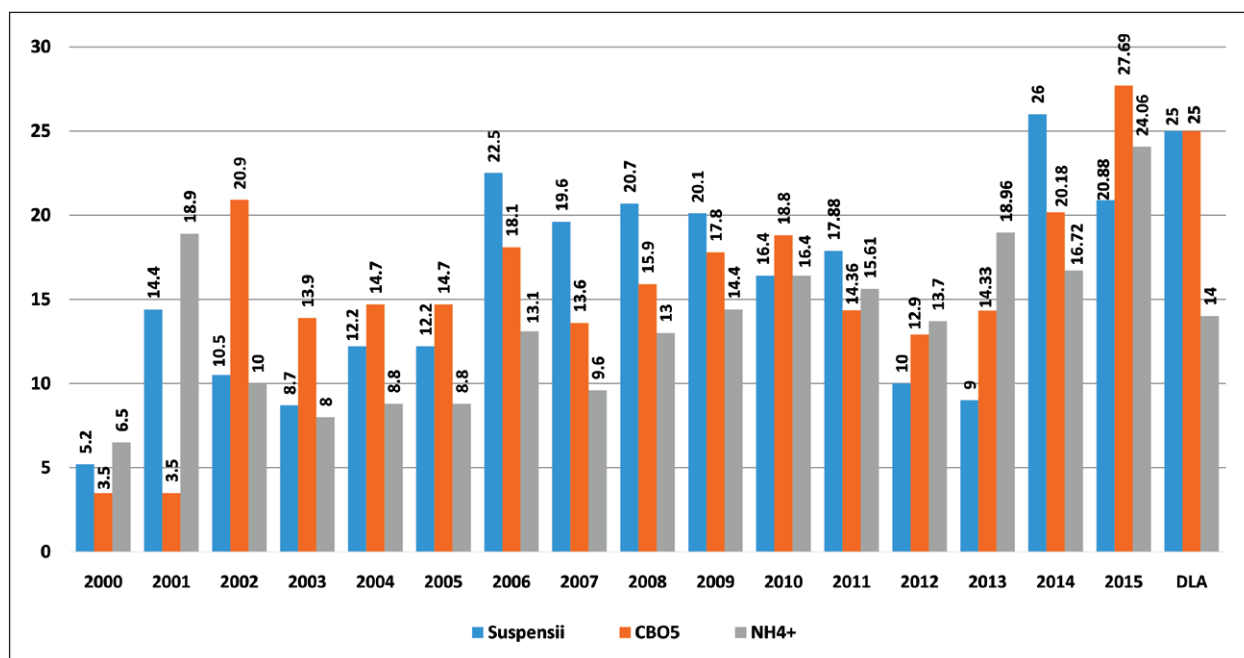

Fig. 13. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stația de epurare SEB ÎM „Mag-Vest” SRL

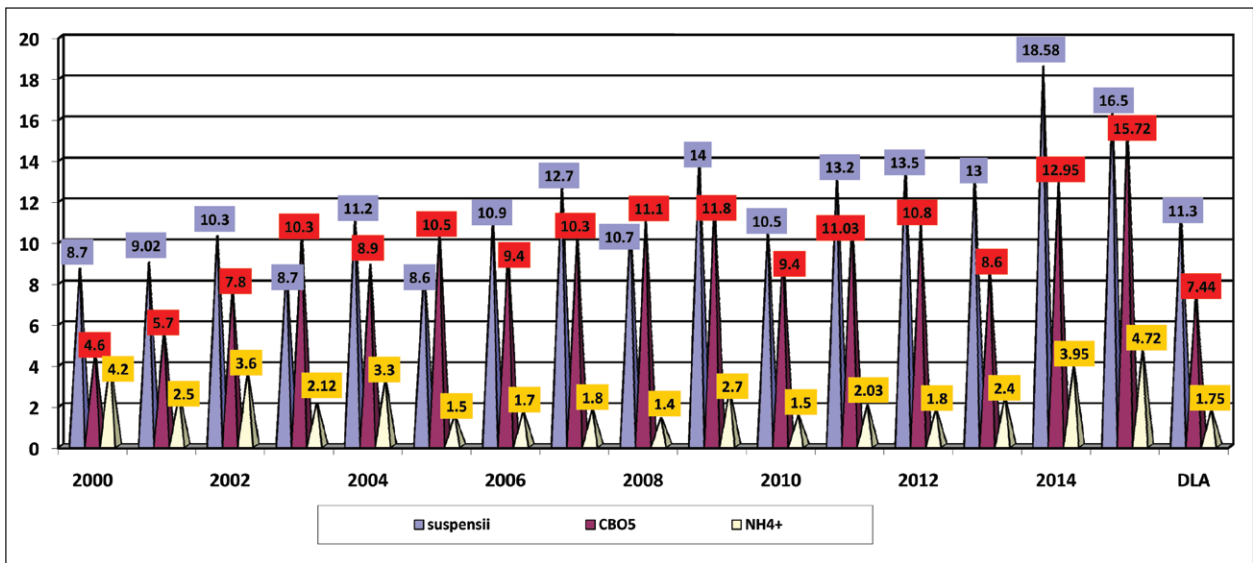

Fig. 14. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stația de epurare „Apă canal” Drochia

Sunt întreprinse măsurile posibile pentru menținerea funcționării treptelor de epurare a apelor reziduale la stațiile: ÎMDP „Apă-Canal Drochia”; GPLGC Fălești; ÎM „Apă-Canal Sângerei” și ÎM „Gospodăria Comunală Râșcani”, unități care dispun de normativul DLA, însă apele deversate de la aceste complexe de epurare sunt încărcate cu noxe peste limitele autorizate (fig. 14). La D.P. „Apă-Canal Drochia” s-au înregistrat depășiri ale DLA la conținutul ionilor de amoniu (NH₄⁺) – de 1,72 ori, materii în suspensie (MS) – de 1,11 ori, nitrați (N/NO₃⁻) – de 1,14 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 87,4%, CCO – 65,3%, consumul biologic de oxigen – 82%, a ionilor de amoniu (N/NH₄⁺) – 41,9%.

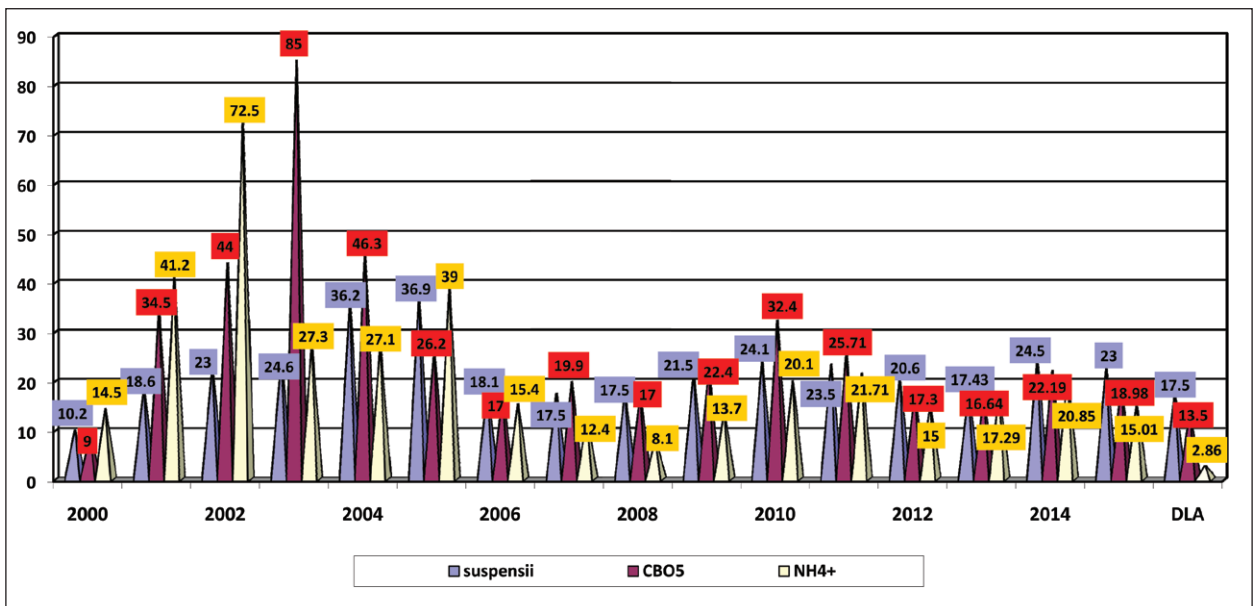

Fig. 15. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stația de epurare „GPLGC Fălești”, anii 2000- 2015

Stația de epurare „GPLGC Fălești” utilizează 6 iazuri biologice de epurare suplimentară, cu toate acestea la fiecare prelevare de probe au fost constatate depășiri ale normativelor DLA la conținutul de: CCO – de 1,41 ori; CBO_5 – de 1,31 ori; N/NH_4^+ – de 5,25 ori, N/NO_2^- – de 1,45 ori (fig. 15). Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 90,44%, consumului chimic de oxigen – 61,97%, a consumul biologic de oxigen – 81,31%, a ionilor de amoniu – 63,04%.

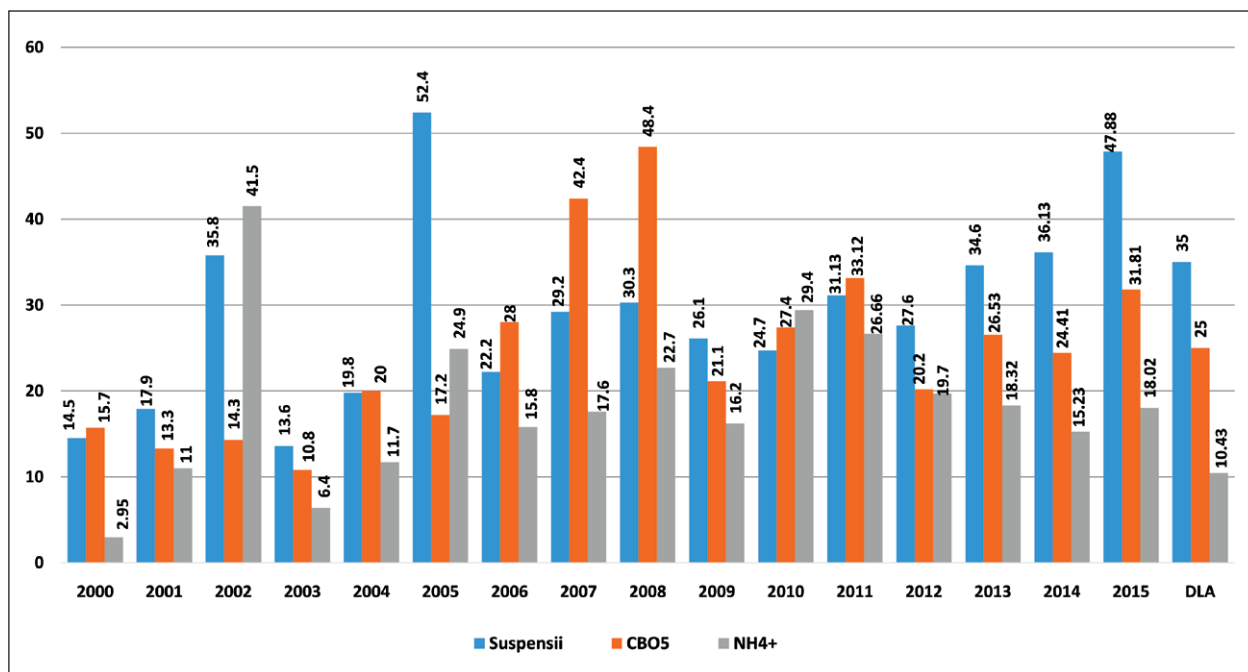

Fig. 16. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO_5 , NH_4^+ la evacuare de la stația de epurare Gospodăria Comunală Râșcani

În anul 2015 la SEB ÎM „Gospodăria Comunală Râșcani”, capacitatea de reținere a poluanților a fost insuficientă. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 72,94%, consumului chimic de oxigen este de – 64,69%, a consumului biologic de oxigen – 83,89%, a ionilor de amoniu – 57,57%. Pe parcursul anului 2015 au fost recepționate și epurate insuficient 94,7 mii m^3 de ape uzate.

La SEB „Apă Canal Sângerei” eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 85,58%, a consumului chimic de oxigen – 71,42%, a consumul biologic de oxigen – 83,10%, a ionilor de amoniu – 63,26%.

Stația de epurare IM „Apă – Canal Telenești” a contribuit semnificativ la poluarea r. Ciuluc. Procesul de epurare se reduce doar la sedimentarea mecanică și epurarea suplimentară în iazurile biologice. Volumul de 114,66 mii m^3 sunt insuficient epurate. S-au înregistrat depășiri ale CMA pisc. la MS – de 10,68 ori, CBO_5 – de 12,22 ori, ionii de amoniu – de 45,42 ori.

Volumele insuficiente de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivități recepționate dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare la SEB a ÎM „Comprod” Lipcani. Apa la deversare depășește limitele CMA. Eficacitatea medie de funcționare a stației a scăzut față de anul precedent de la 70,1% la 63,4%.

De către SEB „Gospodăria Comunală” or. Briceni în anul 2015 au fost acumulate

144,8 mii m³ de ape reziduale calitatea cărora nu se încadrează în limitele CMA. Primăria or. Briceni planifică construcția unei SEB orășenești cu o capacitate de 1200 m³/zi. De către organele de Stat competente a fost eliberat avizul de selectare a terenului pentru amplasarea stației de epurare, iar proiectul de execuție se află la etapa de elaborare.

În anul 2015 SE ÎM „Apă-Canal” or. Dondușeni a recepționat 74,68 mii m³ de ape uzate care au fost tratate cu o eficacitate medie de 63,4% comparativ cu 81,3% în anul 2014. Lucrările de reconstrucție capitală a stației de epurare planificate pentru anul 2015 nu au fost efectuate. Pentru anul 2016 din FEN sunt alocate surse bănești pentru efectuarea lucrărilor de reconstrucție a SEB.

SE „Primăria Țaul”, r-nul Dondușeni la moment este practic deteriorată. Apele reziduale de la Colegiul agricol și sectorul particular din s. Țaul se pompează prin rețeaua de canalizare la SE. În bazinul de aerare se petrece sedimentarea parțială și evacuarea apei în iazul biologic pentru autoepurare și deversarea ulterioară în bazinul de acumulare și sedimentare, unde se petrece infiltrația și evaporarea apelor uzate. Deversări în resurse acvatice din acest bazin nu se petrec. În total în anul 2015 au fost primite și parțial tratate 7,833 mii m³ de ape uzate cu o eficacitate medie de 61,2%.

SEB ÎM „Apă-Canal” or. Ocnița (tip ”Flexidibloc-300”) este proiectată cu o capacitate de funcționare de 1000 m³/24 h și prevede curățirea apelor uzate din rețeaua de canalizare orășenească și din porțiunea particulară a sectorului „Iubileinii” a orașului Ocnița. În realitate capacitatea de funcționare a stației este de 300 m³/24h. Pe parcursul anului au fost recepționate 38,67 mii m³ de ape uzate și tratate cu o eficacitate medie de 74,9%, care este în diminuare față de anul 2014.

Ce ține de apele uzate de la SA „Tezeu-Lux”, s. Vălcineț, r-nul Ocnița, sunt ape reînnoite din nou în producere. Procesul de epurare constă din 6 bazine – cascada de decantare a apelor, unde se petrece sedimentarea treptată, pomparea lor din ultimul bazin în rezervorul de acumulare și utilizarea din nou în ciclul de producere. Pe parcursul anului 2015 au fost folosite și suficient epurate 35,45 mii m³ de apă pentru ciclul de producere. Unitatea dispune de DLA la deversarea avariata în r. Nistru. Pe parcursul anului cazuri de deversări avariate nu au fost depistate.

SEB ÎM ”Gospodăria Locativ Comunală” Otaci (tip ”Flexidibloc-700”) la moment activează fără proces-verbal de dare în exploatare cu o eficacitate de tratare a noxelor de 54,7%.

La SEB ÎM „Apă-Canal” Edineț apele reziduale se colectează prin pompare forțată de la întreprinderile SA „In Lac” și ÎCS „Natur Bravo” din or. Cupcini și de la stația de pompare unde se acumulează din colectorul orășenesc Edineț. Indicii de calitate s-au încadrat în DLA. Eficacitatea de funcționare a SEB în mediu este de 87,4%. Pe parcursul anului 2015 au fost suficient epurate 364,3 mii m³ de ape uzate.

În anul curent s-a majorat numărul stațiilor de epurare funcționale. A fost evaluată eficacitatea funcționării a 4 stații de capacitate mică din localitățile raionului Glodeni: s. Cuhnești, s. Balatina, s. Funduri-Vechi, s. Sturzovca și 6 stații din raionul Telenești: s. Suhuluceni, s. Coropcenii, s. Chițcanii Vechi, s. Verejeni și Inești. Toate stațiile funcționează insuficient.

Eficacitatea stațiilor de epurare din nordul țării și analiza comparativă pentru anii 2013-2015 este prezentată în tabelul 1.

Eficacitatea stațiilor de epurare, pentru anii 2013-2015

Tabelul 1

Nr	Denumirea SEB	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO ₅			NH ₄ ⁺		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	SRL „Glorin-Ingenering”, Bălți	94.9	93,0	91,8	77.4	80,7	80,1	94.0	93,6	92,7	84.6	81,9	84,7
2	Sângerei „Apă-Canal”	88.4	88,0	85,6	69.9	73.1	71,4	87.9	86.4	83,1	63.7	61.1	63,3
3	SEB IM” Mag-Vest Glodeni”	64.9	74.4	88,8	68.6	74.9	63,3	86..3	90.3	85,6	86.3	90.3	83,7
4	Râșcani „Gospodaia Comunala”	90.6	88.2	79,2	73.3	69.8	64,7	89.1	86.8	83,9	60.6	66.9	57,6
5	Florești, SA „Serv. Com.”	91.1	91.2	90,2	80.8	71.6	57,1	88.1	88.3	88,0	78.1	71.0	67,3
6	Fălești GPLGC	92.9	89.2	90,4	81.1	67.2	62,0	93.3	87.5	81,3	61.4	51.5	63,0
7	Drochia IMDP, „Apă-Canal”	93.2	84.0	87,4	75.3	68.0	65,3	90.3	87.4	82,0	66.1	63.7	41,9
8	Drochia”Moldovatransgaz”	73.6	76.0		65.7	66.2		85.3	91.2		50.2	67.0	
9	Telenești, „Apă-canal”	46.4	46.8	64,8	53.8	54.5	45,0	70.1	42.6	76,2	38.7	34.2	34,2
10	Dondușeni, IM „Apă-canal”	80.6	78.5	66.3	79.6	80.0	64.5	80.0	80.2	59.7	84.3	86.5	63.2
11	Țaul, SE Primăria	72.8	66.2	58.7	69.6	63.6	64.7	67,4	61.1	56.1	69.4	73.3	65.4
12	Edineț, ÎM „Apă-canal”	84.5	84.1	83.5	87.3	87.3	68.3	86.6	88.7	87.7	88.7	89.2	90.10
13	Briceni, Gospodăria Com”	62.0	57.6	48.2	51.5	47.1	30.1	52.4	44.1	20.6	53.5	56.7	39.10
14	Lipcani, IM „Com Prod”	73.5	68.4	66.3	69.6	70.6	64.5	69.3	66.0	59.7	74.0	75.2	63.2

CIE AE Chișinău

În conformitate cu programul de activitate CIE AE Chișinău trimestrial a prelevat probe de la 6 stații de epurare ale mun. Chișinău din localitățile: or. Chișinău, or. Vadul lui Vodă, or. Cricova, s. Goianul Nou, com. Colonița, com. Budești. Tot odată pentru aprecierea gradului de încărcare cu noxe au fost prelevate probe de la 28 stații de epurare din raioanele centrale ale republicii.

(Raportul Anual CIE AE Chișinău, 2015).

Rezultatele investigațiilor analitice ne demonstrează, în raport cu normele piscicole sau cu normele DLA stabilite, depășiri la deversare (fig. 17 – fig. 23).

Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și concentrația excesivă de noxități dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare la la SEB or. Chișinău. Comparativ cu anul 2014 concentrația de noxe deversate în 2015 s-a diminuat neesențial doar la conținutul de detergenți și s-a mărit la CCO – de 2,6 ori; CBO₅ – de 2,32 ori; MS – de 1,32 ori; N/NH₄ – de 1,32 ori. Totodată aceste concentrații depășesc DLA la conținutul de: MS – de 2,3 ori; CBO₅ – de 7,3 ori; CCO – de 4,1 ori; N/NH₄ – de 5,8 ori; detergenți – de 21,8 ori. (fig. 17)

Cu excepția SEB „Goianul Nou”, majoritatea SEB ale mun. Chișinău se află în stare deplorabilă, cu un grad sporit de uzură al construcțiilor, necesită reconstrucție capitală și modernizare tehnologică.

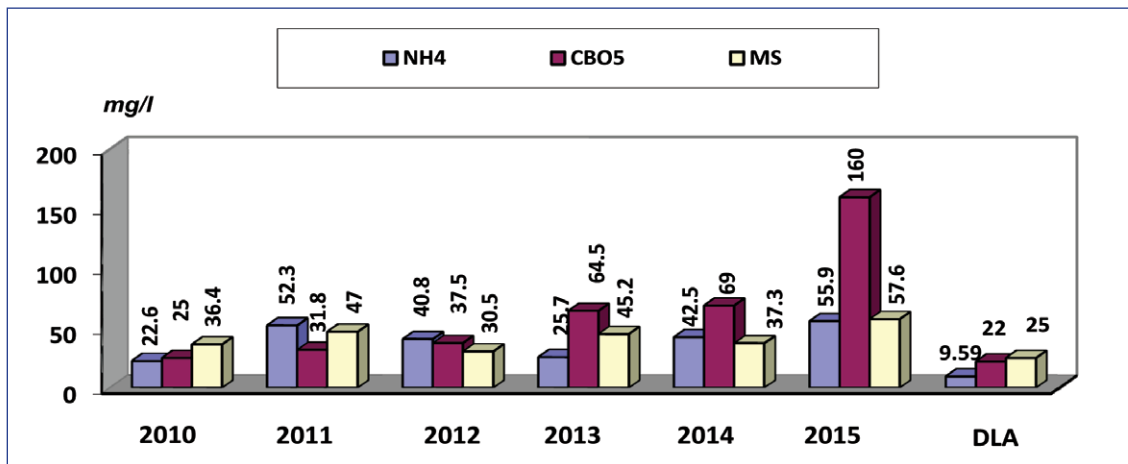

Fig. 17. SEB or. Chișinău

În comuna Budești a fost construită o stație nouă de tip „Topaz”. Conform analizelor efectuate s-au constatat următoarele concentrații la deversare: CCO – 348 mg/dm³; CBO₅ – 113 mg/dm³ MS – 63 mg/dm³, N/NH₄ – 14,7 mg/dm³.

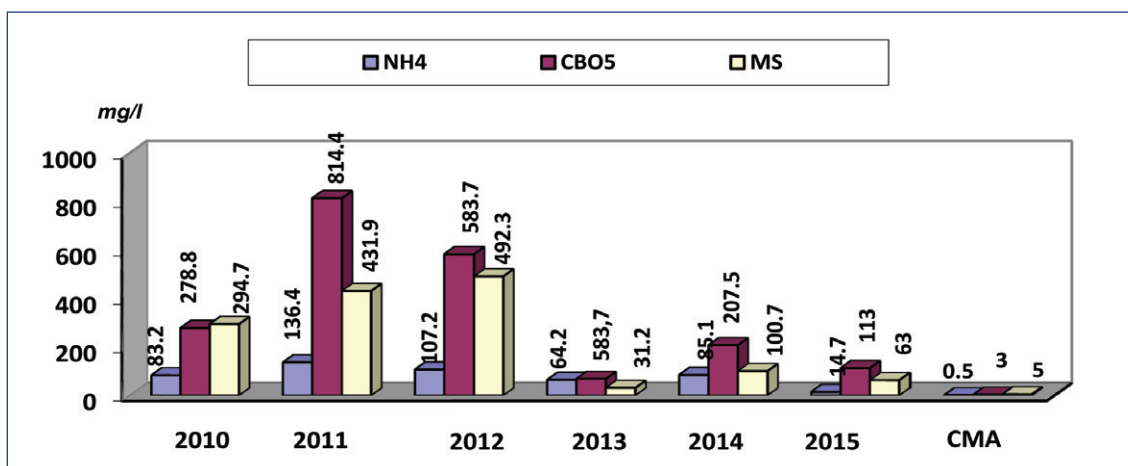

Fig. 18. SEB com. Budești

Probele de la SEB com. Ciorescu nu au fost prelevate în 2015 deoarece stația se află în proces de reconstrucție deja 3 ani la rând, iar apele din sistemul comunal al com. Ciorescu, practic fără epurare, se deversează prin rețeaua deteriorată a fostei stații de epurare direct în r. Ichel. În baza datelor analitice ale probelor prelevate în data de 25.07.15 de către inspectorii AE Chișinău a fost calculat prejudiciul, care constituie 40327,42 lei.

Pe cursul r. Ichel se află și SEB com. Cricova, eficacitatea de epurare a căreia nu se încadrează în normativele stabilite. Capacitatea de epurare a stației nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin și șampanie”, SA „Acorex Wine Holding”, SA „RENAISSANSE-PERFECT”. Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată, iar apele uzate neepurate sau slab epurate sunt deversate în r. Ichel. Concentrațiile de noxe deversate depășesc CMA la indicii: MS – de 9,9 ori; CBO₅ – de 51,4 ori; N/NH₄ – de 102,8 ori.

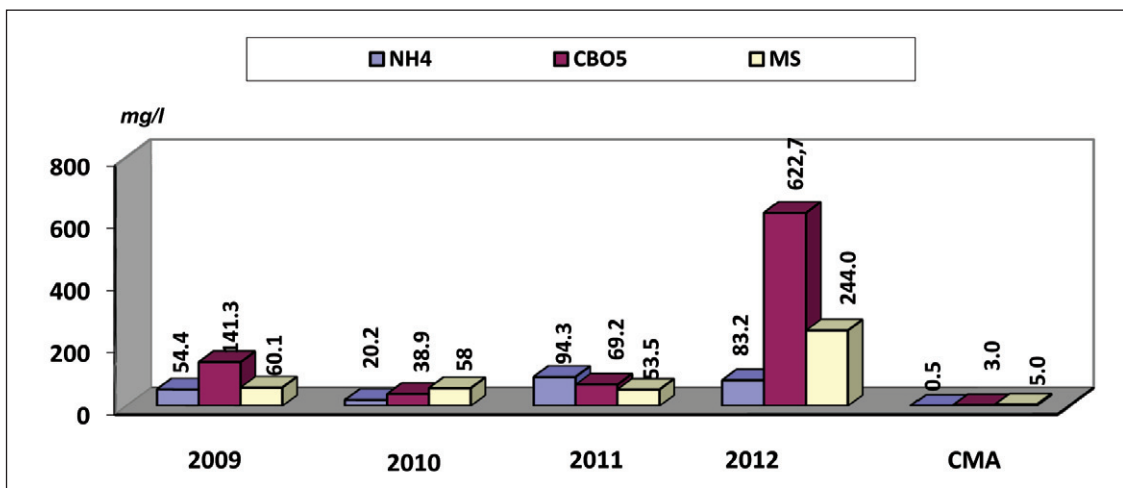

Fig. 19. SEB com. Ciorescu

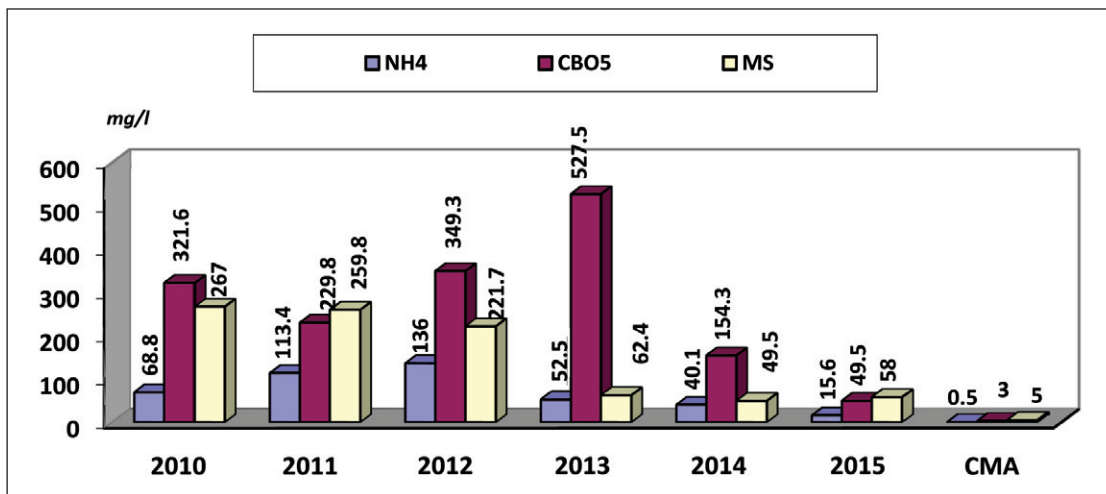

Fig. 20. SEB or. Cricova

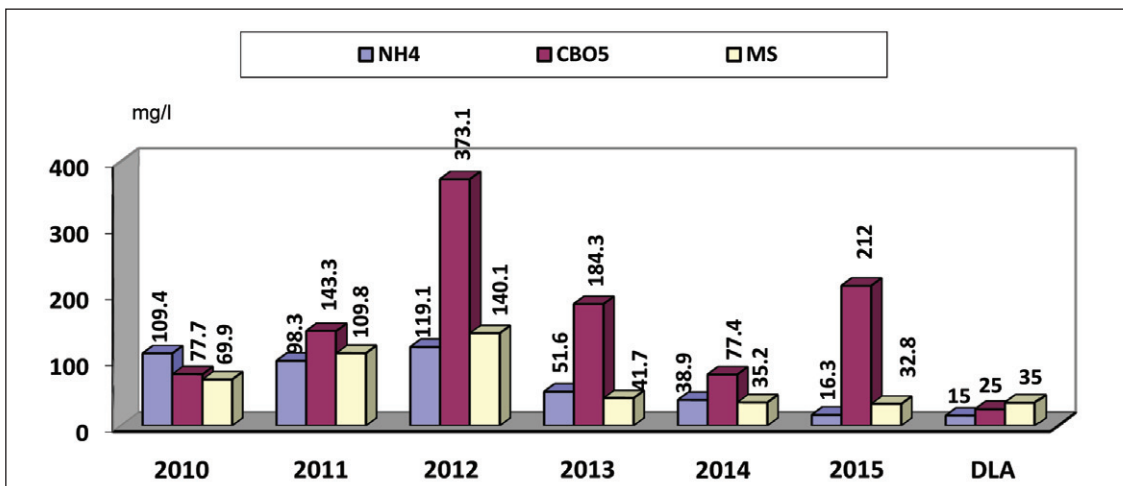

Fig. 21. SEB com. Colonița

Depășesc DLA și concentrațiile de noxe la SEB com. Colonița la indicii: CCO – de 4,8 ori; CBO_5 – de 8,5 ori; N/NH_4 – de 1,1 ori. Eficacitatea de epurare a poluanților în anul 2015 comparativ cu anul 2014 s-a diminuat esențial. Astfel eficacitatea de epurare la principalii indici s-a micșorat respectiv: MS – de la 32,4% la 26,1%, CCO – de la 76% la 25%, CBO_5 – de la 74% la 25%, N/NH_4 – de la 39,7% la 0%.

Apele deversate de la SEB or. Vadul lui Vodă nu se încadrează în normativul DLA și afectează calitatea r. Recea. Concentrațiile de noxe deversate depășesc DLA la indicii: CCO – de 10,2 ori; CBO_5 – de 17,8 ori; MS – de 2,07 ori; N/NO_3 – de 8,7 ori; detergenți – de 9,25 ori.

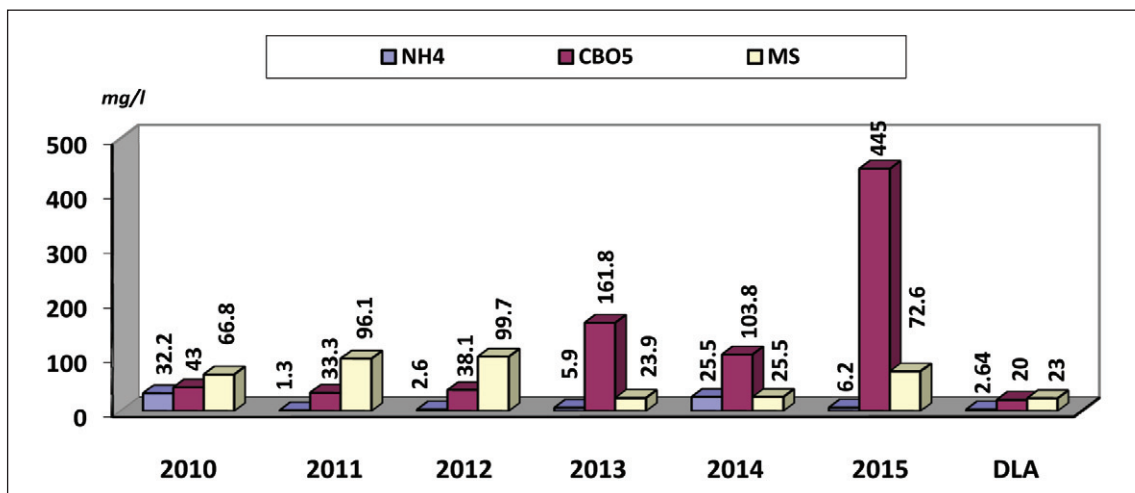

Fig. 22. SEB or. Vadul lui Vodă

SEB com. Goianul Nou (stație nouă de tip „Topaz”) nu se încadrează în limitele DLA la indicii CCO, CBO_5 , detergenți, iar eficacitatea de reținere a poluanților în anul 2015, comparativ cu anul 2014, s-a diminuat. Astfel eficacitatea de epurare la principalii indici s-a micșorat respectiv: consumul chimic de oxigen – de la 88,5% la 25%; consumului biologic de oxigen de la 88,2% la 24,5%; ionii de amoniu de la 77,4% la 75%.

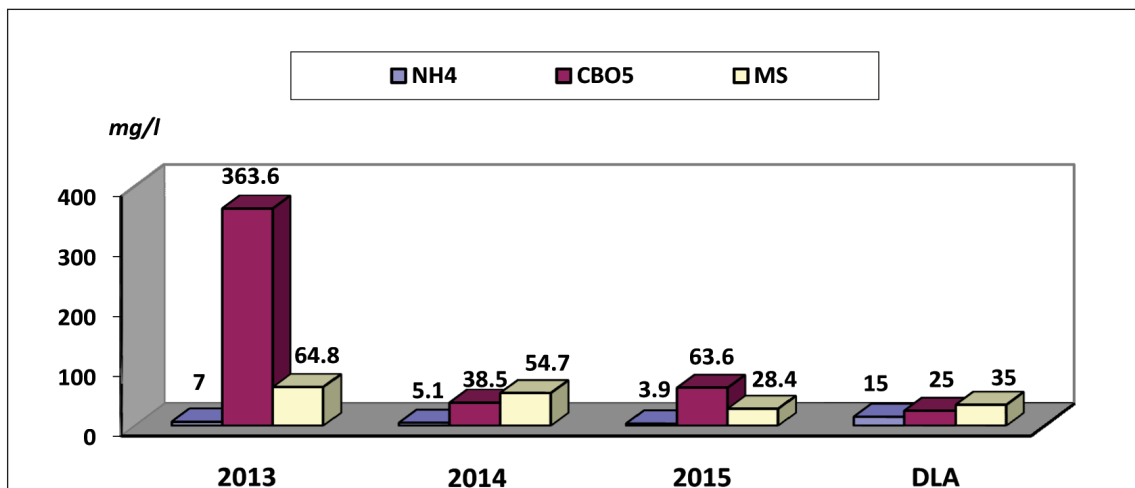

Fig. 23. SEB or. Vadul lui Vodă

În anul 2015, în comparație cu anul 2014, s-a diminuat eficacitatea epurării la toate stațiile de epurare la toți indicii expuși în tabelul de mai jos, cu excepția materiei în suspensie la SEB Chișinău și SEB Gianul Nou. Este foarte îngrijorător faptul scăderii eficacității la toate stațiile de epurare la indicii CCO, CBO_5 și a ionilor de amoniu (N/NH_4). La SEB Budești eficacitatea de epurare la CCO este de 0%, iar la SEB Colonița eficacitatea epurării ionilor de amoniu este de 0%. Eficacitatea de epurare la SEB Chișinău în anul 2015, comparativ cu 2014, s-a mărit doar la indicele MS, dar s-a micșorat esențial la CCO, CBO_5 , ionii de amoniu (N/NH_4). Deversările de ape uzate fără epurare sau insuficient epurate de la SEB ale mun. Chișinău în receptorii naturali – r. Bâc, r. Ichel și alte obiecte acvatice în ultimii ani afectează grav calitatea apelor de suprafață.

Eficacitatea SEB din mun. Chișinău a. 2013-2015

Tabelul 2

Nr.	Denumirea SEB	Eficacitatea, %											
		materie în suspans			CCO			CBO_5			N/NH_4^+		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1.	Chișinău	79,7	63,2	80,2	73,1	76,5	65,8	79,4	79,9	67,1	41,5	24,6	13,7
2.	Cricova	50,0	55,0	41,5	48,9	57,3	12,7	40,9	52,6	12,5	56,7	31,0	4,3
3.	Gianul Nou	74,7	44,6	56,2	92,6	88,5	25,0	93,2	88,2	24,5	99,2	77,4	75,0
4.	Colonița	52,1	32,4	26,1	61,5	76,0	25,0	57,2	74,0	25,0	12,5	39,7	0
5.	Vadul lui Vodă	45,1	39,4	23,0	57,8	64,0	38,0	54,5	74,6	44,0	64,4	87,2	34,2
6.	Budești	31,2	38,4	30,0	68,3	51,7	0	68,3	52,4	1,9	64,2	22,1	26,9

Deversările de la SEB SC „Amen Versa, or. Hâncești nu se încadrează în limitele admisibile, iar eficacitatea de epurare este 0% pentru ionii de amoniu (N/NH_4), reziduu uscat, cloruri (Cl^-), sulfati (SO_4^{2-}) și foarte slabă pentru CCO – (60%) și CBO_5 – (50%). Astfel deversările de la SEB SC „Amen Ver” SA, or. Hâncești diminuează considerabil calitatea r. Cogâlnic.

SEB ÎMDP „Apă Canal”, s. Bulboaca de asemenea nu se încadrează în normativul de evacuări provenite din stațiile de epurare a apelor uzate urbane prevăzut în „Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale”. (HG 950 din 25.11.2013). Eficacitatea de epurare a SEB IM „Apa-Canal Ungheni”, s. Valea Mare, r-nul Ungheni, este la un nivel foarte slab și constituie: pentru

MS – 52,1%; reziduu uscat – 1,7%; cloruri (Cl^-) – 7,3%; CCO – 50,5%; CBO_5 – 51,4%; ionii de amoniu – 60,8%.

CIE AE Cahul a prelevat probe de la 5 stații de epurare din localitățile Basarabeasca, Taraclia, Leova, Cahul, Vulcănești. În 2015 s-au prelevat probe de la aceste complexe, precum și de la 31 stații de epurare a apelor uzate cu capacitatea mai mică – SRL „Bemol Retail”, SRL „L. Bargan”, SRL „Tehcomplos-Petrol”, SRL Î.I. „Niculșeanu”, fabricile de vinuri SRL „Vierul Vin”, r-nul Cahul, s. Burlacu, SRL „Făuritor”, r-nul Leova, s. Tigeci, SA „Imperial Vin”, r-nul Cantemir, s. Pleșeni, SA „Bere Unitanc”, or. Cahul, SA „Apă Termo”, or. Ceadâr-Lunga, „Tvardisan”, r-nul Taraclia s. Tvardița, 2 stații de epurare, s. Giurgiulești, SRL „Danube Logistics” (Raportul anual al CIE AE Cahul, 2015).

În probele de apă prelevate de la intrare și ieșire de la SEB-uri au fost determinați următorii indici: PH, substanțe suspendate, reziduu uscat, consumul chimic de oxigen (CCO), consumul biochimic de oxigen (CBO_5), cloruri (Cl^-), sulfati (SO_4^{-2}), fosfati (PO_4^{-3}), amoniu (NH_4^+), nitrati (NO_3^-), nitriți (NO_2^-), detergenți și grăsimi.

Rezultatele obținute în urma analizelor chimice au fost comparate cu normele piscicole sau cu normele DLA stabilite pentru unele SEB-uri.

La SEB DP „Apă Canal Cahul”, or. Cahul depășirile DLA au constituit: MS – de 2,3 ori; Cl^- – de 2,6 ori; CCO- de 3,7 ori; CBO_5 – de 1,9 ori; amoniu – de 5,4 ori; nitriți – de 18,9 ori.

La SEB „Îm Apă Canal”, or. Taraclia, depășirile DLA au constituit: MS – de 2,1 ori; CCO – de 8,0 ori; CBO_5 – de 4,0 ori; amoniu – de 12,0 ori; PO_4^{-3} – de 3,3 ori.

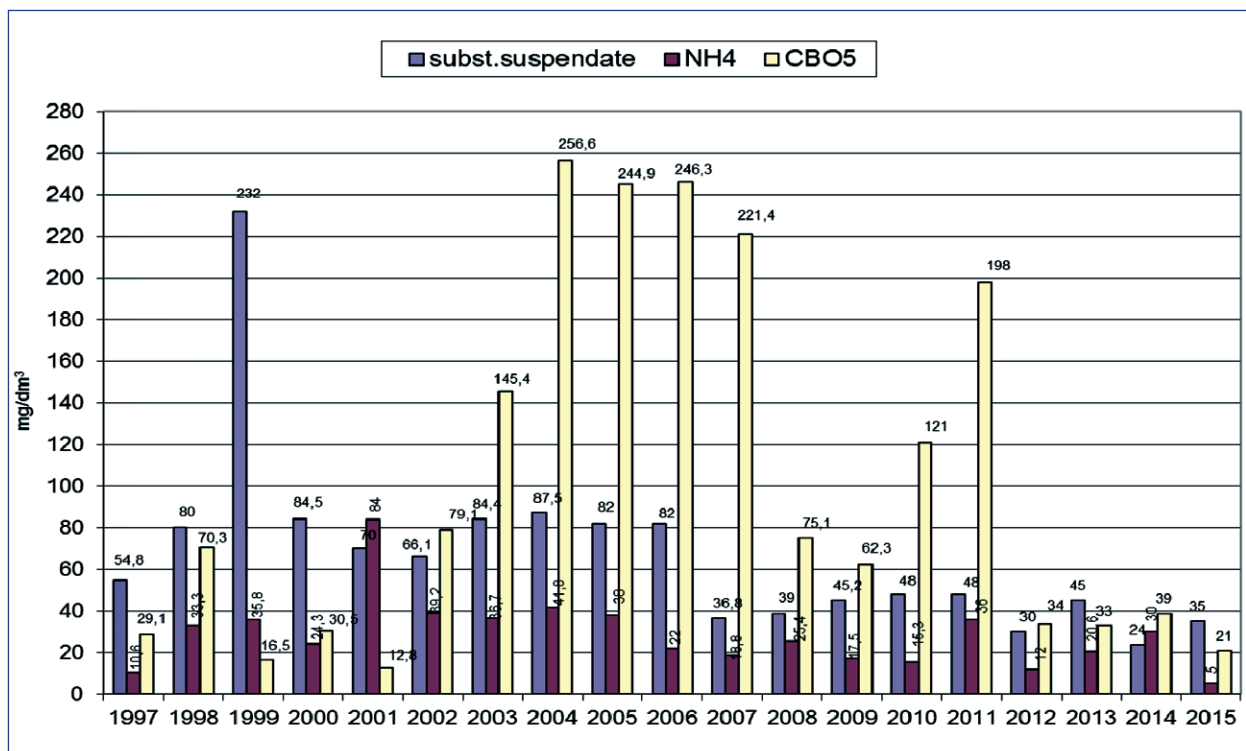

Fig. 24. Controlul analitic SEB or. Cahul, anii 1997-2015

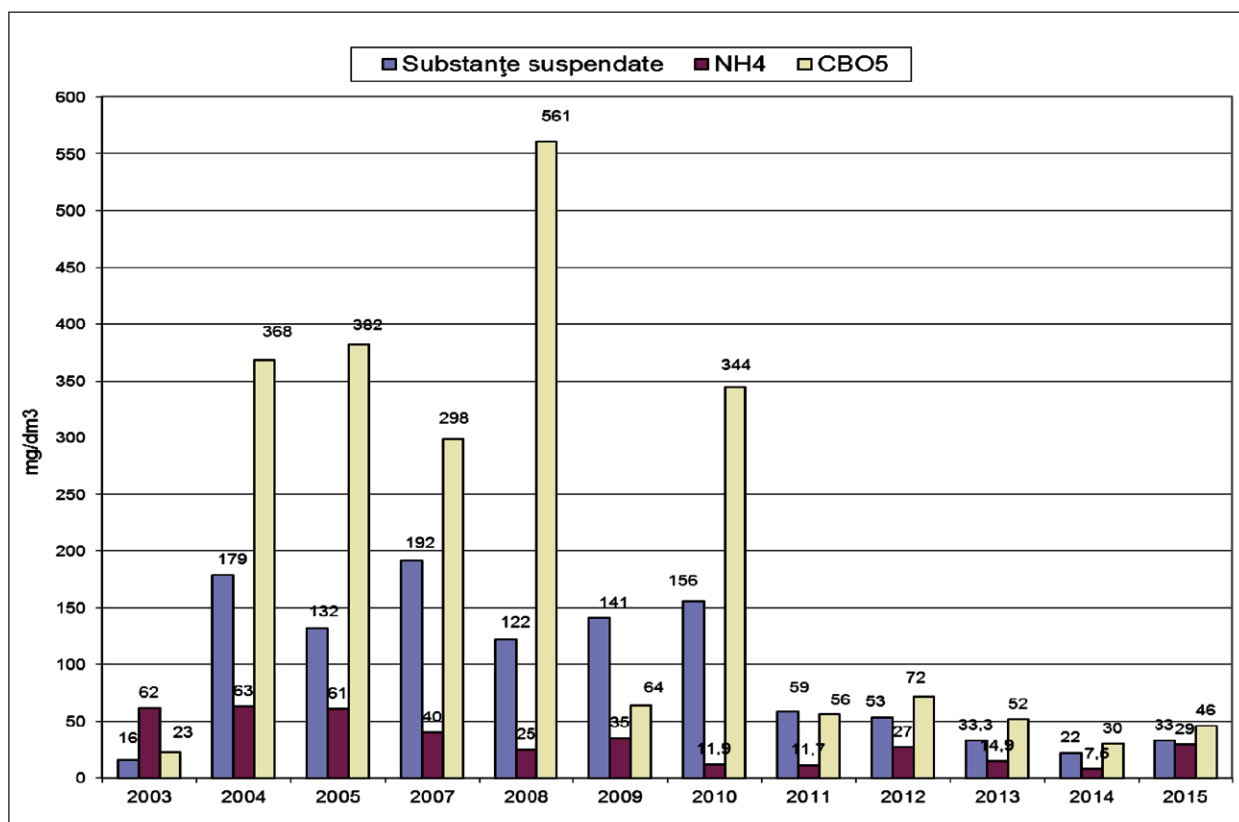

Fig. 25. Controlul analitic SEB or. Taraclia, anii 2003-2015

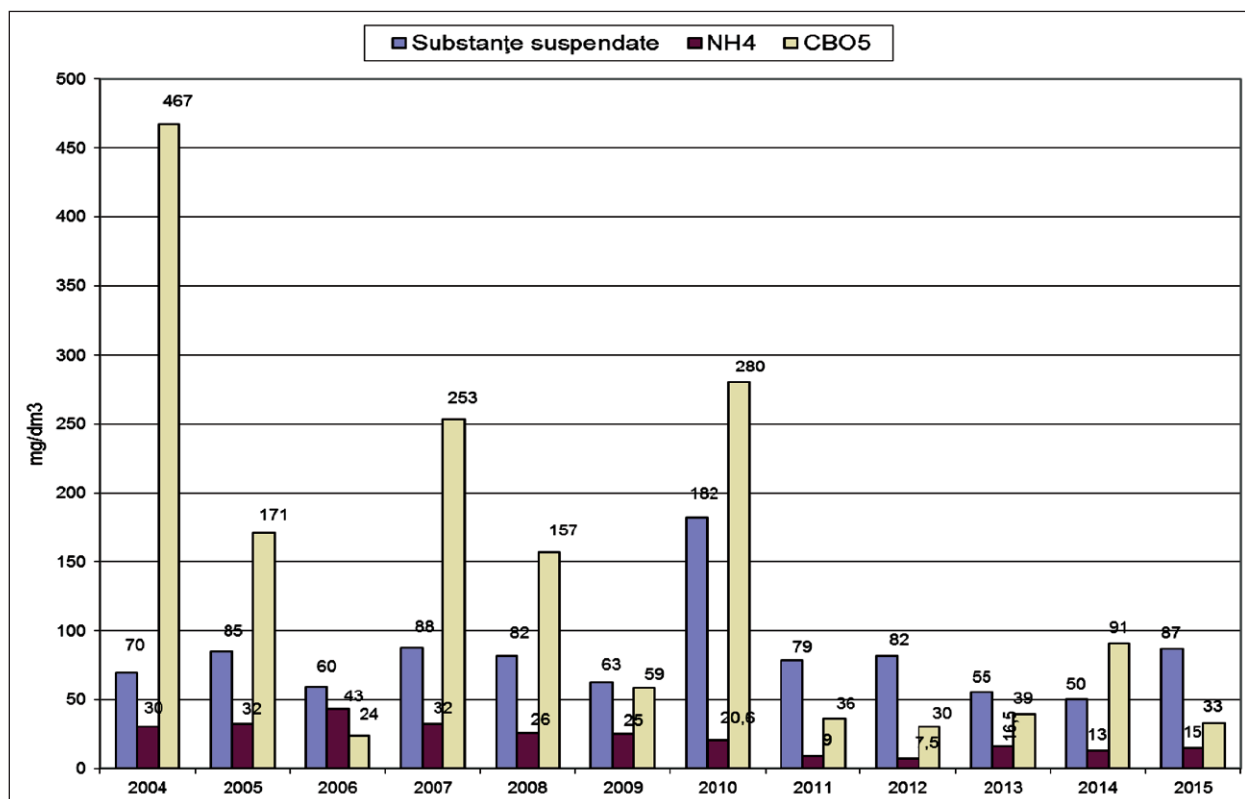

Fig. 26. Controlul analitic SEB or. Basarabeasca, anii 2004-2015

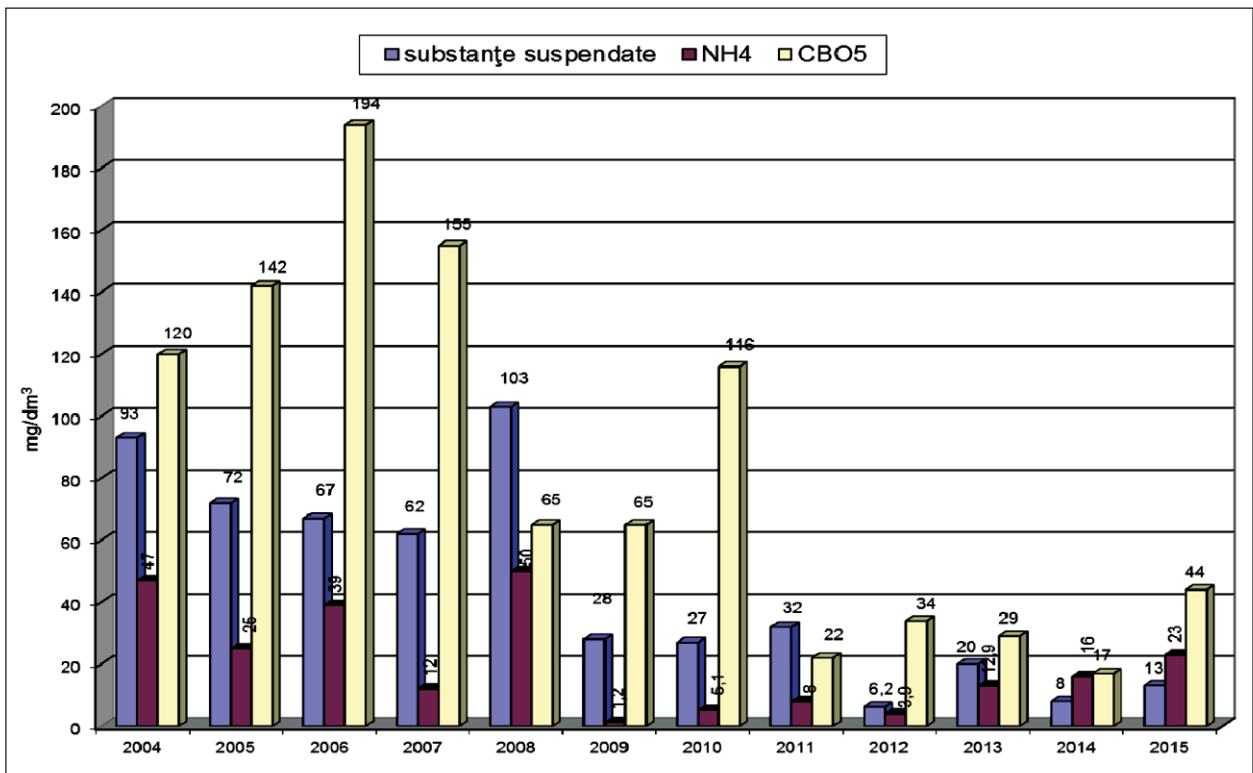

Fig. 27. Controlul analitic SEB or. Leova, anii 2004-2015

La SEB „ÎM Apă Canal”, or. Basarabeasca, epurarea se reduce la sedimentarea mecanică, fără epurare biologică. Depășirile DLA la SEB „ÎM Apă Canal”, or. Basarabeasca au constituit: MS – de 5,8 ori; CCO – de 5,6 ori; CBO₅ – de 2,2 ori; NO₂⁻ – de 3,5 ori; NH₄⁺ – de 11 ori; PO₄⁻³ – de 3,1 ori.

La Stația de epurare a ÎMDPGLC „Apă Canal”, or. Leova depășirile DLA au constituit: CCO – de 11 ori, CBO₅ – de 4,6 ori, amoniu – de 27 ori, nitriți – de 2,2 ori; PO₄⁻³ – de 13,6 ori.

La stația de epurare a ÎM „Apă Canal” din or. Vulcănești probele au fost prelevate la intrare și la deversare. S-au depistat depășiri la următorii ingrediente: substanțe suspendate – de 2,4 ori, CBO – de 2,6 ori, (N-NO₂⁻) – de 3,0 ori.

Eficacitatea stațiilor de epurare din zona de activitate CIE AE Cahul și analiza comparativă pentru anii 2013-2015 este prezentată în tabelul 3.

Eficacitatea SEB-rilor, anii 2013-2015

Tabelul 3

Nr.	Denumirea SEB-rilor	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO ₅			NH ₄ ⁺		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	„Apă Canal”, or. Cahul	73,5	92,0	90,0	73,5	52,8	87,7	71,3	54,0	89,8	48,0	45,0	88,9

2	ÎMDPGLC „Apă Canal”, or. Leova	89,1	96,0	94,3	84,0	80,0	77,3	85,0	80,0	81,3	77,0	70,0	56,7
3	Î.M „Apă Canal”, or. Basarabeasca	68,0	60,0	43,9	67,9	85,0	73,1	67,0	87,0	77,6	69,0	64,0	71,7
4	a ÎM „Apă Canal”, or. Taraclia	83,5	64,0	73,4	42,4	66,0	66,5	42,2	68,0	58,1	75,0	83,0	42,0

Poligoanele de depozitare a deșeurilor solide (PDDS)

PDDS mun. Bălți

Probe de control a apelor provenite de la scurgerile de pe amplasamentul poligonului de depozitare a deșeurilor solide au fost prelevate din 2 iazuri de acumulare. Datele obținute caracterizează apele din primul și al doilea iaz ca ape puternic poluate. Depășirile sunt de peste sute de ori față de CMA. În primul iaz de acumulare CBO_5 depășește CMA de 184,0 ori, în al doilea – de 9,95 ori, reziduiul fix corespunzător de 14,30 ori și 10,47 ori, ionii de amoniu 54,36 ori și 12,8 ori.

PDDS mun. Chișinău

Trimestrial CIE investighează componența chimică a apelor de filtrare și drenaj la PDDS mun. Chișinău, s. Crețoaia, r-nul Anenii Noi. În legătură cu stoparea depozitării deșeurilor solide la PDDS de către ÎM Regia „Autosalubritate” din data de 08.01.2011, probele au fost prelevate numai în trimestrul I.

Scopul controlului constă în obținerea datelor despre limitele de încărcare cu poluanți ale deșeurilor lichide toxice și evaluarea prejudiciului cauzat mediului în cazul eventualelor scurgeri de pe teritoriul PDDS.

În conformitate cu procesul tehnologic de depozitare a gunoiului la PDDS, deșeurile lichide toxice (apele de drenaj și de filtrare) se acumulează în cămine speciale și apoi sunt transportate pe suprafața PDDS. Acest circuit închis al deșeurilor lichide nu aduce pericol mediului ambiant și numai în cazul scurgerilor de suprafață poate avea consecințe grave pentru terenurile agricole situate în aval.

S-au înregistrat depășiri ale CMA piscicole în fântâna de filtrare și respectiv în fântâna de drenaj la următorii indici: materie în suspensie de 86,4 ori și 20,5 ori; CCO – de 565,6 ori și 404 ori; CBO_5 – de 1979,6 ori și 1414 ori, amoniu – de 906,2 ori și 933,1 ori; nitrați – de 4,7 și 4,3 ori; nitriți – de 520 ori și 260 ori; sulfati – de 23,2 și 20 ori; detergenți – de 103 ori și 68 ori. Scurgeri ale filtratului și drenajului de pe teritoriul poligonului la momentul prelevării probelor nu au fost observate.

Conclucrarea cu Inspecțiile Ecologice (IE) din raioane

În conformitate cu ordinul nr. 18 din 21.03.2006 al IES, în anul 2015 CIE au acordat asistență analitică Inspecțiilor Ecologice din raioane, la solicitare, în cazuri excepționale și în conformitate cu programele de prelevare, coordonate cu șefii IE.

- **CIE AE Bălți a acordat asistență analitică:**

Inspecției Ecologice Soldănești – au fost prelevate probe de control de la 4 stații de tip „TOPAZ” cu capacitatea mică – 90 m³/oră; 10 m³/oră; 7,0 m³/oră și 4,0 m³/oră a SA Regia Apă-Șoldănești. Apele uzate au fost epurate insuficient:

- „TOPAZ” (90 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 76,7%, a consumului chimic de oxigen – 62,8%, a consumul biologic de oxigen – 89,6%, a ionilor de amoniu – 63,7%;
- „TOPAZ” (10 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 19,4%, a consumului chimic de oxigen – 17,9%, a consumul biologic de oxigen – 45,4%, a ionilor de amoniu – 25,69%;
- „TOPAZ” (7 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 8,8%, a consumului chimic de oxigen – 9,8%, a consumul biologic de oxigen – 56,4%, a ionilor de amoniu – 14,7%;
- „TOPAZ” (4 m³/oră) – eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 63,7%, a consumului chimic de oxigen – 51,2%, a consumul biologic de oxigen – 74,9%, a ionilor de amoniu – 70,7%.

Inspecției Ecologice Fălești – s-au prelevat probe de la SEB de tip „Topaz”, s. Călinești, Centru de amplasament pentru copii „Vivatis” pentru determinarea eficacității. Conform analizelor efectuate s-au determinat depășiri ale CMA la indicii: materii în suspensii – de 9,6 ori, reziduu fix – 1,6 ori, CBO₅ – de 12,2 ori; ionii de amoniu – de 40,6 ori, nitriți – de 6,1 ori și nitrați de 1,1 ori, sulfați – de 3,1 ori.

Inspecției Ecologice Glodeni – au fost prelevate probe de control de la stațiile de tip „TOPAS” din localitățile, Balatina, Funduri-Vechi, Limbenii-Vechi.

La SEB „TOPAS”, s. Balatina, eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 78,9%, a consumului chimic de oxigen – 30%, a consumul biologic de oxigen – 50,4%, a ionilor de amoniu – 38,4%.

La SEB „TOPAS”, s. Funduri-Vechi, eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 70,2%, a consumului chimic de oxigen – 65,3%, a consumul biologic de oxigen – 88,9%, a ionilor de amoniu – 52,3%.

La SEB „TOPAS”, s. Limbenii-Vechi, s-au constatat depășiri CMA după materii în suspensii – de 10,03 ori, consumul biologic de oxigen – de 4,92 ori, ioni de amoniu – de 37,18 ori.

Inspecției Ecologice Râșcani – au fost prelevate probe de control de la stația de tip „TOPAS”, s. Aluniș și SEB „Topas” IM Comunserviciu, s. Nihoreni cu scopul de a verifica funcționarea acestora. S-au efectuat analize și s-au depistat depășiri ale CMA piscicol la SEB „TOPAS”, s. Aluniș la indicii: materii în suspensii de 13,0 ori, reziduu fix – 1,3 ori, CBO₅ – 3,96 ori; ionii de amoniu – de 29,7 ori, nitriți – de 2,7 ori și sulfați – de 2,3 ori.

La SEB „Topas” IM Comunserviciu, s. Nihoreni s-au depistat depășiri ale CMA piscicol la indicii: materii în suspensii – de 10,4 ori, CBO₅ – 5,6 ori; ionii de amoniu – de 13,0 ori.

Inspecției Ecologice Telenesti – Pentru prima dată au fost investigate stațiile de tip „Topas” din c. Coropcenii, Suhuluceni, c. Chițcanii Vechi, c. Verejeni, c. Inești.

La SEB „Topas”, Chițcanii Vechi, eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 80,79%, a consumului chimic de oxigen – 68,24%, a consumul biologic – de oxigen 90,13%, a ionilor – de amoniu 91,99%.

La SEB „Topas”, Verejeni, eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 82,44%, a consumului chimic de oxigen – 67,50%, a consumul biologic de oxigen – 90,05%, a ionilor de amoniu – 74,20%.

• **CIE AE Chișinău a acordat asistență analitică:**

Inspecției Ecologice Hâncești – s-au prelevat probe de apă de la SEB de tip „ZUC”, s. Rusca, Penitenciarul nr. 7, SEB „Vama Leușeni”, s. Sărata Galbenă, s. Negrea, SEB „IM Amen Ver” SA. Au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii de terminați:

1. SEB ZUC, s. Rusca, Penitenciarul nr. 7 – CCO – de 9,3 ori; CBO_5 – de 2 ori; MS – de 12,4 ori; N/NH_4 – de 31,8 ori; detergenți – de 13 ori;
2. SEB „Vama Leușeni-Albița” – CCO – de 4,4 ori; CBO_5 – de 19 ori; MS – de 8,3 ori; NH_4 – de 10,2 ori. Rezultatele au fost transmise IE Hâncești.
3. ZUC Negrea – CCO – de 2 ori, CBO_5 – de 8 ori, MS – de 14,9 ori; N/NH_4 – de 92,6 ori, detergenți – de 19 ori;
4. ZUC s. Sărata Galbenă – CCO – de 4 ori, CBO_5 – de 16 ori; MS – de 10,2 ori; N/NH_4 – de 17,7 ori, detergenți – de 15 ori.
5. SEB „IM Amen Ver” SA – CCO – de 3,3 ori; CBO_5 – de 13,3 ori; MS – de 8,8 ori; N/NH_4 – de 24,4 ori; N/NO_2 – de 2,5 ori; SO_4 – de 4,1 ori; detergenți – de 8 ori.

Inspecției Ecologice Nisporeni – au fost prelevate probe de la SEB IM GAAC, or. Nisporeni. Conform analizelor efectuate s-au depistat depășiri ale DLA la deversare la indicii:

SEB IM GAAC, or. Nisporeni – CCO – de 2,4 ori; CBO_5 – de 2,4 ori; SO_4 – 2,55 ori; detergenți de 3,2 ori.

Inspecției Ecologice Cimișlia – s-au prelevat probe de la 4 auto spălătorii din or. Cimișlia și SE a ÎM Serviciul Public Cimișlia. Conform analizelor conținutul de poluanți (MS, pr. petroliere, detergenți) la deversare de la spălătoriile auto depășesc normele admisibile. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la SE ÎM Serviciul Public Cimișlia la deversare la indicii: MS – de 4 ori; CCO – de 4 ori; CBO_5 – de 14 ori; detergenți – de 152,6 ori. Rezultatele au fost transmise IE Cimișlia.

Inspecției Ecologice Strășeni – au fost prelevate probe de la SEB de tip „Topaz” din r-nul Strășeni: SRL „Euro Textil”, or. Strășeni; Gimnaziul din s. Bucovăț; Blocul locativ din s. Bucovăț; Creșa-grădiniță din s. Dolna; Gimnaziul din s. Recea. Conform analizelor s-au depistat depășiri ale normelor CMA pisc. la indicii:

1. SEB SRL „Euro Textil” – CCO – de 1,3 ori, CBO_5 – de 1,9 ori, MS – de 3,3 ori, N/NH_4 – de 1,4 ori;
2. SEB Gimnaziul din s. Bucovăț – CCO – de 4 ori, CBO_5 – de 6,3 ori, MS – de 8,7 ori, N/NH_4 – de 14,9 ori; detergenți – de 15 ori.
3. SEB bloc locativ din s. Bucovăț – CCO – de 5,3 ori, CBO_5 – de 8 ori, MS – de 5,1 ori, N/NH_4 – de 13,6 ori; detergenți – de 41 ori.

4. SEB Creșa-grădiniță din s. Dolna – CCO – de 8 ori, CBO_5 – de 16 ori, MS – de 8,9 ori, N/NH_4 – de 32,1 ori, detergenți – de 2,1 ori
5. SEB Gimnaziul din s. Recea – CCO – de 3,3 ori, CBO_5 – de 5 ori, MS – de 3,7 ori, N/NH_4 – de 10,5 ori, detergenți – de 17 ori.

Inspecției Ecologice Călărași – s-au prelevat probe de apă de la SEB IM „Gospodăria Comunală Locativă Călărași” și SEB „Hârjauca-Vin” SA. Conform analizelor s-au constatat depășiri ale normelor CMA pisc. la:

1. SEB IM „Gospodăria Comunală Locativă Călărași” la indicii: CCO – de 5,4 ori; CBO_5 – de 16,2 ori, MS – de 15,1 ori; N/NH_4 – de 116,7 ori, detergenți – de 36 ori, grăsimi – de 632 ori, SO_4^{2-} – de 3,0 ori.
2. SEB „Hârjauca-Vin” SA la indicii: CCO – de 6,8 ori; CBO_5 – de 23,8 ori, MS – de 3,3 ori; N/NH_4 – de 14,8 ori, detergenți – de 18 ori.

Inspecției Ecologice Ungheni – au fost prelevate probe de la SEB Apă-Canal Ungheni, s. Valea Mare. Conform analizelor s-au constatat depășiri la deversare a CMA pisc. la indicii: CCO – de 19,6 ori; CBO_5 – de 68,6 ori, MS – de 5,9 ori; N/NH_4 – de 325,9 ori, detergenți – de 173 ori, NO_2^- – de 6,0 ori.

Totodată s-a constatat că SEB de tip Topaz din s. Măcărești, s. Costuleni; s. Petrești la moment nu funcționează.

Inspecției Ecologice Orhei – s-au prelevat probe de la SEB: SA „Apă Canal Orhei” (ZUC); SA „Reparații Auto”, s. Peresecina; Primăria s. Vatici. Conform analizelor s-au depistat depășiri ale normelor CMA pisc. la indicii:

1. SEB SA „Apă Canal Orhei” – CCO – de 2,2 ori, CBO_5 – de 7,2 ori, MS – de 12,2 ori, N/NH_4 – de 11,8 ori; detergenți – de 20,5 ori.
2. SEB SA „Reparații Auto”, s. Peresecina – CCO – de 5,5 ori, CBO_5 – de 12,6 ori, MS – de 11,7 ori, N/NH_4 – de 21,0 ori; detergenți – 1,2 ori.
3. SEB Primăria s. Vatici – CCO – de 3,2 ori, CBO_5 – de 5,4 ori, MS – de 14,7 ori, N/NH_4 – de 25,9 ori; detergenți – 18,5 ori;

Inspecției Ecologice Rezina – au fost prelevate 4 probe de la SEB „Penitenciarul nr.17” din or. Rezina, 3 probe de la SP a or. Rezina, 2 probe de apă uzată de la SEB SA „Lafarge Ciment Moldova”, 1 proba de la SE a Scolii Internat din s. Cinișeuți, r-nul Rezina.

Conform analizelor s-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii:

1. SEB „Penitenciarul nr. 17” din or. Rezina – MS – de 5,6 ori, CCO – de 3,4 ori, CBO_5 – 12,9 ori, N/NH_4 – de 58,9 ori, detergenți – de 182 ori.
2. SP or. Rezina – MS – de 12,8 ori, CCO – de 40,8 ori, CBO_5 – 142,8 ori, N/NH_4 – de 42,3 ori, detergenți- de 142 ori. Rezultatele au fost transmise IE Rezina.
3. SE a Scolii Internat din s. Cinișeuți, r-nul Rezina – MS – de 7,7 ori, CCO – de 3,4 ori, CBO_5 – 3,7 ori, N/NH_4 – de 31,8 ori, detergenți – de 43 ori.

La SEB SA „Lafarge Cement Moldova” nu au fost depistate depășiri la deversare ale normelor admisibile.

Inspecției Ecologice Criuleni – s-au prelevat probele de apă de la SEB de tip „Topaz 100” și „Topaz 130” a întreprinderii SRL „Tiruos Group”, s. Hrușevo, r-nul Criuleni, SEB de tip „Valrum”, s. Corjevo, r-nul Criuleni, SEB de tip „Topaz 130”, s. Măgdăcești. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la indicii:

1. SEB de tip Valrum, s. Corjeva – CBO₅ – de 1,1 ori; N/NH₄ – de 35,4 ori; detergenți – de 32 ori.
2. SEB de tip Topaz 130, s. Măgdăcești – N/NH₄ – de 25 ori, detergenți – de 12 ori.
3. SEB de tip Topaz 100, s. Hrușevo, SRL „Tirous Group” – CBO₅ – de 1,3 ori; N/NH₄ – de 22,8 ori, detergenți – de 14 ori.

Inspecției Ecologice Dubăsari – au fost prelevate probe de apă de la 5 SEB de tip Topaz și Biotol. Conform analizelor au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la indicii:

1. SEB „Biotol – 50”, AO „Oraselul copilăriei”, Pârâta – CCO – 5,9 ori, CBO₅ – de 20,6 ori, MS – de 7,8 ori, N/NH₄ – de 424,9 ori, NO₂ – de 170 ori, detergenți – de 372 ori.
2. SEB „Topaz – 60”, s. Coșnița, Forțele Pacificatoare – CCO – 3,9 ori, CBO₅ – de 13,7 ori, MS – de 9,6 ori, N/NH₄ – de 40 ori, NO₂ – de 4 ori, detergenți – de 218 ori.
3. SEB „Fabrica de Conserve Coșnița” – CCO – 3,3 ori, CBO₅ – de 11,4 ori, MS – de 8,8 ori, N/NH₄ – de 2260,6 ori, NO₂ – de 102 ori, detergenți – de 110 ori.
4. SEB „Topaz – 24”, s. Doroțcaia – CCO – 2,6 ori, CBO₅ – de 9,1 ori, MS – de 5 ori, N/NH₄ – de 2,3 ori, NO₂ – de 3 ori, detergenți – de 55 ori. Rezultatele au fost transmise IE Dubăsari.
5. SEB de tip Topaz AO „Concordia” din s. Doroțcaia la deversare la indicii: CCO – 3,3 ori, CBO₅ – de 11,4 ori, MS – de 5,7 ori, N/NH₄ – de 1439,5 ori, NO₂ – de 6 ori, detergenți – de 3025 ori.
6. SEB „Criber SBR 30”, s. Holercani – 4,6 ori, CBO₅ – de 16 ori, MS – de 6,4 ori, N/NH₄ – de 28,2 ori, NO₂ – de 335 ori, detergenți – de 91,3 ori.

Inspecției Ecologice Anenii Noi – s-au prelevat 2 probe de apă uzată de la SE a întreprinderii SA „Salamer – Com”, s. Mereni, r-nul Anenii Noi. Conform analizelor la deversare apa corespunde normelor din Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25.11.2013.

Inspecției Ecologice Ștefan-Vodă – au fost prelevate probe de la SEB AO „Concordia”, s. Tudora. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii: CCO – de 26,1 ori; CBO₅ – de 91,5 ori; MS – de 6,2 ori; N/NH₄⁺ – de 204,9 ori; N/NO₂⁻ – de 10,5 ori; detergenți – de 70,7 ori.

Inspecției Ecologic Taraclia – s-au prelevat 5 probe de apă de la SEB Tvardisan a primăriei Tvardița, r-nul Taraclia. Conform analizelor s-a constatat că efluentul SEB Tvardița a înrăutățit calitatea apelor naturale a r. Chirgij-Chitai prin majorarea concentrației în secțiunea aval față de amonte la indicii: CCO – de 1,3 ori; CBO₅ – de 1,3 ori; Ms – de 1,2 ori, Cl – de 1,2 ori. Rezultatele au fost transmise IE Taraclia pentru calcularea prejudiciului.

• **CIE AE Cahul a acordat asistență analitică:**

Agenciei Ecologice Cahul

În conformitate cu planul-grafic de prelevare a probelor au fost prelevate probe de la 6 spălătorii auto din or. Cahul: SRL „Bemol Retail”, SRL „L. Bargan”, SRL „Gama Lux”: SRL „Tehcomplos-Petrol”, SRL ÎI „Nicuileanu”, SRL „Elit Vadimax”. S-a constatat că la ieșire conținutul depășește normativele la indicii: MS – de 2,0-7,0 ori, (CCO-Cr) – de 2,4-7,0 ori, CBO₅ – de 4,7-16,0 ori.

De asemenea a fost verificată:

- Stația de epurare a SRL „Vierul Vin” s Burlacu, r-nul Cahul. În urma efectuării analizelor la ieșire s-au depistat depășiri mai esențiale la amoniu, nitriți, substanțe suspendate.
- Stația de epurare de pe teritoriul stației CFM din s. Giurgiulești, r-nul Cahul. Probe de control au fost prelevate la ieșire din stația de epurare. În urma efectuării analizelor s-au depistat depășiri la următorii ingrediente: substanțe suspendate – de 1,4 ori, oxiditatea (CCO – Cr) – de 1,2 ori, (CBO_{total}) – de 2,2 ori, (N-NH₄⁺) – de 0,5 ori, fosfați (PO₄³⁻) – de 1,2 ori, (N-NO₂⁻) – de 1,4 ori.
- SA „Bere Unitanc”, or. Cahul, a fost prelevată o probă de apă din fântâna de acumulare a apelor uzate la ieșire. În urma efectuării analizelor s-au depistat depășiri la următorii ingrediente:
  - oxiditatea (CCO – Cr) – de 89,0 ori, (CBO_{total}) – de 200,0 ori, substanțe suspendate – de 14,2 ori, fosfați (PO₄³⁻) – de 10,1 ori
  - SRL Valiexchimp”, s. Văleni. În urma efectuării încercărilor depășiri ale limitelor admisibile nu s-au înregistrat.
  - r-nul Cahul, sector agricol Lucești, „Combinatul de vinuri Cricova”, SA. Proba a fost prelevată din fântână arteziană. Depășiri a normativelor nu s-au depistat.
  - r-nul Cahul, sector agricol Găvănoasa, „Combinatul de vinuri Cricova”, SA. Proba a fost prelevată din fântână arteziană. Depășiri a normativelor nu s-au depistat.

Inspecției Ecologice Taraclia – CIE colaborând cu inspectorii IE Taraclia pe parcursul anului au controlat 21 întreprinderi:

- SEB „Tvardisan”, or. Tvardița și receptorul r. Chirghij-Chitai (50 m amonte și aval de deversare). Investigațiile denotă funcționarea insuficientă a stației.
- În SRL „Moldavschi Standard”. Proba a fost prelevată la ieșire. Depășiri s-au depistat la următorii ingrediente: substanțe suspendate, oxiditatea (CCO-Cr), (N-NH₄⁺).
- „Zolotoi Aist”. Proba a fost prelevată la ieșire. Depășiri s-au depistat la următorii ingrediente: substanțe suspendate, oxiditatea (CCO-Cr), (N-NH₄⁺).
- râul Chirghij-Chitai. Probele au fost prelevate amonte și aval de Tvardița. Depășiri s-au depistat în aval de oraș la următorii ingrediente: substanțe suspendate, oxiditatea (CCO-Cr), (N-NH₄⁺)
- SRL „Caratest”, or. Taraclia. Proba de control a fost prelevată din rezervorul de acumulare. Depășiri s-au depistat la substanțe suspendate – de 2,2 ori.
- SRL „Tricoton-com”, or. Taraclia. Proba de control a fost prelevată din rezervorul de acumulare. Depășiri s-au depistat la substanțe suspendate – de 1,3 ori.
- SA „Combinatul de vinuri Taraclia”, or. Taraclia. Proba de control a fost prelevată din rezervorul de acumulare. Depășiri s-au depistat următorii ingrediente: substanțe suspendate – de 3,6 ori, oxiditatea (CCO-Cr) – de 2,7 ori, CBO5 – de 3,0 ori, amoniu (N-NH₄⁺) – de 1,4 ori.
- SRL „Corten-vin Company”, r-nul Taraclia, s. Corten. Probe de control au fost prelevate la ieșire de la fabrica de vin și din emisar (râuleț) în secțiunea amonte și aval de vărsare. Depășiri s-au depistat la următorii ingrediente: oxiditatea (CCO-Cr) – de 20,0 ori, amoniu (N-NH₄⁺) – de 12 ori.
- spălătoria auto SRL „Minibus service”, r-nul Taraclia, s. Corten;

- spălătoria auto SRL „Voinschi E”, or. Taraclia;
- spălătoria auto ÎI „Pascalov S.” r-nul Taraclia, s. Tvardița. În urma încercărilor fizico-chimice au fost depistate depășiri la oxiditatea (CCO-Cr), (CBO_5), substanțe suspendate.

Inspecției Ecologice Cantemir – CIE colaborând cu inspectorii IE Cantemir pe parcursul anului a controlat 12 întreprinderi:

- Stația de epurare, Fabrica de vin S.A. „Imperial vin”, s. Pleșeni, r-nul Cantemir.

Probe de control au fost prelevate la intrare și ieșire. La ieșire de la stația de epurare s-au depistat depășiri la următorii ingrediente: oxiditatea (CCO-Cr) – de 5,7 ori, amoniu (N-NH_4^+) – de 1,0 ori, fosfați – (PO_4^{3-}) – de 1,2, ori, substanțe suspendate – de 6,0 ori.

- fabrica de vin S.A. „Imperial vin”, r-nul Cantemir, s. Pleșeni, stația de epurare de 2 ori, unde au fost prelevate 4 probe. Probe de control au fost prelevate la intrare și ieșire. În urma efectuării analizelor la ieșire de la stația de epurare s-au depistat depășiri la următorii ingrediente: oxiditatea (CCO-Cr) – de 1,5 ori, amoniu (N-NH_4^+) – de 1,2 ori, fosfați (PO_4^{3-}) – de 1,1 ori, substanțe suspendate – de 1,5 ori.
- SRL „Tartcomvin”, fabrica de vin, r-nul Cantemir, s. Tartaul. Proba a fost prelevată la ieșire, rezervorul nr. 1. În urma efectuării analizelor la ieșire s-au depistat depășiri la următorii ingrediente: oxiditatea (CCO-Cr) – de 4,0 ori, substanțe suspendate – de 10,2 ori; amoniu (N-NH_4^+) – de 2,0 ori.

Inspecției Ecologice Basarabeasca – la solicitarea inspectorilor a fost controlat:

- Depoul de locomotive CFM – or. Basarabeasca (ape uzate). Depășiri s-au depistat la următorii ingrediente: substanțe suspendate, oxiditatea (CCO-Cr), (N-NH_4^+), produse petroliere.
- Depoul de vagoane frigorigere, filiala Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – ape uzate. Depășiri s-au depistat la următorii ingrediente: substanțe suspendate, oxiditatea (CCO-Cr), (N-NH_4^+), produse petroliere.

Inspecția Ecologică Basarabeasca a înaintat prescripții obligatorii și a calculat plata pentru poluare a mediului conform legislației în vigoare.

Inspecției Ecologice Leova – CIE colaborând cu inspectorii IE Leova pe parcursul anului a controlat 25 întreprinderi:

- Cooperativa de consum „Universcoop”. Proba de control a fost prelevată la ieșire. Conform analizelor parametrii apelor curățite sunt în limita admisibilă
- AU de apă pentru irigare Filipeni, a fost prelevată o probă de apă în râul Prut la stația de pompare nr. 28. Datele încercărilor au fost prezentate IE Leova.
- stația de epurare Topaz-150 PE, or. Iargara. Probe de control au fost prelevate la ieșire. Conținutul supranormă s-a constatat la: CCO_{Cr} – de 1,7 ori, la CBO_5 de 2,3 ori;
- stația de epurare Topaz-75 PE, or. Iargara. Probe de control au fost prelevate la ieșire. Conținutul supranormă s-a constatat la: CCO_{Cr} – de 1,6 ori, la CBO_5 – de 2,3 ori;
- stația de epurare Topaz-15 PE, or. Iargara. Probe de control au fost prelevate la ieșire. Conținutul supranormă s-a constatat la: CCO_{Cr} – de 1,4 ori, la CBO_5 – de 2,0 ori.

- SRL „Aldeco-prim”, fabrica de vin, r-nul Leova, s. Sărăteni. Proba a fost prelevată la ieșire din camera de recepție.
- ON „Centrul de sănătate și Medicină preventivă”, r-nul Leova, s. Sărata Nouă. Proba a fost prelevată la ieșire din stația de epurare. S-au depistat depășiri la ieșire la indicii: oxiditatea (CCO-Cr) – de 3,0 ori, substanțe suspendate – de 8,4 ori; amoniu ($N-NH_4^+$) – de 1,5 ori.
- SRL „Vinia Denovi”, r-nul Leova, or. Iargara, pentru aprecierea gradului de poluare a mediului. S-au constatat depășiri ale limitelor admisibile la indicii: consumul biologic de oxigen (CBO_5) – de 6,0 ori, substanțe suspendate – de 2,4 ori, oxiditatea (CCO-Cr) – de 2,7 ori. nitriți ($N-NO_2^-$) – de 2,5 ori.
- S.A. „Tomai vin”, r-nul Leova, s. Tomai. Proba a fost prelevată la ieșire (rezervorul apelor uzate). S-au depistat depășiri la indicii: oxiditatea (CCO-Cr) – de 37,9 ori, CBO_5 – de 72 ori, substanțe suspendate – de 7,0 ori; amoniu ($N-NH_4^+$) – de 75, ori

AE Gagauzia – CIE colaborând cu inspectorii IE Ceadâr Lunga pe parcursul anului au controlat 13 întreprinderi:

- stația de epurare SA „Apă – Termo” și receptorul r. Lunga, or. Ceadâr Lunga. Investigațiile de laborator denotă funcționarea insuficientă a stației.
- r-nul Ceadâr Lunga, s. Tomai, SRL „Stamcom”. Proba de ape a fost prelevată la ieșire din rezervorul apelor uzate. S-au depistat depășiri la următorii indici: oxiditatea (CCO-Cr) – de 2,3 ori, CBO_5 – de 4,7 ori, substanțe suspendate – de 2,1 ori.
- SRL „BTA – 24”, or. Ceadâr Lunga. Proba de apă a fost prelevată la ieșire din rezervorul apelor uzate. Conținutul supranormă s-a constatat pentru indicii: MS – de 8,8 ori, CCO_{Cr} – de 7,4 ori, la CBO_5 – de 19,0 ori, produse petroliere – de 2,0 ori.

Controlul scurgerii apelor meteorice de pe teritoriul întreprinderilor

Un volum impunător de poluanți, în special produse petroliere, pătrund în apele naturale prin scurgerile meteorice de pe teritoriul zonelor urbane și industriale.

Întru evaluarea calității scurgerilor meteorice au fost prelevate probe de pe teritoriul a 284 întreprinderi, inclusiv 133 întreprinderi în zona de nord a republicii, 45 unități economice și 82 stații PECO ale întreprinderii ÎM „Tirex Petrol” SA din zona centrală, 9 unități economice și 15 PECO în zona de sud. Probe reprezentative au fost prelevate în timpul precipitațiilor atmosferice și s-au determinat concentrațiile de suspensii și produse petroliere. Rezultatele investigațiilor efectuate denotă o încărcare a apelor uzate evacuate de pe teritoriile întreprinderilor cu produse petroliere și suspensii peste limitele admisibile de zeci și chiar sute ori.

Conținutul produselor petroliere și a materiei în suspensie la întreprinderile din mun. Chișinău variază respectiv de la 0,1 mg/dm³ până la 2,6 mg/dm³ și 6,4 mg/dm³ până la 40,4 mg/dm³, depășind CMA piscicole de 2,0-52,0 ori și de 1,3-8,1 ori.

În probele de apă meteorică prelevate la stațiile PECO a ÎM „Tirex Petrol” SA din mun. Chișinău, r-nele Criuleni, Orhei, Telenești, Strășeni, Călărași, Ungheni, Ialoveni, Hâncești, Anenii Noi, Căușeni, Leova, Basarabeasca, Ștefan Vodă, Cahul, Fălești, Glodeni, Râșcani, Edineț, Dondușeni, Soroca, Ocnița conținutul de produse petroliere și materie în suspensie variază respectiv: 0,8-3,2 mg/dm³ și 24,4-52,4 mg/dm³.

Lipsa sistemelor de epurare prealabilă a apelor meteorice la majoritatea întreprinderilor prezintă un pericol serios pentru mediul ambiant (Rapoartele anuale ale CIE AE Chișinău, Bălți, Cahul).

Concluzii

Rezultatele investigațiilor efectuate pe parcursul anului 2015 demonstrează că:

1. Eficacitatea funcționării stațiilor de epurare pe întreg teritoriul țării nu s-a îmbunătățit comparativ cu a. 2014. Eficacitatea epurării conținutului de NH_4^+ , MS, CCO și CBO_5 este foarte joasă la majoritatea stațiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și, prin urmare, concentrația excesivă de nocivități, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare. Eficacitatea SEB „Chișinău” scade din an în an. Conform datelor de laborator, eficacitatea de epurare în anii 2013-2015 la principalii indici de poluare a scăzut la: CCO – de la 73,1% la 65,8; CBO_5 – de la 79,4% la 67,1%; N/NH_4 – de la 41,5% la 13,7% .
2. Calitatea apelor de suprafață este la limita anilor precedenți, deci rămâne a fi poluată, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate fără epurare sau insuficient epurate de la stațiile de epurare.
3. Evacuările de ape uzate fără epurare în fl. Nistru de la DAC, or. Soroca și ÎM „Șoldănești Service”, precum și evacuările directe a apelor uzate în r. Ichel din com. Ciorescu, de la SEB, com. Cricova, r-nul Criuleni, continuă să fie o problemă acută, care influențează negativ calitatea apelor acestor râuri. Poluarea apelor r. Bâc este un proces ce are loc mai mulți ani. Apa la intrare în or. Chișinău, deja încărcată cu poluanți, se impurifică și mai intensiv în sectorul orășenesc, cauza fiind deversările de ape reziduale, spălarea neautorizată a transportului pe malurile râului, scurgerile de ape meteorice încărcate în multe cazuri cu deversări ale apelor uzate din sectorul comunal și poluanți de pe autostrăzile orașului.
- 4.. Agenții economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafață.

3. Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic

Una din sarcinile principale ale Centrelor Investigații Ecologice (CIE) este supravegherea calității aerului atmosferic și prin urmare determinarea surselor de poluare.

Principalii factori care contribuie la intensificarea poluării aerului atmosferic pe teritoriul țării sunt emisiile de gaze din diferite sectoare ale economiei naționale: electroenergetic și termoenergetic, transport, sectorul agro-industrial.

Supravegherea respectării regimului de emisii în aerul atmosferic, controlul analitic instrumental al surselor fixe și mobile de poluare, precum și controlul eficacității sistemelor de purificare s-a efectuat de către CIE AE Bălți la nordul Republicii și CIE AE Chișinău în raioanele de centru și sud.

33	„MIVA Production” SRL, mun. Chișinău	40	20	20									
34	„Gandas-Grup” SRL, or. Vatra	20/10	10/10	10									
35	„Gandas-Grup” SRL, or. Vatra	20/10	10/10	10									
36	„Onega-M” SRL, com. Budești	40	20	20									
37	„Gonvaro-Con” SRL, com. Trușeni	20	10	10									
38	„Contur-Paj” SRL, mun. Chișinău	40	20	20									
39	GT „Moraru Vasile Ion”, s. Colonița	2							2				
40	„Primasalt” SRL, s. Cojușna, r-nul Strășeni	20	10	10									
41	Universitatea de Stat din Taraclia, or. Taraclia	40	20	20									
42	Grădinița de copii, s. Novosiolovca, r-nul Taraclia	20	10	10									
43	Grădinița de copii, s. Cealic, r-nul Taraclia	40	20	20									
44	Grădinița de copii, s. Cairaclia, r-nul Taraclia	20	10	10									
45	Școala de meserii nr. 13, s. Ciurni, r-nul Taraclia	20	10	10									
46	„Gonvaro-Con” SRL, com. Trușeni	20	10	10									
47	ICS „Bulgari Winery” SRL, or. Tvardița, r. Taraclia	40	20	20									
48	ICS „Zolotoi Aist” SRL, or. Tvardița, r-nul Taraclia	40	20	20									
49	„Orhei-Gaz” SRL, filiala Orhei, or. Orhei	80	40	40									
50	„Candelux-Com” SRL, mun. Chișinău	60	30	30									
TOTAL		1546/20	770/20	770					6				

**Controlul surselor staționare de poluare a aerului atmosferic efectuat
de CIE AE Bălți în anul 2015**

Tabelul 5

Nr.	Denumirea întreprinderii	Total/depășiri	CO/depășiri	NOx/depășiri	SO ₂ /depășiri	Praf/depășiri	Hidrocarb/depășiri	O ₂ /depășiri	Formaldehida/depășiri	CH ₃ COOH/depășiri	Aerodinamica
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	SA „Barza-Albă”	18	9	9							1
2	SA „Cet-Nord”	48	18	18	6	6					2
3	SA „Incomlac”	36	18	18							4
4	SA „Basarabia-Nord”	24	12	12							4
5	SRL „Lumin-Orient”	6	3	3							
6	SA „Drum-Bun”	6	3	3							
7	SRL „Cuptorul-Dulce”	6	3	3							
8	IMSP „Spitalul de psihiatrie” din Bălți	32	15	15				2			
9	ÎI „Roșca și Ko”	12	3	3	3	3					1
10	ÎM „Termogaz”	42	21	21							
11	ÎM „Moldelectrica”, filiala RETÎ-Nord	12	6	6							2
12	IMSP „Internatul de psihiatrie”	18	9	9							
13	IMSP „Spitalul Clinic Municipal”	12	6	6							
14	„Centru regional de transfuzie a sângelui”	13	6	6				1			
15	„Depoul de locomotive CFM”	18	9	9							
16	SRL „Stăpânul Mesei” din s. Sadovoe	12	6	6							
17	ÎCS „Metro-Cach-Cary” Moldova SRL	12	6	6							
18	ÎM „Bălțanca” SA	6	3	3							1
19	SA „Floarea-Soarelui”	24	6	6	6	6					2
20	SA „Moldagrotehnica”	12	3	3	3	3					1
21	ÎS CFM „Secția de întreținere a căii din Bălți”	12	3	3	3	3					1
22	SA „Vinăria din Vale”	6	3	3							
23	SRL „Iuga-Nord”	9	3	3		3					1
24	SC „Dina Cociug”	6	3	3							
25	ÎM „Beermaster”	6	3	3							
26	SRL „ENNSGERN”	6	3	3							
27	ÎI „Pustovit Valeriu”	12	6	6							
28	SRL „Plast-Exim-Nord”	6	3	3							

29	SRL „Mebax-Lux”	6				6					2
30	ÎS „Calea-Ferată a Moldovei”	9	3	3		3					1
31	ÎM „DRCD Drumuri-Bălți”	9	3	3		3					1
32	SRL „Ruma-Grup”	9	3	3		3					1
33	SRL „Valis”	12	6	6							
34	PF „Pascov V”	18	6	6		6					2
35	SRL „Zalin GNG”	12	3	3	3	3					1
36	SRL „Gonvord-Auto”	12	3	3	3	3					1
37	SRL „Intertelcon”	18	6	6		6					2
38	ÎCS „Knauf-Gips”	42	6	6		3					10
39	SA „Reut”	39				39					13
40	SRI „Comandarus”	6	3	3							
41	ÎS „CFM Stația Bălți-Oraș	6	3	3							1
42	ÎS CFM „Stația Bălți Slobozia”	12	3	3	3	3					1
43	SA „Zimbru-Nord”	6	3	3							
44	SRL „Liudolux”	12	6	6							
45	ÎS „Poșta Moldovei Centru de poștă Bălți”	12	6	6							
46	SRL „Baiur-Agro”	6	3	3							
47	ÎI „Nivzorov V.V”	9	3	3		3					1
48	SRL „Autocompact-Nord”	12	3	3	3	3					1
49	SRL „Antidout”	12	3	3	3	3					1
50	Centru temporar de plasament și reabilitare a copiilor	12	6	6							
Fălești											
51	SRL „TEXTRE” s. Glinjeni	12	3	3	3	3					1
52	SA „Drumuri-Bălți” din Răuțel	9	3	3		3					1
53	ÎM Sudzucker-Moldova „Fabrica de zahăr din Fălești”	30	12	6	6						4
54	SA „Magistrala” din s. Nataliefca	12	3	3	3	3					1
55	ÎM „Sudzucker-Moldova” SA Drochia Fabrica de zahăr	61	24	18	9	9					2
56	ÎI „E. Țâmbalistru”	12	6	6							
57	SRL „Nord-Garant”	6	3	3							
58	SRL „Rubin-94”	3				3					1
59	SRL „Met SA Produse Impex”	6	3	3							

60	SRL „Transautogaz” s.Țaligrad	6	3	3							
Florești											
61	SA „Fabrica de unt din Florești” s. Vărvăreuca	12	6	6							-
62	SA „Natur-Bravo”	12	6	6							-
63	SA „Servicii Comu- nale”	6	3	3							-
Glodeni											
64	ÎCP „Panifcoop”	6	3	3							
Râșcani											
65	„Colegiu Agroindus- trial”	6	3	3							-
66	ÎMSP „Spitalul raional Râșcani”	6	3	3							-
67	SRL „Bălți Gaz” filiala Râșcani	12	6	6							-
68	ÎI „Lavric Corneliu”	9	3	3		3					1
69	ÎCS „Bemol-Retail” stația de alimentare cu carburanți	12	3	3	3	3					1
70	ÎCS „Bemoil-Retail” stația de alimentare cu carburanți traseul Chișinău-Odesa-Brest Km 693	12	3	3	3	3					1
71	SA „Lactis”	24	12	12							
72	SRL „Aestivum-Prim”	6	3	3							
73	„Patenta de întreprin- zător a lui Golic B.” din s.Nihoreni	3				3					1
74	SRL „Casmerlin” din satul Nihoreni	9	3	3		3					1
75	SA „Fantazia-oc”	6	3	3							
76	CPC „Univers-Cop”	6	3	3							-
77	ÎM „Fabrica de brân- zeturi”	6	3	3							-
78	SA „Alfa-Nistru”	6	3	3							-
Edineț											
79	SA „Inlac”	18	9	9							-
80	SA „Natur-Bravo” din Cupcini	6	3	3							-
81	ÎCS „Moldova Zahăr Fabrica de zahăr din Cupcini” SRL	24	12	6	6						4
Dondușeni											
82	ÎM „Mold-Granum” SRL	15	6	6		3					2

83	II „Cristel-Scutari”	6				6				2
mun. Chișinău										
84	SRL „Gonvoro-Com” s.Trușeni	6	3	3						-
Total		1114	435	417	69	189		4		82
Total inclusiv aerodinamica		1196								

În mun. Chișinău, în rezultatul determinărilor s-au depistat următoarele încălcări:

1. SRL „Gandas Grup” (uzina de asfalt), or. Vatra, mun. Chisinau, 09.06.2015 – **depășiri ale ELA la CO de 1,7 ori.**
2. SRL „Gandas Grup” (uzina de asfalt), or. Vatra, mun. Chisinau, 25.06.2015 – **depășiri ale ELA la CO de 1,3 ori.**

La întreprinderile: ÎCS „Red Union Fenosa” SA; SC „Inter Tabac”; IMSP „Spitalul Raional Cimișlia”; SRL „T”, mun. Chisinau; SC „Nis-Struguraș”; SRL „Veaces-Nova” mun. Chișinău; SRL „Bemas” mun. Chișinău; SRL „HÂRTIE IMPEX” s. Cojușna, r-nul. Strășeni; SRL „Contur-Paj”; Universitatea de Stat din Taraclia; Grădinița de copii din s. Cairaclia, r-nul Taraclia; Grădinița de copii din s. Novoseolovca, r-nul Taraclia; Grădinița de copii din s. Cialâc, r-nul Taraclia; Școala de meserii nr. 13 din s. Ciumai, r-nul Taraclia; ÎCS „Zolotoi Aist” SRL, or. Tvardița, r-nul. Taraclia; ÎCS „Bulgari Winery” SRL, or. Tvardița, r-nul Taraclia; SA „Orhei Gaz”, filiala Orhei – autorizația pentru emisiile de poluanți în atmosferă de la surse fixe de poluare lipsește.

În 2 cazuri s-au depistat depășiri ale normativelor ELA, iar la 19 întreprinderi lipsește autorizația pentru emisiile de poluanți în atmosferă de la surse fixe de poluare.

În mun. Bălți sursele cu impact sporit asupra aerului atmosferic sunt: SA „Basarabia-Nord”, SA „Incomlac”, SA „CET-Nord”, ÎM „Beermaster”, SA „Bălțeanca”, SA „Barza-Albă”. În sezonul rece a anului s-au efectuat investigații de laborator la centralele termice ale întreprinderilor și instituțiilor din mun. Bălți: SA „CET-NORD”; ÎM „Termogaz”; SA „Barza-Albă”, ÎMSP „Spitalul Clinic Municipal”; ÎMSP „Spitalul de psihiatrie”; Internatul de Psihiatrie; Centrul regional de transfuzie a sângelui; Centrul de plasament temporar și reabilitare a copiilor; ÎCS „Metro Cash & Carry Moldova”; „CFM Depoul de Locomotive”; SA „Moldagrotehnica”; SA „Vinăria din Vale”. În sezonul de prelucrare a producției agricole (sfeclei de zahăr, laptelui, fructelor, strugurilor) s-au efectuat măsurări la coșurile de emisii ale fabricilor „Sudzucher-Moldova”, Drochia și Fălești; ÎM „Moldova Zahăr”, Cupcini; SA „Natur-Bravo”, Florești și Cupcini; SA „Alfa-Nistru”, Soroca; ÎM „Fabrica de brânzeturi”, Soroca; SA „Fabrica de Unt din Florești”; SA „Vinăria din Vale” din Bălți; SA „Inlac” or. Cupcini; SA „Lactis”, Râșcani. În perioada de reparare a drumurilor au fost efectuate investigații de laborator la întreprinderile producătoare de asfalt: SA „Drumuri-Bălți” din s. Răuțel; SA „Drumuri-Bălți” din mun. Bălți; SA „Magistrala din s. Natalievca”, Fălești. Pentru obținerea autorizației de degajare a substanțelor nocive de la sursele fixe de poluare au fost efectuate investigații de laborator la următoarele întreprinderi: „Colegiul Agro Industrial” din Râșcani; MSP „Spitalul Raional din Râșcani”; SRL „Bălți-Gaz”, filiala Râșcani; ÎI „E. Țâmbalistu”

din Drochia; SRL „Nord-Garant” din Drochia; ÎI „Lavric Corneliu” din Râșcani; ÎCS „Bemol-Retail” din Râșcani; SRL „Lumin-Orient” din Bălți; SA „Drum-Bun” din Bălți; SRL „Cuptorul-Dulce” din Bălți; SRL „Textre” din s. Glinjeni, Fălești; ÎI „Roșca și K” din Bălți; SRL „Stăpânul Mesei” din s. Sadovoie; SRL „Rubin-94” din Drochia; ÎS CFM „Secția de întreținere a căii din Bălți”; SRL „Ensgern” din Bălți; ÎI „Pustovit Valeriu” din Bălți; SC „Plast-Exim-Nord” din Bălți; SRL „Mebax-Lux” din Bălți; SRL „Ruma-Grup” din Bălți; SRL „Valis” din Bălți; ÎI „Pașcov” V.C. din Bălți; SRL „Zalin GNG” din Bălți; SRL „Gonvord-Auto” din Bălți; SRL „Intertelcon” din Bălți; SRL „Aestivum-Prim” din Râșcani; „Patentă de întreprinzător a lui Boris Golic” din s. Nihoreni, r-nul Râșcani; SRL „Casmerlin” din Râșcani; SRL „Comandarus” din Bălți; SRL „Transautogaz” s. Țaligrad, r-nul Drochia; SA „Zimbru-Nord” din Bălți; SRL „Lidolux” din Bălți; SA „Fantazia-OC”, din Râșcani; ÎS „Poșta Moldova”, Centru de Poștă Bălți; SRL „Baiur-Agro” din Bălți; ÎI „Nevzorov” din Bălți; SRL „Autocompact” din Bălți; SRL „Autocompact-Nord” din Bălți; SRL „Antidont” din Bălți.

S-a efectuat controlul eficienței a 10 instalații de captare la întreprinderile din or. Bălți: SA „Răut”; ICA „Knauf” și altele. Randamentul de purificare corespunde datelor din proiect. (Raportul anual CIE AE Bălți, 2015)

O atenție deosebită CIE acordă monitoringului principalelor surse generatoare de emisii în sectorul electroenergetic reprezentat de trei CET-uri municipale: CET-1, CET-2 (Chișinău) și CET-Nord (Bălți).

Trecerea la folosirea gazelor naturale în calitate de combustibil la aceste întreprinderi în ultimii ani, a contribuit la diminuarea în gazele de coș a conținutului de funingine, anhidridei sulfuroase (SO_2), oxidului de vanadiu (V_2O_5), monoxidului de carbon (CO), dioxidului de azot (NO_2) și benz- α -perenului. (fig. 28, 29, 30). În anul 2015 SA „CET-1”, SA „CET-2” și „CET-Nord” au folosit în calitate de combustibil numai gazele naturale și astfel nu au fost emise în atmosferă așa noxe ca anhidrida sulfuroasă (SO_2), oxidul de vanadiu (V_2O_5), funinginea.

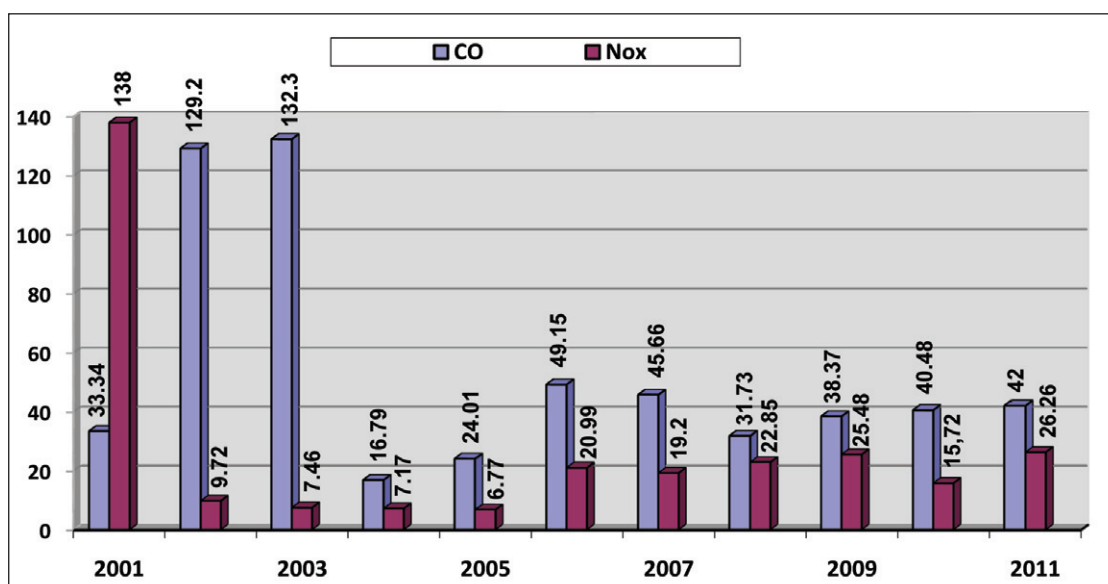

Fig. 28. Emisiile oxidului de carbon și dioxidului de azot de la „Cet-Nord”, mun. Bălți

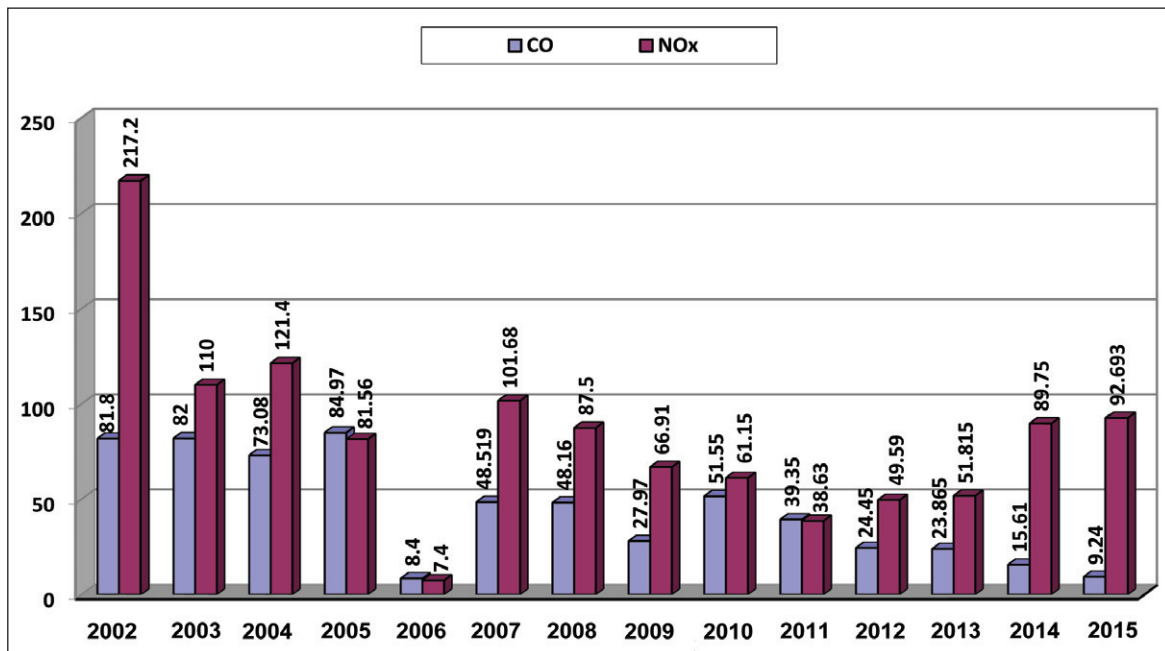

Fig. 29. Emisiile oxidului de carbon, dioxidului de azot și dioxidului de sulf de la CET-1 și CET-2, mun. Chișinău

Sursele mobile de poluare a aerului

Una din principalele surse de poluare a aerului atmosferic pe teritoriul țării a fost și rămâne transportul auto. Din rapoartele statistice constatăm că sumapoluanților emiși de transportul auto estemult mai mare decât suma poluanților de la sursele staționare. Creșterea volumului de emisii nocive de la sursele mobile, ponderea cărora constituie 90,7-92% din emisiile sumare de poluanți, este cauzată de creșterea anuală a numărului de unități de transport pe cap de locuitor, uzura parcului de autovehicule, tipul de combustibil utilizat, circulația și staționarea automobilelor în locurile neautorizate.

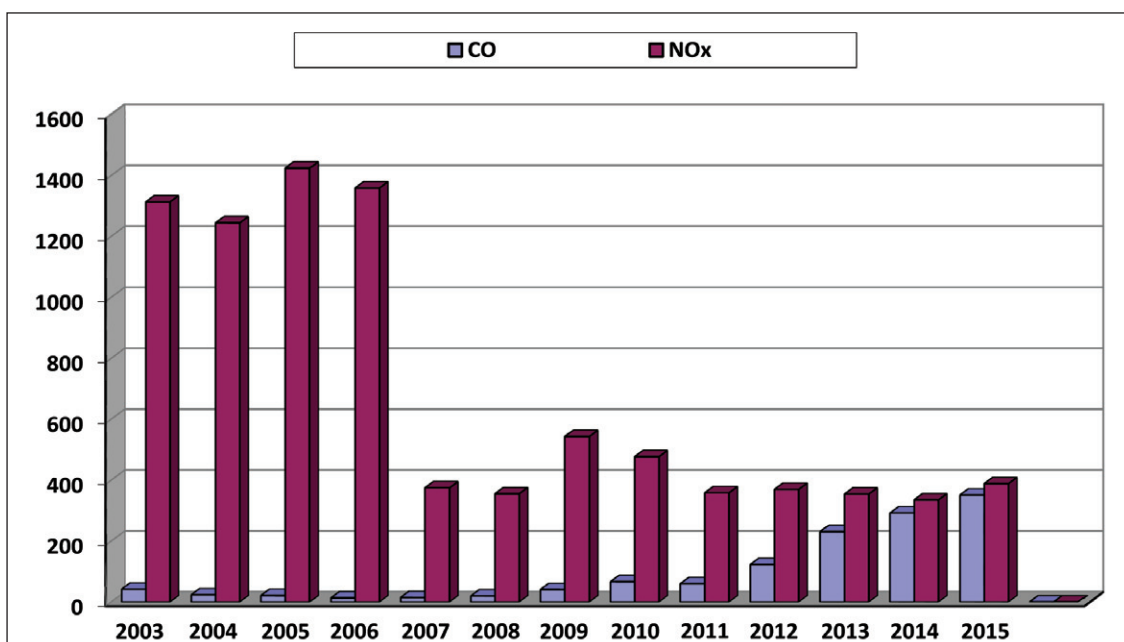

Fig. 30. E Emisiile CO, NOx, SO₂ în gazele de coș de la SA „CET-2” (t/an)

Unul din obiectivele principale ale activității CIE este controlul de stat al mijloacelor de transport auto în vederea respectării normelor de emisii și reducerea efectelor nocive ale gazelor de eșapament asupra populației și mediului înconjurător.

Testarea autovehiculelor este efectuată preponderent la întreprinderi, iar transportul particular este testat printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale, inclusiv cu colaboratorii Inspectoratului General de Patrulare al MAI.

În anul 2015, de către CIE AE Chișinău și CIE AE Bălți, au fost efectuate în total 3633 măsurări, inclusiv la automobile ce funcționează cu benzină – 1683 măsurări, ce funcționează cu motorină – 1633, ce funcționează cu gaz – 150 măsurări. Au fost depistate în total 235 depășiri ale normativelor stabilite, inclusiv 93 la automobile ce funcționează cu benzină, 142 la automobile ce funcționează cu motorină (fig. 31).

Una din posibilitățile de majorare a activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto este conlucrarea cu autoritățile publice locale, inclusiv cu Inspectoratul General de Patrulare al MAI.

În scopul diminuării poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport s-a participat în comun cu Inspectoratul Național de Patrulare al MAI în mun. Chișinău și or. Orhei la acțiunea „Săptămâna Mobilității Europene”. Au fost controlate în total 167 automobile și întocmite 14 procese-verbale în sumă totală de 3400 lei.

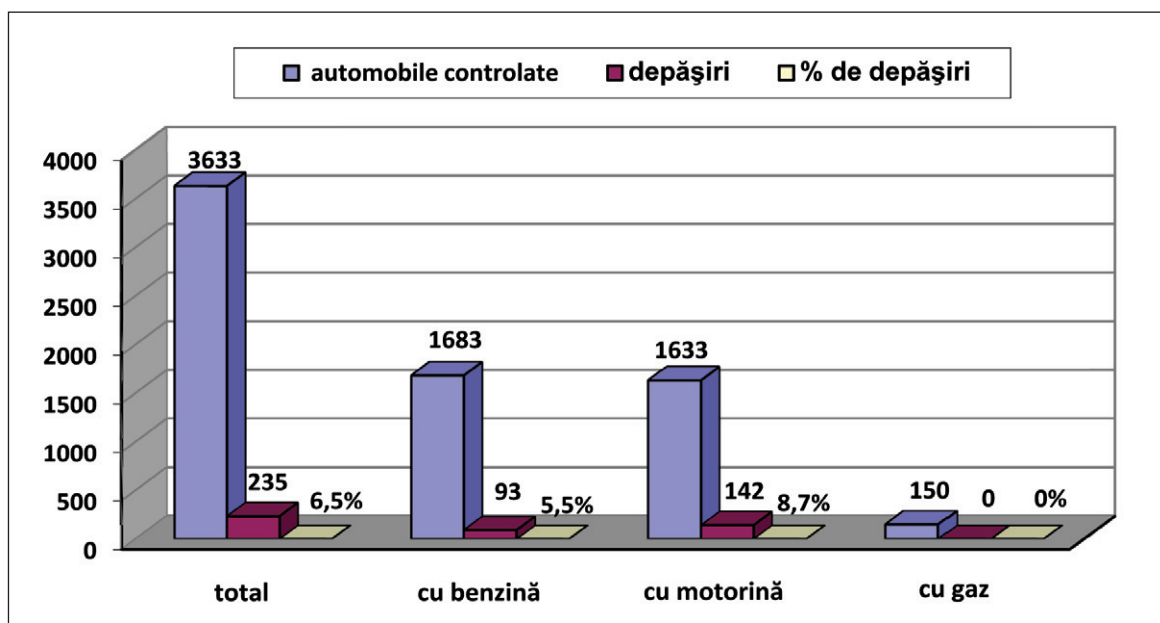

Fig. 31. Corelația în procente a numărului de depășiri la numărul total de automobile controlate în 2015

Centrul Investigații Ecologice AE Bălți pe parcursul anului a efectuat controlul complex al transportului public municipal în comun cu reprezentanții primăriei și Inspectoratului Național de Patrulare al MAI. Au fost controlate 363 unități de transport, autobuze și microbuze cu motor diesel la 10 întreprinderi și s-au depistat 77 depășiri ale normelor admisibile, s-au întocmit 7 procese-verbale.

Normele de toxicitate și fumegare a gazelor de eșapament sunt reflectate în standardele ГOCT 17.2.2.03-87 și ГOCT-21393-75. Ele sunt învechite și corespund normelor EURO-0 sau EURO-1. Între timp, în Europa deja acționează cerințele normelor EURO-5 și EURO-6.

Căile de diminuare a emisiilor de noxe de la unitățile de transport ar fi utilizarea automobilelor cu sistemul de neutralizare al emisiilor poluante, care reduce de până la 90% conținutul de substanțe nocive, dezvoltarea transportului electric, folosirea gazului natural și a biomotorinei în calitate de combustibil. Aceste acțiuni ar avea efecte pozitive atât ecologic cât și economic.

Concluzii și propuneri

În rezultatul măsurărilor instrumentale s-a constatat că sursele staționare constituie circa 10% de poluanți ai aerului atmosferic, celelalte 90% revin poluanților de la transportul auto.

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă a societății în R.Moldova este necesar de a proteja aerul atmosferic de impactul advers provocat de către sursele staționare și mobile de poluare a aerului. Programul de monitoring al surselor de poluare a aerului ar fi oportun de realizat odată cu soluționarea următoarelor sarcini și probleme:

1. Ajustarea legislației ecologice privind protecția aerului atmosferic la normele și standardele europene, întrucât la moment, procesul stabilirii unor standarde noi nu are o orientare clar definită (diferiți experți se documentează din diverse surse). Aceasta contribuie la târăgănarea distribuirii noilor standarde instituțiilor statale, agenților economici, persoanelor fizice. Din acest motiv se utilizează în continuare standardele vechi.
2. Elaborarea și implementarea unui program de investiții necesare pentru instalarea la CIE ale IES și în laboratoarele întreprinderilor a echipamentului de măsurări unificat, performant, care ar corespunde cerințelor actuale.
3. Pregătirea profesională și perfecționarea specialiștilor în laboratoarele performante din țară și de peste hotare.
4. Majorarea activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale.

4. Analiza solului

În anul 2015 Centrele Investigații Ecologice ale AE Chișinău, AE Bălți și AE Cahul au activat conform planurilor de activitate și în conformitate cu situația operativă ecologică creată. Direcțiile principale ale activității:

- cercetări pedologice la obiectivele supuse poluării pentru calcularea prejudiciului;
- efectuarea cercetărilor pedologice la obiectele de construcții pentru asigurarea folosirii raționale a resurselor funciare, decopertarea preventivă a stratului fertil de sol;
- efectuarea monitoringului terenurilor agricole situate în aval de Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-nul Anenii Noi pentru prevenirea impactului ecologic;
- monitorizarea calității solului, acumularea datelor analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației date;
- analiza solului pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere la stațiile de alimentare cu combustibil (SAC):

În total au fost prelevate 4873 probe de sol și s-au efectuat 37760 analize chimice, inclusiv CIE AE Bălți – 1962 probe și 19848 analize, CIE AE Chișinău – 2313 probe și 14352 analize, CIE AE Cahul – 598 probe și 3560 analize. Au fost întocmite 618 rapoarte de încercări ale investigațiilor analitice, inclusiv CIE AE Bălți – 145 rapoarte, CIE AE Chișinău – 380 rapoarte, CIE AE Cahul – 93 rapoarte.

Cercetările pedologice efectuate pentru calcularea prejudiciului în cazul poluării solului cu substanțe chimice și deteriorării stratului de sol fertil în urma lucrărilor de construcție

De către CIE AE Bălți au fost efectuate 7 cercetări în cazul poluării solului cu substanțe chimice:

1. La solicitarea Agenției Ecologice Bălți. În legătură cu deversarea produselor petroliere la baza petroliera SRL „Tirex Petrol” din or. Bălți în perioada 03.11.15 – 22.12.15 au fost prelevate probe din mai multe sonde pentru determinarea adâncimii poluării și gradului de poluare a solului. În conformitate cu investigațiile de laborator s-a determinat că adâncimea poluării solului cu produse petroliere (benzină), în dependență de locul de prelevare, a *variat de la 20 până la 650 cm*, iar gradul de poluare este *poluat*.
2. La solicitarea Inspecției Ecologice Glodeni. S-au prelevat probe de pe terenul aferent fabricii de zahăr din or. Glodeni, presupus poluat cu ape reziduale, pentru a determina gradul de poluare a solului. Investigațiile de laborator au constatat că solul nu este poluat.
3. La solicitarea Inspecției Ecologice Telenești:
  - 3.1. Au fost prelevate probe de pe terenul presupus poluat cu ape menajere în s. Băneștii Vechi, r-nul Telenești. În conformitate cu investigațiile de laborator s-a constatat că solul *este poluat cu nitrați (NO₃⁻) – 180,8-5202 mg/kg și este salinizat: (Reziduu fix) – 0,27-0,72%*.

- 3.2. S-au prelevat probe de pe terenul presupus poluat cu dejecții animaliere de la ferma avicolă a Î.Î. „Josean Ion”, s. Negureni. Au fost efectuate analizele și s-a constatat că solul *este poluat cu nitrați (NO_3^-) – 4841-11008 mg/kg și este foarte puternic salinizat (Reziduu fix) – 1,63-5,44%*.
- 3.3. Au fost prelevate probe de pe terenul presupus poluat cu dejecții animaliere de la ferma de ovine din s. Dobruja. Conform analizelor s-a constatat că solul nu este poluat.
4. La solicitarea Inspecției Ecologice Sângerei. S-au prelevat probe de pe terenul presupus poluat din s. Cubolta. În conformitate cu investigațiile efectuate solul nu este poluat.
5. La solicitarea Inspecției ecologice Florești. S-au prelevat probe pentru determinarea gradului de poluare a solului presupus poluat cu dejecții animaliere de la fabrica de porcine, SRL „Funny Pig” din s. Gura Camencii. În conformitate cu investigațiile de laborator s-a constatat că solul *este poluat cu nitrați (NO_3^-) – 180,8 -5202 mg/kg și este salinizat.*

De către CIE AE Chișinău au fost efectuate 19 cercetări în cazul poluării solului cu substanțe chimice:

1. La solicitarea Agenției Ecologice Chișinău:
  - 1.1. S-au prelevat 9 probe de sol de pe terenul agricol al primăriei Vadul lui Vodă, unde au fost depozitate neautorizat deșeurile animaliere de la fabrica avicolă SA „Floreni”. Conform analizelor solul *este moderat poluat cu ioni de amoniu* până la adâncimea de 40 cm. Prejudiciul constituie 31359,7 lei.
  - 1.2. S-au prelevat 4 probe de sol de pe teritoriul bazei petroliere a SA „Termoelectrică”, str. Transnistriei, mun. Chișinău, unde a avut loc deversarea excepțională a păcurei. Conform analizelor solul *este moderat poluat până la adâncimea de 20 cm.* Prejudiciul constituie 3863,38 lei.
2. La solicitarea Inspecției Ecologice Criuleni. S-au prelevat probe de sol de pe terenul presupus poluat al SRL „Prorovi Pro” ferma de bovine din s. Holercani, r-nul Dubăsari (depozitarea băligarului neautorizat pe suprafața solului). Conform analizelor și calculului efectuat prejudiciul constituie 541,07 lei.
3. La solicitarea Inspecției Ecologice Călărași:
  - 3.1. S-au prelevat probe de pe terenul poluat cu deșeuri animaliere pe teritoriul fermei de porcine din or. Călărași, beneficiar SRL „Rudicost” . S-au efectuat analizele și s-a calculat prejudiciul care constituie 2321,42 lei.
  - 3.2. S-au prelevat probe de pe terenul poluat cu deșeuri animaliere pe teritoriul fermei din s. Hoginești, r-nul Călărași, beneficiar SRL „Agroital Mold”. Conform analizelor solul *este slab poluat cu ioni de amoniu până la adâncimea 20 cm.* Prejudiciul constituie 1996,43 lei.
4. La solicitarea Inspecției Ecologice Strășeni. Au fost prelevate probe de sol de pe terenul agricol ce aparține ÎI „Mamulat” din s. Lozova, r-nul Srtrășeni, unde a fost depozitat neautorizat băligarul de la ferma de porcine. Conform analizelor și calculelor efectuate prejudiciul constituie 8732,30 lei.

5. La solicitarea Inspecției Ecologice Rezina. Au fost prelevate 4 probe de pe terenul poluat cu ape menajere din or. Rezina, str. Pacii, 35 pentru calcularea prejudiciului. Conform analizelor s-a determinat ca solul *este puternic poluat cu săruri de amoniu*. Prejudiciul constituie 3305,00 lei.
6. La solicitarea Inspecției ecologice Hâncești:
  - 6.1. În legătură cu cazul excepțional de poluare a solului cu produse petroliere la Vama Leușeni – Albița s-au prelevat și s-au analizat 6 probe de sol și s-a constatat poluarea solului până la adâncimea de 60 cm. Prejudiciul calculat constituie 6617,09 lei.
  - 6.2. S-au prelevat 10 probe de sol de pe terenul poluat cu ape uzate din str. 31 August, 15, or. Hâncești. Conform analizelor solul *este puternic poluat cu ioni de amoniu*. Prejudiciul constituie 1582,64 lei.
7. La solicitarea Inspecției Ecologice Taraclia:
  - 7.1. Au fost prelevate 3 probe de sol poluat de lângă țevile de evacuare a apelor meteorice de la fabrica de vin SRL „Moldavschii Standard”, s. Tvardița, r-nul Taraclia. Conform analizelor solul *este poluat cu produse petroliere*. Rezultatele au fost transmise IES.
  - 7.2. S-au prelevat 2 probe de sol poluat de lângă țevile de evacuare a apelor meteorice de la fabrica de vin SRL „Zolotoi Aist”, s. Tvardița, r-nul Taraclia. Conform analizelor solul *este poluat cu produse petroliere*. Rezultatele au fost transmise IES.
8. La solicitarea Inspecției Ecologice Anenii Noi:
  - 8.1. Au fost prelevate 10 probe din zona de protecție a bazinului acvatic din s. Geamăna, r-nul Anenii Noi, unde a fost depozitat neautorizat băligar de către GT „Znacovan Arcadie”. Suma prejudiciului constituie 2371,7 lei.
  - 8.2. S-au prelevat 12 probe de pe terenul poluat cu deșeuri animaliere de la fabrica de păsări SA „Floreni” din s. Floreni, r-nul. Anenii Noi. Conform analizelor s-a constatat, că solul este *moderat poluat cu ioni de amoniu* până la adâncimea de 20 cm. Prejudiciul constituie 461784,14 lei.
  - 8.3. Au fost prelevate 9 probe de pe terenul agricol din s. Salcia, r-nul Anenii Noi, unde s-au depozitat neautorizat deșeuri animaliere de la fabrica avicolă SA „Floreni”. Conform analizelor, solul este *moderat poluat cu ioni de amoniu și puternic poluat cu săruri solubile* până la adâncimea de 40 cm. Prejudiciul constituie 108016,73 lei.
  - 8.4. S-au prelevat probe de pe terenul poluat cu deșeuri animaliere de la fabrica avicolă SA „Floreni”, s. Țânțăreni, r-nul Anenii Noi. Conform analizelor solul, este *moderat poluat cu săruri solubile și ioni de amoniu*. Prejudiciul constituie 12351,24 lei.
  - 8.5. Au fost prelevate 6 probe de sol de pe terenul poluat cu ape uzate la fabrica avicolă „Aviflor-GV” SRL, s. Floreni, r-nul Anenii Noi. Conform analizelor, solul este *puternic poluat cu săruri solubile și ioni de amoniu*. Prejudiciul constituie 2903,68 lei.

9. La solicitarea Inspecției Ecologice Nisporeni:

- 9.1. S-au prelevat probe de pe terenul agricol adiacent fermei de porcine din s. Zberoia, r-nul. Nisporeni, beneficiar SRL „Sinergos”, unde au fost depozitate neautorizat deșeuri animaliere. Suma prejudiciului calculat constituie 18761,54 lei.
- 9.2. S-au prelevat probe de pe terenul poluat cu deșeuri animaliere lichide deversate de la fabrica de porcine din s. Soltănești, r-nul Nisporeni, beneficiar SRL „Golden Piglet”. Conform analizelor, solul este *slab poluat cu ioni de amoniu* până la adâncimea de 40 cm. Prejudiciul constituie 3189,46 lei.

10. La solicitarea Inspecției Ecologice Cimișlia. Au fost prelevate probe de pe terenul poluat cu deșeuri animaliere de la fabrica avicolă SA „Gallinula”, s. Gura-Galbenă, r-nul Cimișlia. Conform analizelor solul este *puternic poluat cu săruri solubile și ioni de amoniu*. Prejudiciul constituie 2903,68 lei.

De către CIE AE Chișinău au fost efectuate 16 cercetări în cazul deteriorării stratului de sol fertil în urma efectuării lucrărilor de construcție:

1. La solicitarea Agenției Ecologice Chișinău:

- 1.1. S-au prelevat 4 probe din excavarea neautorizată a unui bazin acvatic de lângă traseul Brest-Chișinău-Odessa, km 259, beneficiar persoana fizică Zaim Pavel. Conform analizelor, grosimea stratului de sol fertil este de 20 cm. Prejudiciul constituie 555 lei.
- 1.2. Evaluarea prejudiciului cauzat resurselor funciare în urma efectuării lucrărilor de construcție a obiectivului comercial din str. Calea Ieșilor, 16/2, mun. Chișinău de către SRL „Actual Impex”. Prejudiciul cauzat resurselor funciare constituie 2700 lei.
- 1.3. Evaluarea prejudiciului cauzat resurselor de sol prin excavarea neautorizată a stratului de sol fertil din com. Bacioi. Suma prejudiciului constituie 384 lei.
- 1.4. S-au prelevat 4 probe din excavarea neautorizată a solului cu $S = 6 \text{ m}^2$, din livada de cireș, com. Bacioi, mun. Chișinău, persoana fizică Untila Andrei. Prejudiciul calculat constituie 288,0 lei.

2. La solicitarea Inspecției Ecologice Călărași:

- 2.1. Evaluarea prejudiciului cauzat resurselor funciare în urma excavării neautorizate a bazinului acvatic de către persoana fizică Chironet Mihail, s. Temeleuți, r-nul Călărași. Conform analizelor, grosimea stratului de sol fertil este de 40 cm. Prejudiciul cauzat resurselor funciare constituie 4800 lei.
- 2.2. Evaluarea prejudiciului cauzat resurselor funciare în urma excavării neautorizate a bazinului acvatic de către persoana fizică Corolețchi Gheorghe, s. Temeleuți, r-nul Călărași. Conform analizelor, grosimea stratului de sol fertil este de 80 cm. Prejudiciul cauzat resurselor funciare constituie 2400 lei.
- 2.3. Evaluarea prejudiciului cauzat resurselor funciare în urma excavării neautorizate a bazinului acvatic de către persoana fizică Munteanu Ion, s. Teme-

- leuți, r-nul Călărași. Conform analizelor, grosimea stratului de sol fertil este de 100 cm. Prejudiciul cauzat resurselor funciare constituie 120000 lei.
- 2.4. Evaluarea prejudiciului cauzat resurselor funciare în urma excavării neautorizate a bazinului acvatic de către persoana fizică Tofan Ion, s. Temeleuți, r-nul Călărași. Conform analizelor, grosimea stratului de sol fertil este de 100 cm. Prejudiciul cauzat resurselor funciare constituie 24000 lei.
- 2.5. Evaluarea prejudiciu cauzat în rezultatul excavării neautorizate din s. Pitușca, r-nul Călărași, beneficiar persoana fizică Corjan Gheorghe. Conform analizelor grosimea stratului de sol fertil este de 40 cm. Prejudiciul constituie 1003,20 bani.
3. La solicitarea Inspecției Ecologice Anenii Noi:
- 3.1. S-au prelevat 9 probe din locul excavării neautorizate a zăcămintelor și deteriorarea solului din s. Telita, r-nul Anenii Noi. Conform analizelor, s-a constatat că grosimea stratului de sol fertil deteriorat este de 120 cm. Suma prejudiciului constituie 108360,0.
- 3.2. Au fost prelevate 12 probe de pe terenul unde s-au înhumat cadavrele animale – găini de la fabrica avicolă SA „Floreni”, s. Floreni, r-nul Anenii Noi. Conform analizelor, grosimea stratului de sol fertil este de 40 cm. Prejudiciul constituie 1920000 lei.
4. La solicitarea Inspecției Ecologice Criuleni. S-au prelevat probe din teritoriul carierei de nisip din s. Slobozia-Dușca, beneficiar SRL „Remih & Co”, unde au fost depozitate neautorizat argilă și loess pe suprafața solului. Suma prejudiciului constituie 41250,0 lei;
5. La solicitarea Inspecției Ecologice Dubăsari:
- 5.1. S-au prelevat 10 probe din locul excavării neautorizate efectuată de SRL „Plăzmuire” în fâșia riverană a fluviului Nistru, s. Ustia. Conform analizelor prejudiciul cauzat resurselor de sol constituie 25344,0 lei.
- 5.2. Au fost prelevate probe din excavarea neautorizată a rocilor minerale de către SA „Drumuri Ialoveni”. Suma prejudiciului constituie 256 lei.
6. La solicitarea Inspecției Ecologice Strășeni:
- 6.1. S-au prelevat 5 probe din excavarea neautorizată a bazinului acvatic din s. Micleușeni, r-nul Strășeni, persoana fizică Leni Ion. Grosimea stratului potențial fertil este de 10 cm. Prejudiciul calculat constituie 960,0 lei.
- 6.2. Au fost prelevate 20 probe din 3 excavări neautorizate din s. Radeni, r-nul Strășeni, efectuate de SRL „Sniping Club”. Conform analizelor solul este potențial fertil cu grosimea de 20 cm. Prejudiciul calculat constituie 5972,0 lei.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele de construcții pentru determinarea grosimii stratului de sol fertil și decopertarea lui prealabilă

Întru respectarea cerințelor Codului funciar privind folosirea rațională a solului fertil, decopertat prealabil lucrărilor de construcție, pe parcursul anului 2015, la solicitarea beneficiarilor și indicațiile inspectorilor, au fost efectuate investigații analitico-ecologice în baza cărora s-au elaborat concluzii pedologice.

De către CIE AE Bălți s-au efectuat cercetări pedologice și s-au elaborat concluzii pedologice pentru 108 terenuri alocate sub construcții. Volumul total de sol necesar de decopertat de pe terenurile alocate sub construcții capitale, conform datelor analitice au constituit în anul 2015 327710 m³ de pe suprafața de 585152 m², inclusiv: în mun. Bălți – 118531 m³ de pe suprafața -200366 m²; Drochia – 753 m³ de pe suprafața de 1201 m²; Sângerei – 27180 m³ de pe suprafața de 11670 m²; Glodeni – 7020 m³ de pe suprafața – 7160 m²; Râșcani – 6375 m³ de pe suprafața de 30271 m²; Fălești – 66863 m³ de pe suprafața de 99673 m²; Dondușeni – 488 m³ de pe suprafața de 538 m²; Telenești – 5050 m³ de pe suprafața de 12010 m²; Șoldănești – 5367 m³ de pe suprafața de 7177 m²; Edineț – 66863 m³ de pe suprafața de 32447 m²; Florești – 29679 m³ de pe suprafața de 32685 m²; Briceni – 2428 m³ de pe suprafața de 3023 m²; Soroca – 30639 m³ de pe suprafața de 31088 m². (Raportul CIE AE Bălți, 2015)

De către CIE AE Chișinău s-au efectuat cercetări pedologice și s-au elaborat concluzii pentru 325 terenuri alocate sub construcții, inclusiv 135 cercetări pedologice ale terenurilor de construcție situate în mun. Chișinău, 154 cercetări pedologice ale terenurilor de construcție situate în teritoriul IE raionale și 36 cercetări pedologice la construcția rețelelor de apeduct și canalizare în zona rurală. Încercările analitice efectuate au demonstrat că grosimea stratului de sol fertil a variat de la 10 cm până la 80 cm. Solul fertil decopertat s-a utilizat pentru amenajarea ulterioară a terenurilor aferente construcțiilor. (Raportul CIE, AE Chișinău, 2015).

CIE AE Cahul a efectuat 44 cercetări pedologice ale terenurilor alocate sub construcții din teritoriul or. Cahul, r-nelor Taraclia, Cantemir, Leova, Ceadâr-Lunga. Grosimea stratului de sol fertil a variat de la 10 cm până la 100 cm. Solul fertil decopertat s-a utilizat pentru amenajarea ulterioară a terenurilor aferente construcțiilor (Raportul CIE AE Cahul, 2015)

Poligonul de Depozitare al Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-nul Anenii Noi

Pentru evaluarea prejudiciului cauzat solului terenurilor adiacente în cazul eventualelor scurgeri ale deșeurilor toxice lichide de la PDDS din s. Crețoaia, r-nul Anenii Noi probele de sol au fost prelevate din teritoriul a 3 terasamente situate aval de digul poligonului și de pe câmpul arabil adiacent, care servește ca fon de comparare. Conform analizelor efectuate s-au depistat depășiri neesențiale în probele prelevate de pe terase comparativ cu probele fon la conținutul de amoniu, nitrați și reziduu uscat, dar conținutul lor nu depășește CMA admisibilă.

Nr.	Den. Indic.	Fon	Terasa nr. 1		Terasa nr. 2		Terasa nr. 3	
			Trim. I	dep. max.	Trim. I	dep.max.	Trim. I	dep. max.
1.	amoniu	mg/kg	Trim. I	dep. max.	Trim. I	dep.max.	Trim. I	dep. max.
	(10-20) cm.	6,38	8,75	3,47	13,0	2,04	22,15	3,47
	(20-40) cm.		7,65	1,20	6,35		7,45	1,17
	(40-60) cm.		9,50	1,49	5,80		10,38	1,63
2.	pH							
	(10-20) cm.	7,6	7,8		7,8		7,8	
	(20-40) cm.	7,8	7,8		7,8		7,8	
	(40-60) cm.	7,8	7,8		7,8		7,8	
3.	reziduu fix	%						
	(10-20) cm.	0,174	0,263		0,071		0,201	
	(20-40) cm.	-	0,137		0,050		0,020	
	(40-60) cm.	-	0,004		0,056		0,230	

Monitorizarea calității solului, date analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației

- 1.1 Pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere s-au efectuat investigațiile analitice ale probelor de sol prelevate în zona de nord din terenurile aferente a 5 stații PECO: ICS „Bemol Retail”, SRL „Febus-Nord”, or. Drochia; SRL „Datario”, s. Recea și SRL „Agrocom Oil”, s. Corlăteni, r-nul Râșcani; ÎM „Rompetrol”, or. Șoldănești. Conținutul de produse petroliere nu a depășit limita admisibilă. (Raportul CIE AE Bălți, 2015).
- 1.2. De asemenea au fost prelevate probe de pe teritoriul întreprinderilor din r-nul Drochia: SRL „Dominic”, SRL „Nico-Max”, SRL „Julien Service”, SRL „Prim-Energo”, ÎI „Tomasevici”, SRL „Fiagrocom”, CAP „Gribova Agro”, SRL „Hanuca”, SRL „Petreanca Agro”, SRL „Viarc-Agro”, SRL „Michailides Tabacco Moldova”, SRL „Interfruct”, unde conținutul de produse petroliere nu a depășit limita admisibilă (Raportul CIE AE Bălți, 2015).
2. S-a efectuat controlul a 35 stații PECO din zona de sud:
- 2.2. mun. Cahul – SRL „Tehcomplos-Petrol” – 3 PECO; SRL „Tirex Petrol” – 1 PECO; SRL „Rapira” – 6 PECO; SRL „Dotario” – 1 PECO; SA „RomPetrol” – 1 PECO; SRL „Petrom Moldova” – 2 PECO.
- 2.3. r-nul Cantemir – SRL „Gazoterm” – 1 PECO, SRL „Tirex Petrol” – 1 PECO, SRL „Fortress” – 1 PECO; SRL „Daxandr” – 1 PECO; SRL „Rapira” – 1 PECO; SRL „Petrom Moldova” – 1 PECO; SRL „Lukoil Moldova” – 1 PECO; SRL „Djaial” – 1 PECO.
- 2.4. r-nul Taraclia – SRL „Bemol Retail” – 1 PECO, SRL „PSV-Pecotrans” – 4 PECO.
- 2.5. UTA Gagauzia, or. Ceadâr-Lunga – SRL „Vero-Nadina” – 2 PECO, SRL „Fortress” – 1 PECO.

2.6. r-nul Leova – SRL „Rapira” – 1 PECO; SRL „Bemol Retail” - 1 PECO.

2.7. r-nul Basarabeasca – SRL „Tirex Petrol” – 1 PECO; SRL „Fortress” – 1 PECO; SRL „Petrom Moldova” – 1 PECO.

Rezultatele analizelor demonstrează că la adâncimea de până la 100 cm sunt prezente produse petroliere. Conținutul produselor petroliere variază de la 236 mg/kg până la 982 mg/kg, dar nu a depășit limita admisibilă (Raportul CIE AE Cahul, 2015).

Încercări interlaboratoare

1. La solicitarea CIE AE Cahul pentru comparări interlaboratoare s-au analizat 2 probe de sol pentru indicii: pH, reziduu uscat și humus.
2. La solicitarea CIE AE Bălți pentru comparări interlaboratoare s-au analizat 2 probe de sol pentru indicii: pH, reziduu uscat și humus.
3. La solicitarea Serviciului Hidrometeorologic de Stat pentru comparări interlaboratoare s-a analizat proba de control pentru următorii indici: humus, pH (H_2O), pH (KCl), P_2O_5 , NH_4 , K_2O , Ca și Mg (formele de schimb), metale grele. Conform calculelor efectuate eroarea relativă nu depășește limita stabilită de standard.
4. S-au efectuat analize în probele de control pentru antrenamentul Rețelei Naționale de Observare și Control de Laborator pentru indicii: humus, pH și reziduu fix. Rezultatele analizelor au fost comparate cu rezultatele obținute de CIE AE Bălți și CIE AE Cahul. Calculele efectuate demonstrează că eroarea nu depășește limita stabilită de standard. Rezultatele antrenamentului au fost transmise Direcției Situații Excepționale mun. Chișinău.

Concluzii și propuneri

1. Cercetările pedologice ale obiectivelor de construcții în anul 2015 demonstrează că solul terenurilor de construcție reprezintă atât diferite tipuri de cernoziomuri, cât și soluri antropogene replantate cu grosimi diferite ale stratului fertil, în medie de 10-100 cm. Aceasta impune necesitatea de a efectua cercetări pedologice la fiecare teren alocat sub construcție pentru a concretiza grosimea stratului de sol fertil necesar de a fi decopertat conform legislației ecologice.
2. În decursul anului au fost depistate cazuri de poluare excepțională a solului cu depășiri ale normelor CMA la conținutul de: amoniu, săruri solubile, produse petroliere. Această denotă faptul că agenții economici de multe ori încalcă legislația ecologică în ceea ce privește protecția resurselor funciare.

3. Pentru evaluarea impactului asupra mediului ambiant în cazul eventualelor scurgeri de la Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide din s. Crețoaia, r-nul Aneții Noi, este necesar de a continua cercetarea solului terenurilor agricole situate în aval. Totodată este necesară cercetarea terenurilor aferente gunoiștilor neautorizate pentru a depista cazuri de poluare a solului.
4. Este necesară o conlucrare mai activă a specialiștilor CIE cu Inspecțiile Ecologice Raionale în ceea ce privește cercetarea terenurilor alocate sub construcții, evaluarea prejudiciului în cazuri de poluare a solului.
5. În scopul promovării comparărilor interlaboratoare ca un instrument pentru demonstrarea competenței personalului au fost efectuate încercări interlaboratoare. Calculele efectuate demonstrează ca erorile relative nu depășesc limita stabilită de standardele utilizate pentru încercările de laborator. Pentru a demonstra competența tehnică și credibilitatea CIE este benefică colaborarea cu alte instituții de profil.

X. ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI COMBATEREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU

Igor PȘENICINĂI,
șef, secția juridică

Inspectoratul Ecologic de Stat, ca parte a administrației publice centrale a Republicii Moldova, este un organ abilitat cu funcții de control în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale care are misiunea de a asigura aplicarea dispozițiilor actelor legislative și normative din domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale prin exercitarea controlului ecologic de stat.

Combaterea contravențiilor de mediu, curmarea (stoparea) lor, stabilirea autorilor faptelor contravenționale comise, sancționarea celor care au comis aceste fapte cu vinovăție, aplicarea măsurilor de resocializare a contravenienților, identificarea cauzelor și condițiilor care favorizează săvârșirea contravențiilor și eliminarea lor sunt sarcini prioritare ale organelor statale și celor nestatale abilitate în acest domeniu.

Procesul de combatere a contravențiilor de mediu include în sine realizarea a două blocuri de obligații și drepturi: pe de o parte, cetățenii au datoria de a respecta legea, de a se conforma prevederilor legislației contravenționale, iar, pe de altă parte, organele statale sunt abilitate să protejeze legislația și să combată contravenționalizarea.

În viziunea noastră, pot fi identificate următoarele forme de activități privind combaterea contravențiilor la compartimentul dat: – prevenirea faptelor contravenționale și stoparea (curmarea) raporturilor juridice de conflict la o etapă cât mai precoce; – cercetarea cazului contravențional și aplicarea față de persoana care a comis-o cu vinovăție a măsurilor de constrângere statală; – activitatea privind resocializarea contravenientului.

Astfel, combaterea contravențiilor de mediu constituie un proces social permanent, care presupune aplicarea unor măsuri cu caracter social, cultural, economic, politic, administrativ și juridic, având menirea să prevină săvârșirea faptelor antisociale prin identificarea, neutralizarea și înlăturarea cauzelor fenomenului contravențional.

Drept urmare, acest fenomen nu poate fi extirpat, însă poate fi și trebuie diminuat printr-un control riguros, atât prin aplicarea unor măsuri de prevenire, cât și prin depistarea nemijlocită a actelor de contravenție și tragerea la răspundere contravențională a vinovaților în temeiul legislației.

Realitatea ne demonstrează că combaterea contravențiilor de mediu poate fi eficientă doar în comun cu un complex de măsuri de prevenire la desfășurarea cărora e necesar de a nu admite formalism pentru a evita o repulsie a acestora de către societate.

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pe latura aplicării prevederilor Codului contravențional al R. Moldova în perioada anului 2015 a fost eficientă datorită faptului că de către agenții constatatori au fost încheiate 13750 procese-verbale cu privire la contravenții pe 46 articole diferite, din capitolul „Contravenții în domeniul protecției mediului”.

Din numărul total de procese-verbale încheiate, 362 au fost transmise spre examinare la alte autorități și organe de specialitate, după cum urmează: 214 – Comisiilor administrative ale primăriilor localităților; 58 – Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, 40 Procuraturilor raionale; 39 – Organelor Afacerilor Interne; 6 – Instanței de judecată raională și 5 – Centrelor de sănătate publică raionale competente să soluționeze cauze contravenționale.

Din numărul cauzelor contravenționale remise organelor competente este cunoscut rezultatul examinării a 199 cauze contravenționale cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în 138 cazuri, în sumă totală de 112500 lei, din care suma încasată la bugetul de stat a fost de 33350 lei și la fondul ecologic de 47350 lei, în 53 cazuri fiind aplicate avertismente (tabelul 1).

Celelalte 13208 procese-verbale cu privire la contravenții, au fost soluționate de către Agențiile și Inspecțiile ecologice, Direcțiile aparatului central al IES, suplimentar fiind primite spre examinare și 1393 cauze contravenționale: 959 – de la Inspectoratele de Poliție, 431 cauze – de la Întreprinderile Silvice și 34 cauze – de la Procuraturile raionale.

Din numărul total de 14601 de cauze contravenționale, au fost examinate 14500, drept rezultat fiind emise 14056 decizii de aplicare a sancțiunilor sub formă de amendă în sumă totală de 10.141.534 lei, din care 4.590.668 lei au fost achitați timp de 72 ore, suma totală a amenzilor încasată la fondul ecologic local constituind 5.181.318 lei, în 324 cazuri s-a aplicat avertismentul, în 66 cazuri s-a încetat cauza contravențională, iar în 54 cazuri procesul-verbal cu privire la contravenție a fost declarat nul (tabelul 2).

În unele cazuri, ținând cont că amenda nu a fost achitată în termenii stabiliți de lege în mod benevol, au fost întreprinse măsuri suplimentare pentru recuperarea acesteia, fiind înaintate cereri privind intentarea procedurii de executare în temeiul Codului de executare în scopul încasării forțate a acesteia.

Astfel, acțiunile întreprinse de agenții constatatori ai IES, în comun cu alte organe de drept și autoritățile administrației publice locale, au contribuit la apariția unor tendințe pozitive în ameliorarea situației ecologice în teritoriu.

Din numărul total de 10783 procese-verbale cu privire la contravenții încheiate de către agenții constatatori ai IES, 4694 – au fost încheiate în temeiul art. 154 CC al R. Moldova drept urmare a încălcării regulilor de gestionare a deșeurilor; 1415 – în temeiul art. 109 CC al R. Moldova, în rezultatul încălcării regimului de protecție a apelor; 1105 – în temeiul art. 136 CC al R. Moldova, drept consecință a încălcării regulilor sanitare în păduri, spații verzi, grădini publice, rezervații și ocoale silvice; 902 – în temeiul art. 122 CC al R. Moldova, pe faptele de tăiere ilegală sau vătămare a arborilor și arbuștilor; 212 – în temeiul art. 181 CC al R. Moldova, ca urmare a încălcării regulilor de asigurare a curățeniei în localitățile urbane și rurale; 508 – în temeiul art. 143 CC al R. Moldova pentru neefectuarea plății pentru poluarea mediului, nevărsarea ei în volum deplin; 564 – în temeiul art. 116 CC al R. Moldova, drept rezultat al ocupării nelegitime a terenurilor, îngrădirea lor; 241321 – în temeiul art. 142 CC al R. Moldova pentru încălcarea modului de folosire a fondului de exploatare, de recoltare, de transportare al lemnului; 342 – în temeiul art. 147 CC al R. Moldova, drept rezultat al emisiei de poluanți în atmosferă fără autorizația autorităților de mediu; 341 – în temeiul art. 156 CC al R. Moldova pentru executarea proiectelor ce nu au trecut expertiza ecologică de stat;

228 – în temeiul art. 115 CC al R. Moldova, pe faptele de degradare a terenurilor, în special pentru arderea resturilor vegetale; 190 – în temeiul art. 128 CC al R. Moldova, pe faptul încălcării prevederilor actelor normative privind folosirea și protecția fondului cinegetic; 508 – în temeiul art. 135 CC al R. Moldova, pentru circulația și parcarea vehiculelor pe terenurile fondului forestier și spațiile verzi din afara drumurilor publice și în locuri interzise etc. (tabelul 3).

Pe parcursul anului au fost înaintate spre examinare și încasare instanțelor de judecată 21 acțiuni civile în valoare de 1.102.697 lei, dintre care au fost satisfăcute 7 acțiuni civile în sumă de 10310,4 lei, 14 acțiuni civile sunt în curs de examinare în sumă de 1.101.362 lei (tabelul 4).

Comparând rezultatele activității pe perioada anilor 2014 și 2015, putem menționa că în anul 2015 la capitolul protecția mediului înconjurător au fost încheiate cu 2926 procese-verbale cu privire la contravenții mai mult, inclusiv în baza proceselor-verbale proprii, precum și a celor parvenite de la alți agenți constatatori, fiind aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă cu 1.906.594 lei mai mult, iar suma amenzilor încasate la fondul ecologic local constituind cu 1.185.650 lei mai mult.

Pe parcursul anului 2015 Inspectoratul Ecologic de Stat a conlucrat activ cu autoritățile publice centrale și locale, acțiunile comune fiind axate pe redresarea stării mediului în localitățile din Republica Moldova, informarea societății despre beneficiile unui mediu curat și sănătos, dar și despre măsurile coercitive ce survin în rezultatul încălcării legislației în vigoare, lăsând pe seama cetățenilor posibilitatea de a alege ce este în favoarea sau defavoarea acestora.

Inspectoratul Ecologic de Stat ca parte a administrației publice, reprezintă voința poporului în raport cu încălcarea ordinii de drept în domeniul protecției mediului...

Cauze contravenționale examinate de autoritățile competente în baza proceselor-verbale încheiate de organele pentru protecția mediului în anul 2015

Tabelul 1

Autoritățile competente care au soluționat cauzele contravenționale în baza proceselor-verbale încheiate de agenții constatatori din cadrul organelor de protecție a mediului	2	3	4	5	6	Hotărâri cu aplicarea sancțiunii – amendă				10	11	12	13	14
						Hotărâri emise (nr.)	Suma spre încasare (lei)	Suma încasată la Bugetul de Stat (lei)	Suma încasată la Fondul ecologic local (lei)					
Procesele-verbale înaintate spre examinare (nr.)														
Cauze în curs de examinare (nr.)														
Cauze examinate (nr.)														
Hotărâri de declarare a procesului-verbal nul (nr.)														
Hotărâri emise (nr.)														
Suma spre încasare (lei)														
Suma încasată la Bugetul de Stat (lei)														
Suma încasată la Fondul ecologic local (lei)														
Hotărâri privind aplicarea avertismentului / a orelor neremunerate (nr.) / (nr. și ore)														
Hotărâri de încetare a cauzei (nr.)														
Conestații depuse împotriva Hotărârii de încetare a cauzei (nr.)														
Conestații admise (nr.)														
Conestații respinse / în curs de examinare (nr. / nr.)														
1														
Comisiile administrative Primăriile localităților	214	104	110	-	53	19600	8000	2600	57	-	-	-	-	-
Organele pentru control geologic și supraveghere minieră Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale	58	18	40	-	40	42300	1000	24400	-	-	-	-	-	-
Organele Procuraturii Procuraturile raionale	40	4	36	2	34	10500	5300	5300	-	-	-	-	-	-
Organele afacerilor interne Inspectoratele de poliție	39	36	3	-	3	28500	14250	10750	-	-	1	-	-	-
Instanța de judecată Judecătoria raională	6	1	5	-	3	3000	500	-	-	2	2	-	-	2/
Alte autorități Centrele de sănătate publică raionale	5	-	5	-	5	8600	4300	4300	-	-	-	-	-	-
În total:	362	163	199	2	138	112500	33350	47350	57	2	3	-	-	2/

**Cauze contravenționale examinate de organele pentru protecția mediului în baza proceselor-verbale proprii,
precum și a celor parvenite de la alți agenți constatați în anul 2015**

Tabela 2

	1	2	3	4	5	Hotărâri de aplicare a sancțiunii sub formă de amendă				10	11	12	13	14
						Hotărâri emise (nr.)	Suma amenzilor aplicate cu virare la Fondul ecologic local (lei)	Suma amenzilor achitate la Fondul ecologic local timp de 72 ore (lei)	Suma totală a amenzilor încasate la Fondul Ecologic local (lei)					
Autoritățile, organele de specialitate din care face parte agentul constatator														
Organele pentru protecția mediului <i>Agenția / Inspecția ecologică</i>		13208	52	13156	7	12819	9408454	4265468	4790720	321	11	68	40	11/32
Organele afacerilor interne <i>Inspectoratul de poliție</i>		959	33	926	14	870	456400	198880	257626	-	40	4	-	/4
<i>Agenția „Moldsilva” Întreprinderea Silvică</i>		431	16	415	33	364	267880	126320	132970	1	15	2	-	1/1
Organele procuraturii <i>Procuratura raională</i>		3	-	3	-	3	8800	-	-	-	-	-	-	-
<i>Alte organe de specialitate (se va indica denumirea)</i>		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
În total:		14601	101	14500	54	14056	10141534	4590668	5181318	324	66	74	40	12/37

Informația privind procesele-verbale cu privire la contravenții încheiate în anul 2015 pe articole din CC al RM

Tabela 3

Articolul din Codul Contravențional	95		109			110			111			112			113			114			115			116	117	118															
	1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	1	2															
Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	14	28	611	2	345	451	6	0	20	142	100	13	5	4	48	1	67	1	192	425	10	0	5	18	89	19	69	60	377	187	1	0	9								
Articolul din Codul Contravențional	119		120			121			122			123			124			126			127			128			129	130	132												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	1	2										
Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	36	0	0	0	0	0	0	3	0	0	24	69	0	753	131	16	2	9	0	2	180	119	80	110	3	6	11														
Articolul din Codul Contravențional	133		134			135			136			137			140			141			142			143			144			145			146			147			148		
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7		
Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	4	508	1105	171	1	13	0	10	0	1	102	303	16	508	155	5	35	342	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0							
Articolul din Codul Contravențional	149		150			151			152			153			154			155			156			181			182			337			349			330					
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7				
Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	10	0	3	3	61	4346	13	9	0	3	0	0	0	0	273	50	6	1	0	341	212	5	39	42	0	0	0	0	0	0	1										
Total pe IES	13750																																								

**Acțiuni civile privind recuperarea prejudiciului cauzat mediului înaintate instanțelor de judecată
și rezultatele examinării acestora pe parcursul anului 2015**

Tabelul 4

Instanțele de Judecată	Acțiuni civile înaintate		Acțiuni civile admise		Acțiuni civile respinse		Acțiuni civile în curs de examinare		Acțiuni civile în baza cărora s-a încasat suma prejudiciului	
	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Judecătoria raionului Cahul	2	3500	2	3500	0	0	0	0	2	3500
Judecătoriile de sector mun. Chișinău	1	439970	1	439970	-	-	1	439970	-	-
Judecătoriile de sector mun. Chișinău	1	352000	1	352000	-	-	1	352000	-	-
Judecătoriile de sector mun. Chișinău	1	103740	1	103740	-	-	1	103740	-	-
Judecătoriile de sector mun. Chișinău	1	1680	1	1680	-	-	1	1680	-	-
Judecătoriile de sector mun. Chișinău	1	1680	1	1680	-	-	1	1680	-	-
Judecătoriile de sector mun. Chișinău	1	320	1	320	-	-	1	320	-	-
Judecătoriile de sector mun. Chișinău	1	320	1	320	-	-	1	320	-	-
Judecătoria Briceni	1	1850	1	1850	-	-	-	-	1	1850
Judecătoria Criuleni	2	26594	1	3150	-	-	1	23444	1	3150
Judecătoria Edineț	9	2440	9	2440	-	-	-	-	2	986
Soroca	1	10395	-	-	1	10395	-	-	-	-
Ștefan Vodă	2	9808,20	-	-	-	-	2	29808,2	-	-
Judecătoria Strășeni	1	824,40	1	824,40	-	-	-	-	1	824,40
Judecătoria Strășeni	1	148400	-	-	-	-	1	148400	-	-
Judecătoria r-ului Ungheni	3	3125.16	-	-	-	-	3	3125.16	-	-
Total	29	1102697	21	911474,4	1	10395	14	1101362	7	10310,4

XI. POLITICI DE BUGET, FINANȚE ȘI SUPORT LOGISTIC.

Victoria CAUȘU,
șef, Direcție finanțe și logistică

Cuprins

- 1. Instrumentele economice de protecție a mediului*
- 2. Asigurarea economico-financiară*
- 3. Suportul logistic al Inspectoratului Ecologic de Stat*

1. Instrumentele economice de protecție a mediului

Procesul de planificare bugetară

Instrumentele economice ale politicii de mediu sunt, în primul rând, impozitele ecologice și plățile pentru poluarea mediului. Plățile pentru poluarea mediului, amenzile pentru contravențiile ecologice și prejudiciile cauzate mediului sunt percepute de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat și sunt vărsate în fondurile ecologice locale.

Ministerul Mediului este autoritatea responsabilă de elaborarea și implementarea politicii de finanțare a protecției mediului. Aceasta presupune elaborarea de strategii și programe în domeniul protecției mediului și contribuie la elaborarea strategiilor și programelor sectoriale ale altor ministere. Identificarea surselor de finanțare este o componentă importantă a acestui proces.

Legea bugetului de stat conține o linie de cheltuieli pentru protecția mediului și hidrometeorologie cu specificarea separată a cheltuielilor de protecție a mediului.

Elaborarea bugetului în cadrul instituției se desfășoară în 2 etape: aprecierea planului strategic de cheltuieli în domeniul securității ecologice a mediului, corelarea costurilor acestora cu disponibilitățile de resurse pe trei ani consecutiv (CBTM) și elaborarea bugetului propriu-zis, fundamentat pe programe.

CBTM în Republica Moldova a fost introdus în anul 2002 și cuprinde actualmente toate componentele bugetului public național, documentul elaborat reprezintă:

- un instrument de gestionare a finanțelor publice;
- o modalitate de corelare a alocării resurselor cu politicile și strategiile guvernamentale într-o perspectivă pe termen mediu;
- un document de analiză și prognoză financiară pe termen mediu.

CBTM a fost introdus pentru:

- a ameliora disciplina financiară din țară;
- a îmbunătăți prognozele macroeconomice și fiscale și a elabora un cadru real și cuprinzător de resurse;
- a asigura o legătură mai bună între alocarea resurselor și prioritățile de politici;

- a identifica problemele-cheie ale bugetului și soluțiile posibile;
- a spori capacitatea autorității publice de a gestiona finanțele publice;
- a spori transparența în procesul de gestionare a finanțelor publice.

În procesul bugetar CBTM este faza inițială și parte integrală a ciclului anual de planificare a bugetului, elaborat anual în perioada ianuarie-aprilie, avansând cu un an pentru a menține orizontul de timp de trei ani totalizat pe toate instituțiile publice de către Ministerul Finanțelor și prezentat Guvernului spre aprobare.

Strategiile sectoriale de cheltuieli (SSC) se elaborează în contextul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu – CBTM și reprezintă un proces de corelare a politicilor existente care urmează a fi implementate cu alocațiile de resurse pentru implementare.

În cadrul Ministerului Mediului se elaborează 2 strategii sectoriale de cheltuieli: Strategia de cheltuieli în domeniul protecției mediului și hidrometeorologiei și Strategia de cheltuieli în domeniul gospodăririi apelor.

Elaborarea SSC este un proces participativ și implică contribuția atât a subdiviziunilor interne din cadrul Ministerului și a instituțiilor subordonate, cât și a altor autorități/instituții publice care gestionează resurse în sectorul respectiv.

Cadrul bugetar pe termen mediu este principalul document care conține estimările cadrului de resurse pe termen mediu și servește drept bază pentru ajustarea planificării strategice în toate domeniile, inclusiv și protecția mediului. Astfel, aceasta determină planul alocațiilor de resurse pe programe de cheltuieli în cadrul sectorului Protecția mediului înconjurător și Hidrometeorologie pentru 3 ani. Totodată, strategia de cheltuieli reflectă analitic problemele-cheie, prezintă structurat acțiunile prioritare pentru atingerea obiectivelor și operează cu un set de indicatori de monitorizare care pot fi utilizați pentru estimarea eficienței strategiei.

În procesul elaborării CBTM strategiile sectoriale de cheltuieli aprobate în perioada precedentă se revizuiesc și se actualizează prin excluderea unui an care este în proces de implementare și includerea unui an nou.

Introducerea sistemului de planificare bugetară bazată pe programe are ca scop eficientizarea folosirii resurselor financiare disponibile și alocarea lor pentru proiecte, măsuri sau activități cu adevărat prioritare pentru funcționarea instituției și realizarea atribuțiilor de bază a acesteia.

Bugetarea pe programe reprezintă o metodă de prezentare și fundamentare a bugetelor având la bază programe cu scopuri, obiective și indicatori de evaluare a performanței acestora la toate etapele procesului bugetar. Bugetarea pe programe este de asemenea un instrument eficient de management, un instrument eficient bugetar, care asigură stabilirea priorităților și luarea deciziilor privind alocarea resurselor bugetare.

Programele se elaborează și se aprobă de către autoritățile publice (ministere) în comun cu instituțiile bugetare din subordine.

Planificarea bugetară bazată pe programe se realizează în conformitate cu limitele de cheltuieli stabilite de Ministerul Finanțelor pentru sectorul Protecția mediului înconjurător și Hidrometeorologie gestionat de Ministerul Mediului, care include și subprogramul „Securitatea ecologică a mediului”, realizat de Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale (Agențiile/Inspecțiile Ecologice).

Scopul subprogramului este asigurarea securității ecologice a statului, prevenirea impactului negativ asupra mediului înconjurător și sănătății populației de la activitățile economice desfășurate prin asigurarea respectării legislației de mediu.

Sistemul subprogramului este asigurarea securității ecologice a statului, prevenirea impactului negativ asupra mediului înconjurător și sănătății populației de la activitățile economice desfășurate prin asigurarea respectării legislației de mediu.

Sistemul de monitorizare a performanței programelor se utilizează pentru a măsura cantitatea și calitatea serviciilor prestate de către instituțiile bugetare, precum și pentru a măsura rezultatele și impactul lor. Monitorizarea este un proces continuu care se realizează pe parcursul executării bugetului și oferă informații privind progresul realizat în implementarea programului. În procesul de monitorizare a performanței se compară valorile indicatorilor de performanță și a obiectivelor realizate cu cele planificate, precum și cheltuielile efectuate în perioada implementării programului cu cheltuielile aprobate.

Monitorizarea implică colectarea sistematică și analiza datelor privind indicatorii de performanță pentru a furniza informații despre progresul în realizarea obiectivelor programului și valorificarea resurselor alocate acestuia. Datele sunt colectate din cadrul Inspectoratului și subdiviziunile sale teritoriale și surse externe (ministere, agenți economici) ținând-se cont de accesibilitatea și veridicitatea surselor de colectare a datelor și costurile optime pentru colectarea și procesarea lor.

Raportul despre executarea programului/subprogramului pentru anul 2015 este expus în tabelul de mai jos (tabelul 1).

Raport de performanță, situația la 01.01.2016

Tabelul 1

Periodicitatea: semianual, anual		Cod
Autoritatea publică	Ministerul Mediului	284
Instituția	Inspectoratul Ecologic de Stat	1687
Grupa principală și grupa funcției	Protecția mediului și Hidrometeorologie	12/01
Program	Securitatea ecologică a mediului	70
Subprogram	Securitatea ecologică a mediului	03

I. Informație generală (se completează doar de către autoritatea publică)		
Scop	Asigurarea utilizării raționale a resurselor naturale, asigurarea respectării legislației în domeniul protecției mediului înconjurător	
Obiective	(1) pe termen mediu și inclusiv pentru anul pentru care se aprobă programul (2) în Raportul anual se completează și realizarea obiectivului pe anul raportat	
Descrierea narativă	Asigurarea controlului și supravegherii ecologice în domeniul utilizării și protecției resurselor naturale. Activitatea este realizată de Inspectoratul Ecologic de Stat, Agențiile și Inspecțiile Ecologice	

II. Indicatori de performanță (Indicatorii de produs și eficiență se completează de către toate instituțiile bugetare, iar indicatorii de rezultat se stabilesc de către autoritățile publice)						
Categorია	Cod	Denumirea	Unitatea de măsură	Anul de gestiune		
				aprobat	realizat ¹	devieri ³ (+/-)
1	2	3	4	5	6	7 (6-5)
De rezultat		1. Exercițarea controlului privind asigurarea executării legislației în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale	acte de control	16500	16728	228
		2. Elaborarea, aprobarea Instrucțiunii privind încadrarea întreprinderilor (obiectelor) după nivelul de impact asupra aerului atmosferic (implementare continuă, ordinul ministrului)	nr. de acte	1	1	
		3. Monitorizarea surselor de poluare prin prelevarea probelor și efectuarea analizelor de laborator privind gradul de poluare a componentelor de mediu.	analize fizico-chimice	7000/ 36000	53208	17208
		4. Perfecționarea și elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de stat (calculul obligatoriu al prejudiciului) în cazul prezenței acestuia.	norme metodologice dispoziție	1	1	
		5. Inventarierea agenților economici (generatori de deșeuri) în vederea determinării tipurilor de deșeuri, cantitățile și modul de păstrare cu scopul condiționării metodelor de valorificare sau lichidare a lor.	unități (acte de control)	1880	2434	554
De produs		1. Formarea bazelor de date a indicatorilor de monitorizare a factorilor de mediu (aplicarea sistemului de indicatori lunar).	baze de date (sistem de 46 indicatori)	1	1	
		2. Revizuirea și perfecționarea metodelor privind controlul de stat în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale (control conform Legii 131 din 08.06.2012).	acte revizuite, planificare conform Legii 131 (disp.)	1	1	

		3. Perfecționarea și elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de stat (raportare trimestrului conform Legii 131).	acte elaborate, planificare și raportare conform Legii 131	1	1	
		4. Periodicitatea publicării rapoartelor cu indicatori anuali (Anuarul IES-monografic).	anual, exempl.	300 exem + pag. Web 1 raport	1 raport 160 exemp.	1 raport 140 exemp.
		5. Asigurarea asistenței consultativ-metodologice pentru APC și APL, agenților economici și persoanelor fizice, privind protecția mediului și utilizării resurselor naturale (APL nivelul II+primăriei+agenți economici)	unități (35 APL + 900 primăriei + 4385 agenți economici)	4500	10153	5653
De eficiență		1. Costul exercitării controlului și supravegherii ecologice în domeniul protecției mediului	în limita alocațiilor bugetare	1900,00	1900,00	
		2. Revizuirea Codului deontologic al inspectorilor cu atribuții de control (activitatea comisiei de disciplină).	ordin de respectare a evidenței corecte a timpului de muncă			
		3. Atestarea periodică a inspectorilor cu funcții de control privind cunoștințele de aplicare a legislației ecologice (evaluarea individuală și colectivă).	evaluarea performanțelor individuale în ianuarie-februarie 2015	227	211	-16
		4. Instruirea profesională a inspectorilor	nr. persoanelor instruite	230	187	-43

III. Cheltuieli, mii lei

Denumirea	Cod		AB		
	P3/tip	ECO	aprobat	executat ²	devieri ³ (+/-)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6 (5-4)</i>
Total	182		35387,1	46948,4	11561,3
Componenta de bază			22703,4	22641,6	-61,8
Mijloace speciale	01		3983,7	7555,2	3571,5
Fonduri speciale	514		8700,00	16751,6	8051,6

La Raportul de performanță a activității IES, situația la 01.01.2016 menționăm următoarele rezultate.

Raportul este construit pe trei blocuri de indicatori de performanță: de rezultat, de produs și de eficiență.

Blocul de indicatori **de rezultat** conține 5 indicatori; blocul de indicatori **de produs** conține 5 indicatori și blocul de indicatori **de eficiență** conține 4 indicatori.

La blocul de indicatori **de rezultat** executarea a fost satisfăcătoare, după cum urmează:

1. Au fost planificate 16 500 inspectări și controale ecologice dintre care au fost executate 16 728, cu 1,3% mai mult.
2. Monitorizarea de laborator a fost efectuată foarte bine, față de 36 000 de analize planificate au fost efectuate 53 208, mai mult cu 17 208 sau aproximativ cu 47,8%. Analizele fizico-chimice au fost în creștere în urma calculării prejudiciului atât în cazul contravențiilor cât și a argumentării practice a coordonărilor de mediu.
3. La indicatorul 4 perfecționarea și elaborarea normelor metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de Stat s-a efectuat prin elaborarea ordinelor și dispozițiilor pentru formarea grupurilor de lucru pentru inspectare și control și aplicarea legislației, ținând cont de specificul cazului dat. Grupurile de lucru s-au deplasat în teritoriu aproape săptămânal, prezentând rapoarte.
4. Pe parcursul anului au fost planificate pentru inspectare 1880 obiecte privitor la gestionarea deșeurilor. Pe perioada de raportare s-au efectuat 2434 de inspectări cu 29,4% mai mult.

La blocul de indicatori **de produs** executarea a fost de asemenea satisfăcătoare, după cum urmează:

1. A fost construită baza de date generală pentru sistemul de 46 de indicatori de monitorizare după toate componentele de mediu – sol, subsol, aer, apă, floră, faună, deșeuri, chimie și subdiviziuni. Baza de date este efectivă și permite generalizarea și aprecierea activității în fiecare lună și pe parcurs cu diferența de o lună. Baza de date a fost completată și cu compartimentul „complexe” după cum prevede și Legea 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de Stat.
2. La acest indicator s-a întreprins instruirea personalului și elaborarea unor instrucțiuni cu privire la implementarea Legii 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de Stat. Așa cum legea n-a ținut cont de specificul controlului de Stat în domeniu au fost făcute propuneri de modificare a legii.
3. Acest indicator de produs se realizează în format statistic și este încadrat în Forma nr. 1 „Ocrotirea Naturii” și se prezintă la Biroul Național de Statistică la sfârșitul fiecărui semestru. Acest format este ulterior utilizat pentru elaborarea Anuarului IES pentru anul de raportare. Rapoartele la acest indicator au fost executate și prezentate în termen la Biroul Național de Statistică. În forma dată a fost integrată și componența „complexe”.
4. Asistență consultativ-metodologică se acordă în cazul fiecărui control sau inspecție ecologică.

La blocul indicatorilor **de eficiență** urmează următoarele rezultate:

1. Acest indicator a fost menținut în limita alocațiilor bugetare (1900,00 lei) în legătură cu majorarea prețurilor la unele mărfuri și servicii achiziționate pentru necesitatea instituției.
2. Indicatorul respectiv a fost executat prin amendarea practică a Codului Deontologic al inspectorilor cu atribuții de control conform Legii nr.25-XVI din 22.02.2008 cu privire la Codul de conduită al funcționarului public cu activități ale Comisiei de disciplină în urma cărora au fost aplicate diferite sancțiuni persoanelor audiate.
3. Atestarea inspectorilor cu funcție de control privind cunoștințele de aplicare a legislației de mediu în formă de evaluare a executării obiectivelor personale (fiecare inspector) și obiectivelor colective de performanță (pentru șefi de subdiviziuni) și în urma seminarelor de perfecționare.

În rezultatul atât a analizei indicatorilor preconizați și îndeplinirii lor, cât și sistemului de evaluare de 46 de indicatori, care în fond reflectă plener atribuțiile prevăzute în Regulament, Inspectoratul Ecologic de Stat se prezintă efectiv în cadrul administrativ al Țării și promovează efectiv politicile de mediu, atât la nivel local, cât și național.

2. Asigurarea economico-financiară

Cheltuielile financiare pentru întreținere și funcționare a Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale pentru anul 2015, cât și pentru anii precedenți au fost acoperite din mai multe surse financiare.

Structura cheltuielilor de casă pentru întreținerea activității Inspectoratului și subdiviziunilor teritoriale este reflectată în fig. 1

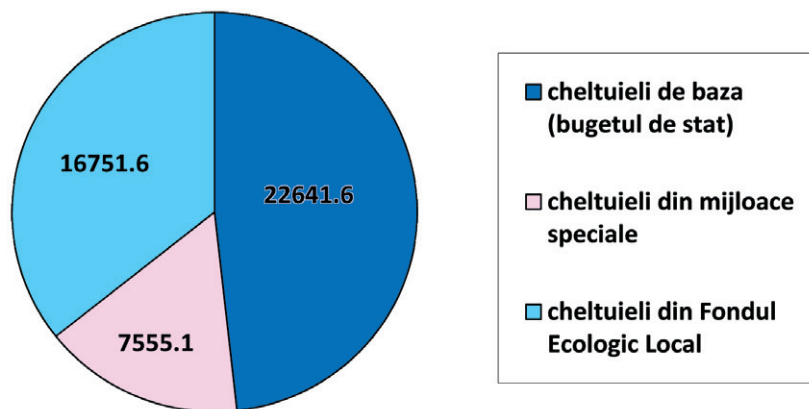

Fig. 1. Structura cheltuielilor, mii lei

Cheltuieli de bază

Din bugetul de stat pentru perioada raportată au fost alocate surse financiare numai la compartimentul cheltuieli de personal în valoare nominală de 22641,6 mii lei.

Salariul mediu lunar al unui salariat din Inspectorat pentru anul 2015 a constituit 3620,6 lei. Necâtând la faptul că salariul mediu lunar, an de an, este în creștere, pentru tinerii specialiști media anuală este destul de joasă, datele sunt relatate în coloana 3 din tabelul de mai jos (tabelul 2).

Analiza salariului mediu pe funcții

Tabelul 2

Nr. d/o	Denumirea funcției	Salariu mediu lunar (lei)			
		Fără vechime și grad de calificare în serviciu public	Cu vechime de până la 2 ani	Cu vechime de la 2 până la 15 ani	Cu vechime peste 15 ani
1	2	3	4	5	6
1.	Inspector principal	3000-00	3575-00	3875-00	4175-00
2.	Inspector superior	2800-00	3330-00	3750-00	3890-00
3.	Inspector	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
4.	Specialist principal	2800-00	3355-00	3750-00	3915-00
5.	Specialist superior	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
6.	Specialist	2400-00	2720-00	3200-00	3320-00

Conform statelor de personal pentru anul 2015, efectivul limită de personal a fost aprobat în număr de 298 unități, inclusiv 262 unități – funcționari publici și 36 unități – personal ce asigură deservirea tehnică a instituției. Numărul locurilor vacante la 01.01.2016 constituie 8 unități – 2 unități de funcționari publici, 6 unități de conducător auto.

Sinteza alocațiilor de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal, perioada 2011-2015 se reflectă în tabelul 3.

**Sinteza alocațiilor financiare de la bugetul de stat pentru
cheltuieli de personal în perioada anilor 2011-2015, mii lei**

Tabelul 3

Indici	2011	2012	2013	2014	2015
Aprobat pe an	13198,2	17533,7	20177,6	20270,4	22703,4
Precizat pe an	13198,2	17210,1	20069,8	20758,5	22703,4
Executat de casa	13198,2	17090,9	20067,6	20663,0	22641,6
Executat cheltuieli efective	13099,2	17506,9	20052,6	20591,6	22978,4
Informația privind statele și efectivul de personal, inclusiv: Numărul de instituții-total	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1
Personal (salariați) total, inclusiv:	310/310	310/310	304/298	298/298	298/298
– Funcționari publici	266/266	266/267	266/265	262/262	262/262
– Personal ce asigură deservirea tehnică a instituției	44/44	44/43	38/33	36/36	36/36

Creșterea cheltuielilor de personal în anul 2015 cu 8,7% față de anul 2014 se datorează faptului de implementare treptată a noului sistem de salarizare pentru funcționarii publici adoptat prin Legea nr. 48 din 22 martie, 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, care a intrat în vigoare cu începere de la 01 aprilie, 2012 și anume: achitarea sporului privind performanța colectivă pentru semestrul doi, 2014 și semestrul unu, 2015, cât și premiul anual pentru rezultatele obținute în anul 2014 de către personalul care desfășoară activități auxiliare și administrative ce asigură funcționalitatea autorității publice, inclusiv: specialiști și pentru conducătorii auto majorarea salariilor de funcție cu 12,5%, care a început cu 01.10.2014.

Venituri și cheltuieli la componenta – mijloace speciale

Un rol important în procesul de finanțare a cheltuielilor pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale și întreținerii activității curente a Inspectoratului și subdiviziunilor sale teritoriale revine mijloacelor bănești acumulate ca venituri la contul special în urma prestării serviciilor și lucrărilor în domeniul protecției mediului contra plată la solicitarea beneficiarilor. Aceste lucrări sunt efectuate de către unele subdiviziuni din cadrul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice, funcțiile cărora nu țin de exercitarea controalelor ecologice.

În perioada anului 2015 au fost acumulate venituri în sumă de 6268,5 mii lei sau cu 7,9 la sută mai mult față de plan (5805,7 mii lei).

Sinteza veniturilor și cheltuielilor la contul „mijloace speciale” (servicii cu plată) pentru anii 2011-2015 este reflectată în tabelele 4, 5 și 6.

Sinteza veniturilor și cheltuielilor la componenta bugetară, categoria „Mijloace Speciale” (servicii cu plată) pentru perioada anilor 2011-2015 (mii lei)

Tabelul 4

Denumirea indicatorilor		2011	2012	2013	2014	2015
Total venituri, inclusiv:		6126,5	5956,2	6682,3	7596,0	7555,1
Sold la cont la începutul anului de gestiune		2330,7	2837,3	2276,8	1107,9	1286,6
Veniturile anului de gestiune		3795,8	3118,9	4405,5	6488,1	6268,5
Total cheltuieli, inclusiv:		3270,7	3679,4	5542,5	6309,4	7555,1
Cheltuieli de personal		795,3	837,1	859,3	836,9	
1) Cheltuieli curente, total Inclusiv:		2283,4	2842,3	4423,2	4594,6	4999,4
Plata mărfurilor și serviciilor:	113					
– energia electrică	01	68,7	59,7	66,4	107,2	104,9
– gazele	02	171,4	216,0	293,0	250,2	167,5
– rechizite de birou, materiale și obiecte de uz gospodăresc	03	176,9	296,7	374,4	851,0	792,0
– energia termică	04	33,8	37,6	49,2	37,0	71,5
– manuale, materiale didactice și practica de producție a elevilor și studenților, literatura tehnico-științifică și metodică	05	-	-	-	-	-
– cărțile și edițiile periodice	06	12,3	14,9	8,7	57,6	16,1
– utilajul și inventarul special	07	-	-	-	-	-
– alimentația	09	-	-	-	-	-
– medicamente și consumabile	10	0,9	9,8	8,6	67,1	48,1
– servicii de telecomunicație și de poștă	11	359,4	373,5	396,9	326,7	401,9
– lucrări de cercetări științifice	12	-	-	-	-	-
– arendarea mijloacelor de transport și întreținerea mijloacelor de transport proprii	13	223,9	202,2	453,1	741,8	923,7
– inventarul moale și echipament	14	-	-	45,8	98,3	147,2
– hrana animalelor	15	-	-	-	-	-
– servicii de cercetare în domeniul științei și inovării efectuate prin contract de către instituții la autogestiune	16	-	-	-	-	-
– reparații curente ale clădirilor și încăperilor	17	215,2	232,1	1240,8	337,9	605,1

– reparații curente ale utilajului și inventarului		18	178,6	65,9	88,6	133,3	111,9
– arendarea bunurilor		19	585,9	669,4	677,9	849,4	872,9
– simboluri de stat și locale, semne de distincție de stat		20	-	4,0	7,0	-	2,0
– reciclarea cadrelor		21	0,6	3,7	5,9	1,1	5,8
– servicii editoriale		22	4,7	0,8	46,3	-	-
– cheltuieli de protocol		23	-	-	0,7	-	5,8
– procurarea și instalarea contoarelor		27	2,4	6,2	0,6	2,0	1,2
– amenzi		28	-	-	-	-	
– paza interdepartamentală		29	6,4	6,5	115,8	14,8	14,8
– lucrări de informatică și de calcul		30	171,9	167,7	165,3	490,5	406,1
– apă și canalizație		34	15,7	11,0	19,6	27,1	20,2
– salubritate		35	1,6	3,0	4,5	4,1	1,2
– mărfuri și servicii neatribuite altor alineate		45	53,1	142,4	314,1	197,5	279,5
2) Deplasări în interes de serviciu, inclusiv:	114		72,0	79,4	52,5	48,0	62,0
– deplasări în interiorul țării		1	62,8	55,8	48,8	46,4	48,2
– deplasări peste hotare		2	9,2	23,6	3,7	1,6	13,8
3) Cheltuieli capitale, total:			120,0	239,8	260,0	830,0	409,7
Investiții capitale	241	-	-	-	-		
Procurarea mijloacelor fixe	242		120,0	239,8	260,0	830,0	409,7
Reparații capitale	243		-	-	-	-	-
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune			2855,8	2276,8	1139,9	1328,7	-

Soldul de mijloace speciale în suma de 2084,0 mii lei a fost transferat la componenta de baza a bugetului conform art.70 al Legii nr.181 din 25 iulie, 2014.

**Sinteza veniturilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată)
pentru anul 2015 (lei)**

Tabelul 5

Denumirea <i>I</i>	Sinteza veniturilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată) pentru anul 2015 (lei)												Total <i>I6=I4-I5</i>		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		13	14
AE Chișinău	51810,04	82789,44	111808,36	60573,67	87414,12	83863,41	59565,30	52179,37	56398,48	72520,93	60018,80	48714,09	827656,01		827656,01
CIE Chișinău	39326,20	85478,80	78320,20	96916,80	77389,72	75811,71	43052,00	27240,00	45201,00	85840,00	36269,20	73782,07	764627,70		764627,70
Total AE Chișinău	91136,24	168268,24	190128,56	157490,47	164803,84	159675,12	102617,30	79419,37	101599,48	158360,93	96288,00	122496,16	1592283,71		1523490,54
AE Bălți	30659,30	34967,73	43498,17	39657,03	44238,50	39019,64	24718,08	5917,00	16335,16	11128,74	12799,62	14898,74	317837,71		317837,71
CIE Bălți	75364,20	64059,84	63298,62	44057,8	44674,00	45600,00	39714,00	21956,00	21312,00	16570,00	16159,00	56506,54	509272,00		509272,00
CIE Otaci	23518,60	11959,20	18607,23	7840,80	7910,20	5968,80	6737,40	7551,80	11116,00	9558,09	6322,80	9677,40	126768,32		126768,32
Total AE Bălți	112933,30	110826,37	125404,02	91555,63	96822,70	90588,44	71169,48	42472,65	48763,16	37256,83	35281,42	81082,68	944156,68		914439,53
AE Cahul	7454,30	7100,61	8034,71	18252,10	4169,25	17062,64	15208,30	9430,25	15646,47	34470,66	6340,60	1171,00	144340,89		144340,89
CIE Cahul	5099,00	10065,50	29616,80	16911,40	21416,00	11670,00	11117,00	10986,00	10896,60	16934,60	18876,40	10889,40	174478,70		174478,70
Total AE Cahul	12553,30	17166,11	37651,51	35163,50	25585,25	28732,64	26325,30	20416,25	26543,07	51405,26	25217,00	12060,40	318819,59		315031,74
AE Gagauzia	7053,37	19221,18	15445,76	10255,62	16945,20	14236,66	15597,64	8565,01	8371,36	10234,59	13521,80	7564,60	147012,79		147012,79
IE Orhei	2728,24	10875,43	10680,53	11423,25	11341,20	6969,38	9533,89	4450,79	5038,52	7020,75	17058,63	13993,65	111114,26		6802,23
IE Rezina	1289,26	11080,96	11523,38	5711,90	8169,28	10349,39	97171,41	2773,00	7801,70	96071,80	8678,20	8816,00	269436,28		177681,13
IE Telenești	2621,23	8419,70	9986,40	8498,69	5242,88	11732,57	5571,04	2581,73	6658,96	5926,86	3944,20	3882,00	75066,26		198,00
IE Dubăsari	315,00	683,28	1560,57	2236,95	4025,70	810,00	896,85	630,00	1217,70	945,00	1449,00	630,00	15400,05		15400,05
IE Ungheni	4893,94	8912,70	11071,62	6381,77	8230,21	3983,19	4187,80	5848,84	3816,23	2730,75	6877,80	3744,00	70678,85		621,80
IE Calarași	3291,04	37109,43	7047,90	5740,14	4490,88	9197,91	14800,61	4300,84	5087,16	8879,68	5651,40	7896,67	113493,66		25387,37
IE Strașeni	4701,91	22571,12	11270,26	8550,90	6592,34	10676,35	4651,68	2958,42	6044,52	5282,31	3996,60	2303,00	89599,41		11953,13
IE Ialoveni	4846,00	10299,75	12468,21	6161,32	3680,30	4789,02	9497,55	9069,00	13761,83	19112,07	14181,80	11196,01	119062,86		119062,86
IE Anenii Noi	2331,45	20406,88	15823,16	3469,35	5260,69	7130,10	4289,45	2544,65	1902,60	2576,70	2669,40	14242,80	82647,23		8512,29
IE Criuleni	6760,26	10302,21	10842,09	8841,89	14848,00	11721,85	7601,19	6196,93	21215,87	5063,40	8277,60	7299,00	118970,29		3353,40
IE Hâncești	4354,41	3662,54	33226,72	18113,10	30557,15	8254,83	17519,66	5083,38	23628,15	21338,09	18286,40	21498,40	205522,83		205522,83

IE Căușeni	10174,95	15773,07	20270,64	6827,20	26935,12	5619,95	12864,61	4064,67	8752,20	25242,68	3466,80	6885,00	146876,89	12474,50	134402,39
IE Șt. Vodă	5264,88	18137,73	17084,08	5375,61	5914,31	6464,36	9536,62	8806,78	8590,15	8226,41	14582,88	13850,10	121833,91		121833,91
IE Nisporeni	4725,01	6544,66	10979,26	4794,21	9810,15	8330,44	5716,34	6318,06	6792,00	5868,00	3473,00	2743,20	76094,33	150,00	75944,33
IE Cîmșișlia	4178,75	22617,05	28115,33	6249,30	3063,60	4860,00	6325,49	4360,82	6310,60	6580,56	6168,60	4990,20	103820,30	12618,55	91201,75
IE Ocnîța	3800,59	8996,68	7786,82	10119,72	2070,00	3715,86	7247,00	3965,86	3811,86	9142,74	4948,00	1764,00	67369,13		67369,13
IE Briceni	22718,52	32618,89	21126,13	16473,24	18885,52	16263,77	9423,35	7848,01	9805,92	14342,24	7275,60	9574,20	186355,39	4172,95	182182,44
IE Edineț	4321,86	8563,86	8289,72	7435,44	9021,44	10078,44	10119,48	8079,72	8509,58	6836,42	7396,00	9282,67	97934,63		97934,63
IE Dondușeni	16851,03	20444,38	28448,91	8224,97	9488,86	7042,42	8865,63	7646,76	4269,74	8288,92	7259,39	5698,80	132529,81	11012,21	121517,60
IE Râșcani	11260,35	24845,42	20645,46	10664,24	10258,14	9849,48	8122,06	3680,17	6718,11	13587,40	2282,40	15226,20	137139,43	3000,00	134139,43
IE Drochia	10048,56	22248,14	14969,85	5682,92	7985,76	5715,32	5529,79	5484,92	11056,36	4621,10	4352,40	1657,80	99352,92		99352,92
IE Soroca	25272,45	16004,56	27269,67	17436,18	14835,89	16661,62	19400,04	6305,92	8101,74	13054,30	2071,80	15025,40	181439,57		181439,57
IE Glodeni	3250,80	19705,93	10753,84	6105,53	6540,60	5647,09	8339,37	4529,53	6503,71	16295,60	10517,40	6358,20	104547,60	3285,75	101261,85
IE Florești	15607,25	18248,80	8159,25	14226,61	9157,90	4593,38	7727,65	2965,60	8491,84	2474,33	3489,37	3088,50	98230,48	7406,72	90823,76
IE Fălești	5341,36	20173,60	16411,67	7594,51	6665,77	8478,80	8295,51	5565,66	8714,80	4118,40	3844,80	5335,20	100540,08		100540,08
IE Sângerei	6538,71	11600,34	14284,29	7483,01	6437,21	6133,02	5175,82	8012,47	8668,52	6326,54	8090,40	7157,00	95907,33	372,60	95534,73
IE Șoldănești	849,00	27056,15	9312,63	16819,83	6082,00	10530,00	12724,97	8887,61	9704,00	10030,00	51222,38	13554,00	176772,57	30429,38	146343,19
IE Cantemir	1191,47	6955,19	8002,29	3227,40	2458,65	5518,80	6961,00	3445,20	6218,14	1710,00	8407,40	10598,40	64693,94	3671,08	61022,86
IE Basara-beasca	2145,83	5286,90	3772,59	4055,86	2397,34	991,80	318,60	907,20	5028,35	2675,20	2734,20	8037,55	38351,42		38351,42
IE Leova	8926,00	9086,44	10963,50	9001,58	9238,41	5374,80	7021,25	4978,20	6001,92	3288,60	5887,80	5463,00	85231,50		85231,50
IE Taraclia	1114,07	315,00	5414,09	1890,72	5005,17	10008,73	1015,20	3676,68	6252,48	3720,60	9796,71	3174,32	51383,77	10678,31	40705,46
IES	31876,66	11216,30	121731,51	17222,95	36870,30	7612,00	19215,62	11325,41	6137,72	4348,80	7925,80	17372,00	292855,07	27911,66	264943,41
TOTAL	457267,05	786244,99	917922,22	566505,51	615717,76	538837,53	571376,25	318166,11	435890,05	602983,86	436572,38	485541,11	6732524,82	463991,23	6268533,59

La capitolul de venituri putem menționa că Centrele de investigații ecologice (CIE) a asigurat circa 30 la sută din veniturile încasate la cont. Pentru a asigura o creștere și mai mare a acestora este necesară atât reutilizarea și înlocuirea completă a utilajului folosit în procesul tehnologic a CIE cât și asigurarea cu reactivi chimici de o nouă generație, mai efective și veselă de laborator pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor și a asigura precizia rezultatelor chimice. Pentru anul de raportare astfel de cheltuieli n-au fost posibile din motive financiare, deoarece aceste proiecte sunt costisitoare.

Venituri și cheltuieli la componenta fonduri speciale

O altă sursă de formare a bugetului anual de mediu o constituie Fondurile Ecologice Locale, care au fost create prin HG nr. 988 din 25.09.1998 cu privire la aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice în baza Legii nr.1515-XII din 16 iunie 1993, privind protecția mediului înconjurător și Legii nr. 1540-XII din 25 februarie 1998, privind plata pentru poluarea mediului.

Fondurile Ecologice Locale reprezintă un instrument economico-financiar destinat susținerii și realizării proiectelor și programelor pentru protecția mediului cu caracter local în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare în domeniul protecției mediului.

Practica de formare și funcționare a Fondurilor Ecologice a demonstrat eficiența economică a acestora, iar rolul lor în condițiile deficitare de finanțare a programelor de protecție a mediului tot mai mult crește.

Operațiunile financiare care privesc constituirea, gestionarea și utilizarea resurselor financiare ale Fondurilor ecologice locale se derulează prin sistemul Trezorerial de Stat. Veniturile se acumulează într-un cont distinct și se repartizează după cum urmează: 30% din volumul acumulărilor anuale – în Fondul Ecologic Național și 70% – în Fondul ecologic local.

Veniturile în FEL sunt obținute mai cu seamă din plățile pentru poluarea mediului și sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Surse de venituri la FEL (mii lei)

Tabelul 6

Surse	Suma, mii lei	Cota, %
1. Plata pentru poluarea mediului în limita normei, inclusiv:	10655,7	64
– surse de apă	5496,5	33,0
– aerul atmosferic	1697,8	10,2
– complexe	1704,9	10,2
– depozitarea deșeurilor, chimie	1756,4	10,6
2. Mijloace primite pentru compensarea daunelor cauzate mediului prin încălcarea legii (amenzi, acțiuni), inclusiv:	5992,4	36
Veniturile totale	16648,1	100

Cele mai mari plăți pentru poluarea mediului au fost încasate la compartimentele „surse de apă” – 5496,5 mii lei și „depozitarea deșeurilor” – 1756,4 mii lei. Totodată a crescut suma încasărilor pentru compensarea daunelor cauzate mediului prin încălcarea legii în raport cu anii precedenți, odată cu aplicarea corectă a prevederilor Codului Contravențional de către organele de protecție a mediului.

Tabelele 7, 8 reflectă Sinteza acumulărilor și cheltuielilor la Fondul Ecologic Local, inclusiv pe teritorii.

Sinteza acumulărilor surselor financiare la Fondurile Ecologice Locale și distribuirea lor în perioada anilor 2011-2015 (mii lei)

Tabelul 7

Acumulări și distribuiri	2011	2012	2013	2014	2015
Total venituri, inclusiv:	21632,9	22540,6	28557,3	33783,1	16648,1
Veniturile anului de gestiune, inclusiv:	11241,6	10420,0	12740,2	14465,2	16648,1
1. Plata pentru poluare	9300,0	7275,8	8436,4	9275,8	10655,7
2. Mijloace încasate pentru compensarea prejudiciilor cauzate prin încălcarea legislației de mediu	2021,1	3144,2	4303,8	5189,4	5992,4
Cheltuieli total, inclusiv:	9512,3	6723,6	9239,4	33679,6	16751,6
1. Transferuri în FEN, (30% din veniturile fondului)	4305,7	3096,0	3928,9	2610,0	3492,8
2. Pentru elaborarea și implementarea strategiei de regenerare a resurselor naturale	217,8	161,8	410,3	374,2	87,2
3. Proiectarea, construcția și amenajarea poligoanelor pentru depozitarea deșeurilor	1913,7	380,4	1072,5	555,0	25,0
4. Măsuri sanitare (lichidarea gunoiștilor neautorizate, curățarea izvoarelor, fântânilor, lacurilor etc.)	178,8	287,3	413,9	23443,8	9343,5
5. Propagarea cunoștințelor ecologice	225,6	221,6	510,0	1376,9	967,1
6. Întărirea bazei tehnico-materiale a structurii de protecție a mediului	1888,9	1936,6	2018,7	1850,1	1734,6
7. Premiera inspecțiilor ecologice (până la 5% din veniturile FEL) și întreținerea serviciilor ecologico-economice	381,0	439,9	435,0	434,9	552,4
8. Acțiuni de prevenire și lichidare a consecințelor poluării mediului	299,9	200,0	450,0	650,9	149,7
9. Alte lucrări cu specific local, ce țin de protejarea mediului (până la 15% din venitul Fondului)	100,0	-	-	1698,2	-
10. Documente executorii					5,3

11. Mărfuri și servicii neatribuite altor alineate					70,0
12. Transferul soldurilor de fonduri speciale la componenta de bază					324,0
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune	12120,6	15817,1	19317,9	103,5	0
Informația privind proiectele de mediu, inclusiv:					
– Numărul de proiecte înregistrate pentru finanțare	67	61	62	43	24
– Numărul de proiecte realizate	65	61	59	36	22
– Suma cheltuielilor p/u proiecte realizate	2935,8	1691,0	2856,7	31069,6	13258,8

În linii generale, rezultatele de activitate a Fondurilor locale pentru anul 2015 pot fi expuse astfel. Volumul resurselor financiare acumulate în perioada relatată constituie 16648,1 mii lei față de planul aprobat (16642,8 mii lei). Dacă ne referim la dinamica anuală, menționăm o creștere esențială față de anul 2011 (11241,6 mii lei) cu 48 la sută.

Sinteza veniturilor la Fondul Ecologic Local pe anii 2011-2015, mii lei

Tabelul 8

Nr. d/o	Denumirea subdiviziunii	2011	2012	2013	2014	2015
1	AE Chișinău	2964,80	2990,30	3288,10	2728,53	3853,85
2	AE Bălți	725,40	548,40	704,42	660,00	937,05
3	AE Cahul	188,80	209,50	240,35	340,14	384,10
4	IE Orhei	238,90	190,10	379,00	460,47	578,90
5	IE Rezina	301,10	288,40	344,50	466,30	595,10
6	IE Telenești	100,70	117,80	215,10	185,50	257,10
7	IE Dubăsari	59,00	47,30	113,90	87,43	72,30
8	IE Ungheni	306,90	234,00	304,60	396,40	392,60
9	IE Călărași	154,70	150,50	193,00	213,70	382,60
10	IE Strășeni	304,20	327,10	423,70	558,10	564,60
11	IE Ialoveni	120,50	170,40	222,60	174,40	200,40
12	IE Anenii Noi	635,60	581,90	719,50	902,80	959,40
13	IE Criuleni	217,60	226,20	256,50	337,77	362,80
14	IE Hâncești	159,00	188,60	228,60	236,90	235,00
15	IE Căușeni	271,60	242,10	349,50	305,60	335,00
16	IE Șt. Vodă	202,40	172,60	180,20	214,78	201,90
17	IE Nisporeni	84,80	97,80	151,60	143,94	201,84
18	IE Ocnița	131,70	145,50	230,70	284,40	202,70

19	IE Cimișlia	131,70	105,90	144,10	137,90	166,20
20	IE Briceni	420,40	277,60	319,90	387,90	420,30
21	IE Edineț	256,50	180,00	233,80	233,32	267,00
22	IE Dondușeni	459,90	303,40	377,10	421,15	418,60
23	IE Râșcani	213,30	186,90	305,50	350,36	311,20
24	IE Drochia	221,40	218,30	299,80	272,30	338,10
25	IE Soroca	418,10	338,60	342,60	421,70	504,31
26	IE Glodeni	133,60	112,20	136,00	199,30	208,40
27	IE Florești	259,30	261,80	277,30	311,60	331,70
28	IE Fălești	320,40	220,70	251,30	357,50	419,20
29	IE Sângerei	178,00	200,00	222,10	262,70	338,20
30	IE Șoldănești	114,40	113,90	147,32	198,30	188,30
31	IE Cantemir	140,20	174,30	193,44	211,25	292,70
32	IE Basarabeasca	142,70	124,30	150,70	100,75	149,90
33	IE Leova	164,40	185,50	208,60	267,40	309,50
34	IE Taraclia	166,20	199,40	216,80	270,00	258,60
35	AE Gagauzia	338,40	288,70	368,00	354,90	442,96
	IES				569,49	565,75
	Total IES	11246,60	10420,00	12740,23	14465,18	16648,16

Aceste rezultate au fost obținute cu toate că situația socio-economică din țară a fost dificilă, activitatea unor agenți economici a fost suspendată temporar. Creșterea nivelului de responsabilitate a îmbunătățit activitatea inspectorilor de mediu, fapt ce asigură respectarea uniformă a legislației de mediu, dar în teritoriu cât și faptul că mecanismul a început să devină ceva normal și pentru plătitori.

Utilizarea mijloacelor bănești acumulate la Fondul Ecologic Local s-a efectuat în conformitate cu Legea bugetului de Stat pentru anul 2015 și Regulamentul privind fondurile ecologice, aprobat prin Hot. Guv. nr. 988 din 25.09.1998 cu modificările ulterioare. În total au fost utilizate surse financiare în sumă de 16751,6 mii lei.

Numărul proiectelor finanțate din contul veniturilor de la Fondurile Ecologice Locale pentru anul 2015 au constituit 22 la număr.

Concluzii și propuneri

1. Deși sunt rezultate pozitive la compartimentul de venituri, mecanismul percepției plăților pentru emisiile (deversările) de poluanți în mediu, rămâne a fi migălos și deseori neînțeles de agenții economici, mai ales pentru cei cu emisii și deversări reduse, cu atât mai mult că la multe întreprinderi lipsește persoana responsabilă și competentă de a efectua calculele ecologice.
2. Pentru eficientizarea procedurii privind controlul ecologic este necesar de a modifica metodele de calcul a plăților pentru poluarea mediului, care pe viitor să țină cont și de tipul activității generatoare de poluanți pentru a se face diferență între

activitățile cu un impact mai mare asupra mediului și cele cu impact mai mic sau mijlociu, cu introducerea unor modificări și completări la Legea 1540-XIII privind plata pentru poluarea mediului. Aceste modificări trebuie să revadă atât coeficienții de agresivitate pentru unii poluanți emiși în aerul atmosferic, normativile plăților pentru emisiile de poluanți și modul de calculare a acestora, cât și obligațiunile agenților economici în domeniu de a efectua o reinventariere totală a tuturor surselor de poluare cu crearea unei baze de date.

3. Aceste acțiuni vor permite de a acumula o informație mai amplă despre toate sursele de poluare existente și vor lărgi baza socială a plătitorilor.

Realizarea acestor acțiuni va duce atât la majorarea esențială a veniturilor la Fondurile Ecologice Locale, cât și la orientarea pozitivă a beneficiarilor.

3. Suportul logistic al Inspectoratului ecologic de stat

Au fost întreprinse acțiuni practice referitor la consolidarea bazei tehnico-materiale a Inspectoratului Ecologic de Stat și a subdiviziunilor teritoriale cu suportul financiar al proiectelor aprobate de Consiliile de Administrare ale Fondului Ecologic Local, precum și a mijloacelor speciale alocate pe parcursul anului 2015.

În total au fost utilizate mijloace financiare la componenta logistică în sumă de 8445,3 mii lei (fig. 2).

Din sursele menționate, pentru crearea condițiilor normale de lucru a colaboratorilor din subdiviziunile teritoriale, au fost alocate 692,3 mii lei, care au fost utilizate pentru efectuarea lucrărilor de reparație curentă a încăperilor de serviciu ale Centrului de Investigații Ecologice Cahul, Inspecției Ecologice Ungheni, Agențiilor Ecologice Chișinău, Cahul, Bălți și birourile din cadrul aparatului central.

Pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Centrelor Investigații Ecologice ale Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți, Cahul, în scopul depistării surselor de poluare și efectuării monitoringului ecologic constant al surselor de poluare, s-au utilizat surse financiare în sumă de 248,3 mii lei. În rezultatul acestor operațiuni s-a petrecut reacreditarea Centrelor de Investigații Ecologice după cerințele standardului internațional ISO/CEI 17025-2006 de către Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității

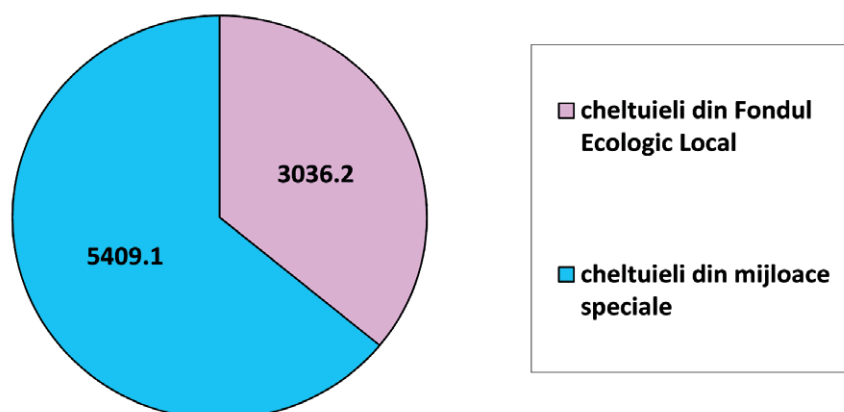

Fig. 1. Structura cheltuielilor, mii lei

Produselor (CAECP) din RM, s-a procurat veselă de laborator și reactive chimice necesare pentru petrecerea investigațiilor de laborator, testarea metrologică a aparatajului. Totodată, menționăm că CIE au nevoie de renovarea aparatajului, procurarea reactivelor chimice mai performante și de o calitate înaltă, pentru a acorda servicii de calitate și de urgență.

Un alt proiect de importanță majoră, ce va contribui la creșterea responsabilității inspectorilor de mediu față de obligațiunile de serviciu asumate, precum și respectul persoanelor fizice și juridice față de organul central de mediu, ce s-a realizat în cadrul compartimentului logistic, a fost „Asigurarea cu articole ale uniformei de serviciu a personalului Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale” și realizat cu susținerea Fondului Ecologic Local, cheltuielile fiind de 928,7 mii lei.

Pe parcursul anului 2015, din ambele surse de finanțare descrise anterior pentru îmbunătățirea bazei tehnico-materială a instituției, au fost utilizate circa 543,2 mii lei pentru procurarea echipamentului electronic (computere și imprimante), mobilier pentru subdiviziunile teritoriale și birourile aparatului central, centrale termice pentru IE Orhei și AE Cahul, climatizatoare și utilaj de laborator pentru Centrele de Investigații Ecologice Chișinău, Cahul, Bălți.

Pentru asigurarea instituției cu agent termic, energie electrică, apă și canalizare, servicii de telecomunicație, poștă, internet, rechizite de birou și consumabile au fost utilizate 3963,8 mii lei.

Pentru aprovizionarea parcului de autoturisme cu produse petroliere s-au achiziționat 115,7 mii lit. de benzină și motorină, care au fost utilizate rațional pentru îndeplinirea sarcinilor puse în fața colaboratorilor Inspectoratului Ecologic de Stat, totodată au fost procurate piese de schimb, achitate serviciile de reparații curente și deservirea tehnică a transportului auto, cheltuielile totale estimându-se la 2685,9 mii lei și asigurate din Fondul Ecologic Local.

Concluzii și propuneri

1. Soluționarea în continuare a lucrărilor de consolidare a bazei tehnico-materiale solicită alocarea din buget, pe parcursul anilor 2016-2017, a mijloacelor financiare suplimentare pentru reparația capitală a sediilor Inspecțiilor Ecologice Ungheni, Căușeni și a Agenției Ecologice Cahul.
2. În scopul acordării serviciilor de calitate și de urgență a depistării surselor de poluare și efectuării monitoringului ecologic al surselor de poluare de către Centrele de Investigații Ecologice al Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți, Cahul, pentru consolidarea bazei tehnico-materiale sunt necesare renovarea aparatajului, procurarea reactivelor chimice mai performante și de o calitate înaltă.
3. Drept obiectiv prioritar pentru perioada apropiată sub aspectul consolidării logistice, Inspectoratul Ecologic de Stat urmează să creeze condiții normale de lucru tuturor colaboratorilor, să-i asigure pe aceștia cu echipament performant, să implementeze de urgență în cadrul Inspectoratului sistemul informațional de monitorizare a activității de protecție a factorilor de mediu.

XII. ACȚIUNI PARTICIPATIVE DE MEDIU ȘI DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ ÎN 2015

Igor TALMAZAN,
șeful Inspectoratului Ecologic de Stat (IES)

Dumitru OSIPOV,
șef, Secția sinteze informaționale (IES)

De rând cu un șir de acțiuni de mediu conforme Calendarului evenimentelor de mediu aprobat de Ministerul Mediului, Inspectoratul Ecologic de Stat organizează și desfășoară tradițional 4 acțiuni mari de mediu cu acoperire națională și participare largă a diferitor sectoare sociale: organe administrative, societate civilă, organizații și cetățeni:

1. Campania de salubritate și amenajare a localităților „Bilunarul ecologic de primăvară – 2015”

Acțiunea de salubritate și amenajare a localităților, organizată în cadrul Concursului național „Cea mai modernă, mai salubră și mai amenajată localitate”, instituită în baza Hotărârii Guvernului nr. 678 din 06.06.2008, s-a desfășurat în perioada 22 martie – 22 mai 2015.

În scopul asigurării și desfășurării eficiente a acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților, acțiuni recunoscute deja tradiționale, Inspectoratul a elaborat și prezentat Agențiilor și Inspecțiilor ecologice teritoriale Dispoziția cu privire la salubritatea și amenajarea localităților nr. 5-d din 10.03.2015. Concomitent s-a elaborat și prezentat administrațiilor publice locale (APL) Programul de acțiuni privind organizarea și desfășurarea Campaniei / Bilunarului ecologic de primăvară – 2015”, care a fost un suport consultativ – metodologic efectiv pentru APL la întocmirea programelor și planurilor locale de organizare și desfășurare a acțiunilor de salubritate.

Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului au participat la pregătirea Dispozițiilor Consiliilor municipale și raionale privind instituirea Comisiilor de lucru, la elaborarea planurilor locale de acțiuni și de informare a populației.

Agențiile și Inspecțiile ecologice pe tot parcursul bilunarului au monitorizat organizarea și desfășurarea efectivă a acțiunilor de salubritate a localităților de către autoritățile administrației publice locale.

În timpul Campaniei de salubritate, urmare a unei inspectări extinse în teritoriu, inspectorii de mediu au încheiat **2156** procese-verbale cu privire la contravenții persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor. Suma amenzilor aplicate în această perioadă constituie **959 000** lei, din care a fost achitată suma de **443 100** lei.

Odată cu aplicarea sancțiunilor au fost întocmite și **945** acte de control cu prescrierea indicațiilor obligatorii în vederea lichidării în termeni restrânși a gunoiștilor depistate și organizarea lucrărilor de salubritate a terenurilor respective. Aceste gunoiști se formează preponderent în fâșiile riverane și zonele de protecție ale râurilor și bazinelor de apă, în ravene, fâșii forestiere, în fâșiile de protecție a drumurilor auto și căilor ferate, în fondul silvic, pe terenuri agricole, în intravilanul localităților, prezentând un pericol considerabil pentru mediul înconjurător și sănătatea populației.

În perioada bilunarului ecologic au fost depistate **2541** gunoiști stihinice, care ocupau o suprafață de **351.78** ha, din acestea – **1722** gunoiști, cu suprafața de **228.44** ha au fost lichidate. Totodată au fost salubritate terenuri din spațiile verzi pe o suprafață de **565,71** ha, în fâșiile de protecție – **193.565** ha, pe terenurile agricole – **115,18** ha și terenurile publice – **941,573** ha, lucrări care se datorează efortului primăriilor.

Cu regret, în majoritatea localităților lipsesc serviciile de salubritate și nu se efectuează colectarea, transportarea și reciclarea deșeurilor. Crearea și funcționarea acestor servicii ar contribui la reducerea cantității deșeurilor și la eficiența minimizării impactului lor asupra mediului. Pornind de la situația creată, este important ca autoritatea publică locală să contribuie la crearea unei infrastructuri viabile formată din servicii specializate, care ar soluționa problemele de management al deșeurilor la nivel local.

Gestionarea deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor. Responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” sau, după caz, producătorilor în conformitate cu principiul „responsabilitatea producătorului”.

O atenție deosebită în această perioadă s-a acordat și se acordă în continuare colectării separate a deșeurilor menajere solide și celor de producere. În scopul evidențierii practicilor pozitive, în prezent 34 agenți economici dețin autorizații de colectare și prelucrare a deșeurilor, inclusiv și a celor periculoase.

Conform art.6 al Legii nr.1347-XIII din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere, autoritatea publică locală este responsabilă de implementarea cerințelor ecologice ce țin de gestionarea deșeurilor din teritoriul administrat. La un nivel satisfăcător s-au desfășurat acțiunile de salubritate în municipiul Chișinău, raioanele Șoldănești, Ștefan Vodă, Briceni, unde au fost curățate cele mai mari suprafețe ocupate de deșeurii menajere. În unele primării din raioanele Cimișlia, Criuleni, Dubăsari, Hâncești, Nisporeni, Orhei, Rezina, Taraclia lucrările de salubritate s-au desfășurat lent, invocându-se diferite motive. Principala cauză este lipsa serviciilor speciale de salubritate și dotarea insuficientă a primăriilor cu transport special. În lipsa acestor servicii salubritatea se efectuează de către populație în mod arbitrar, formând noi gunoiști spontane.

Pe parcursul campaniei s-au desfășurat și acțiuni de educație ecologică a populației prin intermediul seminarelor și adunărilor în colective, întrunirilor cu factorii de decizie. Măsurile întreprinse de salubritate a localităților și rezultatele obținute sunt pe larg reflectate în mass-media scrisă, emisiuni radio și televiziune. E regretabil, dar nivelul conștientizării populației privind păstrarea curățeniei în locurile publice și de trai lasă încă mult de dorit și rămâne o problemă de soluționat nu doar pentru instituțiile de mediu, dar și pentru întreaga societate.

Implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013, va asigura realizarea unui nou mod de colectare a deșeurilor menajere, a celor de producție, recuperarea materialelor reutilizabile, protecția mediului și realizarea unui program de salubritate stradală unitară, mod care să contribuie la reducerea cantității de deșeuri depozitate în respectivele zone, prin stabilirea unui sistem adecvat de tratare pentru fiecare tip de deșeuri în vederea protejării mediului.

Obiectivele generale ale Strategiei pentru deșeurile menajere solide constau în următoarele:

- a) promovarea și implementarea sistemelor de colectare selectivă în toate localitățile, atât în sectorul casnic, cât și în cel de producție, precum și a facilităților de sortare, compostare și reciclare;
- b) îmbunătățirea sistemului de transportare a deșeurilor și dezvoltarea stațiilor de transfer (4-7 stații pe raion);
- c) dezvoltarea capacităților de eliminare a deșeurilor menajere (construcția a 7 depozite de deșeuri menajere solide la nivel regional și a 2 stații pentru tratarea mecanico-biologică);
- d) îmbunătățirea guvernării instituționale în domeniul gestionării deșeurilor menajere, prin crearea asociațiilor autorităților publice locale la nivel regional.

Problema salubrității localităților și menținerea unui mediu sănătos pentru populație rămâne în continuare o prioritate în activitatea administrației publice locale. Inspectoratul va fi antrenat în continuare într-o conlucrare eficientă cu autoritățile administrației publice locale pentru soluționarea problemelor asociate gestionării deșeurilor, va aplica dur și în deplină măsură Legea față de persoanele fizice și juridice care nu se conformează cerințelor și nu-și onorează obligațiunile.

2. Acțiunea „Râu curat de la sat la sat”

Conform ordinului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, nr. 10 din 11.03.2009, în perioada 22 martie – 05 iunie 2010, în localitățile republicii s-a organizat și desfășurat acțiunea „Râu curat de la sat la sat”, având ca scop gospodărirea durabilă, echilibrată și complexă a resurselor de apă de suprafață, asigurarea respectării regimului zonelor și fâșiilor de protecție a cursurilor de apă.

Activitățile acțiunii „Râu curat de la sat la sat” au fost cuprinse în planurile elaborate și realizate de autoritățile publice locale în coordonare cu autoritățile teritoriale de mediu.

În procesul desfășurării acțiunii-concurs au fost antrenate serviciile de ramură ale autorităților publice locale, instituțiile publice și învățământ, organizațiile neguvernamentale, unitățile antreprenoriale, societatea civilă.

Astfel, au fost realizate activități, cum ar fi: curățarea cursurilor de apă curgătoare, amenajarea și plantarea arborilor în zonele de protecție a râurilor, râulețelor, pâraielor, izvoarelor și altor obiecte acvatic, amplasate în rețeaua hidrologică din localitatea respectivă.

Toate acestea fiind spuse, menționăm că, au fost salubrizate zonele și fâșiile riverane de protecție a cursurilor de apă **din bazinul f. Nistru**, printre care: Nistru, Răut, Ichel, Ciulucul mic și mare, Bâc, Botna, Cubolta, Cogâlnic, Căinari și altele; **din bazinul râului Prut**, printre care: Racovăț, Camenca, Ciuhur și altele. În total au fost curățate cursurile de apă pe o lungime de 635,019 km.

Au fost salubrizate peste 100 km – râulețe fără nume, lichidate 1343 gunoiști (352 – Cahul, 81 – Căușeni, 80 – Briceni, 16 – Ștefan Vodă, 34 – Strășeni, 16 – Dubăsari, 42 – Șoldănești, 14 – Râșcani, 26 – Cantemir, 18 – Anenii Noi, 68 – Ocnița).

Au fost amenajate 22 482 fântâni și 714 izvoare. Pe parcursul acțiunii au fost întocmite 527 acte de control și 805 procese-verbale de contravenție cu aplicarea amenzii în mărime de 396 100 lei, din care au fost achitate 169 600 lei.

Participanți la desfășurarea acțiunii: organizații – 641, persoane – 23 633.

Cele mai performante rezultate au fost obținute în localitățile: Grinăuți Moldova (Ocnița), Băhrănești (Florești), Cobani (Glodeni), Rădeni și Răciula (Călărași), Negurenii (Telenești), Tătărești (Strășeni), Corjova și Dubăsarii Vechi (Criuleni), Gura Bâcului (Anenii Noi), Slobozia (Ștefan Vodă), Țiganca (Cantemir), Burlăceni (Cahul), Șuri (Drochia), orașele Soroca, Șoldănești, Ștefan Vodă, Căușeni, Lipcani (Briceni) și altele.

Printre cele mai active **instituții de învățământ** este de menționat: Liceul teoretic din or. Ștefan Vodă, Liceul teoretic din s. Cobani și Cercul „Tinerii ecologiști”, Camenca (Glodeni), Liceul teoretic din s. Mălăeștii Noi (Criuleni), Liceul teoretic „Constantin Stere” din or. Soroca, Liceul teoretic din s. Ștefănești (Florești), Liceul „Grugore Vieru” din s. Vălcineț (Călărași), Liceul teoretic „Ștefan cel Mare” din s. Lipnic (Ocnița), Liceul Mihai Viteazu și Mihai Eminescu (Cimișlia), Liceul teoretic „Alexei Mateevici” din or. Căușeni, Gimnaziul din s. Tătărești (Strășeni), Școala din s. Climăuții de jos (Șoldănești) și altele.

Este de menționat aportul adus din partea SA „Drumuri Căușeni”, SRL „Inițiatorul”, Camenca (Glodeni), ONG „TERRA-1530”, Strășeni, Centrul Național de Mediu și altele.

Informația cu privire la desfășurarea Acțiunii „Râu curat de la sat la sat”

Nr.	Raionul, Localitatea	Gunoști stihinice deplăte în zona de protecție a resurselor ha	Lungimea zonelor și fășilor riverane ale râurilor salubritate, km	Suprafața zonelor de protecție a fântânilor, izvoarelor și bazinelor acvatice salubritate, ha	Fântâni și izvoare amenajate, nr.	Acte întocmite, nr.	Procese-verbale, nr.	Amenzi aplicate / incasate, lei	Participanți la desfășurarea acțiunii „Râu curat de la sat la sat”, organizații / nr. participanților
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Chișinău	17/4,52	25,819	30,726	962/24	40	92	67300/31100	7/345
2	Bălți	11/0,08	12,2	29,1	113/8	24	11	5600/2300	14/180
3	Cahul	352/8,09	24	2,98	429/19	37	10	3200/1600	12/1972
4	Găgăuzia	25/2,96	20,15	20,55	45/5	26	8	10800/5400	25/604
5	Anenii Noi	18/ 1,18	4,88	0,35	59/6	4	13	5200/2600	48/708
6	Basarabeasca	6/6,06	39	9,9	17/4	3	3	2400/1200	9/210
7	Briceni	80/1,11	1	0	173/9	2	13	6400/3200	11/164
8	Cantemir	26/1,06	7,5	0,52	21/2	6	23	8800/4100	5/150
9	Călărași	21/0,02	149	7,4	2549/109	27	25	7400/3700	84/1190
10	Căușeni	81/ 7,35	6,4	6,1	104/14	23	50	12200/5900	36 /557
11	Cimișlia	36/1,36	27,96	19,4	417/10	8	22	9800/4700	20/1162
12	Criuleni	6/0,23	5,5	12,2	10/1	0	5	2200/1100	6/215
13	Dondușeni	3/0,11	5,7	24,9	4620/4	4	5	2000/1000	0/210
14	Drochia	4 /0,9	21	0	1860/24	21	21	32600/9300	10 /130
15	Dubăsari	16/0,46	11	31	0/1	0	0	0	5/225
16	Edineț	36/1,05	125,8	37,05	24/5	23	6	5700/2850	12/1450

17	Făleşti	15/1,06	15,1	24,16	920/4	0	52	38000/10800	7/2125
18	Floreşti	108/0,7	62,52	30,25	954 / 83	1	8	3200 / 1600	14/2062
19	Glodeni	30/2,652	4,97	7,89	120/56	21	23	4800/2400	38/1080
20	Hânceşti	18/0,51	7,6	4,0	92/7	5	7	2800/1200	11/199
21	Ialoveni	23/0,27	0,65	0,03	309/26	13	10	8000/4000	8/140
22	Leova	14/0,24	3,45	0,182	29 / 8	5	31	11800 / 3300	10 / 300
23	Nisporeni	11/2	24,0	1,5	78/27	40	17	8600/5300	10/150
24	Ocnîța	68 / 4,17	41,58	33,85	1249 /18	25	23	18400 / 9200	58/1764
25	Orhei	0/0	11,5	4,85	58/19	4	5	1200/600	11/369
26	Rezina	14/0,089	3,23	3,043	84/7	7	14	6800/3400	12/386
27	Râșcani	9/0,04	11,16	1,1	84/4	16	6	2200/1100	31/410
28	Ștefan-Vodă	16/0,3	3,9	1,1	72/9	0	5	1600/500	7/105
28	Sângerei	7/0,3	20,3	7,65	267/4	45	32	11600/5800	5/107
30	Soroca	14/0,51	6	10,1	166/24	3	3	1200/600	12/375
31	Strășeni	34/0,102	31	0,1	71,12	15	49	21000/10500	16/470
32	Șoldănești	42/4,7	61	61,4	5609/118	37	60	12000/6000	25/1980
33	Taraclia	34/ 2,465	30,3	0	138/12	11	38	26600 / 12900	24/390
34	Telenești	81/3,55	16,3	0,022	24/4	24	93	25 500/10700	8/82
35	Ungheni	67 / 5,17	27,65	14,5	755 / 27	7	22	9200 / 4400	30/1667
	TOTAL	1343/65,368	635,019	437,903	22482/714	527	805	396100/169600	641/23633

3. Săptămâna Mobilității Europene

Întru îndeplinirea Ordinului Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 85 din 03.09.2015 cu privire la organizarea și desfășurarea acțiunii de mediu în cadrul „Săptămânii Mobilității Europene”, desfășurată în perioada 14-20 septembrie 2015, Agențiile și Inspecțiile Ecologice în comun cu Autoritățile Publice Locale au organizat și desfășurat acțiunea care are ca scop sensibilizarea populației cu privire la unele aspecte ale poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive, care în ultimii ani au atins nivele critice cu consecințe grave sub aspect economic, social și ecologic, fiind necesare măsuri urgente de prevenire și diminuare.

Aceasta este o acțiune importantă la nivel comunitar din cadrul „Săptămânii Mobilității Europene”, care se desfășoară al 13-lea an. Acțiunea a fost lansată la 4 februarie 2000 în Bruxelles de către dna Margot Walstrom, comisar European pentru ecologie. Obiectivul principal al acestei inițiative cere ca populația și autoritățile publice locale, agenții economici să conștientizeze impactul negativ pe care îl au vehiculele asupra calității vieții și mediului înconjurător, încercându-se de a identifica metode creative de contracarare a acestor efecte.

Una din multele acțiuni întreprinse în cadrul Săptămânii Mobilității Europene este acțiunea „Un aer curat pentru toți”, care scoate în evidență aspectele poluării aerului atmosferic, în mod deosebit, de la traficul rutier (transportul auto). Pentru o mai bună mediatizare a problemelor și impactului transportului auto asupra mediului înconjurător și sănătății populației, Inspectoratul Ecologic de Stat, prin subdiviziunile sale teritoriale, desfășoară Ora ecologică axată pe această temă: „Să ne îngrijim de aerul pe care-l respirăm”.

La nivel local au fost emise dispozițiile privind desfășurarea acțiunii „Un aer curat pentru toți”.

În UTA Găgăuzia, or. Cahul, raioanele Cimișlia, Hâncești, Anenii Noi, Basarabeasca, Șoldănești, Briceni, Criuleni, Căușeni, Edineț, Florești, Glodeni, Soroca, Râșcani, Telenești, Ungheni, Șoldănești, Ștefan Vodă, Cantemir, Orhei, în perioada 14.09-10.10.2015, au fost organizate manifestațiile consacrate Acțiunii Europene cu genericul „**În oraș fără automobilul meu**”.

S-au petrecut concursuri pentru minori, juniori, seniori:

- Alergări la distanțe 500 m – 2 km;
- Ciclism;
- Sport pe patine cu rotile;
- Desen pe asfalt;
- Eseu.

Au participat elevi, studenți, profesori din toate instituțiile de învățământ din orașe și raioane în număr de circa 2500 participanți.

Cheltuielile pentru desfășurarea concursurilor au fost suportate de către Fondul Ecologic Național – 5500 lei și din Fondul Ecologic Local – 5010 lei privind acordarea premiilor și organizarea manifestațiilor consacrate „Săptămânii Mobilității Europene”.

De către Centrele Investigații Ecologice ale Inspectoratului Ecologic de Stat au fost

verificate la stațiile de testare auto autovehicule și la 38 unități au fost depistate depășirea normativelor ELA a poluanților în atmosferă fiind întocmite 38 procese-verbale în baza art. 153, Cod Contravențional al R.Moldova.

Inspectorii pentru ecologie din 11 inspecții teritoriale au participat la emisiuni mass media, au organizat mese rotunde cu participarea serviciilor și instituțiilor respective, au fost editate broșuri și foi volante informaționale.

Scopul campaniei consta în conștientizarea publicului cu privire la necesitatea de a acționa împotriva poluării cauzate de creșterea traficului în mediul urban, în promovarea formelor alternative de transport ecologic și de a sublinia faptul că mobilitatea sportive în mod clar calitatea vieții în orașe, ajutând la reducerea poluării aerului, poluării fonice, a accidentelor.

Această acțiune este un răspuns la situația alarmantă creată de poluarea intensă a aerului atmosferic din centrele urbane de mijloacele de transport auto. Fiind concentrate majoritatea în orașe, ele degajă poluanți în aerul atmosferic și substanțe diverse cu efect nociv. Toate acestea ne motivează să găsim și să propunem căi eficiente de diminuare a impactului negativ al transportului auto asupra mediului, de a încuraja locuitorii orașelor de a alege mijloace de transport nepoluante sau cât mai puțin poluante. Astfel, este recomandată renunțarea la deplasarea cu autoturismul personal atunci când pot fi folosite mijloace de transport în comun, bicicleta sau chiar mersul pe jos.

Calitatea aerului atmosferic în țară poate fi ameliorată dacă se vor lua în vedere următoarele:

1. Autoritățile publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice trebuie să-și exercite responsabil atribuțiile pe care le au în aplicarea legilor și respectarea acestora;
2. Protecția aerului atmosferic este o obligațiune a tuturor actorilor sociali care organizează și desfășoară activități, și, în primul rând, a celor care desfășoară activități economice generatoare de produse și substanțe nocive, inclusiv a celor care utilizează mijloace de transport. Autoritățile publice de ambele niveluri sunt obligate să susțină inițiativele referitoare la diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive;
3. În toate activitățile economice, inclusiv și în transport, să se acorde prioritate problemelor de protecție a mediului, tehnologiilor cu consecințe negative pentru mediu și sănătatea populației.

4. Acțiunea Națională de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”

Tradițional, deja de două decenii, în fiecare an în țară se organizează ample activități de înverzire a plaiului.

Începând cu anul 1995, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 27 privind instituirea Zilei Naționale de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, care se organiza în prima sâmbătă a lunii aprilie, anual, în această

zi, în satele și orașele republicii, de-a lungul căilor de comunicație, se plantau arbori, se efectuau lucrări de ajutorare a regenerării naturale, se renovau scuarile, parcurile, grădinile publice etc., însă, în virtutea condițiilor climaterice din republică, exprimate inclusiv prin intensificarea secetelor din ultimii ani, procentul de prindere a puietilor plantați era destul de mic și randamentul acțiunii nu era cel scontat.

Astfel, începând cu anul 2011, în conformitate cu decizia de modificare a Decretului Președintelui, data organizării Zilei Naționale de Înverzire a Plaiului a fost transferată în ultima sâmbătă a lunii octombrie. Această decizie a fost luată pe motiv că perioada agrotehnică de toamnă este mai lungă decât cea de primăvară, fapt care asigură o reușită sporită a înrădăcinării puietilor.

În acest context, în conformitate cu indicația Guvernului Republicii Moldova nr. 1469-852 din 20.10.2015 privind desfășurarea lucrărilor de înverzire a plaiului în perioada de toamnă a anului 2015, Planului de acțiuni aferent Zilei Naționale de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră” pe teritoriul republicii s-au efectuat următoarele lucrări:

1. Întreprinderile Silvice ale Agenției „Moldsilva” au plantat culturi silvice în fondul forestier pe o suprafață de 460 ha și au efectuat lucrări de plantare a pădurilor pe terenurile degradate și impracticabile pentru agricultură pe o suprafață de 945 ha.
2. Pe teritoriul localităților Republicii Moldova, în scuarile, parcurile, teritoriale adiacente caselor de locuit, școlilor, grădinițelor și altor instituții, în preajma străzilor din orașe și sate, s-au plantat 108,7 mii arbori și arbuști de diferite specii.
3. Pe teritoriul mun. Chișinău s-au plantat 15,2 mii arbori și arbuști de diferite specii.
4. Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au plantat în fâșiile forestiere de protecție a traseelor auto 8,4 mii arbori și arbuști.

La aceste acțiuni au participat organele administrației publice centrale și locale, instituții de învățământ, agenți economici, ONG-uri ș.a.

Menționăm că, pentru cofinanțarea lucrărilor de plantare din Fondul Ecologic Național au fost acordate și repartizate pe raioane mijloace pentru procurarea materialului săditor în sumă de 1 milion lei. Materialul săditor a fost pus la dispoziția autorităților publice locale de ambele niveluri de către Agenția „Moldsilva”.

În această perioadă lucrările efectuate au fost mediatizate și reflectate de către agențiile de presă, radioteleviziunea națională și posturile radio, TV locale.

XIII. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE

Igor TALMAZAN,
șeful Inspectoratului Ecologic de Stat (IES)

Dumitru OSIPOV,
șef, Secția sinteze informaționale (IES)

Concluzii

- Activitatea IES pe parcursul anului 2015 s-a desfășurat conform planurilor naționale și locale de acțiuni privind protecția și utilizarea resurselor naturale. Acțiunile de protecție ecologică au contribuit la abținerea de la poluare și contravenții de mediu, lichidarea gunoiștilor stihiiice și amenajarea celor autorizate, amenajarea și salubritizarea cursurilor de ape și zonelor de protecție a lor, amenajarea și salubritizarea localităților care și-au găsit expresie în date și cifre concrete.
- IES și subdiviziunile teritoriale au participat tradițional la organizarea și desfășurarea acțiunilor naționale de salubritizare a localităților, curățare a râurilor, izvoarelor, fântânilor, lichidării gunoiștilor stihiiice. Au fost organizate acțiunile de mediu de nivel național, după cum urmează:
  - 1) „Un arbore pentru dăinuirea noastră” și plantarea masivă pe terenurile primărilor;
  - 2) Campania ecologică de primăvară desfășurată la nivel național;
  - 3) „Săptămâna Mobilității Europene”.
- Rezultatele activității IES, conform indicatorilor de bază, au un caracter stabil de creștere și anume:
  - au fost eliberate 646 avize ale expertizei ecologice de stat;
  - au fost eliberate 2922 autorizații de mediu;
  - au fost inspectate 9308 întreprinderi și organizații;
  - au fost încheiate 13570 procese-verbale;
  - au fost aplicate amenzi în sumă de 10 130 634 lei.
- În scopul promovării imaginii IES, permanent a fost actualizată pagina electronică și s-a colaborat activ cu mass-media la nivel local și național.

Obiective

Obiectivele pentru anul 2016 sunt orientate la realizarea activităților preconizate în planul de activitate a Ministerului Mediului pentru 2016 care cuprind următoarele măsuri:

- Consolidarea capacității de comunicare cu subdiviziunile teritoriale și gestionarea fluxului informațional privitor la calitatea factorilor de mediu.
- Colaborarea eficientă cu autoritățile administrației publice centrale și locale pen-

tru soluționarea efectivă a problemelor protecției mediului și utilizării resurselor naturale.

- Combaterea efectivă a cazurilor de furt a resurselor naturale și de poluare a mediului.
- Acordarea asistenței metodologice și organizatorice administrației publice locale, agenților economici referitor la protecția mediului, utilizarea rațională a resurselor naturale și gestionarea corectă a deșeurilor.
- Promovarea acțiunilor naționale de mediu.
- Consolidarea capacităților profesionale ale inspectorilor și experților în domeniul mediului.
- Monitorizarea surselor de poluare a apelor și aerului atmosferic.
- Popularizarea utilizării raționale a resurselor naturale și protecției mediului, promovarea educației ecologice.

XIV. ABORDAREA STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU

Dumitru OSIPOV,
șef, Secția sinteze informaționale

Maria ȘEREMET,
specialist superior,
Secția sinteze informaționale

Date rezumative

- Anexa 1* – Activitatea integrală a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (46 de indicatori).
- Anexa 2* – Activitatea de control și inspectare a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (indicatorii cei mai principali).
- Anexa 3* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 pe subdiviziuni (46 de indicatori).
- Anexa 4* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul SOL, 46 de indicatori).
- Anexa 5* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul SUBSOL, 46 de indicatori).
- Anexa 6* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul AER, 46 de indicatori).
- Anexa 7* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul APA, 46 de indicatori).
- Anexa 8* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul FLORA ȘI FAUNA, 46 de indicatori).
- Anexa 9* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul SUBSTANȚE CHIMICE, 46 de indicatori).
- Anexa 10* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul DEȘEURI, 46 de indicatori).
- Anexa 11* – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (compartimentul COMPLEXE, 46 de indicatori).

Activitatea integrală a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015

Anexa 1

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	În total	Inclusiv pe factorii naturali									
			Solul	Subsol	Apa	Aerul	Flora și fauna	Chimie	Deșeuri	Complexe		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	9308	1197	82	707	1130	1684	521	985	3002		
2	Acte de control întocmite (nr.)	16715	2222	154	1502	1487	4941	604	2444	3361		
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate în total (nr.)	13570	1006	74	1927	780	3747	11	5453	572		
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	362	13	60	7	1	30	3	221	27		
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	13208	993	22	1916	785	3659	8	5199	626		
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	13129	993	27	1911	777	3663	9	5209	540		
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	9408454	811860	25800	1550400	976400	1958880	13000	2828964	1243150		
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1393	52		87	1	1032		217	4		
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1247	40		81	1	939		186			
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	733080	50800		40100	200	550280		91700			

11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4590668	401828	17600	714842	442197	1083660	3700	1323391	603450
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5181318	418051	21600	735980	468008	1378174	3700	1433105	722700
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	3557891	2133484		98321	3280	1287110		35696	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1197619	101127	5960	79733	2863	933378		74559	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	599	34	7	15		104		44	395
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	4538	5	30	137	17	1882		2381	86
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități).	66	2	4	2	3				55
18	Servicii prestate acordate (lei)	5774473	1563635	20261	828232	912876	434891	229496	37007	1748075
19	Servicii prestate achitate (lei)	5630852	1470038	19092	801682	896366	425151	225790	34041	1758691
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	10401048	371772		6257297	2030812	1207		480186	1259773
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	10009997	288206		6022832	1971148	1207		460132	1266472
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	88392			75331	10219			2842	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	2112	240	36	304	123	475	18	666	250
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1010	131	5	215	87	109	44	171	248
25	Publicații (nr.)	182	7	1	15	19	59		58	23
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	145	6	1	17	11	37	1	53	19
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	6189	0	3	634	2358	47	223	1930	994

28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	53933	31750		17993	4190							
29	Acte normative avizate (nr.)	40	23		3	5		2	1	6			
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	61			26	10	5	1	11	8			
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1820	1440		30	10	1		2	337			
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	646	146		12	5	3		3	477			
33	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	882162	122421		3600	2394			3600	750147			
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	938	329		16	30			1	562			
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)												
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	47			47								
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)												
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	916				916							
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	1074				1074							

40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1811							1811				
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	148							148				
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	90							90				
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	100							100				
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	50				48		1	1				
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	15				11		2	2			2	
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)	475				287			1				187

Activitatea de control și inspecție a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015

Anexa 2

Nr. d/o	Subdiviziunile IES	Denumirea criteriilor									
		Persoane cu funcții de control din subdiviziuni (nr.)	Acte de control întocmite (nr.)	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate în total (nr.)	Amenzi aplicate în baza proceselor-propririi (lei)	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	Servicii prestate achitate (lei)	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	Anenii Noi	3	201	216	148900	82050	5871	74147	872464		
2	Aparatul IES	28	133	228	322800	281247	157752	33122			
3	Bălți	18	1393	554	368000	173450	51674	841778	696779		
4	Basarabasca	1	118	59	43300	21650	3393	38351	125670		
5	Briceni	4	465	362	202800	104700	12663	182340	303606		
6	Cahul	7	331	616	289700	154320	6216	306871	219986		
7	Călărași	4	246	391	203500	116100	14844	87886	246943		
8	Cantemir	3	229	350	215800	106550	13606	60700	172927		
9	Căușeni	4	505	479	247300	128221	15004	134665	191804		
10	Chișinău	18	2009	1426	2240500	1243800	376574	1266070	2095031		
11	Cimișlia	2	241	256	128500	69193	3733	91292	134722		
12	Comrat	6	515	466	409100	195040	22761	126269	220959		
13	Criuleni	3	560	386	211500	121450	10539	115684	233607		
14	Dondușeni	3	684	389	227300	122750	50535	121945	245785		
15	Drochia	2	563	275	152700	55750	686	80812	278262		
16	Dubăsari	2	151	77	54400	25450	9255	14336	39659		
17	Edineț	4	300	253	140300	79152	11137	98054	181640		

18	Făleşti	3	273	405	325750	186250	58153	100436	180593
19	Floreşti	4	342	265	142000	75500	12271	90868	236584
20	Glodeni	4	593	357	143240	70870	30203	101424	108067
21	Hânceşti	4	213	366	252800	136200	826	205757	100805
22	Ialoveni	3	374	247	154800	91550	6151	112457	101755
23	Leova	3	428	476	265200	138750	8478	84868	165593
24	Nisporeni	4	389	464	217900	111750	46174	76392	49892
25	Ocnîța	3	425	227	143024	77842	11421	68540	77576
26	Orhei	4	486	375	228400	155100	24842	104487	399884
27	Râșcani	4	867	460	210600	105800	16289	134438	189364
28	Rezina	4	423	321	223880	126240	12137	91373	453802
29	Sângerei	3	331	237	151200	88500	25516	75637	219400
30	Șoldănești	3	533	432	116800	60191	13518	145465	114687
31	Soroca	4	702	354	166500	105750	10150	181564	390134
32	Ștefan Vodă	4	352	434	185660	98230	21356	121917	80313
33	Strășeni	4	368	406	293300	166622	23327	77715	384931
34	Taraclia	2	168	263	178400	96800	18684	40770	143644
35	Telenești	4	366	360	161300	90650	35826	72908	134335
36	Ungheni	5	438	338	230400	117850	56054	69512	218795
	Total pe Inspectoratul Ecologic de Stat	184	16715	13570	9397554	5181318	1197619	5630852	10009997

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 pe subdiviziuni

Anexa 3

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenții economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	9308	201	390	92	190	93	61	59	158	1942
2	Acte de control întocmite (nr.)	16715	201	1393	118	465	331	246	229	505	2009
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	13570	216	554	59	362	616	391	350	479	1426
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	367	1	2		4	12		9	6	33
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	13117	215	530	59	358	604	391	341	473	1393
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	13129	215	530	59	358	603	391	348	473	1392
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	9397554	148900	368000	43300	202800	289700	203500	215800	247300	2240500
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1362	42	47	5	8	60	35	18	42	168
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1255	40	46	5	6	47	33	18	40	144
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	736280	25100	10600	8100	4600	29540	25900	5500	20800	80300
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4547068	80050	164450	21650	102700	144320	112100	103750	120766	990460

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5181318	82050	173450	21650	104700	154320	116100	106550	128221	1243800
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	3594846	5871	125359	3393	44467	6035	14844	19379	14628	2377719
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1197619	5871	51674	3393	12663	6216	14844	13606	15004	376574
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	614	2		23		23			1	477
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	4538	106	319	46	319	84	63	121	201	351
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	67				0	1				53
18	Servicii prestate acordate (lei)	5774473	76675	905241	38351	175758	311899	91061	66305	135616	1273464
19	Servicii prestate achitate (lei)	5630852	74147	841778	38351	182340	306871	87886	60700	134665	1266070
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	10401048	864474	745051	125670	320829	252846	246937	179810	217772	2222246
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	10009997	872464	696779	125670	303606	219986	246943	172927	191804	2095031
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	88392			13140				2806	3889	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	2112	21	49	18	1	61	11	49	39	241
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1010	7	13	74	46	17	4	19	21	14
25	Publicații (nr.)	184	2	2		9	2		2		7
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	145	2	4	16	9	3			11	15
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	6189	445	229	346	144	295	117	101	174	1031
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	53935		32422	4	541	6887	15	14	5	13811
29	Acte normative avizate (nr.)	41									4
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	66	2		3		4		2	2	0

41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)	90	3			12	1	2		1	1	1
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	100	5			3					1	
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	56		1						5	5	
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	17		1						6	1	
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	477			25		11	11		1		130
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)	266			12		2	10				88

Continuarea Anexei 3

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	189	380	172	656	151	646	270	197	109	568
2	Acte de control întocmite (nr.)	241	515	560	684	151	563	300	273	342	593
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	256	466	386	389	77	275	253	405	265	357
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	7		39	29	2	8		2	48	2
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	248	436	347	360	75	267	253	403	219	355
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	249	436	347	360	75	267	253	403	219	355
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	128500	409100	211500	227300	54400	152700	140300	325750	142000	143240

8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	44	24	51	28	11	22	33	40	34	23
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	43	24	45	27	11	22	33	40	34	23
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	12300	11800	38200	18900	7000	21400	18600	27400	17800	14900
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	63600	194140	115200	119150	23500	47550	71950	162650	73200	70870
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	69193	195040	121450	122750	25450	55750	79152	186250	75500	70870
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	24513	53049	45967	52206	30940	68462	21725	59139	12757	30203
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	3733	22761	10539	50535	9255	686	11137	58153	12271	30203
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1		1	12			2	1	2	
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	110	69	89	159	31	135	57	30	87	231
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)			2		2		1			
18	Servicii prestate acordate (lei)	93532	126269	102755	119218	17655	112035	102194	100436	99248	109650
19	Servicii prestate achitate (lei)	91292	126269	115684	121945	14336	80812	98054	100436	90868	101424
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	143157	220959	217426	233248	50614	359532	182258	180593	246311	124878
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	134722	220959	233607	245785	39659	278262	181640	180593	236584	108067

36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)				6	1	1												1	
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	8			9	23			44			28			32				17	1
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	8		40	9	23			44			28			32				41	1
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	26		35	34	35			7			22			15				13	73
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)																			
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	8		3		5													1	
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	2			2				44											
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)				7										5					
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)				1	1									1				1	19
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)				6										3				1	
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)				14							1			4					9

Continuarea Anexei 3

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	96	296	195	148	304	207	181	123
2	Acte de control întocmite (nr.)	213	374	133	428	389	425	486	423

3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	366	247	228	476	464	227	375	321
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	3		4	13	4	16	43	10
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	364	247	210	463	460	211	329	310
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	364	247	222	463	460	211	323	310
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	252800	154800	322800	265200	217900	143024	228400	223880
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	28	32		27	9	18	93	64
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	27	32	1	26	9	18	86	59
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	24600	22500		17740	7600	15700	52300	19600
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	135400	85950	103200	118800	110950	77842	133500	104540
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	136200	91550	281247	138750	111750	77842	155100	126240
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	651	6151	217473	19009	46174	16821	30006	15155
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	826	6151	157752	8478	46174	11421	24842	12137
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			17	1	1	3	14	5

16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	28	94	55	95	237	170	131	45
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)			4					
18	Servicii prestate acordate (lei)	204640	112457	33122	78453	76391	65562	100550	93905
19	Servicii prestate achitate (lei)	205757	112457	33122	84868	76392	68540	104487	91373
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	105283	101755		159217	49905	77576	384666	453803
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	100805	101755		165593	49892	77576	399884	453802
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	4477							
23	Examinarea petițiilor (nr.)	57	22	405	27	83	25	65	28
24	Participarea la intruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	4	4	142	19	3	15	9	63
25	Publicații (nr.)	7	7	10	8		6	4	4
26	Emissiuni radio-TV (nr.)	1		2			2	1	1
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	373	162		278	45	27	81	10
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	2	32						
29	Acte normative avizate (nr.)			35	2				
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			10		2	3	1	
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	72	62	4	16	40	9	106	67
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	4	42	297	17	10		11	15

33	Suma transferurilor de catre beneficiarii in bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	0	49414	557213	10826	8388		10008	19602
34	Avize de coordonare a receptiei/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	59	41		9	6	1	65	22
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)						3		9
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)		2	2				2	
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	11	12	13	12	6	6	24	28
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	12	12	34	12	36	6	26	28
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	63	31	173	36	30	10	101	18
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)			148					
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	3		18			2		
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)			4	9				15
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)		1						
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)		1						
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	2	1	184	2		3	10	
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)	4		47	7		12	5	

Continuarea Anexei 3

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	225	99	85	138	57	98	108	357	67
2	Acte de control întocmite (nr.)	867	331	702	368	533	352	168	366	438
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	460	237	354	406	432	434	263	360	338
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare autorități (nr.)	1	2	54	1	2	1	8	0	1
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	441	235	300	405	430	433	255	360	337
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	441	235	300	405	430	433	255	360	337
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	210600	151200	166500	293300	116800	185660	178400	161300	230400
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		27	59	79	17	70	8	57	39
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (procese-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)		27	51	76	17	67	8	43	27
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (procese-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)		15000	37000	57200	8400	28600	3400	16000	11900
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	105100	80150	102850	162300	58200	96630	87100	86650	115850

30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)								11	3			6	2
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	35	56	34	65	8	28	19	63	75				
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	14	3	7	17		1			7				
33	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	3888	3960	7380	19260					8298				
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	40	24	7	12	13	18	6	23	53				
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)													
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	11					2							
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	27	21	29	39	5	4	14		18				
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	29	21	30	41	5	4	15	7	18				
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	24	33	12	28	30	25	13	34	90				

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat Pentru anul 2015 (SOL)

Anexa 4

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1197	12	40	13	11				35	210
2	Acte de control întocmite (nr.)	2222	12	218	13	33	74	1	30	136	199
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1006	16	14	3	9	280	3	84	33	34
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	13	1	1							
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	993	15	12	3	9	280	3	84	33	34
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	993	15	12	3	9	280	3	84	33	34
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	811860	14100	19000	2400	6000	82300	3000	33800	52800	83900
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	52	4	2			3			2	16
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	40	4	1						1	12
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	50800	1600	800						400	12400

3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	10	35	10	29	5	21	35	7	17	16
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	3			1					5	
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	7	35	10	28	5	21	35	7	15	16
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	7	35	10	28	5	21	35	7	15	16
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	5800	67500	13800	25100	6400	40200	19200	6200	12600	16800
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1		1		3	4			5	1
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1				3	4			5	1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)					1400	12000			3800	800
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2400	31700	6900	12550	3500	17000	10100	4100	7900	9600
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2400	31700	7900	12550	3700	16500	10252	5100	9900	9600
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)		2912	5993	21000	1106	100	1062	950	1872	13379
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)		2912	2993	21000	6100	100	1062	950	1872	13379

31	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)		26262			360													
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	2	31	4	2	1	24												49
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)																		
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)																		
35	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)																1		19

Continuare la Anexa 4

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
1	2	23	24	25	26	27	29	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	3	143	16		40	29	4	
2	Acte de control întocmite (nr.)	9	155	2	61	58	33	31	36
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	59	39	3	26	35	3	10	23
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)								
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	59	39	3	26	35	3	10	22
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	59	39	3	26	35	3	10	22
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	45200	19700	7600	21600	31000	6000	15900	12400

8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)									1										3
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)									1										1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)			1600						1600										400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)					21700				2000		8400								6200
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)					22500				2000		10400								6800
13	Prejudițiile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)								18360											6041
14	Prejudițiile cauzate mediului achitate (lei)								0											6041
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)								1											
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)								0											
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)								1											
18	Servicii prestate acordate (lei)			53956		39542		619		619		20439		40303		50832				15860
19	Servicii prestate achitate (lei)			53956		39172		619		619		20894		40303		53810				16134
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)			572										5649						
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)			572										5649						
22	Examinarea petițiilor (nr.)			2				54				7		4						5

Continuare la Anexa 4

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	23	16		7		44	7	81	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	96	48	53	31	8	86	14	85	85
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	16	13	25	23	2	20	9	28	11
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			1		1				
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	15	13	24	23	1	20	9	28	11
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	15	13	24	23	1	20	9	28	11
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	14000	16000	31700	7200	1000	38860	4200	19400	9200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)			2	2					
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)			2	2					
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)			6000	8000					
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7000	7500	22350	3600	500	17430	2100	9700	4600

12	Amenzi încasate în total, reeșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7000	7500	22350	3600	500	17430	2100	9700	4600
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	3546		2538	6932		1375		16636	1000
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	3546		2538	6932		1000		16636	1000
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)						2			
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)						4			
17	Sistarea activităților controlare prevederilor legislației de mediu (unități)									
18	Servicii prestate acordate (lei)	16329	19342	42392	1863	2133	57674	5355	19958	26044
19	Servicii prestate achitate (lei)	15686	14505	42392	1863	1833	57004	5355	19958	26044
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)									
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)									
22	Examinarea petițiilor (nr.)	12		11		5	5	1		1
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)					2	11		94	
24	Publicații (nr.)	1		1			1			
25	Emisiuni radio-TV (nr.)									
26	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)						7			
27	Acte normative avizate (nr.)									
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)					3				

29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	35	55	28	65	8	24	19	63	75
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)		3	2	15		1			
31	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)		3960		17802					
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)		24				18	1	23	
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)									
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)									
35	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)	19	5		2		6	19		

Continuare la Anexa 5

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)		9			14	13	1			
2	Acte de control întocmite (nr.)		9	6		14	13	1		1	
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2				4			1	5	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	2							1	5	
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)					4					
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)					4					
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)					5800					
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)					1					
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)					1					
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)					400					
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	500				3100				1500	

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	500				3100					1500	
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)					25844						
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)											
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			1								
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)			0							2	
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)			1		2						
18	Servicii prestate acordate (lei)			1376			414					
19	Servicii prestate achitate (lei)			1376			828					
20	Examinarea petițiilor (nr.)			1		1				2		
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)											
22	Publicații (nr.)											
23	Emisiuni radio-TV (nr.)								1			
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)											
	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)											

Continuare la Anexa 5

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	2	1	4	3		4		
2	Acte de control întocmite (nr.)	2	1		7		9		4

3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)				13	5	2	2	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				13	4		2	
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)					9	2		
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)				3	3	2		
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)						4000		
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)					3			
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)					3			
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)					600			
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)						2000	1000	
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)				1500		2000	1000	
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)								1120
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)								

15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)																			
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)												12							
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)																			
18	Servicii prestate acordate (lei)				550									495						8634
19	Servicii prestate achitate (lei)				550									495						8634
20	Examinarea petițiilor (nr.)								19					1						2
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)								5											
22	Publicații (nr.)													1						
23	Emisiuni radio-TV (nr.)																			
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)																			3
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)								1											

Continuare la Anexa 5

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strașeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)						1	2	24	
2	Acte de control întocmite (nr.)		1	23	3		6	3	24	4
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)			3			1	4	5	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			3			1	4		

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (APA)

Anexa 6

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	707	30	2	5	14	1	2	1	15	90
2	Acte de control întocmite (nr.)	1502	30	42	5	40	23	15	19	49	90
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1927	18	29	6	60	30	59	58	156	236
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	7					1				
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1916	18	26	6	60	29	59	58	156	236
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1911	18	26	6	60	29	59	58	156	236
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1550400	12600	19600	4800	63400	34800	24600	51600	72800	257000
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	87		9						3	45
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	81		9						3	41
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	40100		3600						800	19400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	714842	5900	9300	2400	31700	16900	12100	25700	34892	105700

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	735980	5900	9300	2400	31700	16900	12100	25700	37280	104350
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	98321									6374
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	79733									6373
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	15									11
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	137								7	109
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	2									
18	Servicii prestate acordate (lei)	828232		298149	1334	66401	50157	2237	1613		208379
19	Servicii prestate achitate (lei)	801682		284340	1334	73813	47023	2237	1613		201005
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	6257297		565999	85570	202862	95068	218995	127587	178295	1586783
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	6022832		529387	85570	194745	76156	219001	123153	154929	1473953
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	75331			10200				1888	3649	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	304		7	3		5	2	6	8	21
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	215	2	1	5	18	2	1	1	7	4
25	Publicații (nr.)	15									
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	17				1				3	2
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	634	58	13	18	51	33	5	32	14	176
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	17993		11745	4	541	3153	1	7		2359
29	Acte normative avizate (nr.)	3									
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	26	1		3				2		

31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	30	4						3	1	2		
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	12			2			1					
33	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	3600						900					
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	16						1			4		
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu ape uzate în apele de suprafață (nr.)	3											
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	47	13	1									5
37	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	48			1						3	5	
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	11			1						4	1	

Continuare la Anexa 6

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	26	27	28	59	14	9		10	7	81
2	Acte de control întocmite (nr.)	28	27	100	60	14	7		15	39	81

33	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)																				
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1																		1	
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)																				
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	6	1	1																1	
37	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	6																			5
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	1	1																		

Continuare la Anexa 6

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	6	22	38	8	31	46	12	
2	Acte de control întocmite (nr.)	15	22	7	65	39	92	88	45
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	72	20	15	122	42	73	28	28
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			1					
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	72	20	12	122	45	73	27	28
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	72	20	13	122	40	73	26	28

7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	51000	20400	14200	67200	19200	61400	27000	39200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		4					4	3
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)		4					4	2
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)		2200					1200	1600
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	25500	11300	5750	31800	11950	30700	14600	20400
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	25500	11300	5750	33100	11950	30700	16600	20400
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)			4500					
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	303		300					
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)								
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)			1					
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)								
18	Servicii prestate acordate (lei)	373	6870		5990	10250	4000		19002
19	Servicii prestate achitate (lei)	373	6870		5990	10250	4000	200	15672
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	83010	54836		108213	23127	62120	303574	145947
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	78949	54836		111634	24125	62120	310747	145948

36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	2	2												2				
37	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)																		
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)																		

Continuare la Anexa 6

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	22	7		6		13	14	61	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	75	56	54	16	116	26	24	63	15
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	21	46	29	28	118	40	55	39	47
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)		1					1		
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	20	45	29	28	118	40	54	39	47
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	20	45	29	28	118	40	54	39	47
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	21000	20800	15800	13600	25000	24400	69000	34800	51600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)				1				4	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)				1				4	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)				400				3400	

11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	10500	9600	7900	5900	12500	12200	34200	18900	21500
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	10500	14600	7900	5900	12500	12200	34200	19300	21500
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)							3162	3883	6300
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)							11889	3883	7708
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)		3							
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)			7				13		
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)		1							1
18	Servicii prestate acordate (lei)	2556	20711	11673		2987	2797	5258	2401	1118
19	Servicii prestate achitate (lei)	2556	18654	11673		1987	4622	5258	2401	1118
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	130562	151581	298071		97112	91784	116003	120954	144870
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	130562	150058	298071		96612	74133	101356	120954	144870
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)							27178		
23	Examinarea petițiilor (nr.)	4	1	4	1	9	6	3	4	5
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	4	1	6		4	7	2	6	
25	Publicații (nr.)	1	1				3		1	
26	Emisiuni radio-TV (nr.)			1		1	1	1		
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	13	20	23			24	33		2
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	3				12	5			

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (AER)

Anexa 7

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1130	7	173	2	34	11	37	0	14	286
2	Acte de control întocmite (nr.)	1487	7	282	2	38	41	48	8	26	285
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	780	2	101		23	34	15	2	13	197
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1		1							
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	785	2	101		23	34	15	2	13	197
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	777	2	101		23	34	15	2	13	197
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	976400	4000	135100		186000	39000	7600	4000	11600	363400
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1									1
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceso-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1									1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceso-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	200									200
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	442197	2000	59400		9300	19300	3800	2000	6447	161300

31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	10	3				3														
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	5					1														
33	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	2394																			
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	29					2														
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu ape uzate în apele de suprafață (nr.)	9																			
36	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	916	30	101	1	16	1	15	5	8											308
37	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	1074	30	101	1	16	20	15	5	15											308

Continuare la Anexa 7

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	28	16	68	47	12	76	6	42	41	11
2	Acte de control întocmite (nr.)	30	17	69	47	12	76	6	29	64	11
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	8	14		17	4	26	9	10	17	16

33	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)																				
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)																				
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu ape uzate în apele de suprafață (nr.)																				
36	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	8	9	23												44	28	32	17	1	
37	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	8	9	23	40											44	28	32	41	1	

Continuare la Anexa 7

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	14	16	4	1	38	9	3	
2	Acte de control întocmite (nr.)	14	18	2	4	46	28	11	8
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	41	32	2	18	20	21		15
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)								
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	41	32	1	18	28	21		14
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	41	32	1	18	20	21		14
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	29800	36800	8000	19400	10000	14200		20800

24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)				13	1												1		11
25	Publicații (nr.)	1																1		
26	Emissiuni radio-TV (nr.)																			
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	100	52			80	36	10										37		
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrelor Investigății Ecologice (nr.)																			
29	Acte normative avizate (nr.)				5															
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)							1										1		
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)																	4		
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)					3														
33	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)									2394										
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)		2															2		22
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu ape uzate în apele de suprafață (nr.)																			9
36	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	11	12		13	12	6	6										24		28
37	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	12	12		34	12	36	6										26		28

Continuare la Anexa 7

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	20	43		22		12	25	12	
2	Acte de control întocmite (nr.)	36	55	52	26	16	12	27	12	22
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	14	21	35	10	12	12	8	5	6
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	13	21	35	10	12	12	8	5	6
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	13	21	35	10	12	12	8	5	6
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	8800	26200	30200	13200	7200	8200	16000	7400	3600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)									
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)									
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)									
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4400	8900	14400	6000	3300	4100	7000	3700	1800

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (FLORA și FAUNA)

Anexa 8

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1684	89	14	24	31	1	6	1	20	304
2	Acte de control întocmite (nr.)	4941	89	543	41	181	75	79	57	167	393
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3747	80	194	23	66	89	135	92	157	172
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	30									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	3659	80	188	23	66	89	135	92	157	172
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	3663	80	188	23	66	89	135	91	157	171
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1958880	33400	52300	19300	30000	51900	69500	63400	52900	260700
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1032	15	40	5	8	57	30	18	32	50
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	939	15	36	5	6	47	28	18	31	39
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	550280	12700	6200	8100	4600	29540	23300	5500	17600	25300
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1083660	19050	25950	9650	16700	31070	46400	32850	32269	106760

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1378174	19050	27150	9650	17900	41070	46400	33250	33566	165230
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1287110	5675	104502	3393	39963	6035	12495	18762	9034	409391
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	933378	5675	51674	3393	12413	6216	12495	12989	9562	363469
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	104	2		16		15			1	24
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	1882	51	120	35	83	33	34	62	65	53
17	Servicii prestate acordate (lei)	434891		18542	10241	22861	9842	4845	5589	23627	
18	Servicii prestate achitate (lei)	425151		14713	10241	22514	12196	5218	5589	26785	
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	1207					1050	157			
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	1207					1050	157			
21	Examinarea petițiilor (nr.)	475	1	5	2		8		12	1	58
22	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	109			10		3		1	5	
23	Publicații (nr.)	59				1	1		2		1
24	Emisiuni radio-TV (nr.)	37			6	3				2	
25	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	47									
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	5					1				
27	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1900									
28	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1811	44	113	37	85	25	31	12	106	327
29	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	90	3			12	1	2		1	1
30	Scule de pescuit ridicate (nr.)	100	5			3				1	

31	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	27	28	45	26	18	9	10	17	15	52
32	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	5	5			8					
33	Scule de pescuit ridicate (nr.)					1					
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)				1						
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)			5							
36	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)										

Continuare la Anexa 8

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	48	60	2	167	29	189	1	48	0	161
2	Acte de control întocmite (nr.)	82	125	133	194	29	156	29	105	137	186
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	64	133	68	112	27	131	104	26	26	120
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1			25						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	63	104	68	87	27	131	104	26	26	120
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	63	104	68	87	27	131	104	26	26	120
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	21600	74100	34100	61500	13000	31500	28300	16350	12900	41500
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	38	23	51	23	4	20	25	40	27	20

9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	38	23	39	22	4	14	25	40	27	20
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	9900	11400	34800	16800	3600	5100	14200	27400	13200	12900
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	22900	37100	32400	36950	2600	8350	17050	19900	12050	27200
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	22900	37300	34250	37950	3650	10950	20900	21900	12050	27200
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	22008	50137	16530	29760	1572	68362	20663	9591	4606	13867
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	3733	19849	7546	28089	1238	586	10075	7779	4120	13867
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1			12						
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	64	47	44	125	11	70	36	30	39	99
17	Servicii prestate acordate (lei)	17046		3725				1656	10433		33027
18	Servicii prestate achitate (lei)	16522		3725				1656	10433		26395
19	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)										
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)										
21	Examinarea petițiilor (nr.)	5	3	9	1		1	2	110	23	2
22	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)			6				3			2
23	Publicații (nr.)					5			8	1	1
24	Emisiuni radio-TV (nr.)	3	5						1		3

25	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)																			
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)																			
27	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)																			
28	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	26	35	34	35	20	7	22	15	13	73									
29	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	8	3		5		2			1										
30	Scule de pescuit ridicate (nr.)	2		2			44													
31	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	27	28	45	26	18	9	10	17	15	52									
32	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	5	5			8														
33	Scule de pescuit ridicate (nr.)					1														
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)				1															
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)			5																
36	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)																			

Continuare la Anexa 8

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	50	63	47	12	136	14	8	
2	Acte de control întocmite (nr.)	119	126	96	123	150	48	91	95
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	50	21	135	63	254	31	78	97

18	Servicii prestate achitate (lei)	29457	33024	1118	15299	13043	0	9012	9069
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)								
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)								
21	Examinarea petițiilor (nr.)		3	63	2	39	5	26	14
22	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)			12		1	2		
23	Publicații (nr.)	1	2	9	1		1	1	2
24	Emissiuni radio-TV (nr.)			1			1		
25	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	41				6			
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)								
27	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)		1900						
28	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	63	31	173	36	30	10	101	18
29	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	3		18			2		
30	Scule de pescuit ridicate (nr.)			4	9				15
31	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	88	40	258	24	28	6	84	45
32	Arme de vânătoare ridicate (nr.)					3		1	
33	Scule de pescuit ridicate (nr.)			16					15
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)		1						
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)		1						
36	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)			1					

Continuare la Anexa 8

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	26	8	1	14		4	8	98	
2	Acte de control întocmite (nr.)	251	84	192	96	184	157	39	98	191
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	104	65	135	90	143	259	42	177	184
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)							1		1
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	95	65	135	90	143	259	41	177	183
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	95	65	135	90	143	259	41	177	183
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	53400	51000	45000	68600	20800	71400	19000	42700	103800
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		25	55	63	17	62	3	34	38
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)		25	47	61	17	59	3	21	26
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)		13800	30200	45400	8400	24800	1400	5000	11500
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	26700	36400	34200	51100	12541	43400	8200	23850	55050

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	26700	37450	35300	52100	12541	44000	10900	23850	55050
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	12743	28636	5462	6677	5287	33902	6338	9958	53912
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	12743	25516	5462	7663	5287	20356	6795	9958	47346
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	3	1	1		6	5	1		4
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	59	43	46	35	72	69	34	44	49
17	Servicii prestate acordate (lei)	42870	20841	5434		6932	51503	7834	13595	16347
18	Servicii prestate achitate (lei)	42870	17092	5434		5518	50454	7834	13595	16347
19	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)									
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)									
21	Examinarea petițiilor (nr.)	16	0	15	2	6	24	3	4	10
22	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)						32	1	31	
23	Publicații (nr.)	8	3	2		5	2	1	1	
24	Emisiuni radio-TV (nr.)		2	1		5	2	2		
25	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)									
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)					4				
27	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)									
28	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	24	33	12	28	30	25	13	34	90
29	Arme de vânătoare ridicate (nr.)		12		5				2	9
30	Scule de pescuit ridicate (nr.)		1				1		5	8

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (CHIMIA)

Anexa 9

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	521	4	5	10	31				1	6
2	Acte de control întocmite (nr.)	604	4	6	11	31			6	1	10
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	11				1					
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	3									
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	8				1					
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	9				1					
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	13000				1000					
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3700				500					
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3700				500					
10	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1									
11	Servicii prestate acordate (lei)	229496			2549	17755			3346	8400	
12	Servicii prestate achitate (lei)	225790			2549	16522			3346	7753	
13	Examinarea petițiilor (nr.)	18					1		1		2

14	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	44		1	4				1				
15	Publicații (nr.)	2											
16	Emissiuni radio-TV (nr.)	1											
17	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	223			57								134
18	Acte normative avizate (nr.)	2											
19	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	148											

Continuare la Anexa 9

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	31	15		52	2	30	36	70	32	36
2	Acte de control întocmite (nr.)	32	15	14	52	2	30	36		33	36
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)				6						
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)				5						
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)				5						
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)				4400						
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)				2200						

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (DEȘEURI)

Anexa 10

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	985	35	14	6					25	174
2	Acte de control întocmite (nr.)	2444	35	161	9	41	29	48	44	71	184
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	5453	90	216	22	203	172	154	99	119	431
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	221				4				6	
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	5199	90	203	22	199	172	154	99	113	431
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	5209	90	203	22	199	171	154	99	113	431
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	2828964	67800	142000	12000	83800	81700	68600	43400	56200	460000
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	217	23					3		5	61
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	186	21					3		5	51
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	91700	10800					1200		2000	23000
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1323391	40800	60900	6000	41700	38050	32500	17900	26110	201900

31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	3																		
32	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	3600																		
33	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1																		
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	4																		
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	2																		

Continuare la Anexa 10

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	28	57	10	56	28	161	32		1	87
2	Acte de control întocmite (nr.)	37	79	55	56	28	128	33	55	37	87
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	130	255	250	173	35	88	43	229	148	145
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			39	1	2	7			38	2
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	129	254	211	172	33	81	43	229	109	143
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	130	254	211	172	33	81	43	229	109	143

7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	54400	209100	106000	82200	20400	48000	18800	106800	56800	38740
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	4	1	5	3	3		8		1	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	3	1	3	3	3		6		1	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1600	400	2200	1600	1600	900	3600		400	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	20850	95940	50400	38800	10100	15000	7500	48600	27800	19370
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	22643	96640	53200	39400	10600	21900	9700	54400	27800	19370
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)					1917			4348	6279	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)					1917			4051	6279	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)							1			
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	46	22	45	34	20	65	21		46	127
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)							1			
18	Servicii prestate acordate (lei)	2608		9931				828			
19	Servicii prestate achitate (lei)	745		9931				828			
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	4542	5394	17467	2520	846	194	6379	3530	1275	3306
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	2800	5394	18434	2499	732	194	6373	3529	1263	1246

Continuare la Anexa 10

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	4	45	27	4	59	27	5	
2	Acte de control întocmite (nr.)	27	46	2	58	96	112	37	38
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	142	135	64	234	108	97	227	158
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1					16	41	10
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	142	135	58	234	101	81	186	149
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	142	135	63	233	108	81	185	149
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	89100	57800	56000	98100	58700	34824	63000	91200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	2	9					30	1
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	2	9	1				25	1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1000	4800					17000	400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	45050	30500	17400	40400	31150	17412	38400	43050

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	45050	32500	17400	50150	32350	17412	42100	45050
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)						4213		
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1				39160	4213		
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)		2					12	
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	19	73		62	110	133	73	25
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)								
18	Servicii prestate acordate (lei)	4477	5188			1254	546		
19	Servicii prestate achitate (lei)	4477	5188			1254	546		
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	1343	9063		3151	15307	4110	9804	47782
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	1337	9063		3191	9816	4110	7721	47782
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	6							
23	Examinarea petițiilor (nr.)	39	8	84	14	21	15	12	3
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	2	2	26	8	2	7	1	8
25	Publicații (nr.)	3	5		4		3	1	2
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	1						1	1
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	140	78		80	1	6	22	3
28	Acte normative avizate (nr.)			1					
29	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			1			1		
30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)							1	

31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)																				
32	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)																				
33	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)																				
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)					1															
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)					1															

Continuare la Anexa 10

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	14	5		6		3	9	63	
2	Acte de control întocmite (nr.)	226	59	164	51	179	34	16	66	16
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	294	92	125	202	157	102	129	104	81
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1	1	49		1		2		
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	287	91	76	202	156	102	127	104	81
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	287	91	76	202	156	102	127	104	81

7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	103200	31600	35800	102100	62800	42800	55200	51800	38200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)		2	2	13		8	5	19	1
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)		2	2	12		8	5	18	1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)		1200	800	3400		3800	2000	7600	400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	51400	17750	18500	51900	29359	19500	26600	27900	16900
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	51800	18950	18500	53222	31150	20500	30600	31500	18900
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)				8732	6577			3433	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)				8732	6577			3433	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			1						
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	92	79	122	78	107	34	16	24	14
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)									
18	Servicii prestate acordate (lei)		1350					180	4995	1863
19	Servicii prestate achitate (lei)		247					180	4995	1863
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	20313	28338	8200		3325	3402	31991	2171	32831
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	20313	29581	8200		3325	2908	32346	2171	32832

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2015 (COMPLEXE)

Anexa 11

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	3002	24	147	32	69	80	16	57	47	869
2	Acte de control întocmite (nr.)	3361	24	141	37	98	83	53	57	54	845
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	572	10		4			25	6		351
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	27									25
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	570	10		4			25	6		323
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	540	10		4			25	6		323
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1232250	17000		4000			30200	10600		813500
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	4						2			
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceso-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	4						2			
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceso-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	2200						1400			
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	559850	3500		2000			15800	4800		372850

12	Amenzi încasate în total, reeșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	722700	3500				2000				15800	4800		532900
13	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	395				4			1					384
14	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	86	12			0			5					26
15	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	55												53
16	Servicii prestate acordate (lei)	1748075	76675			15969		21461	13074	75541	47271	43822	740387	
17	Servicii prestate achitate (lei)	1758691	74147			15969		21461	30425	71992	41667	35327	747293	
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	1259773	864474						10134					
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	1266472	872464						7829					
20	Examinarea petițiilor (nr.)	250	4			2			2	1	3	1	88	
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	248	2			37			3		15	1	8	
22	Publicații (nr.)	23	2			2							2	
23	Emisiuni radio-TV (nr.)	19	2			3							3	
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	994	156			107						56		
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	2								2				
26	Acte normative avizate (nr.)	6											4	
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	8							1					
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	337	25						66	26	2		143	

29	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	477	6	28	1	6	1	15	3			46
30	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	750147	15044	29322		11988	1602	6786	3204			49338
31	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	562	64		6	27	10	23	3			95
32	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1	1									
33	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)	184					4	11				130

Continuare la Anexa 11

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	5	92	41	207	10	96	191	23	27	69
2	Acte de control întocmite (nr.)	8	92	69	207	10	87	192	57	19	69
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2		12			1	19	12		
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)						1	0	0		
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2		12				19	12		

6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2	12						19	12		
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1700	27600						25700	13000		
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)								2	0		
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)								2	0		
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)								800	0		
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	850	11000						13250	5500		
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	850	11000						13250	5500		
13	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)								1		2	
14	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)											5
15	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)											
16	Servicii prestate acordate (lei)	45774	15509						68620	17678	39386	1658
17	Servicii prestate achitate (lei)	44256	27480						63652	17678	39386	1658
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	141					94					
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	182					72					

Continuare la Anexa 11

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	17		55	120		39	149	123
2	Acte de control întocmite (nr.)	27		22	110		39	228	165
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2		8				30	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			1					
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2		1				30	
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2		6				30	
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	9000		59000				75150	
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)								
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)								
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)								
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reeșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4500		14500				34900	

12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4500				14500				37700	
13	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)					3					
14	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)									17	
15	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)					2					
16	Servicii prestate acordate (lei)	129299				2235				61107	30848
17	Servicii prestate achitate (lei)	129288				2235				65195	28731
18	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)										
19	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)									994	
20	Examinarea petițiilor (nr.)					46				6	1
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1				12	1			2	
22	Publicații (nr.)	2									
23	Emisiuni radio-TV (nr.)										
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	75					90			22	
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)										
26	Acte normative avizate (nr.)					2					
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)										
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	28				3				30	

29	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	297	8	15
30	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	557213	10008	19602
31	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	58	51	
32	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)			
33	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)	6	8	

Continuare la Anexa 11

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	75	9	84	57	57	8	40		67
2	Acte de control întocmite (nr.)	135	16	155	104	12	17	42		87
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	11		1	53			16		9
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1					
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	11		1	52			16		9

6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	11	1	52				9
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	10200	8000	88600			16	24000
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)							
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)							
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)							
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reeșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5100	4000	43800			7500	16000
12	Amenzi încasate în total, reeșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5100	4000	43800			7500	16000
13	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)							
14	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)			21				
15	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)							
16	Servicii prestate acordate (lei)	28920	49135	76467	130071		2443	14726
17	Servicii prestate achitate (lei)	28587	49135	74734	131226		2443	14725
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)			384931				
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)			384931				
20	Examinarea petițiilor (nr.)		1	18	2			

21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)		1	86		11	5	1
22	Publicații (nr.)	1	3	1		3		
23	Emisiuni radio-TV (nr.)							
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	33	54		89	11		1
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)							
26	Acte normative avizate (nr.)							
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)				1	1		
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)		6					
29	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	14	5	2				7
30	Suma transferurilor de catre beneficiari în bugetul de stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	3888	7380	1458				8298
31	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	40	7	12	13		3	53
32	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)							
33	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi) (nr.)	1	4					11

BIBLIOGRAFIE*(acte legislative și normative de bază utilizate)*

1. Strategia națională de mediu.
2. Strategia națională de gestionare a deșeurilor.
3. Lege nr.1515 din 16.06.1993 cu privire la protecția mediului înconjurător.
4. Hotărâre de Guvern cu privire la Ministerul Mediului (Regulamentul MM).
5. Hotărâre de Guvern cu privire la Inspectoratul Ecologic de Stat (Regulamentul IES).
6. www.inseco.gov.md
7. www.mediu.gov.md

ABREVIERI

- AE/IE – Agenții Ecologice / Inspecții Ecologice
AFSA – Autorizații de folosință specială a apei
BNS – Biroul Național de Statistică
CBO₅ – Consumul biologic de oxigen
CCO – Consumul chimic de oxigen
CET – Centrale electro-termice
CIE – Centru de Investigații Ecologice
CMA – Concentrația maximă admisibilă
DLA – Deversări limitat admisibile
DMS – Deșeuri menajere solide
DP – Documentație de proiect
ELA – Emisii limitat admisibile
IES – Inspectoratul Ecologic de Stat
MM – Ministerul Mediului
POP – Poluanți organici persistenti
SE – Stație de epurare
SEB – Stație de epurare biologică
SVPM – Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova
ST – Structuri teritoriale
UA – Utilizatori de apă

Tipar executat la Tipografia *Europress*

Editura *Pontos*
Str. 31 August 1989, nr. 98
MD-2004, Chişinău, tel.: 022 23 22 18
editura.pontos@gmail.com